

မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ

ပူးတွဲအစီရင်ခံစာ

မြန်မာ့အမျိုးသမီးသမဂ္ဂ
နှင့်
နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း(မြန်မာနိုင်ငံ)
2014/2015/2016

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာအုပ်အမည်
မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီး နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ

ထုတ်ဝေနှစ်
ပေပေါ်ဝါရီ ၂၀၀၄

စောင်ရေ
၁၀၀၀

ထုတ်ဝေဖြန့်ချိ

မြန်မာ့အမျိုးသမီးသမဂ္ဂ (BWU)

PO Box 40, Mae Ping PO, Chiang Mai 50180, Thailand

နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (AAPP)

PO Box 93, Mae Sot, Tak Province 63110, Thailand

အဖွဲ့နှင့်အတွင်းဒီဇိုင်း
ကျော်ကျော်သိန်း (AAPP)

မာတိကာ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	အမှာစာ	၅
၂။	နိဒါန်း	၉
၃။	ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချခံရခြင်း	၁၅
၄။	၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ မေလတွင် အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်၊ ဖမ်းဆီးခံရခြင်း	၁၇
၅။	လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ စော်ကား နှောင့်ယှက်ခံရခြင်း	၁၈
၆။	တရားစီရင်ရေး	၂၀
၇။	ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှု	၂၂
၈။	အစားအစာ	၂၄
၉။	ကျန်းမာရေး	၂၆
၁၀။	ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးများ	၃၀
၁၁။	စာဖတ်ခွင့်	၃၂
၁၂။	ထောင်ဝင်စာ	၃၃
၁၃။	ရှင်သန်ရေး	၃၅
၁၄။	အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်ပြီး အခြေအနေများ	၃၆
၁၅။	အမျိုးသမီးရေးရာကော်မတီ	၃၈
၁၆။	စီးဒေါနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အမျိုးသမီးများညီလာခံ	၃၉
၁၇။	တောင်းဆိုချက်များ	၄၁
၁၈။	အောက်ခြေမှတ်စုများ	၄၁

နောက်ဆက်တွဲများ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁။	နောက်ဆက်တွဲ-၁၊ မကေသီအေး	၄၃
၂။	နောက်ဆက်တွဲ-၂၊ ဒေါ်ခင်စန်းနွယ်	၅၁
၃။	နောက်ဆက်တွဲ-၃၊ ဒေါက်တာခင်မာကြည်	၅၇
၄။	နောက်ဆက်တွဲ-၄၊ ဒေါ်စန်းစန်း	၆၉
၅။	နောက်ဆက်တွဲ-၅၊ ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့	၈၇
၆။	နောက်ဆက်တွဲ-၆၊ မမြတ်မိမိထွန်း	၉၃
၇။	နောက်ဆက်တွဲ-၇၊ မယုယုလှိုင်	၁၀၃
၈။	နောက်ဆက်တွဲ-၈၊ ဒေါ်ရင်ရင်မေ (ခေါ်) ဒေါ်နီတာ	၁၁၁
၉။	နောက်ဆက်တွဲ-၉၊ ဒေါ်သန်းကြွယ်	၁၁၇
၁၀။	နောက်ဆက်တွဲ-၁၀၊ ဒေါ်အေးအေးခိုင်	၁၂၃
၁၁။	နောက်ဆက်တွဲ-၁၁၊ ဒေါ်အေးအေးသင်း	၁၂၉

ဓာတ်ပုံစာမျက်နှာများ

လက်ရှိအချိန်ထိ အကျဉ်းကျနေဆဲဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့	၁၃၉-၁၄၂
အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်လာပြီးဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့	၁၄၂-၁၄၆
သေဆုံးသွားသော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားများ	၁၄၇
အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားစာရင်း (စုဆောင်းရရှိသမျှ)	၁၄၉-၁၅၁

အမှာစာ

ဤ “မြန်မာနိုင်ငံရှိ အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ” အစီရင်ခံစာကို နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (မြန်မာနိုင်ငံ) (AAPP) နှင့် မြန်မာ့ အမျိုးသမီးသမဂ္ဂ (BWU) တို့ ပူးတွဲထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးသမိုင်းကြောင်းကို ပြန်ကြည့်ပါက ကိုလိုနီခေတ်၊ လွတ်လပ်ရေးရပြီးခေတ်၊ မဆလခေတ်နှင့် ယခုနောက်ဆုံး နဝတ၊ နအဖ ခေတ်များ အထိ အမျိုးသမီးများ မပါဝင်ခဲ့သော နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုဟူ၍ မရှိခဲ့ပေ။ နိုင်ငံရေး ဟူသည်မှာ အမျိုးသားများ၏အလုပ်ဖြစ်သည်ဟု ခံယူကျင့်သုံးလျက်ရှိသော မိမိတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ သမားရိုးကျ အမြင်သဘောထားများ၊ ယုံကြည်မှုများ၊ အဖွဲ့ အလမ်းများကြားထဲမှပင် ယောက်ျားသားများနှင့် ရင်ဘောင်တန်းကာ နိုင်ငံရေး ခရီးကြမ်းထဲသို့ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ စွန့်စွန့်စားစား ပါဝင်လာခဲ့ကြသော အမျိုးသမီးများစွာ ရှိခဲ့ကြောင်း သမိုင်းတွင် အထင်အရှားတွေ့နိုင်ပေသည်။

လူ့အဖွဲ့အစည်းတခု ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ငြိမ်းချမ်းသာယာရေးတို့အတွက် မဖြစ်မနေလိုအပ်လျက်ရှိသော အမျိုးသမီးများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအတွက် အမျိုးသမီး များကသာ ကျိုးပမ်းကြရမည်မဟုတ်ဘဲ လူ့အဖွဲ့အစည်းရှိ လူသားအားလုံးတွင် တာဝန်ရှိသည်ဟူသော အသိတရားရှိရေးသည် အရေးကြီးပေသည်။ အထူးသဖြင့်

‘အစိုးရ’ အဖြစ် တိုင်းပြည်ရေးရာအဝဝကို စီမံခန့်ခွဲရသော တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်များတွင် ထိုအသိတရားရှိရေးသည် လွန်စွာ အရေးကြီးပေသည်။

နဝတစစ်အစိုးရလက်ထက်တွင် ပါတီစုံဒီမိုကရေစီ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲကျင်းပရေးကော်မရှင်ဥပဒေကို ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ကြပြီး ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးတာဝန် ပေးအပ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် စစ်အစိုးရကို ပွင့်လင်းစွာဝေဖန်မှုများကြောင့် စစ်အစိုးရ၏ ကန့်သတ်မှုနှင့် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှုပေါင်းများစွာကို ၂၀၀၃ ခုနှစ် မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော ဒီပဲယင်း လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်မှုကြီး ဖြစ်ပွားခဲ့သည့်အချိန်အထိ ခံခဲ့ရသည်။

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်သူ ၂,၂၉၆ ဦး ရှိသည့်အနက် အမျိုးသမီး ၈၄ ဦး ပါဝင်ခဲ့သည်။ ရာခိုင်နှုန်းအရ နည်းပါးသည်ဆိုနိုင်သော်လည်း နိုင်ငံရေးသမားများကို ရက်စက်စွာနှိပ်ကွပ်နေသော နဝတခေတ်ကြီးတွင် ထိုမျှအထိ အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးနိုးကြားတက်ကြွလာခြင်းသည် မှတ်တမ်းတင် ဂုဏ်ပြုရမည့်အောင်မြင်မှုကြီးဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့ပါသော်လည်း ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံကြရသော အမျိုးသမီး ၁၅ ဦးမှာ ထောင်သွင်းအကျဉ်းချခံရခြင်း၊ မိသားစုဘဝများကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ နှိပ်ကွပ်ခံရခြင်းတို့ဖြင့် အဆုံးစွန် ထိုးနှက်မှုများကို ကြုံကြံခံခဲ့ကြရပြီး လေးဦးမှာ ကွယ်လွန်သွားခဲ့လေပြီ။

ထိုကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများတွင် ဦးဆောင်၍ နိုင်ငံရေးခရီးကြမ်းထဲတွင် အမျိုးသားများနှင့် ရင်ဘောင်တန်းကာ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော စစ်အစိုးရကို ယှဉ်ပြိုင်အံ့တုနေကြသောအမျိုးသမီးများရှိသကဲ့သို့ ဒီမိုကရေစီရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် မိမိတို့တဦးချင်းစီ၏အသိတရား၊ ကိုယ်ပိုင် ဆုံးဖြတ်ချက်များဖြင့် အုတ်တချပ် သဲတပွင့်အဖြစ် ပါဝင်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသော အမျိုးသမီးများစွာလည်း ရှိခဲ့ပေသည်။ ထိုကဲ့သို့ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ပါဝင်ခဲ့ကြသောကြောင့် ထောင်သွင်းအကျဉ်းချ ခံခဲ့ကြရသူ အမျိုးသမီးများအား မှတ်တမ်းတင်ရန် တာဝန်ရှိသည်ဟု ခံယူလျက် ဤအစီရင်ခံစာကို

ပြုစုထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လွတ်မြောက်နယ်မြေတွင် ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဤအစီရင်ခံစာသည် ပြည့်စုံသောအစီရင်ခံစာမဟုတ်ကြောင်း ဝန်ခံပါသည်။

အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုဟူသည် အပြောလွယ်သလောက် လက်တွေ့အခြေအနေတွင် အခက်အခဲများစွာ ရှိပါသည်။ အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေးဘဝကို လူအများ ပိုမို နားလည်သိမြင်လျက် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် အမျိုးသမီးများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအပေါ် ပိုမိုလမ်းဖွင့်ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်သည့်အပြင် စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို အံ့တုလျက်ရှိကြသော အမျိုးသမီးအပေါင်းအား ဤအစီရင်ခံစာဖြင့် ဂုဏ်ပြု ချီးမြှောက်အပ်ပါသည်။ ။

မြန်မာ့အမျိုးသမီးသမဂ္ဂ
နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း (မြန်မာနိုင်ငံ)

နိဒါန်း

အမျိုးသမီးများ၏ အခြေခံနိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးဖြစ်သော မဲပေးခွင့်ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ၁၉၂၂ ခုနှစ်မှစ၍ ရရှိခဲ့ကြသည်။ မဲပေးခွင့်ရရှိခြင်းနှင့်အတူ အမျိုးသမီးများသည် ကိုလိုနီဘဝမှ တိုင်းပြည်၏လွတ်လပ်ရေးရရှိအောင် ကြိုးပမ်းရာတွင် အမျိုးသားများနှင့်အတူ ရင်ဘောင်တန်း၍ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြသည်။

၁၉၁၉ တွင် ပထမဦးဆုံးသော အမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်း “ကုမ္မာရီ” ကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီးနောက်ပိုင်းတွင် အခြား အမျိုးသမီးအဖွဲ့များဖြစ်ကြသော မြန်မာ့အမျိုးသမီးသမဂ္ဂ၊ မြန်မာ့အမျိုးသမီးရေးရာကောင်စီ၊ မြန်မာ့အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး၊ ဓမ္မသုခ အစည်းအရုံးတို့သည်လည်း ဆက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ၂၀ ရာစု အစောပိုင်းကာလများက အမျိုးသမီးတို့၏ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုမှာ အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်များဖြင့် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းဖြင့် မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ကို ပြသခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟုပြောလျှင် ရနိုင်ပေသည်။ ၁၉၂၀ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများဆန္ဒပြပွဲများတွင်လည်း ကျောင်းသူအမျိုးသမီးများပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ ကုမ္မာရီအမျိုးသမီးအသင်းအဖွဲ့များကလည်း နောက်ပိုင်းမှ လိုအပ်သည့်အကူအညီများကို လုပ်ဆောင်ပေး၍ နိုင်ငံရေးတွင် အားဖြည့်ခဲ့ကြသလို ဟုမ္မရူး ခေါ် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေး ကိစ္စများကိုလည်း ဆွေးနွေးတင်ပြခဲ့ကြသည်။ ဆန္ဒပြတောင်းဆိုမှုများလည်း ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

ထို့အပြင် ဒေါ်မြစိန်ဦးဆောင်သော အမျိုးသမီးအဖွဲ့သည် တရားဥပဒေပြုမှုတွင် အမျိုးသမီးများအပေါ် လိင်ခွဲခြား၍ ပါဝင်မှုမပေးခြင်းကို ဆန္ဒပြတောင်းဆို တိုက်ပွဲ ဝင်ခဲ့ကြသည်။ ရေနံမြေသပိတ်တိုက်ပွဲတွင် အမျိုးသမီးပေါင်းများစွာ တောင်းဆို ဆန္ဒ ပြခဲ့ကာ သခင်များနှင့်အတူ သခင်မများဘွဲ့ကိုခံယူရင်း မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးအတွက် အသက်ကိုပဓာနမထားပဲ အားတက်သရော ကျရာနေရာမှ ရဲရဲတောက် ကြိုးပမ်းခဲ့ ကြသည်မှာ မှတ်တမ်းတင်လောက်အောင် ပြောင်မြောက်ခဲ့သည်။ ထို့အတူ လွတ်လပ် ရေးရပြီးနောက် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီခေတ်တွင် လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်လောင်းများ အဖြစ် ဝင်ရောက်ယှဉ်ပြိုင် အရွေးချယ်ခံခဲ့ကြသည်လည်းရှိသည်။ ကရင်ပြည်နယ် မှ နော်ဘမောင်ချိန်မှာ မြန်မာပြည်၏ ပထမဦးဆုံးသော အမျိုးသမီးဝန်ကြီးဖြစ်ခဲ့သလို ဒေါ်ခင်ကြည်မှာလည်း အိန္ဒိယနိုင်ငံဆိုင်ရာ မြန်မာပြည်သံအမတ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ လွတ်လပ်ပြီးမြန်မာနိုင်ငံ၏ ပထမဦးဆုံးသော သမ္မတ၏ဇနီး ရှမ်းပြည်နယ်မှ စောဒေဝီ သည်လည်း ရှမ်းပြည်တပ်၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာခဲ့သည်။ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ အုပ်စိုးခဲ့စဉ်ကာလတွင်လည်း ဥပဒေပြုရေးဆိုင်ရာနှင့် ပတ်သက်သော နေရာများတွင် အမျိုးသမီးအချို့ ရွေးချယ်ခံခဲ့ကြရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမျိုးပေါင်းများစွာတည်ရှိမှုနှင့်အတူ ပြဿနာများသည်လည်း စစ်ပြီးခေတ်မတိုင်မီကတည်းက တည်ရှိခဲ့ပြီး လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်တွင် ပိုမို ဆိုးဝါး လာခဲ့သည်ကို တွေ့မြင်ရသည်။ ဦးနုအစိုးရလက်ထက်တွင် ပြည်တွင်းမငြိမ်သက်မှု များ ပိုမိုဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးတွင် ယခင်ကတည်းက အမျိုးသားများကသာ လွှမ်းမိုး ထားသည့် နိုင်ငံရေးကိုယ်စားပြုမှုမှာ ပြောင်းလဲသွားခြင်းမရှိဘဲ အမျိုးသားများက သာ နိုင်ငံရေးအာဏာကို ဆက်လက် ချုပ်ကိုင်ထားနိုင်စေရန် ပြည်တွင်း မငြိမ်သက် ဖြစ်မှုများက ဖန်တီးပေးသကဲ့သို့ ရှိခဲ့သည်။ တိုင်းပြည်မငြိမ်သက်မှုကို အကြောင်းပြ ကာ အာဏာသိမ်းခဲ့သော ဦး(ဗိုလ်)နေဝင်းအစိုးရသည် အဖျက်သမား (တိုင်းပြည် မငြိမ်သက်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်သူများ) ဟု ၎င်းတို့က ယူဆသူမှန်သမျှကို ဖမ်းဆီးကာ အကျဉ်းချခဲ့သည်။ အမျိုးသားများပင် ရက်စက်စွာ အသတ်ခံ၊ အဖမ်းခံနေရသည့် အချိန်တွင် အမျိုးသမီးတို့၏ အခြေအနေမှာလည်း အန္တရာယ်များကြားတွင် ရှိနေခဲ့ ရသည်။ ယခင်ကတည်းက အမျိုးသားဝါဒကြီးစိုးရေးသည် စစ်ဝါဒကြီးစိုးရေးအတွက် ပိုမိုတွန်းအားပေးသလို ဖြစ်ခဲ့ရသည်မှာ ယနေ့အချိန်အထိ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုအချိန်မှ

စ၍ အမျိုးသမီးတို့၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ ပိုမိုမှေးမှိန်သွားပြီး တစခန်း ရပ်ခဲ့ရသည် ဆိုလျှင်မမှားပေ။

အမျိုးသားများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေခြင်းကို အကြောင်းပြုကာ ဇနီး သည်များ၊ သားသမီး၊ ညီမများ တန်ဆာခံအဖြစ် အဖမ်းခံရခြင်း၊ ဖိနှိပ်ခံရခြင်းသည် လည်း ယနေ့အာဏာရယူထားသော နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးကောင်စီ လက်ထက်အထိဟုဆိုလျှင် မမှားပေ။ နိုင်ငံရေးမလုပ်ပါဟူ၍ တက္ကသိုလ်များတွင် အာမခံရသည့် အခြေအနေအထိ ဖြစ်ခဲ့သလို နိုင်ငံရေးတွင် မပါဝင်မပတ်သက်နိုင်အောင်လည်း နည်းမျိုးစုံဖြင့် တားမြစ် ပိတ်ပင်ထားပေသည်။ တင်းကြပ်မှုများကို တောက်လျှောက်လုပ်လာခဲ့သော ၆၂ ခုနှစ် အာဏာသိမ်း စစ် အစိုးရသည် ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင်လည်း တားဆီးမှုများ၊ ဖမ်းဆီးမှုများ၊ မုဒိမ်းကျင့်မှုများ ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အမျိုးသမီးတို့၏ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုကို အဟန့်အတား ပြုနေဆဲဖြစ်သည်။

အမျိုးသားကြီးစိုးရေး အတွေးအခေါ်ဝါဒများကြောင့် အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် မိမိ၏ယုံကြည်မှုကို လွတ်လပ်စွာတင်ပြခွင့် မရရှိခဲ့ပေ။ အခြေခံလူမှုရေးကိစ္စများ တွင်သာ အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ပတ်သက်ခွင့် ရရှိကြပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချရသည့် နေရာများတွင် မပါဝင်နိုင်စေရန် ကန့်သတ်ထားသည်။ သို့ကြောင့်ပင် မြန်မာနိုင်ငံမှ အမျိုးသမီးတို့၏ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုမှာ နည်းပါးနေရသလို အမျိုးသမီး ခေါင်းဆောင်မှာလည်း ရှားပါးပြီး မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်နေရသည်။ အမျိုးသမီးတို့၏ နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်မှုကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ခြင်း ခံနေရသော်လည်း ယင်းအဟန့်အတား များကြားမှပင် ရရှိလာသော အခွင့်အရေးများကို အစဉ်အသုံးချခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံရေး ဘဝထဲတွင် ပါဝင်ပါက အန္တရာယ်ကြီးမားသည်ကို သိလျက်နှင့်ပင် ထောင်သောင်းချီ သော အမျိုးသမီးတို့သည် ရှစ်လေးလုံး လူထုအရေးတော်ပုံကြီးတွင် မကြောက်မရွံ့ ပါဝင်ခဲ့ကြသည်။ အမျိုးသမီးအသီးသီးတို့သည် လမ်းမပေါ်ထွက်၍ ပြည်သူလူထု တရပ်လုံးလိုလားတောင့်တနေသော အခွင့်အရေးများကို ဆန္ဒပြတောင်းဆိုခဲ့ကြသည် မှာ ၁၉၆၂ ခုနှစ်နောက်ပိုင်း နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးတို့၏ ကြီးမားသော ပါဝင် ပတ်သက်မှုပင်ဖြစ်ပေသည်။ ၈၈ အရေးတော်ပုံတွင် ကျောင်းသူများ အများအပြား ဖမ်းဆီးခံခဲ့ကြရသလို ဝန်ထမ်းများ၊ အရပ်သူများလည်း အဖမ်းခံခဲ့ကြရသည်။

ညှင်းပန်းနှိပ်စက် ခံခဲ့ကြရသည်။ ကျောင်းသူအချို့ မုဒိမ်းကျင့်ခံကြရသည်ဆိုသည့် သတင်းများပင် ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။

အာဏာသိမ်းစစ်အစိုးရက ရွေးကောက်ပွဲ ကျင်းပပေးပြီး ပြည်သူ့လွှတ်တော် ခေါ်မည်ဟူသော ကတိဖြင့် ၁၉၉၀ ခုနှစ်တွင် ပါတီစုံ ဒီမိုကရေစီ အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲကို ကျင်းပခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၂,၂၉၆ ယောက် ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့ရာ အမျိုးသမီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်လောင်း ၈၄ ဦး ပါဝင်ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သည်။ ၎င်းတို့အထဲမှ အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း ၁၅ ဦး အရွေးခံခဲ့ရသည်။ ဤသည်မှာ အစဉ်အဆက် ဖိနှိပ်ခွဲခြား ဆက်ဆံခံခဲ့ရသည့် မြန်မာအမျိုးသမီးများအတွက် မြန်မာ့သမိုင်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ရမည့် ဖြစ်စဉ်တစ်ခုဟု ပြော၍ရနိုင်သည်။ သို့သော် ယနေ့အချိန်အထိ အနိုင်ရပါတီများ လွှတ်တော် တက်ရောက်ခွင့် မရသေးသည့်ပြင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အများအပြားတို့အား မိမိတို့၏ နိုင်ငံရေးပါတီများမှ အတင်းအကျပ် နုတ်ထွက်ခိုင်းခြင်း၊ အကျဉ်းချခြင်း များကို စစ်အစိုးရက ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုဖြစ်ရပ်များမှ အမျိုးသမီး လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များလည်း သက်သာခွင့်မရခဲ့ချေ။ အဆိုးရွားဆုံးမှာ ဤကာလများ အတွင်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အချို့ အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် အသက်ဆုံးပါး သွားခဲ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအထဲတွင် အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်သည့် မွန်ပြည်နယ် မုဒုံမြို့နယ်မှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်တင်စောဦး၊ ရန်ကုန်တိုင်း အလုံမြို့နယ်မှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်စန်းစန်းဝင်း၊ ကချင် ပြည်နယ် ရွှေကူမြို့နယ်မှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်စိန်တင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ် နမ္မတူမြို့နယ်မှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်မေဖြိုးတို့လည်း ပါဝင်ခဲ့သည်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသာမဟုတ်ဘဲ ရှေ့ပိုင်းတွင် တင်ပြခဲ့သလို လူတန်းစားပေါင်းစုံမှ အမျိုးသမီးများလည်း အကျဉ်းချခံခဲ့ကြရ၊ သေဆုံးခဲ့ကြရသည်။ နိုင်ငံရေးကို ကိုယ်တိုင် ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေး လုပ်ဆောင်နေသော ဖခင်၊ အစ်ကို၊ မောင်များအား အားပေးအားမြှောက်ပြုသည် ဆိုသောကြောင့်လည်းကောင်း အကျဉ်းထောင်များတွင် ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချခံထားရ သည့် အမျိုးသမီးများစွာ မြန်မာပြည်တွင် ရှိနေပါသေးသည်။ ယုံကြည်ချက်များ

ကြောင့် အကျဉ်းကျခံခြင်းမဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံရေး မတည်မငြိမ်ဖြစ်မှုများ၏ သားကောင်များဖြစ်နေရသော အမျိုးသမီးများစွာလည်း ရှိနေပေသေးသည်။

နိုင်ငံရေးတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်းသည် မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့သော လူ့အဖွဲ့အစည်းမျိုးတွင် လွယ်ကူသောကိစ္စတော့မဟုတ်ပေ။ ခေတ်အဆက်ဆက် လက်ခံယုံကြည်ထားခဲ့မှုများအရဆိုလျှင် အမျိုးသမီးတယောက်အနေဖြင့် မိမိယုံကြည်သော အလုပ်တခုအတွက် လွတ်လပ်စွာ ပါဝင်ခွင့်ရရှိရေးမှာ မဟာ အခွင့်အရေးတခုကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။ အမျိုးသားများနည်းတူ အခွင့်အရေးများ တန်းတူရှိသည်ဟု ယူဆကြသည့် အမျိုးသမီးများရှိသကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးသည် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော ကိစ္စဖြစ်သဖြင့် အမျိုးသားများသာ လုပ်ဆောင်သင့်သည်၊ အမျိုးသမီးများနှင့်မသက်ဆိုင်ဟု ယုံကြည်သူများသည်လည်း ဒုနှင့်ဒေဒါရှိနေပေသည်။

မည်သို့ပင် ဖြစ်စေကာမူ နိုင်ငံရေးသည် အားလုံးနှင့်သက်ဆိုင်သော အရေးကိစ္စဖြစ်သည်ဟုယူဆပြီး လုပ်ကိုင်သောကြောင့် ကိုလိုနီခေတ်မှသည် ယနေ့ နအဖ လက်ထက်အထိ အကြမ်းဖက်ခြင်းအမျိုးမျိုး၊ ဖိနှိပ်ခွဲခြားခြင်းအမျိုးမျိုးကို ခံနေရသည့် ကြားမှ ပါဝင်ခဲ့ကြသော အမျိုးသမီးများ၏ သတ္တိ၊ အနစ်နာခံစွန့်လွှတ်မှု၊ ခံနိုင်ရည်၊ ဇွဲ၊ အားမာန်များမှာ အားကျလေးစားဖွယ်ရာကောင်းသလို မှတ်တမ်းတင်အပ်သည်အထိ ကြီးမြတ်လှပေသည်။

ထို့ကြောင့် ၁၉၈၈ လူထုအုံကြွမှုတွင်လည်း ပါဝင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများတွင် ဆက်လက်ပါဝင်မှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဝရဇိန်အကျဉ်းထောင်များတွင် အမျိုးသားများထက် ပိုမိုဒုက္ခရောက်ပြီး စိုးရိမ်ထိတ်လန့်မှုများဖြင့် အကျဉ်းကျခံနေရသော အကျဉ်းကျခံခဲ့ရဖူးသော အမျိုးသမီးများအကြောင်းကို စုစည်းတင်ပြလိုက်ပါသည်။

နာမည်ကျော် အင်းစိန်ထောင်

ဖမ်းဆီး၊ အကျဉ်းချခံရခြင်း

မြန်မာပြည်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများမရှိပါဟု စစ်အစိုးရက ပြောကြားလေ့ ရှိသည်။ သို့သော်လည်း နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုကြောင့် ဖမ်းဆီးခံရ သူ အများအပြားရှိပါသည်။

စစ်အစိုးရက နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားဟူသော ဝေါဟာရကို အသုံးပြုလေ့မရှိပါ။ သို့သော်လည်း မြန်မာပြည်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား အများအပြားရှိကြောင်း နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများကပင် ထောက်ပြလျက်ရှိသည်။ မြန်မာပြည်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားပေါင်း ၁,၃၅၀ ခန့် ရှိသည်ဟု ပြီးခဲ့သည့်လအတွင်း မြန်မာ နိုင်ငံသို့ ဒုတိယအကြိမ် သွားရောက်စစ်ဆေးခဲ့သော အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့ကြီးက ပြောကြားခဲ့သည်။

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေးစုံစမ်းစစ်ဆေးသူ မစ္စတာပီညဲရီးက မြန်မာ ပြည်တွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားပေါင်း ၁,၃၀၀ ရှိနေပြီး၊ ၎င်းတို့အား လွတ်ပေးရန် ပြီးခဲ့သည့်လက ထပ်မံ တောင်းဆိုထားသည်။^၁ ၎င်းတို့အထဲတွင် အမျိုးသမီး အများအပြား ပါဝင်သည်။

၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသမီး သုံးဦးသည် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ဓာတ်ပုံ ရိုက်နှိပ်ထားသော အင်္ကျီအဝတ်ရောင်ဝတ်ဆင်မှုဖြင့် ဖမ်းဆီးခံရပြီး ထောင် ၅ နှစ်စီ ချမှတ်ခံခဲ့ရသည်။^၂

အချို့မှာ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင်သော ခင်ပွန်းဖြစ်သူကြောင့် အကျဉ်းကျ ခံကြရသည်။ ခင်ပွန်းဖြစ်သူအား အာဏာပိုင်တို့က သွားရောက်ဖမ်းဆီးရာတွင် မတွေ့ရှိရသဖြင့် ဇနီးဖြစ်သူအား ဖမ်းဆီးလေ့ရှိသည်။^၁

၁၉၉၉ ဇူလိုင်လတွင် ပဲခူးမြို့မှ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားသူတဦးဖြစ်သည့် ကိုကျော်ဝဏ္ဏ အား စစ်ထောက်လှမ်းရေးများက လိုက်လံဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ၎င်းအား မတွေ့ရှိသဖြင့် သုံးနှစ်အရွယ် သမီးငယ် သိမ့်ဝဏ္ဏခင်နှင့် ဇနီးဖြစ်သူ မခင်ခင်လဲ့တို့အား ဇူလိုင်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းအချို့က ကန့်ကွက်သဖြင့် သမီးငယ်အား ဝါးရက်အကြာတွင် လွှတ်ပေးလိုက်သော်လည်း ဇနီးသည်အား ထောင်ဒဏ်တသက်တကျွန်းချမှတ်ခဲ့သည်။^၂

ပုသိမ်ထောင်ရှိ အမျိုးသမီးအကျဉ်းသား အချို့ကိုတွေ့ရစဉ်

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လတွင် အသက် ၁၈ နှစ် အရွယ် ထားဝယ်အမျိုးသမီး တဦးဖြစ်သူ မယုယုလှိုင်အား တနင်္သာရီတိုင်း၊ ကော့သောင်း မြို့တွင် စစ်ထောက်လှမ်းရေးတို့က ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းခဲ့သည်။ ပြည်ပသို့ တိမ်းရှောင်နေသော ခင်ပွန်းဖြစ်သူကိုယ်တိုင် လာရောက်အဖမ်းခံပါက ပြန်လွှတ်ပေးမည်ဖြစ်ကြောင်း ထောက်လှမ်းရေး တပ်ဖွဲ့ဝင်တို့က သတင်းလွှင့်ခဲ့သည်။ လူ့အခွင့်

အရေး သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းမှုကြောင့် နှစ်ကြိမ်တိတိ အကျဉ်းကျ ဖူးသော ခင်ပွန်းဖြစ်သူက သွားရောက် အဖမ်းခံခြင်းမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် အာဏာပိုင် တို့က မယုယုလှိုင်အား ထောင် ၂ နှစ် ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဖမ်းဆီးခံရချိန်၌ မယုယုလှိုင် တွင် ကိုယ်ဝန် လေးလရှိနေသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ ၇ ကြည့်)

၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် စစ်ထောက်လှမ်းရေးများက ရန်ကုန်မြို့မှ မိတ္ထူကူးဆိုင်ပိုင်ရှင် အမျိုးသမီးငယ်တဦးဖြစ်သော မသော်တာအား ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ မကြာမီ မသော်တာ သည် ကျောင်းသားသမဂ္ဂက ထုတ်ဝေသော စာရွက်စာတမ်းများအား မိတ္ထူကူးပေး ခဲ့သည်ဟုစွပ်စွဲခံရကာ ထောင်ဒဏ် ၄၂ နှစ် ချမှတ်ခံခဲ့ရသည်။

ဤသို့ဖြင့် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင်သော အမျိုးသမီးများမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နည်းအမျိုးမျိုးဖြင့် မတရား ဖမ်းဆီး ထောင်ချခံနေကြရသည်။

(နောက်ဆက်တွဲ - အမျိုးသမီး အကျဉ်းသားစာရင်း ကြည့်)

၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်၊ ဖမ်းဆီးခံရခြင်း

၂၀၀၃ ခုနှစ်အတွင်းတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သည် အာဏာပိုင်တို့၏ သဘောတူခွင့်ပြုချက်ဖြင့် နိုင်ငံအနှံ့ ခရီးလှည့်လည်ခဲ့သည်။ ခရီးစဉ်များတွင် အဖွဲ့ချုပ် မှ အမျိုးသမီးအဖွဲ့ဝင်များလည်း လိုက်ပါသွားကြသည်။ ခရီးစဉ်တိုင်းတွင် ထောက်လှမ်းရေးများ၊ စစ်ခေါင်းဆောင်များ၊ ဦးဆောင်ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်းဝင်များက အမျိုးမျိုး နှောက်ယှက်ခဲ့သည်။ မေလ ၃၀ ရက်နေ့က စစ်ကိုင်းတိုင်း ဒီပဲယင်းမြို့နယ်၊ ကြည်ရွာအနီးတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ယာဉ် တန်းအား လူအင်အား ၅,၀၀၀ ခန့်က သံတုတ်၊ ဝါးရင်းတုတ်၊ ဝါးချွန်၊ ကျောက်ခဲ စသည့် လက်နက်များဖြင့် အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ဦးခေါင်းတွင်ရခဲ့သည့်ဒဏ်ရာအား ပြနေသည့် ဒေါ်ညွန့်ညွန့်

ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်တွင် ရောက်ရှိနေသော အဖွဲ့ချုပ် အဖွဲ့ဝင် အမျိုးသမီးတဦးဖြစ်သူ ဒေါ်ညွန့်ညွန့်က ထိုအကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်မှုတွင် တွေ့ကြုံခဲ့ရသည် များကို အောက်ပါအတိုင်း ဖွင့်ချပြောဆိုခဲ့သည်။ “ကျမ၏အင်္ကျီကို ဆွဲချွတ်သဖြင့် ကျမကလုံချည်ကို ကဗျာကသီ ဆွဲတင်လိုက်ရပါသည်။ တဆက်တည်းမှာပင် ကျမ ဝတ်ဆင်ထားသည့် ထမီကိုလည်း အောက်မှ ဆွဲချွတ်ပါသည်။ ထမီမှာ သွေးများ ပေနေသည့်အတွက် သွေးစည်းများဖြင့် ကပ်နေသည့်အတွက် ထမီကိုမူ ချွတ်၍မရပါ။ ထမီကို ချိုင်းနှစ်ဖက်ဖြင့်ညှပ်ပြီး ထမီရင်လျား ထားရပါသည်။ ထို့နောက် ကျမအား ဝါးရင်းတုတ်ဖြင့် ရိုက်ပါသည်။”^၅

ထိုကဲ့သို့တိုက်ခိုက်ခံခဲ့ရသော အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်များ၊ အဖွဲ့ချုပ်အား ထောက်ခံ အားပေးသူ အများအပြားကို အာဏာပိုင်များက ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချခဲ့သည်။ ဖမ်းဆီး

ခံရသူများထဲတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် အခြားအမျိုးသမီးများလည်း ပါဝင်သည်။

အဖွဲ့ချုပ်၊ အမျိုးသမီးလုပ်ငန်းအဖွဲ့မှ အဖွဲ့ဝင် အမျိုးသမီးများက ထိုသို့ အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်ခံရပြီး ထိန်းသိမ်းခံနေရသော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်နှင့် အဖွဲ့ချုပ် ခေါင်းဆောင်များ၊ အဖွဲ့ဝင်များအား ပြန်လွှတ်ပေးရန် အာဏာပိုင်များထံ လက်မှတ်ရေးထိုး တောင်းဆိုခဲ့သည်။ ထိုတောင်းဆိုမှုအား တာဝန်ယူ လုပ်ကိုင်ခဲ့သူ တစ်ဦးဖြစ်သော ဒေါ်မေနှင်းကြည်အား အာဏာပိုင်များက သုံးကြိမ်တိုင် ဖမ်းဆီး စစ်ဆေးခဲ့သည်။^၆

သို့သော်လည်း အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်သူများအား ဖမ်းဆီးစစ်ဆေးခြင်း လုံးဝ မရှိသေးပါ။

လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖော်ကား နှောင့်ယှက်ခံရခြင်း

အမျိုးသမီးများ ဖမ်းဆီးခံရသည့်အခါ အမျိုးသားများထက် စိုးရိမ်မှုတစ်ခု ပို၍ ရှိကြသည်။ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုအပြင် လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဖော်ကား နှောင့်ယှက်ခံရမည်ကို စိုးရိမ်ပူပန်ကြရသည်။

ဤအစီရင်ခံစာရေးသားရန် မြန်မာပြည်တွင်းမှ သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းရရှိခဲ့ပြီး အကျဉ်းထောင်မှ ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာသော အမျိုးသမီးများကိုလည်း ဆက်သွယ်ပြီး အချက်အလက်များ ရယူခဲ့သည်။ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကြောင့် ဖမ်းဆီးခံရသော အမျိုးသမီးများအား စစ်ဆေးမေးမြန်းပြီး ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်သော စစ်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ဝင်များမှာ အမျိုးသားများသာဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံထားရစဉ် အချို့အမျိုးသမီးများမှာ အမျိုးသားများကြားတွင် အတင်းအကြပ် ချုပ်နှောင်ခြင်းခံရ၍ အဓမ္မပြုကျင့်ခံရခြင်း၊ ဖော်ကား နှောင့်ယှက်ခြင်းများခံရမည်ကို ထိတ်လန့်နေရသည်။ ဥပမာ ၁၉၉၆ ခုနှစ်၌ အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင် အမျိုးသမီးတစ်ဦးအား ရန်ကုန်မြို့ ရဲစခန်းတစ်ခုတွင် ထိန်းသိမ်းထားစဉ် ရာဇဝတ်မှု

ဖြင့် ဖမ်းဆီးထားသော အမျိုးသားများနှင့်အတူ ရောနှော ချုပ်နှောင်ထားခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။^၇

ကျောင်းသားသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်တဦးဖြစ်သူ မစုစုမွန်က ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် စစ်ထောက်လှမ်းရေး အမှတ် ၇ ၏ စစ်ကြောရေးစခန်း၌ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားမှတ်တမ်းတင်ခဲ့သည်။

“ - - - ခြေထောက်ကို ကားပြီး လက်နှစ်ဘက်ကို ဦးခေါင်းအထက်သို့ မြှောက်ထားရသည်။ - - - ခြေကား၍မတ်တပ်ရပ်ခြင်းကြောင့် ကိုက်ခဲညောင်းညာလာသည်။ ထိုအနေအထားအား ပြင်လိုက်ပါက တင်ပါးနှင့် ရင်သားအား ကြိမ်တုတ်ဖြင့် ဖြတ်ရိုက်ခံရသည်။ တညလုံး ထိုသို့ နှိပ်စက်ကြသည်။ လုံချည်ပြင်ဝတ်ရန် ကြိုးစားပါက လက်ကို အရိုက်ခံရသည်။ မင်း အမှန်အတိုင်း မပြောရင်တော့ လုံချည်ဆွဲချတ်ပစ်မယ် ဟု ၎င်းတို့က ခြိမ်းခြောက် အော်ဟစ်လိုက်သည်။ - - - ”^၈

တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူတဦးဖြစ်သူ မတင်တင်မော်ကလည်း စစ်ထောက်လှမ်းရေးအမှတ် ၄ တပ်ဖွဲ့ဝင်များက ၎င်း၏ဦးခေါင်းတွင် အဝတ်အိတ်စွပ်ပြီး ရိုင်းစိုင်းကြမ်းတမ်းစွာ ပြုမူပြောဆိုပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးသား မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

“ - - - ထိုအခါ အရာရှိဖြစ်သူက ကျမ၏ပါးအား လေးငါးဆယ်ချက် ရိုက်လိုက်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျမ၏ ကျောပြင်ကို ဝိုင်းဝန်းထိုးနှက်ခြင်းခံရသည်။ ထိုသို့ ရိုက်နှက်ကြသည့်အခါမှသာ အနီးတွင် စစ်သားများ ဝိုင်းရံထားကြောင်း ကျမသိရှိရသည်။ ရိုက်နှက်ပြီးသည့်အခါတွင် အရာရှိက အပျိုစင်တဦးဖြစ်သည်ကို မမေ့ပါနှင့်ဟု ကျမအား ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုသည်။ ထိုသို့ ပြောဆိုလိုက်ခြင်းမှာ ရိုက်နှက်ခံရခြင်းထက်ပင် ပို၍ ထိတ်လန့်ဖွယ်ကောင်းလှသည်။ - - - ”^၉

အထက်ပါ ကိုယ်တွေ့ အဖြစ်အပျက်များကို လေ့လာလျှင် အမျိုးသမီးများသည် ဖမ်းဆီး နှိပ်စက်ခံရစဉ် ကြီးမားသည့် စိန်ခေါ်မှုများကို ကြုံတွေ့ရလေ့ရှိကြောင်း ထင်ရှားသည်။

တရားစီရင်ရေး

၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် ဆိုရှယ်လစ်စစ်အစိုးရပြုတ်ကျပြီးချိန်မှစ၍ အာဏာသိမ်းယူခဲ့သော လက်ရှိစစ်အစိုးရသည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားသူများအား တရားစွဲဆို စစ်ဆေးရာတွင် စစ်ခုံရုံးများဖွဲ့ပြီး အကျဉ်းရုံး စစ်ဆေးခဲ့သည်။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းမှစ၍ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားသူများအား အရပ်ဘက်တရားရုံးများတွင် စတင် စစ်ဆေးခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အချို့သော မြို့နယ်အဆင့်၊ တိုင်းအဆင့် အရပ်ဘက်တရားရုံးများမှာ အကျဉ်းထောင်အတွင်းတွင် အခြေစိုက်ထားကြသည်။

စစ်ခုံရုံးဖြင့်စစ်ဆေးမှုများ တဖြည်းဖြည်း ရပ်ဆိုင်းသွားသော်လည်း တရားစီရင်ရေးစနစ်တွင် ပြောင်းလဲမှုမရှိသည့်အချက်မှာ ထိုတရားရုံးများက နိုင်ငံရေး၊ လူ့အခွင့်အရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင် ပတ်သက်နေသူများအား အကျဉ်းရုံးစစ်ဆေးပြီး နှစ်ရှည်ထောင်ဒဏ်များ ချမှတ်နေသည့်အချက်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူလူထုအား ထိုလှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ခြင်း မပြုကြရန် တားမြစ်လိုသဖြင့် ထိုသို့ နှစ်ရှည်ထောင်ဒဏ်များ ချမှတ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့သော တရားစီရင်မှုများ၏ နောက်ကွယ်တွင် စစ်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့ဝင်များက ကြီးစိုး ချယ်လှယ်နေခြင်းမှာ အများသိရှိပြီးဖြစ်သော လျှို့ဝှက်ချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။

အဖွဲ့ချုပ်အတွက် မဲဆွယ်စည်းရုံးရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခဲ့မှုကြောင့် ထောင်နှစ်နှစ် ချမှတ်ခံခဲ့ရသူ မအေးအေးသင်းက အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြသည်။

“အမိန့်ချပြီးတဲ့အခါကျတော့ ကျမတို့က ထောင်နှစ်နှစ်ကျလို့ တော်တော် မကျေနပ်ကြဘူးလေ။ ဒါပေမယ့် တရားသူကြီးက ကျမတို့ကို လာပြောတယ်။ သူ့ကိုတော့ နားလည်ပေးပါ တဲ့၊ ဒါ စစ်ထောက်လှမ်းရေးက ချခိုင်းတာပါ ဆိုပြီး သူက အဲလို လာတောင်းပန်တယ်။ ကျမတို့လည်း ဘာမှမတတ်နိုင်ဘူးပေါ့နော်။”
(နောက်ဆက်တွဲ - ၁၁ ကြည့်)

တရားစီရင်ခံရစဉ် ဥပဒေကြောင်းအရ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်များ မရရှိကြပါ။ အများအားဖြင့် တရားရုံးတွင်မဟုတ်ဘဲ အကျဉ်းထောင်ဝင်းအတွင်းတွင် စီရင်ချက်ချလေ့ရှိသည်။ ဒီမိုကရေစီရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် ဆက်နွယ်သည့် စာအုပ်နှစ်အုပ်အား လက်ဝယ်ထားရှိမှုဖြင့် ထောင် ၇ နှစ် ချမှတ်ခံခဲ့ရသူ ဒေါက်တာခင်မာကြည်က

တရားစီရင်ခံရမှုအတွေ့အကြုံကို သတင်းဌာနတစ်ခုသို့ အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။

“ကျမတို့ကို တရားရုံးမှာစစ်တာမဟုတ်ပါဘူး။ အကျဉ်းထောင်မှာ အဆောက်အဦးလေးတခု ရှိပါတယ်။ အဲဒီ အဆောက်အဦးလေးထဲမှာပဲ ကျမတို့ကို ခေါ်ပြီးတော့ ကျမတို့ကို တရားစီရင်ပေးမယ့် တရားသူကြီးကို ခေါ်လာတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဆွဲချရှေ့နေ ခေါ်လာတယ်။ လက်နှိပ်စက် စာရေးလေးကို ကားနဲ့ခေါ်လာတယ်။ ပြီးတော့ ကျမတို့ အမှုတွဲထဲမှာပါဝင်တဲ့ အမှုသည်တွေကို ခေါ်လာပြီး ထိုင်ခိုင်းတယ်။ ရှေ့နေတွေရဲ့မျက်နှာချင်းဆိုင်မှာတော့ ထောက်လှမ်းရေးက ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေက ထိုင်ကြတာပေါ့နော်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

ရှေ့နေငှားခွင့်ပေးသည်ဟုဆိုသော်လည်း မိသားစုဝင်များ၊ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများနှင့် ဆက်သွယ်ခွင့်မပြုသဖြင့် ရှေ့နေငှားရန် မည်သို့မျှ မစီစဉ်နိုင်ကြပါ။ စီရင်ချက်မချမှတ်ခင် ထောင်ဝင်စာတွေ့ခွင့် လုံးဝ မရရှိကြပါ။

ရှေ့နေငှားခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါက်တာခင်မာကြည်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြခဲ့သည်။ “ငှားဖို့ဆိုတာကလည်း မိသားစုနဲ့ဆက်သွယ်လို့ရမှ ရှေ့နေငှားလို့ ဖြစ်မှာပါ။ ကျမတို့ကိုယ်တိုင်က အချုပ်သားဘဝဖြစ်နေတော့ ရှေ့နေကို ဘယ်လိုငှားရမယ်ဆိုတာ ဘယ်လိုမှမစီစဉ်နိုင်ပါဘူး။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

ဒေါက်တာခင်မာကြည်ကဲ့သို့ပင် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကြောင့် ဖမ်းဆီးခံရသူ အမျိုးသမီးအများစုမှာ ဥပဒေကြောင်းအရ ခုခံကာကွယ်ပိုင်ခွင့်များ မရခဲ့ကြပါ။ ခုခံကာကွယ်ခွင့် ရပါကလည်း အမှုမှ လွတ်မြောက်မည်မဟုတ်ဘဲ၊ ဧကန်မုချ အကျဉ်းချခံရမည်ဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဥပဒေပြုရေး၊ တရားစီရင်ရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေး စသည့် ကဏ္ဍအားလုံးကို စစ်ခေါင်းဆောင်များ၊ စစ်ထောက်လှမ်းရေး အဖွဲ့ဝင်များကသာ တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ချုပ်ကိုင်ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု

ရိုက်နှက်ညှဉ်းဆဲခြင်းကို စတင်ဖမ်းဆီးခံရသည့်အခါ ကြုံတွေ့ရတတ်သည်။ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများနှင့်ပတ်သက်၍ စစ်ဆေးမေးမြန်းသည့် ထောက်လှမ်းရေးများက ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်က ပုသိမ်မြို့အကျဉ်းထောင်တွင် အကျဉ်းချစ်ခဲ့ရသော မအေးအေးသင်းက အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင် ကရင်တိုင်းရင်းသူတစ်ဦး နှိပ်စက်ခံခဲ့ရပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“အဲဒီ အမျိုးသမီးကျတော့ ထောက်လှမ်းရေးက ရိုက်တယ်။ သူက တိုင်းရင်းသူလည်း ဖြစ်တယ်၊ ကရင်တိုင်းရင်းသူလေ၊ ထောက်လှမ်းရေးက တအား သူ့ကို ရိုက်တယ်။ အခု အပြင်မှာရောက်တဲ့အထိ နားတဖက်လေးနေတယ်။ နားတဖက်ပင်းသွားတာပေါ့။ ကျန်တဲ့တဖက်ကလည်း လေးနေတယ်လေ။ သူ့ အခြေအနေ တော်တော်ဆိုးတယ်။ စပြီး ဖမ်းလာတဲ့ အချိန်တုန်းကဆိုရင် သူ့မျက်နှာကြီးက ယောင်အမ်းနေတာပဲ။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၁၁ ကြည့်)

နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကြောင့် အကြိမ်ကြိမ် ထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသော ဒေါ်ခင်စန်းနွယ်က ၁၉၈၇ တွင် အင်းစိန်ထောင်၌ သူကြုံတွေ့ခဲ့ရပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြသည်။

“ကျမတို့ကို ထောက်လှမ်းရေး ၇ က ဗိုလ်ကြီး ရဲကျော်သူ နဲ့ ဗိုလ်ကြီးမြင့်ဆွေတို့ လာဖမ်းတယ်။ ကျမနဲ့အတူတူ ထောင်ထဲမှာ အတူတူနေခဲ့တဲ့ မမိဆိုရင် သူ့ရဲ့ မိသားစု တအိမ်လုံးဖမ်းတယ်။ ၁၂ နှစ်သမီးလေးကိုပါ ဖမ်းလာတယ်။ အားလုံးကို အကြီးအကျယ် ရိုက်တာ။ တော်တော်ဆိုးဆိုးဝါးဝါး ဖြစ်တာကို ကြုံခဲ့ရတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၂ ကြည့်)

နှစ်ပေါင်းများစွာ အကျဉ်းကျနေသော နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားသူများအား ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိဖြင့် ပြုလုပ်သော နှိပ်စက်နည်းတမျိုးမှာ အခန်းကျဉ်းလေးတခုအတွင်း အထီးကျန်ပိတ်လှောင်ထားခြင်း (တိုက်ပိတ်ခြင်း) ဖြစ်သည်။ မည်သူနှင့်မျှ စကားပြောခွင့်မရပါ။

“တနေ့တာတိုက်ထဲမှာ တယောက်တည်း နေရပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့တစ်နှစ်ကျော်ကာလကစပြီး တယောက်တည်းပေါ့လေ။” ဟု နာမည်ကျော်စာရေးဆရာမ

စမ်းစမ်းနွဲ့ (သာယာဝတီ)က သူ၏ အတွေ့အကြုံကို သတင်းဌာနတစ်ခုသို့ ရှင်းပြခဲ့သည်။ (နောက်ဆက်တွဲ ၅ ကြည့်)

အကျဉ်းကျနေသူအား ထိုသို့ အထီးကျန်ဖြစ်စေရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အခန်းကျဉ်းလေးထဲတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ ပိတ်လှောင်ထားခြင်းမှာ လွန်စွာဆိုးဝါးသော ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုတမျိုးဖြစ်သည်။ အခန်းကျဉ်းလေးထဲတွင် ၆ နှစ်ကြာ ပိတ်လှောင်ခံထားရသူ ဒေါက်တာခင်မာကြည်ကလည်း သူခံစားခဲ့ရပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ စကားပြောမှုနည်းလာတော့ ကျမ စကားလုံးတွေကို ပြောချင်တယ်။ ပြောချင်တဲ့စကားလုံးတွေက ဦးနှောက်ထဲမှာရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ပြောလို့ရှိရင် ပါးစပ်ထဲက မထွက်ဘူး။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

ထိုသို့ ၆ နှစ်ကျော်ကြာ ပိတ်လှောင်ထားသော်လည်း လမ်းလျှောက်ခွင့် မရရှိခဲ့ပါ။ လွတ်မြောက်ရန် တလအလိုတွင်မှ အခန်းအပြင်ဘက်တွင် ခဏတာ လမ်းလျှောက်ခွင့် ရရှိခဲ့ကြောင်း ဒေါက်တာခင်မာကြည်က ရှင်းပြသည်။

“နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေကို မနှိပ်စက်ဘူးလို့ ကမ္ဘာကို သူတို့က ကြေညာတယ်လေ။ ဒါပေမယ့်လို့ ဒေါ်ကြီးတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား အမျိုးသမီးသုံးဦးထဲက ကောင်မလေးနှစ်ယောက်ကို နံရံမှာ လက်ကပ်ပြီးတော့ ကြိမ်နဲ့ကိုရိုက်တာ၊ အဲဒါ မနှိပ်စက်ဘူးလို့ ခေါ်မလား။” ဟု ပဲခူးထောင်တွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပုံကို ပြန်လည်ပြောပြသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ ၉ ကြည့်) ဒေါ်သန်းကြွယ်သည် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် အဖွဲ့ဝင်တဦးဖြစ်ပြီး ပဲခူးထောင်တွင် ၁၉၉၁ မှ ၁၉၉၆ ခုနှစ်အထိ အကျဉ်းကျခံခဲ့ရသူ ဖြစ်သည်။

ကျန်းမာရေးမကောင်းသူများကိုပင် တိုက်ပိတ်နှိပ်စက်ထားတတ်သည်။ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးသမားနှစ်ဦးအား အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် အခန်းကျဉ်းလေးတခုတွင် ပိတ်လှောင်ထားပုံကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ဒေါ်ခင်စန်းနွယ်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြသည်။

“အဖွားဒေါ်ခင်ရီက ဆီးချိုရောဂါဖြစ်နေတယ်။ တကိုယ်လုံး အနာတွေ အကွက်တွေနဲ့။ သူ့ကို တိုက်ပိတ်ထားတယ်။ နောက်ပြီး အနာထည့်ဖို့၊ ဆေးသောက်ဖို့ ရေနှေးတောင်းလည်း လုံးဝမပေးဘူး။”

ဒေါ်စိမ်းမေကိုလည်း ဒီလိုပဲ၊ ဒေါ်စိမ်းမေက သွေးတိုးရောဂါရှိပြီး လေဖြတ်နေတာကို တိုက်ပိတ်ထားလိုက်ပါတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ ၂ ကြည့်)

ဒေါ်စန်းစန်းသည် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဆိပ်ကမ်းမြို့နယ်၊ မဲဆန္ဒနယ်တွင် ဝင်ရောက်အရွေးချယ်ခံရာ အနိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ဒေါ်စန်းစန်းသည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံခဲ့ရသော်လည်း ပြည်သူ့လွှတ်တော်သို့ တက်ရောက်ခြင်းမပြုရဘဲ အခြား ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနည်းတူ ဖမ်းဆီး အကျဉ်းချခံခဲ့ရသည်။ ဒေါ်စန်းစန်းက အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခံရပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြသည်။ “ကျမကို သူပုန်လိုပဲထားတယ်။ ကျမကို တစ်ယောက်တည်းထားတယ်။ ကျမကို ရေချိုးချချိန်ကလွဲပြီး မထုတ်ဘူး။ နောက် ကျမကို အစားအစာ ခိုးပေးမှာစိုးလို့ ဘယ်သူ့ကိုမှ ကျမနားမှာ မထားဘူး။”

အစားအစာ

ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာသော အကျဉ်းသားများက မြန်မာပြည် အကျဉ်းထောင် အသီးသီးတွင် ကျွေးမွေးသော အစားအစာများ အလွန်အလွန် ညံ့ဖျင်းလှကြောင်း တညီတညွတ်တည်း ပြောပြကြသည်။

မန္တလေးထောင်အတွင်း အခန်းငယ်လေးတစ်ခုတွင် ၆ နှစ်ကြာ ပိတ်လှောင်ခံထားရစဉ် အစားအသောက် ကျွေးမွေးပုံနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါက်တာခင်မာကြည်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြသည်။

“အပြင်လောကကို ကြည့်ချင်တယ်ဆိုရင် သစ်သား တံခါးကြားလေးကနေမှ အသားလေးနှစ်ခု ဟနေတဲ့ကြားထဲက အလင်းရောင်လေးကနေမှ ချောင်းကြည့်ခဲ့ရတဲ့ဘဝမျိုးကိုး။ အစားအသောက်တခု ကျွေးချင်မှ သေ့ကြီးကိုဖွင့် လာထည့်ပေးသွား၊ အဲဒီ ကျွေးတဲ့ အစားအသောက်တွေကလည်း လုံးဝမကောင်းတဲ့၊ ကိုယ်မစားနိုင်တဲ့ အစားအသောက်မျိုးတွေ ဖြစ်နေဆိုတော့ တော်တော်လေး ခံစားရပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို တိရစ္ဆာန်တကောင် ပိတ်လှောင်ပြီးတော့ ခံစားရသလိုမျိုးအထိ ခံစားရပါတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

မအေးအေးသင်းက ပုသိမ်ထောင်တွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“မနက်အစောကြီး ၅ နာရီတန်းစီရင် ဆန်ပြုတ်ရတယ်။ နေ့လည် ၁၁ နာရီ လောက် ကျတော့ ပဲ။ ပဲဆိုတာလည်း တော်တော် အရည်ကျဲကျဲ ပဲဟင်းနဲ့ ငါးပိ။ ငါးပိက သဲတွေနဲ့။ ကျမတို့ဘက်ကခေါ်တာကတော့ မျှင်ငပိပေါ့။ အဲဒီမျှင်ငပိနဲ့ ပဲဟင်းပဲ ရှိတယ်။ ညနေကျတော့ တာလပေါ။ တာလပေါဆိုတာက ထောင်ထဲမှာ စိုက်ထားတဲ့ ဥကန်စွန်းတွေကို အရွက်တွေအကုန် ခုတ်စဉ်းပြီးထည့်ထားတဲ့ အရည်ပေါ့။ အဲဒါပဲ စားရတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ ၁၁ ကြည့်)

မကေသီအေးက အင်းစိန်ထောင်တွင် အစားအသောက်များ ညံ့ဖျင်းပုံကို အောက်ပါအတိုင်း အစီရင်ခံတင်ပြခဲ့သည်။

“မနက် ၅ နာရီလောက်ဆိုရင် ဆန်ပြုတ်တခွက်ရတယ်။ ထမင်းဝေတဲ့အချိန်က မနက် ၉ နာရီတကြိမ်၊ ညနေ ၄ နာရီဆိုရင် တကြိမ်။ ထုံးစံအတိုင်း ထမင်းနဲ့ တာလပေါပေါ့။ တာလပေါမဟုတ်ရင် ပဲဟင်းတခွက်ရတယ်။ တာလပေါလို့ နာမည် ပေးထားကြတဲ့ ဟင်းရည်ဆိုတာ တလက်မလောက်ရည်တဲ့ ဟင်းနုနွယ်ရိုးတွေကို ပြုတ်ထားတာပါပဲ။ ဆားမပါဘူး။ တာလပေါဟင်းရည်ဆိုရင် ဟင်းနုနွယ်ရိုး တတုံး နှစ်တုံး ပါတတ်ပေမယ့် အရွက်ကိုတော့ မတွေ့ရဘူး။ ပဲဟင်းဆိုရင်လည်း ဆား မပါဘူး။ ဒါကြောင့် အရသာမရှိဘူး။ ပဲပြုတ်ထားပေမယ့် မကျက်လို့ ပဲက မာ ဆတ်ဆတ်ဖြစ်နေတယ်။ အစိမ်းနဲ့ ထွက်နေတယ်။ အဲသလို ဟင်းရည်တမျိုးမျိုး၊ မနူးမနပ် ထမင်းတပန်းကန်၊ ငါးပိတကော်၊ ဒါပဲ နေ့လည်စာဖြစ်ဖြစ်၊ ညစာဖြစ်ဖြစ် ဒါပဲ။ ဒီလိုမျိုး အစားအသောက်ထဲမှာ လူတယောက်အတွက် တနေ့တာလိုအပ်တဲ့ အာဟာရ ဘယ်လိုလုပ် ပါနိုင်ပါ့မလဲ။ ပြီးတော့ ဟင်းရည်ထဲမှာ တီကောင်၊ အိမ်မြှောင်၊ ဂုန်နီကြိုး၊ သားရေပင် စသဖြင့် အမှိုက်မျိုးစုံလည်း ပါလာတတ်တယ်။ သို့သော်လည်းပဲ ဒီဟင်းရည်ကိုပဲ သွန်မပစ်နိုင်ဘူး။ အမှိုက်တွေဖယ်ပြီး ထမင်းနဲ့ စားရတယ်။”

(နောက်ဆက်တွဲ - ၁ ကြည့်)

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီ ကော်မတီ (အိုင်စီအာစီ) အရာရှိများ၊ ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂ လူ့အခွင့်အရေး စုံစမ်းစစ်ဆေးသူ အရာရှိများသည် တခါတရံတွင်

မြန်မာပြည်အကျဉ်းထောင်များသို့ သွားရောက်စစ်ဆေးလေ့ရှိသည်။ ၎င်းတို့ သွားရောက်သည့်နေ့တွင် ကျွေးမွေးသောအစားအစာမှာ စားသောက်ရန် သင့်လျော်သောအခြေအနေရှိကြောင်း ဒေါက်တာခင်မာကြည်က အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

အိုင်စီအာရ်စီမှ အရာရှိများအား အကျဉ်းထောင် အရာရှိများနှင့် တွေ့ရစဉ်

“ပထမဆုံးမှာတော့ သူတို့ ထောင် ကိုလာမယ်ဆိုတဲ့နေ့မှာ ဆန်တွေ ပွေး လာတယ်။ ဟင်းတွေကလည်း စားနိုင် လောက်တဲ့အဆင့်ပေါ့။ သပ်သပ် ယပ်ယပ်လေးတွေ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါ ကတော့ သူတို့ ထောင်ထဲလာတုန်း တရက် နှစ်ရက်မှာပဲ ဖြစ်တယ်။ ပြန် သွားတာနဲ့ အရင်အတိုင်း ပြန်ဖြစ် သွားတာပဲ။”

(နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော အမျိုးသမီးတို့၏အတွေ့အကြုံများအား လေ့လာ ပါက အကျဉ်းသားများ စားသောက်ရသည့်အခြေအနေကို ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင် နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ အကျဉ်းချခြင်းခံနေရသော အမျိုးသမီးများ သည် ကျန်းမာရေး၊ အသက်ရှင်ရေးအတွက် လုံလောက်သော အဟာရဓာတ် ရရှိစေ ရန် ၎င်းတို့၏ မိသားစုအပေါ်တွင်သာ အားကိုးအားထားပြုကြရသည်။

ကျန်းမာရေး

စစ်အသုံးစရိတ်ကြီးမားသော ဆင်းရဲသည့်အာဏာရှင်နိုင်ငံတစ်ခုမှ နိုင်ငံသားတို့ ၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေကို ခန့်မှန်းကြည့်ရုံမျှဖြင့်ပင် အလွယ်တကူ သိရှိနိုင်သည်။ ကမ္ဘာ့အဆင်းရဲဆုံး နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံမှ အကျဉ်းထောင်များအတွင်း ဆိုးဝါးကြမ်းတမ်းသည့် အခြေအနေများအကြားတွင် နှစ်ရှည်လများ အကျဉ်းချ ချုပ်နှောင်၊ ကန့်သတ်ခံထားရသော အမျိုးသမီးများ၏ ကျန်းမာရေး အခြေအနေများ

ကို ပြင်ပကမ္ဘာက သိရှိရန် ခဲယဉ်းလှသည်။ အဆိုပါ သတင်း အချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်၍ စစ်အစိုးရက တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ချုပ်ကိုင်ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤအစီရင်ခံစာတွင် အောက်ပါအတိုင်း အကျဉ်းချုံးဖော်ပြထားသည့် အမျိုးသမီး အကျဉ်းသားဟောင်းအချို့၏ အတွေ့အကြုံများကို လေ့လာပါက နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကြောင့် အကျဉ်းကျနေသော အမျိုးသမီးတို့၏ အခြေအနေကို တစ်စွန်းတစ်စွာ သိရှိနိုင်ပေမည်။

“တတိုက်တည်း အတူတူနေခဲ့ရသည့် ကဗျာဆရာမ ဒေါ်စိမ်းပင်မှာ အင်းစိန်ထောင်ထဲတွင် အာရုံကြော အားနည်းလာသောကြောင့် ခြေဒရွတ်ဆွဲ၍ လမ်းလျှောက်နေရပါသည်။ ထုံးစံအတိုင်း ထိရောက်သော ကုသမှုမျိုးမရကြပါ။ နှစ်စေ့၍ လွတ်မြောက်ချိန်တွင် အခြားလွတ်လူများနှင့်အတူ အမျိုးသမီးထောင်တံခါးဝမှ ခြေဒရွတ်ဆွဲ၍ ထွက်ခွာသွားသော အန်တီစိမ်းကို နောက်ဆုံး တွေ့လိုက်ရပါသည်။ အပြင်ရောက်ပြီး ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ပိုမိုဆိုးရွားလာကာ နောက်ဆုံး ကိုယ့်အကြောင်းကိုပင် အကုန်အစင် မမှတ်မိရှာတော့ကြောင်း ကြားသိရပါသည်။”

အိုင်စီအာစီအရာရှိများ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတဦးနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းနေစဉ်

(နောက်ဆက်တွဲ။ ၆ ကြည့်)

အကျဉ်းထောင်များတွင် အကျဉ်းသားများ၏ကျန်းမာရေးအတွက် ဆရာဝန်နှင့် ဆေးမှူးများ ခန့်ထားလေ့ရှိသည်။ အကျဉ်းထောင်အတွင်း ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်းလာပါက အဆိုပါ ကျန်းမာရေးတာဝန်ရှိသူများ၏ ပြုစု ကုသပုံနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါက်တာခင်မာကြည်က အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“ကျမတို့တစ်စုဖြစ်လို့ အကြောင်းကြားတယ်ဆိုရင် ဆရာဝန်လာကြည့်တာနည်းပါတယ်။ နှစ်စေ့ကတော့ ဒါမှမဟုတ် တခြားအကျဉ်းသူတွေကတော့ ဆေးပေးလိုက်ပါတယ်။ - - သူတို့က လူတယောက်ကို လူတယောက်လို မမြင်ဘဲနဲ့ ပေါ့ပေါ့ဆဆနဲ့ ဘာဆေးဖြစ်ဖြစ်ပေးလိုက်ရင် ပြီးတာပဲဆိုတဲ့ပုံစံမျိုးနဲ့ ဆက်ဆံတဲ့အခါမှာ နောက်တခါဆိုရင် ကျမ သူတို့ကို အကြောင်းမကြားတော့ဘူး။ ကိုယ့်ဖာသာကိုယ်

အင်းစိန်ထောင်သို့ ဝင်ရောက်နေသည့် အိုင်စီအာစီအရာရှိများအား တွေ့ရစဉ်

လေ့ကျင့်ခန်းတွေလုပ်တယ်၊ တရားထိုင်တယ်၊ တရားထိုင်ရင်းနဲ့ ခံစားနေရတာတွေ ပျောက်အောင် ကြိုးစားတယ်။”

(နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

“အာဏာပိုင်အစိုးရအနေနဲ့ ဘယ်လို လုပ်ပေးရမယ်လို့ မူချထားတယ်၊ မချထားဘူး ဆိုတာကိုတော့ ကျမနားမလည်ပါဘူး။ ထောင်ထဲမှာရှိတဲ့ ကုသဖို့တာဝန်ရှိတဲ့ လူတွေအနေနဲ့တော့ ထောင်ကျနေတဲ့လူတွေကို လူလို့မှမြင်ပါရဲ့လားလို့ ကျမခဏခဏတွေးမိတယ်။ ဆေးကုသတဲ့ လူတွေရဲ့ နှလုံးသားဟာ ဘာလို့ဒီလောက် ကြမ်းတမ်းနေတာလဲလို့လည်း ကျမ ခဏခဏ တွေးမိတယ်။”

(နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

ကျန်းမာရေးချို့ယွင်းသော အကျဉ်းသားများအား တိုက်ကျွေးသော ဆေးဝါးများနှင့်ပတ်သက်၍ သူ့ကိုယ်တိုင် ဆရာဝန်တဦးဖြစ်သော ဒေါက်တာခင်မာကြည်က အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“အများအားဖြင့်တော့ ဒီဘက်ခေတ်မှာ သိပ် မသုံးတော့တဲ့ အောက်စီတက်ထွာ၊ ပါရာစီတမော၊ ဘာမီတွန် ဒါပဲပေးတာပဲ။ ဘာရောဂါပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီဆေးတွေပဲလေ။ ကျမတို့လည်း ဒီဆေးတွေနဲ့ပဲ ကိုယ့်ကျန်းမာရေး ကိုယ်ဂရုစိုက်ပြီးတော့ အသက်ဆက်နေရတာပဲ။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

အကျဉ်းထောင်အတွင်းသို့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြက်ခြေနီကော်မတီ (အိုင်စီအာစီ) သွားရောက် စစ်ဆေးပြီးနောက်တွင် တိုးတက်မှု အနည်းငယ် ရှိလာကြောင်း ဒေါက်တာခင်မာကြည်က ပြောပြသည်။

“ဆေးပေးတဲ့နေရာဆိုရင်လဲ အိုင်စီအာစီက လှူသွားတဲ့ ဆေးလေးတွေရှိရင်တော့ အဲဒီ လှူသွားတဲ့ ဆေးလေးတွေကို သူတို့ပေးတယ်။ အဲဒီဆေးတွေ ကုန်သွားပြီဆိုရင်တော့ ထုံးစံအတိုင်း အောက်ဆီ တက်ထရာပဲပေါ့နော်။”

(နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် လိုအပ်သည့် ဆေးဝါးနှင့် အစားအသောက် အတွက် ၎င်းတို့၏ မိသားစုကိုသာ အားကိုးခဲ့ရပုံကို စာရေးဆရာမဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့က အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြသည်။

“ဆေးဝါး၊ အစားအသောက် အားလုံး *Home Supply* ပဲ (အိမ်က ထောက်ပံ့ရ တာပဲ)။ ဒါမရှိလို့ကတော့ အခက်အခဲတွေ တော်တော်ရှိတယ်။ ဟိုမှာ ကျန်းမာရေး ကုသပေးတယ် ဆိုတာကလည်း ပါရာစီတမော့တို့၊ ဒိုင်ဂျင်းတို့လောက်ပဲ ရှိတာကိုး။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၅ ကြည့်)

မြန်မာနိုင်ငံကို နယ်ချဲ့အစိုးရ အုပ်ချုပ်စဉ်က နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများအတွက် ကုတင်၊ ခေါင်းအုံး၊ ခြင်ထောင် စသည့်နေရာထိုင်ခင်းများ စီစဉ်ပေးခဲ့သည်။ ယခု စစ်အစိုးရခေတ် အကျဉ်းထောင်များတွင် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတိုင်းအတွက် နေရာထိုင်ခင်းဟူ၍ ဖျာကြမ်းတချပ်သာရှိသည်။ နေထိုင်ရသည့်အခြေအနေ အလွန် ဆိုးဝါးသည့်အတွက် ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်းနိုင်ပုံ၊ အသက်အန္တရာယ်ထိခိုက်နိုင်ပုံကို ဒေါက်တာခင်မာကြည်က အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။

“တိုက်ထဲကိုစရောက်တုန်းက အဲဒီအခန်းကျဉ်းလေးထဲမှာ ကွပ်ပျစ်လည်း မရှိ ဘူး။ သမံတလင်းကြီးပေါ်မှာ ဖျာစုတ်လေးတချပ်ပေးပါတယ်။ အဲဒီဖျာစုတ်လေးနဲ့ပဲ အိပ်ရတယ်။ ဆောင်းရာသီဆိုလို့ရှိရင် မြောက်ဘက်ကို မျက်နှာလှည့်ထားတာဆို တော့ အရမ်းကိုအေးတဲ့အတွက် အရိုးတွေထဲက ကိုက်ခဲပြီး မအိပ်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ မအိပ် နိုင်တဲ့အတွက် တနေရာထဲမှာပဲ ဖွဖွလေးပြေးတဲ့လေ့ကျင့်ခန်းမျိုး လုပ်ပါတယ်။ ၉၆ ခုနှစ် ဆောင်းတွင်းတတွင်းလုံး ကျမ လုံးဝ မအိပ်နိုင်ပါဘူး။ ကိုယ့်ရဲ့စိတ်ဓာတ် ခွန်အား ကိုသာ အတတ်နိုင်ဆုံး မြှင့်တင်ထားတယ်။ တကယ်လို့ လွတ်လာခဲ့ရင် လုပ်စရာ တွေ အများကြီးရှိတယ်ဆိုတော့ ကိုယ့်ရဲ့ကျန်းမာရေးကို ကိုယ့်ဘာသာ ကာကွယ်တဲ့ အနေနဲ့ ထိန်းသိမ်းထားရတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

အမျိုးသမီးများ လစဉ် ဓမ္မတာလာသည့်အခါတွင် အသုံးပြုရမည့် ပစ္စည်းများကို အကျဉ်းထောင်အာဏာပိုင်များက ထုတ်ပေးခြင်းလုံးဝမရှိသဖြင့် အခက်အခဲများ တွေ့ရပုံကို မကေသီအေးက ပြန်လည်ပြောပြသည်။

“အဝတ်အစားအပိုမရှိသူအပို့ *Sanitary tower* အဖြစ်အသုံးပြုရန် အဝတ် အပိုင်းအစကိုပင် မရနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဓမ္မတာလာချိန်တွင် အခက်အခဲတွေ့ရသည်။

ဓမ္မတာလာချိန်တွင် အပေါ့အလေးသွားပြီးသည့်အခါ သန့်ရှင်းရေးအတွက် ရေပင် လုံလုံလောက်လောက်မရှိပါ။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၁ ကြည့်)

အချို့ထောင်များတွင် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကြောင့်အကျဉ်းကျနေသော အမျိုးသမီးများအား အမျိုးသမီးများ လစဉ်အသုံးပြုရမည့် အသုံးအဆောင်များကို သွင်းခွင့် မပြုဟု တားမြစ်ထားသည်။ ပုသိမ်ထောင်တွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပုံကို မအေးအေးသင်းက အောက်ပါအတိုင်း ပြန်လည် ပြောပြသည်။

“အဲဒီပစ္စည်းတွေ သွင်းလို့မရတဲ့အခါကျတော့ ဘေးကအကျဉ်းသားတွေကို အကူအညီ တောင်းရတယ်။ ကျမတို့အိမ်က လာတဲ့အခါကျရင် ပိုက်ဆံ ပြန်ပေးပုံမယ် ဆိုပြီး အကူအညီတောင်းတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၁၁ ကြည့်)

“ကျမ အဖမ်းခံရတုန်းက ထောက်လှမ်းရေးကို ပြောတယ်၊ အဝတ်အစား စောင် ဘာညာယူခဲ့မယ်၊ မယူခဲ့ပါနဲ့ ခဏလေးပါဆိုပြီး အဝတ်တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခုနဲ့ လိုက်ရတယ်။ ထောင်ထဲရောက်တော့ မိန်းခလေးဆိုတာ ဓမ္မတာတွေ ဘာတွေလာ တယ်၊ အရှက်ကွဲတဲ့ဘဝရောက်တာ ဒီနေရာပဲ။” ဟု ပဲခူးထောင်တွင် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပုံကို ဒေါ်သန်းကြွယ်က ပြောပြသည်။ (နောက်ဆက်တွဲ - ၉ ကြည့်)

၎င်းတို့ကြုံတွေ့ခဲ့ရပုံများကို လေ့လာခြင်းဖြင့် ထောင်အာဏာပိုင်များ၊ စစ်ထောက်လှမ်းရေးများသည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုဖြင့်အကျဉ်းကျနေသော အမျိုးသမီးများအပေါ် အနိုင်ကျင့်နေကြောင်း ထင်ရှားစွာ တွေ့မြင်နိုင်သည်။

ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးများ

အချို့အမျိုးသမီးများမှာ ဖမ်းဆီးခံရချိန်တွင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်ထားသဖြင့် ၎င်းတို့၏ရင်သွေးများကို အကျဉ်းကျနေစဉ်မှာပင် မွေးဖွားခဲ့ရသည်။ သို့သော်လည်း အကျဉ်းထောင်ထဲတွင် တတ်ကျွမ်းနားလည်သော ဆေးပညာရှင်များ လုံလောက်စွာ မရှိပါ။ မြန်မာပြည် အကျဉ်းထောင်များအတွင်း ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိခင်များ သားဖွားသည့်အခါ ရင်ဆိုင်ကြရသည့် အခက်အခဲများကို ဒေါ်ခင်စန်းနွယ်နှင့် မယုယုလှိုင်တို့၏ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များအား လေ့လာပါက သိရှိနိုင်သည်။

“၇-၃-၉၀၊ အဲဒီညမှာ ကံဆိုးချင်တော့ အဆောင်ပိတ်သွားတဲ့အချိန်မှာ ကျမ ဗိုက်နာတာ။ ထောင်ဆရာဝန်ကြီးဦးစိုးကြည်က လာမကြည့်ဘဲနဲ့ ဆေးမှူး ကိုသိန်းဆန်းကိုပဲ လွှတ်လိုက်ပါတယ်။ ကျမက ကလေးမမွေးနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ကျမတို့အဆောင်မှာရှိတဲ့ အဖွဲ့ချုပ်က ဒေါက်တာတိုးတိုးတင်၊ ဒေါက်တာ အေးအေးချို တို့ကို အကူအညီတောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကို ပေးမလာဘူး။ ဆေးမှူး ကိုသိန်းဆန်း၊ ဒေါ်ကျီးကန်းဆိုတဲ့ တန်းစီး၊ ထောင်တသက်တကျန်းကျနေတဲ့ မိလုံး ဆိုတဲ့ ကောင်မလေး သူတို့ ဥယျာဉ်နဲ့ပဲ ကျမ မွေးပါတယ်။”

(နောက်ဆက်တွဲ - ၂ ကြည့်)

သားဖွားချိန်တွင် အသက်အန္တရာယ်နှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပုံကို ဒေါ်ခင်စန်းနွယ်က အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“ဆေးရုံလည်း မပို့ပါဘူး။ ကျမလည်း မတောင်းဆိုဘူး။ တောင်းဆိုလို့ရမှန်းလည်း ကျမ မသိဘူး။ မိလုံးက ကျမဗိုက်ကို တွန်းချလိုက်ပါတယ်။ တွန်းချလိုက်တဲ့အခါကျ တော့ အူကျွံတဲ့ရောဂါ အဲဒီကစပြီးတော့ ဖြစ်သွားတာ။ ထောင်ရဲ့အပြင်ဖက် ဆေးရုံမှာသာ မွေးရမယ်ဆိုရင် ကျမ ဒီလိုရောဂါဖြစ်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီကတည်းက စပြီးတော့ ကလေးမရတော့ပါဘူး။ တော်တော် ခက်ခက်ခဲခဲနဲ့ မွေးလိုက်ရတာပေါ့။”

(နောက်ဆက်တွဲ - ၂ ကြည့်)

မြန်မာနိုင်ငံ၏မြို့တော်တွင် တည်ရှိသော အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်နည်းတူ မြန်မာပြည်အနှံ့အပြားရှိ အကျဉ်းထောင်များတွင်လည်း ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီး များသည် အာဏာပိုင်များ၏ လျစ်လျူရှုခြင်း ခံခဲ့ကြရသည်။ မြန်မာပြည် တောင် ဘက်စွန်းရှိ မြိတ်အကျဉ်းထောင်တွင် ချုပ်နှောင်ခံထားရစဉ် ရင်သွေးငယ်အား မွေးဖွားခဲ့စဉ် ထောင်အာဏာပိုင်များက လျစ်လျူရှုထားပုံကို မယုယုလှိုင်က အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“ထောင်က ဘာမှ မကူညီဘူး၊ ထောင်ကျနေတဲ့ အမျိုးသမီးတွေကပဲ ကူညီတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၇ ကြည့်)

မွေးဖွားလာသောရင်သွေးငယ်အတွက်လည်း လိုအပ်သော အသုံးအဆောင်၊ ပစ္စည်းများထောက်ပံ့ခြင်း လုံးဝမရှိပါ။ အဆိုးဝါးဆုံးမှာ ရေအသုံးပြုခွင့် မရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

“ကလေးမွေးပြီးတော့ အနှီးလည်းမပေးဘူး၊ အကိုလည်းမပေးဘူး။ ကလေးကို ရေချိုးပေးရတာလည်း အရမ်းကို အခက်အခဲဖြစ်တယ်။ ရေမရှိဘူး။ ကလေးအနှီး လျှော်ဖို့အတွက်လည်း ရေမရှိဘူး။ ရေကို သီးသန့်သုံးခွင့်မပြုဘူး။ လူတွေအားလုံး ချိုးတဲ့အခါ ကိုယ်ပေါ်က ကျတဲ့ရေနဲ့ လျှော်ရတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၂ ကြည့်)

“လျှော်ဖို့ရေမရှိတော့ သူများရေချိုးရင် သူတို့ကိုယ်ပေါ်က ကျလာတဲ့ရေကို ခံပြီးလျှော်ရတယ်။ ကလေးအနှီးလည်း အဲသလိုပဲ လျှော်ရတယ်။ ထောင်မှူးမ ရေချိုးတော့ ကျမ ကလေးအနှီး တခါသွားလျှော်ဖူးတယ်။ ရွံမနေတော့ဘူး၊ သူ့ ကိုယ်ပေါ်က ကျလာတဲ့ရေနဲ့ လျှော်တာပါ။ ကျမကို ဆဲလွှတ်တယ်။ ဆဲတာ ခပ် ကြမ်းကြမ်းပဲ။ ပေးမလျှော်ဘူး။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၇ ကြည့်)

စာဖတ်ခွင့်

အကျဉ်းထောင်စည်းကမ်းအရ စာအုပ်စာတမ်းများ ဖတ်ခွင့်ရှိသည် ဆိုသော် လည်း လက်တွေ့တွင် ထိုအခွင့်အရေးမရရှိပါ။ အကျဉ်းထောင်အာဏာပိုင်များ လိုက်လျောညီထွေအခါမှသာ စာဖတ်ခွင့်ရရှိကြသည်။ သို့သော်လည်း ဘာသာရေး စာအုပ်စာတမ်းများသာ ဖတ်ခွင့်ရှိသည်။ မန္တလေးထောင်တွင် ၆ နှစ်ကြာ အကျဉ်းကျခဲ့သူ ဒေါက်တာဒေါ်ခင်မာကြည်က သူမ၏အတွေ့အကြုံကို အောက်ပါ အတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“နောက်ပိုင်းတော့ စာဖတ်ခွင့်ရလာတယ်။ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနက ထုတ် ဝေတဲ့ စာအုပ်တွေပေါ့ ကျမတို့မိသားစုကနေ ထောင်ဝင်စာကနေတဆင့် မှာတယ်။ စာအုပ်လာလို့ရှိရင်လည်း သူတို့ကစိစစ်တယ်။ စိစစ်တယ်ဆိုတာကလည်း တချို့ စာအုပ်ဆိုရင် မိသားစုကနေ တဆင့်တင်ပြီး ခြောက်လ ခုနစ်လလောက်အထိ စောင့် ရတယ်။ ဒါပေမယ့် အခုချိန်မှာ ကျမတို့ဖတ်ခွင့်ရပြီဆိုရင်တော့ အရင်ကထက် စာရင်တော့ တိုးတက်လာတယ်လို့ပြောပြီး ဝမ်းသာရမှာပေါ့နော်။”

(နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

ဘာသာရေးစာအုပ်များ ဖတ်ရှုခွင့်ပြုသည် ဆိုသော်လည်း လပေါင်းများစွာ စိစစ်ပြီးမှ ဖတ်ရှုခွင့်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ တခါတရံ အချို့သော ဘာသာရေးစာအုပ်များ

ကို ပိတ်ပင်တတ်သည်။ ထိုသို့ပိတ်ပင်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါက်တာခင်မာကြည်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြသည်။

“ဘာသာရေးစာအုပ်တမျိုးပဲ ဖတ်ခွင့်ပေးပါတယ်။ ဘာသာရေး စာအုပ်တောင် မှ သူတို့စိစစ်ပြီးမှ သူတို့ချပေးတဲ့စာအုပ်လောက်ပဲ ဖတ်ခွင့်ပေးပါတယ်။”
(နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

အင်းစိန်ထောင်တွင် ၇ နှစ်ကြာနေခဲ့ရသူ စာရေးဆရာမ ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့လည်း ထိုသို့ပိတ်ပင်ခံခဲ့ရသည်။ “မိသားစုကပို့တဲ့ တရားစာအုပ်တွေကို သူတို့ စိစစ်ပြီးတော့ ဖတ်ခွင့်မရဘူး ဆိုပြီးတော့ စာအုပ် ၃ အုပ်တောင် အပယ်ခံရတယ်။”
(နောက်ဆက်တွဲ - ၅ ကြည့်)

ဒေါ်စန်းစန်းနွဲ့၏သမီးဖြစ်သူ မြတ်မိုးထွန်းက အကျဉ်းကျခံနေရသူများအား စာအုပ်သွင်းခွင့် ပိတ်ပင်ခံထားရသောကြောင့် အမှိုက်စ၊ စက္ကူစပေါ်တွင် တွေ့ရသမျှကိုသာ ဖတ်ကြရကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြခဲ့သည်။

“စာအလွန်ငတ်လာသောအခါများတွင် အချို့က ဆေးပေါ့လိပ် ဖင်စီခံများကို ဖြု၍ ရသမျှ စာလုံးအစအနများကို ဖတ်ကြပါသည်။ မင်္ဂလာဆောင်သတင်း၊ နာရေးသတင်းစသည့် သတင်း အတိုအစများပါမရှောင် ထိုစာရွက်အပိုင်းအစကလေးများမှ ရသမျှစာကို ဖတ်ကြရပါသည်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၆ ကြည့်)

ထောင်ဝင်စာ

နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများကို မိသားစုနှင့် ဝေးလံသောထောင်များသို့ ပို့ဆောင်ထားလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မိသားစုများအနေဖြင့် အကျဉ်းကျနေသူထံသို့ အစားအသောက်၊ ဆေးဝါးပစ္စည်းများပေးပို့ရန် သွားရောက်တွေ့ဆုံသည့်အခါ အခက်အခဲများစွာ ရှိနေသည်။

မိသားစုဝင်များ သွားရောက်တွေ့ဆုံခြင်းဖြင့် အကျဉ်းကျနေသူသည် အထီးကျန်နေမှုများမှ အခိုက်အတန့် သက်သာရာရကြသည်။ ထိုသို့ ထောင်ဝင်စာ သွားရောက်တွေ့ဆုံခြင်းဖြင့် မှန်းကျပ်နေသော အကျဉ်းကျနေသူသည် ပြင်ပကမ္ဘာနှင့် တဆင့်ဆက်သွယ်ခွင့် ရနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း ထိုသို့တွေ့ဆုံခွင့်ရသည့် မိနစ်

အနည်းငယ်အတွင်းတွင် မိသားစုနှင့်ပတ်သက်သည့် အကြောင်းအရာများ၊ ကိုယ်ရေး ကိုယ်တာ အချက်အလက်များကိုသာ ပြောဆိုရန် ကန့်သတ်ခံထားရပြန်သည်။ အကျဉ်းထောင်တွင်းအခြေအနေများ၊ နိုင်ငံရေးအခြေအနေများကို လုံးဝ ပြောဆိုခွင့် မရှိပါ။ ထိုတားမြစ်ကန့်သတ်ချက်များကြောင့် မန္တလေးထောင်တွင် အကျဉ်းကျနေစဉ် မိသားစုဝင်များလာရောက်တွေ့ဆုံသည့်အခါ ခံစားရပုံနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါက်တာ ခင်မာကြည်က အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြသည်။

“ကျမတို့ အပြင်မှာ ဘာတွေဖြစ်နေလဲဆိုတာတွေ သိချင်ရင်တော့ မိသားစု ထောင်ဝင်စာလာလို့ မေးရင်တောင်မှ နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီးမပြောဖို့ ပြောရင် ထောင်ဝင်စာပိတ်မယ်။ ဒီထက်ပိုပြီး ပြောလို့ရှိရင် ထောင်ထဲမှာတင် ပြစ်ဒဏ်တိုးမယ်။ အဲလိုမျိုးဆို တော့ ကျမတို့လဲ ထောင်ဝင်စာမှာ မမေးဖြစ်ဘူး။ ကျမတို့က တိုက်ပိတ် ခံထားရတဲ့ သူတွေဆိုတော့ တွေ့စရာလဲ တခြားဘယ်သူမှမရှိဘူး။ ဖတ်စရာစာအုပ် လဲ မရှိဘူးဆိုတော့ စိတ်တိုနေတာပေါ့နော်။”

(နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

နာမည်ကျော်အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှစတင်၍ ၇ နှစ်တာ အကျဉ်းကျခံရသူ စာရေးဆရာမ ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့က ထောင်ဝင်စာတွေ့သည့်အခါတိုင်း ထောင်အာဏာပိုင်များက ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်လေ့ရှိပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“ထောင်ဝင်စာ တွေ့တဲ့အခါမှာလည်း မိသားစုအကြောင်း၊ ကျန်းမာရေး အကြောင်း၊ အိမ်အကြောင်း ဒါတွေပဲ ဒါတွေပဲ ပြောခွင့်ရှိတယ်။ ထောင်ဝင်စာထွက်တဲ့ အခါမှာလည်း လက်မှတ်ထိုးရတယ်။ အကျဉ်းထောင်အတွင်းအကြောင်း လုံးဝ မပြောပါဘူး။ ပြောလို့ရှိရင် အရေးယူခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိပါတယ် (ဆိုပြီး) လက်မှတ်ထိုးပြီး ထောင်ဝင်စာထွက်ရတဲ့ အစဉ်အလာတွေလည်း ယနေ့အထိ ရှိပါတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၅ ကြည့်)

ထောင်ဝင်စာတွေ့ခွင့်ရသည့် မိနစ်ပိုင်းအတွင်း စကားပြောခြင်း၊ မိသားစု ယူဆောင်လာသည့် အစားအစာ၊ အသုံးအဆောင်များ လက်ခံယူခြင်း စသည်တို့ကို အလျင်စလို ပြုလုပ်ရသည်။ ဒေါက်တာခင်မာကြည်က မန္တလေးထောင်တွင် ကြုံတွေ့ ရပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“(ထောင်)ကျစတုန်းက ကျမသမီးကလေးနှစ်ယောက်နဲ့ ကျမအမေ တပတ်ထဲ မှာ သုံးယောက်လာတွေ့ပါတယ်။ သမီးငယ်လေးက ကျမကိုမြင်တာနဲ့ ဝမ်းနည်း ပက်လက်နဲ့ တအားငိုတာပဲ။ ကျမက သမီးလေးနဲ့ ခွဲတောင်မှမအိပ်ဘူးသေးဘူးလေ။ သမီးလေးကိုမြင်တော့ ကျမ တော်တော်လေး စိတ်မကောင်း ဖြစ်သွားတယ်။ မိခင် တယောက်အနေနဲ့ သူတို့ရှေ့မှာ ကျမမျက်ရည် မကျလိုဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့ကို ပြောတယ်။ မေမေထောင်ကျတာ မကောင်းတာလုပ်လို့မဟုတ်ဘူးသမီး။ ဝမ်းမနည်း ရဘူး။ သမီးတို့ဂုဏ်ယူပါ။ မေမေ မကောင်းတာတာတခုမှ မလုပ်ခဲ့ဘူး။ သမီးမငိုပါနဲ့။ အရေးကြီးတာက မေမေမရှိတဲ့နောက်ပိုင်း စာကြိုးစားရမယ့်တာဝန်က သမီးရဲ့ တာဝန်ပဲလို့ပြောရတယ်။ ကျမတို့တွေ့ရတာက ၁၅ မိနစ်ပဲလေ။ ၅ မိနစ်က ပစ္စည်း ပေး၊ ကျန်တဲ့ဆယ်မိနစ်ကိုပဲ စကားပြော - - ။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

ဖမ်းဆီးခံရသည့် အစပိုင်းကာလများတွင် မိသားစုနှင့်တွေ့ဆုံခွင့် လုံးဝ မရကြပါ။ မိသားစုများက အစားအစာနှင့်အခြားပစ္စည်းများ ပေးပို့သည်ကိုလည်း အာဏာ ပိုင်များက လက်ခံလေ့မရှိပါ။ ကော့သောင်းမြို့၊ ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းတခုတွင် ချုပ်နှောင်ခံထားရစဉ် ကြုံတွေ့ခဲ့ရပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြသည်။

“အိမ်က ထမင်းဟင်းလာပို့လည်း သူတို့ ပေးမပို့ဘူး၊ လက်မခံဘူး၊ ယူမလာ နဲ့လို့ အိမ်ကိုပြောတယ်။ အချုပ်ကျနေတဲ့ တခြားလူတွေက ကျမကို သနားလို့ ခိုးပြီး တော့ ကျွေးကြတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၇ ကြည့်)

ရှင်သန်ရေး

အမျိုးသမီးများသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ အကျဉ်းကျခံထားရစဉ် အနိုင်ကျင့် ခံရ မှုများ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခများ၊ အထီးကျန်မှုများ၊ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ်ရာများနှင့် ကြုံတွေ့ကြရသည်။ သို့သော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ ဒီမိုကရေစီရရှိရေး လှုပ်ရှားမှုတိုက်ပွဲ များတွင် ပါဝင်ခဲ့သော အမျိုးသမီးများသည် အကျဉ်းထောင်အတွင်း အကျပ်အတည်း များကို စိတ်ဓာတ်ခိုင်မာစွာဖြင့် ရင်ဆိုင် ကျော်ဖြတ်ကြသည်။

ဒေါက်တာခင်မာကြည်က ထိုအခက်အခဲများကို ရင်ဆိုင် ကျော်ဖြတ်ခဲ့ရပုံနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။

“ကိုယ့်ရဲ့စိတ်ဓာတ် ခွန်အားကိုသာ အတတ်နိုင်ဆုံး မြှင့်တင်ထားတယ်။ တကယ်လို့ လွတ်လာခဲ့ရင် လုပ်စရာတွေ အများကြီးရှိတယ်ဆိုတော့ ကိုယ့်ရဲ့ ကျန်းမာရေးကို ကိုယ့်ဘာသာ ကာကွယ်တဲ့အနေနဲ့ ထိန်းသိမ်းထားရတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

“အဓိက ခွန်အားကတော့ စိတ်ဓာတ်ခွန်အားပဲ။ ငါ လုပ်တာမမှားဘူး။ မှန်တယ်။ အများအတွက် လုပ်တာဖြစ်တယ်။ အားလုံး လူ့အခွင့်အရေးတွေ ရစေချင်လို့ လုပ်တာဖြစ်တယ်။ ငါလုပ်တာမမှားဘူးဆိုတဲ့ စိတ်က အမြဲတမ်း ဦးဆောင်နေပါတယ်။ ကိုယ်နဲ့အတူ မြန်မာပြည်သူပြည်သားအားလုံး လူ့အခွင့်အရေး အပြည့်အဝ ရစေရမယ်။ အဲဒါရဖို့အတွက် ဒီလောက်တော့ ပေးဆပ်ရမှာပဲ ဆိုတဲ့စိတ်က အမြဲရှိနေပါတယ်။ ကျမ ဘယ်လိုခံစားရလဲဆိုတော့ ဘာနဲ့တူလဲဆိုတော့ အတောင်နှစ်ဖက်ကို ညှပ်ပြီးတော့ လှောင်အိမ်ထဲ ထည့်ထားခံရတဲ့ ငှက်တကောင်နဲ့တူပါတယ်။ ပထမတဆင့် လှောင်အိမ်ကနေ လွတ်လိုက်တော့ ကျမ ဝမ်းသာတာပေါ့။ အရမ်းကြီး ဝမ်းသာတာမှန်တယ်။ ဒါပေမယ့် အတောင်နှစ်ခုက ညှပ်ခံထားရတော့ ကိုယ်ဝမ်းသာ သလောက် ပြန်လို့မရသေးဘူး။ အဲတော့ အဆုံးစွန်ပျော်ခြင်းမျိုးကို ကျမ ပျော်လို့မရ သေးဘူး။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၃ ကြည့်)

အကျဉ်းထောင်မှလွတ်မြောက်ပြီးအခြေအနေများ

အကျဉ်းထောင်မှလွတ်မြောက်ပြီးသည့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့ကိုလည်း အဆက်မပြတ် စောင့်ကြည့်ထိတွေ့ခြင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ ကုမ္ပဏီလုပ်ငန်းခွင်များ သို့ဝင်ရောက်ရာတွင် အနှောင့်အယှက်ပြုခြင်း စသည်များကို အဆက်မပြတ် ပြုလုပ် လျက်ရှိသည်။ ဥပမာတစ်ခုပြရလျှင် နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများကြောင့် အကျဉ်းကျနေ သောကျောင်းသူတိုင်းဖြစ်သည့် မချယ်ရီသည် ၁၉၉၃ တွင်လွတ်မြောက်လာပြီး နောက်ပိုင်းတွင် ကုမ္ပဏီတစ်ခုတွင် အလုပ်အကိုင်ရရှိခဲ့သည်။ ထိုသို့ရရှိပြီး နောက်တနေ့ တွင် ထောက်လှမ်းရေးများက ကုမ္ပဏီတာဝန်ရှိသူများထံသို့ သွားရောက်ပြီး သူမကဲ့သို့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားဟောင်းတစ်ဦးအား အလုပ်ခန့်မည်ဆိုပါက သင့် လျော်မည်မဟုတ်ကြောင်း ခြိမ်းခြောက်ခဲ့သည်။ မချယ်ရီ၏အိမ်သို့လည်း ပုံမှန်

သွားရောက် လည်ပတ်လေ့ရှိပြီး အနာဂတ်အတွက် နိုင်ငံရေးရည်ရွယ်ချက်များ၊ ယုံကြည်ချက်များကို မေးမြန်းလေ့ရှိသည်။

လုပ်သားများကောလိပ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၏ အဖွဲ့ဝင်တဦးဖြစ်သူ နန်းဝေရီ သည် ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ် ချမှတ်ခံခဲ့ရသည်။ ထောင်မှ လွတ်မြောက် ပြီးနောက်ပိုင်း လုပ်ငန်းခွင်သို့ဝင်ရောက်သည့်အခါ စစ်ထောက်လှမ်းရေးက နှောင့်ယှက်ပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြခဲ့သည်။

“ကျမ *Central Floating Hotel & Business Center* မှာ အလုပ်ရတယ်။ အဲဒီမှာ အလုပ်လုပ်နေတုန်း စစ်ထောက်လှမ်းရေးက ကျမတို့ဌာနရဲ့ ဒုတိယအကြီးအကဲ ဒေါ်ပစ်ကီနဲ့ လာတွေ့တယ်။ ကျမက နိုင်ငံရေးလုပ်တယ်၊ ထောင်ကျဖူးတယ်၊ ဒါကြောင့် ကျမကို သတိထားဆက်ဆံပါလို့ လာပြောသွားတယ်။ နောက်ပိုင်းကျတော့ ဒေါ်ပစ်ကီ က ကျမသူငယ်ချင်း တယောက်ကနေတဆင့် ဘာပြောပြသလဲဆို ကျမကို ရာထူး တိုးပေးတော့မှာမဟုတ်ဘူးတဲ့။ ဒါနဲ့ပဲ ကျမလည်း အလုပ်ကထွက်လာခဲ့တယ်။ သူတို့ ထုတ်တဲ့အထိ စောင့်မနေတော့ဘူး။”^{၁၀}

အာဏာပိုင်များသည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကြောင့် ဖမ်းဆီး၊ ထိန်းသိမ်း၊ အကျဉ်းချ ခံရဖူးသူ အများစုအား နိုင်ငံကူးလက်မှတ်(ပတ်စ်ပို့) ထုတ်ပေးခြင်းမရှိပါ။ ချွင်းချက် အားဖြင့် ၁၉၉၄ ခုနှစ် နှင့် ၁၉၉၆ ခုနှစ် အတွင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာ နယ်မြေခံ ထောက်လှမ်းရေးများက ခေါ်ယူမေးမြန်း စစ်ဆေးပြီး ထုတ်ပေးခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင် ထိုသို့ထုတ်ပေးခြင်း မရှိတော့ပေ။ နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုကြောင့် အကျဉ်းကျဖူးသူ အများစုကို အာဏာပိုင်များက အမည်မည်း စာရင်း သွင်းထားသည်။ ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင်အချို့ကိုပင် အမည်မည်းစာရင်းတွင် ထည့်သွင်းထားကြောင်း သိရသည်။

နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားဟောင်းတဦးဖြစ်သူ မကေသီသည် နိုင်ငံကူးလက်မှတ် ရရှိရန် နှစ်ကြိမ်လျှောက်ထားသော်လည်း ပယ်ချခံခဲ့ရသည်။ ဒုတိယအကြိမ် လျှောက်လွှာတင်သည့်အခါ နိုင်ငံကူးလက်မှတ်ထုတ်ပေးသည့်ရုံးတွင် ထောက်လှမ်း ရေးတဦးနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့ပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ပြန်လည်ပြောပြသည်။

“ဒုတိယအကြိမ် ပတ်စ်ပို့လျှောက်တော့ ပတ်စ်ပို့ရုံးမှာ ဓာတ်ပုံသွားရိုက်ရတယ်။ ကျမ ဘယ်လောက်ကံဆိုးလဲဆိုတော့ ဓာတ်ပုံဌာနမှာ သူ ရောက်နေတယ်။ လူတန်းစီ

နေတဲ့အချိန်မှာ သူ့ကို လှမ်းမြင်နေရတော့ စိတ်ညစ်သွားတယ်။ နောက်ဆုံးတွေ့တော့ သူက ကျမကို နှုတ်ဆက်တယ်။”

“ဘာလုပ်တာလဲ၊ ပတ်စ်ပို့ လျှောက်မလို့လား” တဲ့၊

“ဟုတ်တယ်” ဆိုတော့

“ရမှာမို့လို့လား” တဲ့။

“ဒီလိုပဲပေါ့လို့ ကြိုးစားကြည့်တာပါ။ ရမလားလို့ ကြိုးစားကြည့်တာ” ဆိုပြီး ကျမ အဲ့ဒီလိုပဲပြောလိုက်တယ်။ ထင်တဲ့အတိုင်းပဲ ဒုတိယအကြိမ် အပယ်ခံရတယ်။” (နောက်ဆက်တွဲ - ၁ ကြည့်)

ဤသို့ဖြင့် အာဏာပိုင်များသည် နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများကို အကျဉ်း ထောင်တွင်း၌သာမက ပြန်လည်လွတ်မြောက်လာသည့်နောက်ပိုင်းတွင်ပင် နှောင့်ယှက်လျက်ရှိသည်။

အမျိုးသမီးရေးရာကော်မတီ (သူတို့ကိုယ်တိုင်သည်ပင်လျှင် အမျိုးသားများ၏ ကြိုးကိုင်မှုအောက်တွင် ရှိနေခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးတွင် ရုပ်ပြအဖြစ်သာပါဝင်နေခြင်း)

မြန်မာအမျိုးသမီးရေးရာကော်မတီနှင့် မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အမျိုးသမီး စွမ်းဆောင်ရည်များအသင်း နှစ်ခုသည် အမျိုးသမီးရေးရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်စပ်လုပ်ကိုင်နေသည်ဟု သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ ခုနှစ် စီဒေါ အစီရင်ခံစာတွင် စစ်အစိုးရက တင်ပြခဲ့သည်။ စီးဒေါအစည်းအဝေးတွင်ပင် အမျိုးသားများကသာ မြန်မာအမျိုးသမီးများ၏ အခြေအနေကို တင်ပြခဲ့ပြီး မည်သည့် ကိစ္စတွင်မျှ တိကျသောစာရင်းဖယားနှင့် ဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ဤအဖွဲ့များ၏ ခေါင်းဆောင် အမျိုးသမီးများသည်လည်း ပိုလ်ချုပ်ကြီးများ၏ အမျိုးအနွယ်များနှင့် အခွင့်ထူးခံ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များသာ ဖြစ်ကြသဖြင့် အမျိုးသမီးထုတစ်လုံးကို ကိုယ်စားမပြုသည့်ပြင် အမျိုးသမီးထုက ရွေးကောက် တင်မြှောက်ထားသည်လည်း မဟုတ်ပေ။ အမျိုးသားများကြီးမားနေသော စစ်အာဏာရှင်နိုင်ငံတွင် နီးစပ်ရာ ဆွေမျိုး အသိုင်းအဝိုင်း အမျိုးသမီးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းသာဖြစ်၍ အမျိုးသမီးများအတွက် မည်သည့် အာမခံချက်မျှလည်း မရှိပေ။ စစ်အစိုးရ၏ ဖိနှိပ်ညှဉ်းပန်းမှုကြောင့် နိုင်ငံရေးတွင်

ပါဝင်ပတ်သက်ခဲ့သူများ၊ ပတ်သက်နေသူ မည်သူဦးတယောက်ကိုမျှ ဤအမျိုးသမီး အဖွဲ့များမှ စောင့်ရှောက်ကူညီသည်ကို မတွေ့မြင်ရသေးပေ။ အချုပ်ဆိုရလျှင် အမျိုးသမီးအဖွဲ့များသည် လူမှုရေးကိစ္စသက်သက်မျှကိုပင် အပေါ်ယံသာ ဆောင်ရွက် ခွင့်ရှိပြီး နိုင်ငံရေးကိစ္စများစပ်လျဉ်း၍ကား ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်စွာ လုပ်ပိုင်ခွင့် များ အလျဉ်းမရှိသည့် နိုင်ငံတကာမျက်နှာစာအတွက် နိုင်ငံရေးရုပ်ပြ၊ အမျိုးသမီးရေး ရုပ်ပြများသာ ဖြစ်ပေသည်။

စီးဒေါနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအမျိုးသမီးများညီလာခံတွင် စစ်အစိုးရကိုယ်တိုင် ၏ သဘောတူညီချက်ထားများကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ချိုးဖောက်နေခြင်း

စီးဒေါ ခေါ် အမျိုးသမီးများအပေါ် ဖိနှိပ်ခွဲခြားထားမှုများ ပပျောက်ရေးဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်ကို မြန်မာစစ်အစိုးရက လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သည်မှာ ၁၉၉၇ ခုနှစ် တွင်ဖြစ်သည်။ စာချုပ်၏ အပိုဒ် ၇ တွင် မဲပေးပိုင်ခွင့်၊ အရွေးချယ်ခံပိုင်ခွင့်နှင့် အခြား သော နိုင်ငံရေးဘဝများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုကို အာမခံထားသည့်အပြင် အပိုဒ် ၈ တွင်လည်း နိုင်ငံတကာအဆင့်တွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်ပတ်သက်လာစေရန် အာမခံပေးထားသည်။

နိုင်ငံသားတိုင်းသည် နိုင်ငံရေးတွင်ပါဝင်ခွင့်ရှိသည့်အတွက် အမျိုးသမီးများအနေ ဖြင့်လည်း ခွဲခြားမှုမရှိဘဲ လျှို့ဝှက်မဲပေးခြင်းစနစ်ဖြင့် ရွေးချယ်ခံရရေးသည် တန်းတူ ညီမျှမှုကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရာတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည့်အတွက် အစိုးရအနေဖြင့် လိုက်နာရန်လိုအပ်ပေသည်။ ထို့ပြင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကြေငြာ စာတမ်း၏ အပိုဒ် ၂၁ နှင့် နိုင်ငံရေးနှင့် ပြည်သူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာစာချုပ်၏ အပိုဒ် ၂၅ တွင်လည်း နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာများတွင် လွတ်လပ်စွာ ပါဝင်နိုင်ရေးကို အာမခံချက် ပေးထားပေသည်။ အစိုးရ၏ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေနှင့်အခြားမူဝါဒရေးရာ ကိစ္စ များတွင် အမျိုးသမီးများ ပါဝင်နိုင်ရေးအတွက်လည်း ပြောဆိုထားသည်။ ထို့ပြင် ယဉ်ကျေးမှု၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး အစရှိသော အတားအဆီးများကြောင့် ပါဝင်နိုင်မှု လျော့နည်းနေခြင်းသည် ဒီမိုကရေစီ လူ့အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်နေသည်ဟု မပြောနိုင်ဟု ဆိုထားပေသည်။ ဒီမိုကရေစီမထွန်းကားသည့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အဘယ်နည်းနှင့်မျှ

အမျိုးသမီးများ၏ နိုင်ငံရေးဘဝများတွင် လွတ်လပ်စွာ ပါဝင်နိုင်ရေးဆိုသည်မှာ မဖြစ်နိုင်သည့်အပြင် မြန်မာစစ်အစိုးရသည် နိုင်ငံတကာက အာမခံထားပေးသော ဥပဒေများကို ဖော်ဆောင်ရန်မဆိုထားနှင့် အထက်ပါစာပိုဒ်များတွင် တင်ပြထားသည့် အတိုင်း အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်ပတ်သက်ပါက ခြိမ်းခြောက်မှုများ၊ အန္တရာယ်ပေးမှုများနှင့် အရေးယူအပြစ်ပေးခြင်းများကို နည်းမျိုးစုံဖြင့် ပြုလုပ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရသည်။ နိုင်ငံတကာ၌ အမျိုးသမီးများ နိုင်ငံရေးတွင် ပိုမိုပါဝင်ပတ်သက်လာခြင်းကို အားပေးနေသည့်အချိန်တွင် နအဖ၏ အပြစ်ပေးအရေးယူနေသည့် ပုံစံများသည် ရာဇဝတ်ပြစ်မှုဖြစ်သည့်အပြင် ဒီပဲယင်းလုပ်ကြံမှုတွင် ဒီမိုကရေစီခေါင်းဆောင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား လုပ်ကြံမှုသည် နိုင်ငံတကာ ရာဇဝတ်မှုဖြစ်ပြီး ထိရောက်သော အရေးယူမှုမျိုးပြုလုပ်ရန် လိုအပ်နေပြီဖြစ်သည်။

နအဖသည် စီးဒေါစာချုပ်တရားတည်းသာ သဘောတူထားခြင်းမဟုတ်ပေ။ ဘီဂျင်း+၅ ခေါ် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂက ကြီးမှူးကျင်းပသည့် အမျိုးသမီးညီလာခံမှ ချမှတ်ထားသော အမျိုးသမီးရေးဆိုင်ရာအချက်များကိုလည်း သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ ဖြစ်သည်နှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရန် သဘောတူညီထားပြီး ဖြစ်ပေသည်။ နိုင်ငံတကာ စံချိန်အတိုင်းဆိုပါက အမျိုးသမီးများအား မဲပေးရုံသက်သက်သာ မဟုတ်သလို အရွေးချယ်ခံပိုင်ခွင့်နှင့် အခြားနိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ပါဝင်ပတ်သက်၍ နိုင်ငံရေးတွင် အင်အားတရပ်အဖြစ် ပါဝင်လာနိုင်သည်အထိ လုပ်ဆောင်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် နအဖသည် ပါဝင်နေသော အမျိုးသမီးများကိုပင် ဖမ်းဆီးထောင်ချ အပြစ်ပေးနေခြင်းသည် နိုင်ငံတကာ စာချုပ်ကိုချိုးဖောက်ရာ ရောက်နေသည်။ ။

တောင်းဆိုချက်များ

- ၁။ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်သော အမျိုးသမီးများအား အကြမ်းဖက် တိုက်ခိုက်ခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခြင်း၊ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း၊ အနှောင့်အယှက်ပေးခြင်းများအား လုံးဝ ရုပ်ဆိုင်းရန် စစ်အစိုးရအား တောင်းဆိုသည်။
- ၂။ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွင်ပါဝင်သော အမျိုးသမီးများအား ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချထားခြင်းမှ ချွင်းချက်မရှိ ချက်ချင်းလွှတ်ပေးရန် စစ်အစိုးရအား တောင်းဆိုသည်။
- ၃။ နိုင်ငံတကာနှင့် ချုပ်ဆိုထားသော အမျိုးသမီးရေးရာနှင့်သက်ဆိုင်သော စာချုပ်များအား လေးစားလိုက်နာရန် စစ်အစိုးရအား တောင်းဆိုသည်။

အောက်ခြေမှတ်စုများ

- ^၁ အေအက်ဖ်ပီသတင်းဌာန၊ ၂၀၀၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့သတင်း။
- ^၂ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့၊ အစီရင်ခံစာ၊ မေ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်။
- ^၃ အဖွဲ့ချုပ်က နအဖသို့ပေးပို့သည့်စာ၊ ရက်စွဲ၊ ၂၁ မေ ၁၉၉၆။
- ^၄ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာလွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်အဖွဲ့၊ အစီရင်ခံစာ၊ မေ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်။
- ^၅ ဒီပဲယင်းလုပ်ကြံမှုအရေးယူဆောင်ရွက်ရေးကော်မရှင်၏ ကြေညာချက်၊ ၂၀၀၃ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၃၀ ရက်နေ့။
- ^၆ ဒေါ်မေနှင်းကြည်အား ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဇွန် ၃၊ ဇူလိုင် ၁၀၊ ဇူလိုင် ၁၂ ရက်နေ့များတွင် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းပြီး စစ်ဆေးခဲ့သည်။
- ^၇ အဖွဲ့ချုပ်က နအဖသို့ပေးပို့သည့်စာ၊ ရက်စွဲ - ၂၁ အောက်တိုဘာ ၁၉၉၆။
- ^၈ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦးက ထုတ်ဝေသည့် Torture Voices စာအုပ်တွင် ပါရှိသော မစုစုမှန်၏ "At the mercy of the beast" ဆောင်းပါး။
- ^၉ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားများဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦးက ထုတ်ဝေသည့် Torture Voices စာအုပ်တွင် ပါရှိသော မတင်တင်မော်၏ "My Interrogation" ဆောင်းပါး။
- ^{၁၀} ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်အခြေစိုက် မြန်မာ့အမျိုးသမီးသမဂ္ဂထုတ်ဝေသော ချိုးလင်းပြာစာစောင်၊ ၁၉၉၉ ဇွန်လ။

နောက်ဆက်တွဲ - ၁

အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် အကျဉ်းကျခဲ့သော မကေသီ၏ အတွေ့အကြုံများ
 မကေသီသည် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂတွင် ပါဝင်
 လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နေ့က ဒေါ်အောင်ဆန်း
 စုကြည် နီဗဲလ်ငြိမ်းချမ်းရေးဆု ချီးမြှင့်ခံရသည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ပြုလုပ်ခဲ့
 သော ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွင် ဖမ်းဆီးခံရပြီး ထောင်ဒဏ် ၁၂ နှစ်
 ချမှတ်ခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၉၂ မေလတွင် ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာသည်။
 ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဇွန်လတွင် ထပ်မံ၍ ဖမ်းဆီးစစ်ဆေးခံရပြန်သည်။ အာဏာ
 ပိုင်များက မကေသီသည် ၂၀၀၃ ခုနှစ် မေလတွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်
 နှင့် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် အဖွဲ့ဝင်များ အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်၊
 ဖမ်းဆီးခံရစဉ် မျက်မြင်သက်သေဖြစ်ခဲ့သူနှစ်ဦးအား မြန်မာနိုင်ငံပြင်ပသို့
 ပို့ဆောင်ရာတွင် ကူညီခဲ့သူတဦးအဖြစ် သံသယရှိခဲ့သည်။

ပထမတကြိမ် အဖမ်းခံရတာက ၁၉၉၁ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်း။ ည ဆယ်နာရီ
 လောက်မှာ ထောက်လှမ်းရေးတွေ အိမ်ကိုရောက်လာတယ်။ ကျမကို ဖမ်းသွားတယ်။
 အဝတ်အစားတချို့၊ သွားတိုက်ဆေး၊ သွားပွတ်တံ ယူဖို့ပြင်ပေမယ့် သူတို့က

ပေးမယူ ဘူး။ သိပ်မကြာပါဘူး။ ခဏပဲ။ နောက်တနေ့ပြန်ရမယ်။ ပစ္စည်းတွေ ယူစရာ မလိုပါ ဘူးဆိုပြီး ကျမကို ခေါ်သွားတယ်။

စစ်ကြောရေးစခန်းမှာ သုံးရက်နဲ့သုံးည ကြာတယ်။ အဲဒီမှာ အိပ်ခွင့် လုံးဝမရဘူး။ ပြီးတော့ အင်းစိန်ထောင်ကို ပို့လိုက်တယ်။ ထောင်ထဲရောက်တော့ တခြားအကျဉ်း သူတွေနဲ့ ရောမထားဘဲ သီးသန့်အခန်းတခန်းထဲမှာ ထည့်ထားလိုက်တယ်။ ထောင် အခေါ်အရဆိုရင် တိုက်ပိတ်ထားတာပေါ့။ ဘယ်သူနဲ့မှ စကားပြောလို့မရအောင် လုပ်လိုက်တာပါပဲ။ အခန်းထဲမှာ ဖျာတချပ်၊ စောင်တထည်၊ သောက်ရေအိုးနဲ့ ရေခွက် တခွက်ရှိတယ်။ သောက်ရေအိုးထဲက ရေနဲ့ပဲ မျက်နှာသစ် လက်ဆေးရတယ်။ သောက် တော့လည်း ဒီရေ၊ အညစ်အကြေးစွန့်ပြီး သန့်ရှင်းရေးလုပ်လည်း ဒီရေကိုပဲ သုံးရ တယ်။ အညစ်အကြေးစွန့်ဖို့ တပေခွဲလောက်ကျယ်တဲ့ မြေအိုး (မိလ္လာအိုး)လေးတလုံး ရှိတယ်။ အလုပ်တာဝန်ကျတဲ့ တခြားအကျဉ်းသူတွေက မိလ္လာအညစ်ကြေးတွေ ယူပြီးသွန်တာမျိုး၊ သောက်ရေအိုးထဲ ရေဖြည့်တာမျိုး လုပ်ပေးရတယ်။ မနက် (၆) နာရီလောက်မှာ တကြိမ်၊ ညနေ (၄) နာရီလောက်မှာ တကြိမ်၊ တရက်ကို နှစ်ကြိမ်လာလုပ်ပေးကြတယ်။

ကျမဆီမှာက အဝတ်အစား အပိုပါမသွားဘူး။ ဖျဉ်ကြမ်းအဖြူကို ချုပ်ထား တဲ့ လုံချည်နဲ့ အင်္ကျီတထည်ကို ထောင်ကပေးထားတယ်။ တပတ်ကို လက်တလုံး သာသာလောက်ရှိတဲ့ ဆပ်ပြာကြမ်းတတုံး ပေးတယ်။ အဲဒီဆပ်ပြာနဲ့ပဲ အဝတ်လျှော်၊ ရေချိုး၊ ပန်းကန်ဆေး၊ လိုတာအားလုံးအတွက် လုံလောက်အောင်သုံးရတယ်။ အဝတ်အစားလျှော်ပြီးရင် နေလှန်းချင်ပေမယ့်လည်း မတတ်နိုင်ဘူး။ ကိုယ့်အခန်း ထဲမှာပဲ ကြံဖန်ပြီးတော့ ဖြစ်သလိုလှန်းရတယ်။ အဝတ်တွေမှာတော့ မှိုနဲ့တွေ့ စွဲနေတာပေါ့။

တိုက်ခန်းထဲ နေရတာဆိုတော့ လေးဘက်လေးတန် နံရံချည်းပဲ။ ပိတ်နေတယ်။ လေဝင်လေထွက်က မရှိသလောက်နည်းတယ်။ အိမ်သာတက်ပြီးရင် အခန်းထဲမှာ အနံ့အသက်က တော်တော်လေးဆိုးတယ်။ ဒါကြောင့် မနက်နဲ့ညနေ မိလ္လာသိမ်းချိန် မတိုင်ခင်မှာ အလေး၊ အပေါ့သွားဖို့ သတိထားရတယ်။ ကြိုးစားရတယ်။ မိလ္လာအိုးက သေးလွန်းလို့၊ ငယ်လွန်းလို့ အပေါ့အလေး တကြိမ်သွားပြီးရင် ပြည့်သွားတတ်တယ်။

အိပ်ဖို့ပေးထားတဲ့ ဖျာကြမ်းမှာလည်း ကြမ်းပိုးတွေနဲ့ ပြည့်နေတာပဲ။ ညတိုင်း ညတိုင်း အိပ်တဲ့အလုပ်နဲ့ ကြမ်းပိုးကိုက်တဲ့နေရာကို ကုတ်တဲ့အလုပ်နှစ်ခုကို တပြိုင်တည်း လုပ်ရတယ်။

တထည်ပဲရှိတဲ့ အတွင်းခံဘောင်းဘီကို လျှော်ထားရင် ဝတ်စရာ အတွင်းခံဘောင်းဘီ မရှိတော့ဘူး။ အဝတ်အစားအပိုမရှိတဲ့သူဆိုရင် ဓမ္မတာလာတဲ့အချိန်မှာ သုံးဖို့ အဝတ်အပိုင်းအစကို ဘယ်လိုမှ မရနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ဓမ္မတာလာချိန်ဆိုရင် အခက်အခဲ တော်တော်တွေ့ရတယ်။ ဓမ္မတာလာနေတဲ့အချိန် အပေါ့အလေးသွားပြီး ရင် သန့်ရှင်းဖို့အတွက် ရေက မလောက်ဘူး။ မိလ္လာအိုးလျှံကျတာ မဖြစ်ဖို့လည်း ရေကို ဂရုတစိုက် သုံးနေရတယ်။ မိလ္လာအိုးလျှံပြီး ကြမ်းပေါ်ကျရင်လည်း ညစ်ပတ်မယ်၊ ကျန်းမာရေးထိခိုက်မယ်၊ ဒါကို စိုးရိမ်ရလို့ အတော်လေး ဂရုစိုက်ရတယ်။

အိပ်တဲ့နေရာ၊ သောက်ရေအိုး ထားတဲ့နေရာ၊ မိလ္လာအိုးထားတဲ့နေရာ ဒါတွေ အားလုံး ၈ ပေ ၁၀ ပေ အခန်းထဲမှာပဲ။ ဒီလိုနဲ့ ဓမ္မတာလာချိန်တွေဆိုရင် တကယ့်ကို စိတ်ဆင်းရဲစရာပဲ။ အခန်းထဲမှာ လေဝင်လေထွက်ကမကောင်း၊ အဝတ်အစား တွေဆိုလည်း နေရောင်မထိလို့ ရောဂါပိုးတွေ၊ မှိုတွေက အဝတ်မှာကပ်နေတယ်။ အနံ့အသက် လုံးဝမကောင်းဘူး။ အမျိုးသမီးရောဂါတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ အဲဒီလို အခြေအနေနဲ့ ကျမလည်း တိုက်ထဲမှာ ရက်ပေါင်း ၁၂၀ ကျော် နေခဲ့ရတယ်။

အဆောင်တွေမှာတော့ လူများတယ်။ လူများလွန်းလို့ ညအိပ်တဲ့အခါ အိပ်ဖို့ နေရာ တယောက်ကို တတောင်လောက်ပဲရတယ်။ တယောက်နဲ့တယောက် အသားချင်း ထိပြီးပူးပြီးကပ်ပြီး အိပ်ရတယ်။ ဒါကြောင့် ပူတဲ့နွေရာသီဆို တော်တော်ကို ဒုက္ခရောက်ကြတယ်။ ဝဲနဲ့ တခြားအရေပြားရောဂါတွေ၊ တီဘီလိုမျိုး ကူးစက်ရောဂါတွေ လွယ်လွယ်ကူကူပဲ ကူးကြတယ်။ ရေချိုးတဲ့အခါ တယောက်ကို ခြောက်ခွက်ပဲ ချိုးခွင့်ရတော့ တကိုယ်ရည်သန့်ရှင်းမှုက မရှိဘူး။ ဒါကြောင့်လည်း ကူးစက်ရောဂါတွေ ဖြစ်လာကြတာပဲ။

အဆောင်မှာနေရတဲ့သူတွေဆိုရင် အပေါ့အလေးသွားတဲ့အခါ တပေလောက် တူးထားတဲ့ မြောင်းဘောင်ပေါ်မှာ ထိုင်ပြီးသွားရတယ်။ အဆောင်မှာ အဲဒီ မြောင်းဘောင်က အိမ်သာပဲ။ ထောင်ထဲမှာ ရေရှားလို့ အလေးအပေါ့သွားပြီးတိုင်း ရေလောင်းခွင့်မရှိဘူး။ မြောင်းထဲမှာ အညစ်အကြေးတွေ များလာတဲ့အခါမှ ရေလောင်း

ခွင့်ရတယ်။ ဒါကြောင့် လူတွေ ပြည့်ကျပ်နေတဲ့ အကျဉ်းထောင်ထဲမှာ ရောဂါကူးဖို့ လွယ်နေတာပေါ့။

အကျဉ်းထောင်မှာရှိတဲ့ ဆေးမှူးတွေက ပင်နီဆလင်လိုမျိုး ဆေးကို ဆေးထိုးပိုက် နဲ့ တခါစုတ်ထားပြီးရင် လူ လေး ငါးယောက်ကို ဆက်တိုက် ထိုးလိုက်တာပဲ။ တခါသုံး ဆေးထိုးအပ်မသုံးဘူး။ ဆေးထိုးတာကတောင့် ရောဂါပိုး ကူးစက်မှာကို စိုးရိမ်ရတယ် ဆိုပေမယ့်လည်း အကျဉ်းကျနေတဲ့သူတွေအတွက် ရွေးချယ်စရာမရှိဘူး။ ဒီလို အခြေအနေအတိုင်း အာဏာပိုင်တွေက ပစ်ထားလို့ ထောင်ထဲက အမျိုးသမီးတွေ တော်တော်များများ ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်းလာတယ်။ ဒါပေမယ့်လည်း မှန်ကန်တဲ့ ထိရောက်တဲ့ ဆေးကုသမှုမျိုး မရကြဘူး။

နယ်စပ်ကို ထွက်လာရတဲ့အကြောင်းရင်းကလည်း ပြီးခဲ့တဲ့ ၂၀၀၃ ခုနှစ် ဇွန်လ မှာ ထပ်ပြီး အဖမ်းခံရလို့ပဲ။

၂၀၀၃ ခုနှစ် မေလမှာ ဒီပဲယင်းအရေးအခင်းဖြစ်တယ်။ တချို့ အဖမ်းခံရတယ်၊ တချို့လည်း လွတ်တယ်။ လွတ်လာတဲ့လူတွေထဲက နှစ်ယောက်ကို မြန်မာပြည် အပြင်ဘက်ကိုထုတ်ဖို့ အဖွဲ့ချုပ်မှာရှိတဲ့ ကျမရဲ့မိတ်ဆွေတချို့က စီစဉ်ကြတယ်။ သူတို့ လှုပ်ရှားမှုတွေအတွက် ငွေလိုတဲ့အခါ ကျမ ကူညီတတ်တော့ ဒီတခါလည်း ကျမဆီကို သူတို့လာဆက်သွယ်တယ်။ ဒါနဲ့ လက်ဘက်ရည်ဆိုင်မှာ တွေ့ကြတယ်။ အဲဒီလို လာဆက်သွယ်တာကို ထောက်လှမ်းရေးက သိတယ်။ သိမှာပေါ့။ ထောက်လှမ်းရေးက သူတို့နောက်မှာ တကောက်ကောက် လိုက်ကြည့်နေတာကိုး။

သူတို့ကိုဖမ်းဖို့ နောက်ကနေ လိုက်ကြည့်နေတဲ့အချိန်မှာပဲ ကျမနဲ့ တွေ့ကြတာ။ ဒါနဲ့ သူတို့အဖမ်းခံရပြီး ရက်ပိုင်းအတွင်း ထောက်လှမ်းရေးက ကျမ အလုပ်လုပ်တဲ့ နေရာကိုရောက်လာပြီး ကျမကို ဖမ်းသွားတယ်။ အိမ်ကိုလိုက်ပြခိုင်းတယ်။ အိမ် ရောက်တော့ သူတို့ ဖြောင်းဆန်အောင် မွှေနှောက်ရှာကြတယ်။ ဘာမှမတွေ့ဘူး။ မတွေ့ပေမယ့် ထောက်လှမ်းရေးစခန်းကို ခေါ်သွားတာပဲ။

စစ်ကြောရေးမှာ အဓိက သူတို့မေးတာကတော့ ဒီပဲယင်းမျက်မြင်သက်သေ တွေကို နိုင်ငံခြားကိုထုတ်ဖို့ ကျမကကူညီတယ်ဆိုတာ ဟုတ်မဟုတ် အဓိကမေးတယ်။ ကျမက ငွေကြေးကအစ ကူညီတယ်၊ ရန်ကုန်က သံရုံးတွေ၊ နိုင်ငံခြားသားတွေနဲ့ ဆက်သွယ်ပြီး မြန်မာပြည်ကနေထုတ်ဖို့ စီစဉ်နေတယ်ဆိုပြီး သူတို့ သတင်းရထား

တယ်တဲ့။ အမျိုးမျိုးမေးတာပေါ့။ တညလုံးပဲ။ လက်ဘက်ရည်ဆိုင်မှာတွေ့ကြတာ၊ တိုင်ပင်ကြတာ သူတို့ သိပြီးပြီလေ။

လက်ဘက်ရည်ဆိုင်မှာတုန်းက ကျမမှာ ပိုက်ဆံပါပေမယ့် မတင်တင်ညှိတို့ကို မကူညီလိုက်မိဘူး။ အဲဒီအချိန်မှာ တခြားတယောက်အတွက် သုံးစရာရှိနေလို့။ ဒါပေမယ့် တနည်းနည်းနဲ့ အဖွဲ့ချုပ်ကလူတွေကို ကူညီပေးခဲ့တယ်လို့ပဲ ထောက်လှမ်းရေးကတော့ ထင်နေတာပေါ့။

မတင်တင်ညှိကလည်း ကာကွယ်ပြောပေးပါတယ်။ မတင်တင်ညှိကို အဲဒီထောက်လှမ်းရေးစခန်းမှာပဲ စစ်တယ်။ အဲဒီညက မေးတာမြန်းတာတွေ ခဏနားနေတုန်း သူနဲ့ စကားပြောဖို့ အခွင့်အရေး တခါရတယ်။ သူ့ဆီကို ဇွတ်အတင်းကပ်ပြီး စကားသွားပြောရတာပေါ့။ မတင်တင်ညှိက ကျမကို ဘာပြောသလဲဆို၊ “ကေသီ၊ နင် လုံးဝ ဒုက္ခမရောက်စေရဘူး၊ ငါနင့်ကို ငါ့အသက်နဲ့လဲပြီး ကာကွယ်မယ်” တဲ့။ အဲလိုပြောပြီးတော့ ကျမတို့နှစ်ယောက် စကားပြောနေတာကို (ထောက်လှမ်းရေးက) အတင်း လူချင်းခွဲပြီးတော့ သူ့ကို ဆွဲသွားတဲ့အချိန်မှာ မတင်တင်ညှိက ဝုန်း ဝုန်းဆို မေ့လဲသွားရော။ ဟယ် ဘာဖြစ်လဲ၊ ဘာဖြစ်လဲဆိုတော့၊ သူ့သမီးက အမေမှာ နှလုံးရောဂါရှိတယ်။ နှလုံးရောဂါရှိတယ်လို့ ပြောပြတယ်။ သူ့သမီးကိုလည်း ဖမ်းထားတယ်လေ။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျမကို အဲဒီနေရာကနေ ဆွဲခေါ်သွားပြီး အခန်းတခုထဲမှာ ပိတ်ထည့်ထားလိုက်တယ်။ နောက်နာရီဝက် တနာရီလောက်မှာ ကျမဆီကို ထောက်လှမ်းရေးတယောက် စစ်ကြောရေးလုပ်ဖို့ ရောက်လာပြန်တယ်။ သူ့ကို မတင်တင်ညှိရဲ့အခြေအနေ မေးကြည့်တော့ သက်သာပါတယ်လို့တော့ ပြောတာပဲ။ မတင်တင်ညှိနဲ့ ကိုသိန်းနိုင်ဦးဆိုတဲ့ လူငယ်လေးတယောက် ၇ နှစ်စီ ထောင်ကျသွားတယ်။ မတင်တင်ညှိသမီး ပထမနှစ်တက်နေတဲ့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူလေးကိုတော့ နောက်ပိုင်း လွှတ်ပေးလိုက်တယ် တဲ့။

ကျမကိုလည်း အဲဒီတညလုံးမေးပြီး နောက်တနေ့တော့ ပြန်လွှတ်ပေးတယ်။ အိမ်ကစိတ်ပူနေမယ်။ အိမ်ကိုပြန်ပို့ပေးပါဆိုတာကို မပို့ပေးဘူး။ အလုပ်ထဲမှာ ဖမ်းလာတာပဲဆိုပြီး အလုပ်လုပ်တဲ့နေရာကို ခေါ်သွားတယ်။ အလုပ်ရှင်က ပြန်လည်ရောက်ရှိကြောင်းဆိုတာကို လက်မှတ်ထိုးပေးလိုက်ရတယ်။

မလွတ်ခင်တော့ ထောက်လှမ်းရေးတွေ၊ ထောက်လှမ်းရေးအရာရှိတွေက အမျိုးမျိုး သတိပေးစကားတွေ လာပြောတာပေါ့လေ။ ဒီလိုမျိုးလှုပ်ရှားမှုတွေကနေ ဝေးဝေးရှောင်ဖို့ စသဖြင့်။ ပြီးတော့ “ခင်ဗျားက ပိုက်ဆံရှိတယ်ဆိုပြီးတော့ ကူညီချင်တိုင်း ကူညီနေတာကိုး။ ပိုက်ဆံပေါရင် တခြားနေရာမှာသွားပြီးတော့ လှူလိုက်၊ ပြဿနာရှင်းတယ်။ ခင်ဗျား အဲ့ဒီလိုမျိုး လုပ်နေရင် တနေ့မဟုတ်တနေ့ ဖမ်းခံရမှာပဲ။ ခင်ဗျား လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ သူတို့ကို ပိုက်ဆံမပေးလိုက်တာဟာ ဘယ်လောက် ကံကောင်းတယ်အောက်မေ့လဲ။ ပြီးတော့ ကျနော်တို့ အချိတ်အဆက် တွေ ပျက်သွားလို့။ မပျက်လို့ရှိရင် ခင်ဗျားတို့အကုန်လုံး လက်ထိပ်တန်းလန်းနဲ့ အဲ့ဒီမှာကတည်းကခေါ်ပြီ။ အဲ့ဒီမှာ ကျနော်တို့ လူတွေလွဲသွားလို့၊ ခင်ဗျားတို့ကို မနည်းပြန်ရှာရတာ” လို့ ပြောပြတယ်။ အဲဒါကတော့ ဒုတိယအကြိမ် အဖမ်းခံခဲ့ရတဲ့ အကြောင်းပေါ့။

ဒီလိုအဖမ်းခံရလို့လည်း မြန်မာပြည်ကနေ ထွက်လာတာပဲ။ ပတ်စ်ပို့ (နိုင်ငံကူး လက်မှတ်)နဲ့ တရားဝင်ထွက်ဖို့ဆိုတာ ကျမအတွက် မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ အဖမ်းမခံရခင် ကတည်းက ပတ်စ်ပို့ရဖို့ လျှောက်သေးတယ်။ လုပ်ငန်းခွင်ထဲမှာက တခါတလေ နိုင်ငံခြားသွားပြီး သင်တန်းတက်ရတာမျိုးတွေ ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ပတ်စ်ပို့မရှိတော့ အဲဒီအခွင့်အရေးတွေ အကုန်ဆုံးတာပဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆို ကျမ ပထမအကြိမ် အဖမ်း ခံရတာနဲ့ပတ်သက်လို့ ထောက်လှမ်းရေးမှတ်တမ်းတွေထဲမှာ အများကြီးပဲ။ ပတ်စ်ပို့ ရုံးမှာလည်း သိတဲ့အတိုင်း ထောက်လှမ်းရေးက ရှိတယ်လေ။ ပတ်စ်ပို့လျှောက်တော့ မပေးဘူး၊ ပယ်ချတယ်။ နှစ်ကြိမ်တောင် ပယ်ချတယ်။

ပတ်စ်ပို့လျှောက်တော့ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ကြုံရတဲ့ ရဲထောက်လှမ်းရေး တယောက်ရှိတယ်။ အဲ့ဒီကောင်မလေးနာမည်က သရဖီဆိုလား၊ ပန်းနာမည်။ မမှတ်မိ တော့ဘူး။ အဲဒီကောင်မလေးက ချောချောလေးဆိုတော့ မှတ်မိတယ်။ မျက်နှာမှာ လည်း မှည့်လေးနဲ့၊ ပထမတော့ သူက ဒေဂူး(တောင်ကိုရီးယားမှကုမ္ပဏီကြီးတခု)မှာ အလုပ်လုပ်တယ်။ နောက် ၁၉၉၀ မှာ ဘွဲ့လွန်တက်တော့ အလုပ်ထွက်တယ်။ ဒေဂူး ဆိုတာ လခလည်း အရမ်းကောင်းတာကိုး။ အလုပ်ရှားနေတဲ့ အချိန်မျိုးမှာ အလုပ်က ထွက်ပြီးတော့ ကျောင်းတက်တယ်တဲ့။ ကျောင်းမှာ တွေ့ကြတာပေါ့။ တရက်ကျတော့ ညနေငါးနာရီလောက် ကျောင်းမှာ သူကဘာပြောလဲဆိုတော့ သွားတော့မယ်၊ ရုံး

ပြန်သွားရဦးမယ် တဲ့။ ဟယ် ဒီအချိန်ကြီး ဘယ်ရုံး ရှိလို့လဲလို့။ ဘယ်ရုံးမှာလဲဆိုတော့ သူ မဖြေဘူး။ ဒီအချိန်ကြီး သွားတာလားလို့ဆိုတော့ သူဘာမှမပြောဘူး။ ထွက်သွား တယ်။ အဲ့ဒါလည်း ကျမက အမှတ်တမဲ့ပဲ နေလိုက်တာ။ အဲ့ဒီ ၁၉၉၂ မှာ ကျမကို ခေါ်စစ်တယ်။ ခေါ်စစ်တော့ ထောက်လှမ်းရေးစခန်းမှာ သူ့ကို မထင်မှတ်ဘဲ တွေ့ရ တယ်။ ဟာ ဒီကောင်မလေးဟာ ထောက်လှမ်းရေးပါလား၊ ကောင်မလေးကလည်း ကျမကိုမြင်သွားတယ်။ သူက ကျမနားကို လုံးဝမလာဘူး။ ကျမသူ့ကို ထောက်လှမ်း ရေးဆိုတာ သိသွားပြီ။ သူကလည်း ကျမကို ကောင်းကောင်း မှတ်မိသွားတာပေါ့နော်။ ဒုတိယအကြိမ် ပတ်စ်ပို့လျှောက်တော့ ပတ်စ်ပို့ရုံးမှာ ဓာတ်ပုံသွားရိုက်ရတယ်။ ကျမ ဘယ်လောက်ကံဆိုးလဲဆိုတော့ ဓာတ်ပုံဌာနမှာ သူ့ရောက်နေတယ်။ လူတန်းစီ နေတဲ့အချိန်မှာ သူ့ကို လှမ်းမြင်နေရတော့ စိတ်ညစ်သွားတယ်။ နောက်ဆုံး တွေ့တော့ သူက ကျမကို နှုတ်ဆက်တယ်။

“ဘာလုပ်တာလဲ၊ ပတ်စ်ပို့လျှောက်မလို့လား” တဲ့။

“ဟုတ်တယ်” ဆိုတော့

“ရမှာမို့လို့လား” တဲ့။

“ဒီလိုပဲပေါ့၊ ကြိုးစားကြည့်တာပါ။ ရမလားလို့ ကြိုးစားကြည့်တာ” ဆိုပြီး ကျမ အဲ့ဒီလိုပဲ ပြောလိုက်တယ်။ ထင်တဲ့အတိုင်းပဲ ဒုတိယအကြိမ် အပယ်ခံရတယ်။

ကျမတို့ရုံးတွေဆိုရင် မန်နေဂျာတွေဟာ ခဏခဏ နိုင်ငံခြားခရီးသွားရတယ်။ ကျမကတော့မသွားရဘူး။ တခြားလူတွေ ကုမ္ပဏီအနေနဲ့ သွားလျှောက်၊ များသော အားဖြင့် မြန်တယ်ပေါ့နော်၊ ရတယ်။ ကျမအလှည့်ကျတော့ ကျမကိုယ်တိုင်ကလည်း ကုမ္ပဏီအနေနဲ့ မလျှောက်ရဲဘူး။ ရရင် အကြောင်းမဟုတ်ဘူး။ မရဘူးဆိုရင် ဒီ အလုပ်မှာ ကျမရှိနေတယ်ဆိုတဲ့ ပြဿနာတွေ ထပ်တက်ဦးမယ်၊ တခြားဝန်ထမ်း တွေကိုလည်း ထိခိုက်နိုင်တယ်။ ကျမရဲ့ ပတ်စ်ပို့တ်ဇာတ်လမ်းကတော့ ဒါပါပဲ။

မြန်မာပြည်ကထွက်လာရတဲ့အကြောင်းကလည်း ထပ်ပြီး အဖမ်းခံရမှာ စိုးရိမ် လို့ပဲ။ ဒုတိယအကြိမ် အဖမ်းခံရပြီး ပြန်လွတ်လာတဲ့နောက်ပိုင်း ကျမအဖေနဲ့အမေက ကျမရုံးဆင်းရင် အိမ်ကို တန်းပြန်လာခိုင်းတယ်။ ဘယ်မှ မသွားရတော့ဘူး။ အိမ်ပြန်မလာဘဲ တနေရာသွားနေရင် အမေက ပြန်လာတာနဲ့ ဆူတော့တာပဲ။ သူ ပူနေရတာပေါ့နော်၊ ရုံးမှာပဲ လာဖမ်းသွားလား၊ အဲ့ဒီလိုမျိုး။ သူငယ်ချင်းတွေလာရင်

လည်း အမေကမကြိုက်တော့ဘူး။ သူငယ်ချင်းတွေဆီ သွားရင်လည်း မကြိုက်ဘူး။ သူငယ်ချင်းတွေကြောင့် အဖမ်းခံရတာပဲဆိုပြီး သူတို့ စိတ်ပူတယ်တဲ့။ အဲ့လိုမျိုးဆို တော့ ကျမလည်း အရမ်းစိတ်ညစ်တယ်။ မိဘတွေကလည်း စိတ်မချမ်းသာဘူး။

အိမ်မှာ အဖေနဲ့အမေက ဘယ်လိုဖြစ်နေလဲ ဆိုတော့ ပထမတခေါက်တုန်းက လည်းပဲ အဲ့လိုမျိုးနဲ့ပါသွားတယ်။ အဖမ်းခံရတယ်။ အိမ်ရှေ့မှာ ကားလာရပ်တယ် ခေါ်သွားတယ် ဆိုတော့၊ နေ့တိုင်းပဲ လမ်းထဲကို ကားဝင်လာတာကြားတာနဲ့ နားထောင်၊ အိမ်ရှေ့ကို တော်တော်ကျော်သွားတော့မှ သူတို့စိတ်ထဲမှာ ဒုန်းဒုန်းချ တယ်။ ကျမလည်း လမ်းထဲကို ကားတစီးဝင်လာရင် အဲ့လိုမျိုး ခံစားရတယ်။ ရုံးမှာ အလုပ်လုပ်နေရင်တော့ လူက စိတ်ချမ်းသာတယ်။ ဒါပေမယ့် အလုပ်လုပ်နေရင်းနဲ့ ထောက်လှမ်းရေးက ဖုန်းဆက်လာရင် စိတ်ပူရပြန်ရော။ ဒါနဲ့ပဲ ကျမလည်း မြန်မာပြည်ကနေ ထွက်လာခဲ့တယ်။ ။

နောက်ဆက်တွဲ - ၂

**အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် အကျဉ်းကျခဲ့သော
ဒေါ်ခင်စန်းနွယ်၏ပြောပြချက်များ**

ဒေါ်ခင်စန်းနွယ်သည် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် အဖွဲ့ဝင်တဦး ဖြစ်သည်။ ၁၉၈၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရပြီး ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ် ချမှတ်ခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ထောင်မှလွတ်ပြီး နောက်ပိုင်းတွင် အဖွဲ့ချုပ်တွင် ထပ်မံ တာဝန်ယူလှုပ်ရှားစဉ် နှစ်ကြိမ် ထိန်းသိမ်း ခံခဲ့ရသည်။

ရန်ကုန်မြို့၊ ရွှေဂူနံရံရုပ်ရှင်ရုံဘေးနားမှာ အဖမ်းခံရပြီးတဲ့အခါမှာ ကျမကို စောင့်နဲ့အုပ်သွားပြီးတော့ စစ်ကြောရေးဌာနကို ခေါ်သွားပါတယ်။ အခန်းတခုထဲကို ပစ်ထည့်လိုက်တယ်။ အဲဒီမှာ ကွပ်ပစ်လေးတခု ရှိတယ်။ အဝတ်စလေးတခု တင်ထား တယ်။ အရမ်းကို နံစော်ညစ်ပတ်ပြီးတော့ သွေးညှိနဲ့တွေ့ နံနေတယ်။ ကျမကို အဲဒီ အဝတ်နဲ့ မျက်နှာကို စည်းလိုက်ပါတယ်။ စည်းပြီးတဲ့အခါမှာ ထောက်လှမ်းရေး နှစ်ယောက်ကပြောတယ်။ နောက်ကို တံခါးလာခေါက်တဲ့အခါမှာ ဒီအဝတ်ကို စည်းထားပြီးသားပဲ ဖြစ်ပါစေတဲ့။ ကျမကို စပြီးခြိမ်းခြောက်တယ်။ ကျမကို တယောက် တဖက် လက်ဆွဲပြီးတော့ အပြင်ဖက်ကို တွဲခေါ်သွားတယ်။ အဲဒီအခန်းတွေ အခန်းတွေ

ဖြတ်သွားတဲ့နေရာတိုင်းမှာ ဆူညံနေတဲ့ ရိုက်သံနက်သံတွေ၊ မေးမြန်းတဲ့အသံတွေ၊ အဲဒါတွေ အကုန်လုံးကို ကြောက်စရာကောင်းအောင် ကြားရပါတယ်။

ပြီးတဲ့အခါမှ ခန်းမကြီးထဲမှာ ထင်တယ်။ စားပွဲခုံရဲ့ ဘေးနားက လက်ဝါး သာသာလောက် ခုံလေးကိုပေးပြီးတော့ ကျမကို ထိုင်ခိုင်းတယ်။ ခုံကလည်း မြင့်တဲ့ အခါကျတော့ ကြမ်းပြင်နဲ့ခြေထောက်နဲ့က မထိဘူး။ ဒီဖင်ထိုင်ခုံသေးသေးလေးနဲ့ ကျမထိုင်နေရတယ်။ သူတို့က စပြီးစစ်တဲ့ချိန်မှာ ကျမနားရင်းကို တချက် ရိုက်လိုက် ပါတယ်။ ရိုက်လိုက်ပြီးတဲ့အခါမှာ ၄ နာရီလောက်ထိကြာအောင် သူတို့မေးနေပြီ။ ကျမ အရမ်းပင်ပန်းပြီးတော့ ထိုင်လို့မရတော့ဘူး။ ‘ကျမ လုံးဝ မထိုင်နိုင်တော့ဘူး၊ ခုံလဲပေးပါ။’ ဆိုတော့ သူတို့ မလဲပေးပါဘူး။ သူတို့အလိုမကျတဲ့ မကြိုက်တဲ့ စကားလုံးတလုံး ပါသွားလို့ရှိရင် ကျမရဲ့ပါးကို ဖြောင်းခနဲ ရိုက်လိုက်တာပါ။ မျက်နှာ ကို ဖြတ်ပြီးတော့ ရိုက်လိုက်တော့ မျက်နှာမှာစည်းထားတဲ့အဝတ်က ပြုတ်ကျတော့ မလိုဖြစ်သွားတော့ သူတို့ထဲကတယောက်က ပြေးကိုင်ပြီးတော့ ပြန်ချည်ပါတယ်။ ညဆိုရင် ၁၁ နာရီအထိ စစ်ပါတယ်။ မနက်ကို ၄ နာရီ လာနှိုးပြီးတော့ စစ်တယ်။ ထမင်းကျွေးတဲ့ အချိန်မှာတော့ သူတို့က အပြင်ဘက်ကနေပြီးတော့ တံခါးခေါက် လိုက်တယ်။ ထမင်းပန်းကန် ချထားပေးတယ်။ သူတို့တံခါးဖွင့်တဲ့အချိန်မှာ တံခါး ခေါက်ရင် မျက်နှာကို စည်းထားရတယ်။

ကျမက ကံကောင်းသွားတယ်။ ၂ ရက်ပြည့် စစ်ပြီးလို့ ညမိုးချုပ်တဲ့ချိန်မှာ ကျမ ပြောလိုက်တယ်။ ‘ကျမကို ဒီခုံ လဲပေးရင် လဲပေး၊ လဲမပေးရင် ကျမ မဖြေတော့ဘူး၊ ကိုယ်ဝန်ကြီးနဲ့ ကျမ လုံးဝထိုင်လို့မရတော့ဘူး’ လို့။ အဲဒီတော့မှ ကျမက ကိုယ်ဝန်နဲ့ ဆိုတဲ့အတွက်ကြောင့်မို့ သက်သာသွားတာပါ။

အဲဒီလိုမျိုး ၁၂ ရက် စစ်ပြီးတဲ့အခါမှာ အင်းစိန်ထောင်ကို ပို့ပါတယ်။ ကျမကို ဘယ်သူမှ စကားမပြောဖို့ တားမြစ်ထားတယ်။ အဲဒီမှာ ၃ လ တိတိ တိုက်ပိတ် ထားပါတယ်။

၂ လ ပြည့်တဲ့အချိန်မှာ ကျမကို ထောင်ဗူးဝက ထောင်ပိုင်ရုံးခန်းကို ခေါ်သွားပါတယ်။ အဲဒီမှာ မိန်းမတယောက်က သူ့နာမည်ပြောတယ်။ ကျမ သူ့နာမည်ကို မေ့ သွားပြီ။ လှိုင်မြို့နယ်က တရားသူကြီးတဲ့။ သူက ကျမကို ထောက်လှမ်းရေးမှာတုန်းက

အစစ်ခံခဲ့ရတဲ့ စစ်ချက်တွေကို ဖတ်ပြပါတယ်။ ‘အဲဒါဟုတ်လား’ တဲ့။ ဟုတ်တယ်လို့ ကျမပြောလိုက်တယ်။ အဲဒါပြီးတာနဲ့ အခန်းထဲ ပြန်သွင်းလိုက်တာပဲ။

တိုက်ပိတ်ထားပြီး ၃ လ ပြည့်တဲ့နေ့မှာ ကျမကိုလာခေါ်ပြီး ဖူးဝမှာရှိတဲ့ အချုပ် ကားပေါ်တက်ရတယ်။ အဲဒီ အချုပ်ကားပေါ်ကနေပြီး အင်းစိန်ထောင်ဖူးဝရေမှာရှိတဲ့ စစ်ခုံရုံးမှာ သွားထိုင်ခိုင်းပြီးတဲ့အခါကျတော့ ‘ခင်ဗျားဟာ အပြစ်ရှိတယ်။ တောတွင်း နဲ့ဆက်သွယ်တယ်။ တောခိုတယ်’ ဆိုပြီးတော့ ပုဒ်မ ၁၇/၁ နဲ့ ထောင် ၅ နှစ် ချလိုက်ပါတယ်။

အဖမ်းခံရတဲ့အချိန်မှာကိုယ်ဝန်နဲ့ဆိုတော့ ထောင်ထဲမှာပဲ ကလေးမွေးတယ်။ ၇-၃-၉၀။ အဲဒီညမှာ ကံဆိုးချင်တော့ အဆောင်ပိတ်သွားတဲ့အချိန်မှာ ကျမဖိုက်နာ တာ။ ထောင်ဆရာဝန်ကြီး ဦးစိုးကြည်က လာမကြည့်ဘဲနဲ့ ဆေးမှူးကိုသိန်းဆန်းကိုပဲ လွှတ်လိုက်ပါတယ်။ ကျမက ကလေးမမွေးနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ကျမတို့အဆောင်မှာ ရှိတဲ့ အဖွဲ့ချုပ်က ဒေါက်တာတိုးတိုးတင်၊ ဒေါက်တာ အေးအေးချိုတို့ကို အကူအညီ တောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကို ပေးမလာဘူး။ ဆေးမှူး ကိုသိန်းဆန်း၊ ဒေါ်ကျွန်းကန်း ဆိုတဲ့ တန်းစီး၊ ထောင်တသက်တကျွန်းကျနေတဲ့ မိလိုး ဆိုတဲ့ကောင်မလေး သူတို့ သုံးယောက်နဲ့ပဲ ကျမမွေးပါတယ်။

ဆေးရုံလည်း မပို့ပါဘူး။ ကျမလည်း မတောင်းဆိုဘူး။ တောင်းဆိုလို့ရမှန်းလည်း ကျမ မသိဘူး။ မိလိုးက ကျမဖိုက်ကို တွန်းချလိုက်ပါတယ်။ တွန်းချလိုက်တဲ့အခါ ကျတော့ အူကျွတ်တဲ့ရောဂါ အဲဒီကစပြီးတော့ ဖြစ်သွားတာ။ ထောင်ရဲ့အပြင်ဖက် ဆေးရုံမှာသာ မွေးရမယ်ဆိုရင် ကျမ ဒီလိုရောဂါ ဖြစ်မှာမဟုတ်ပါဘူး။ အဲဒီကတည်း ကစပြီးတော့ ကလေးမရတော့ပါဘူး။ တော်တော် ခက်ခက်ခဲခဲနဲ့ မွေးလိုက်ရတာပေါ့။

ကလေးမွေးပြီးတော့ အနီးလည်း မပေးဘူး၊ အင်္ကျီလည်း မပေးဘူး။ ကလေးကို ရေချိုးပေးရတာလည်း အရမ်းကို အခက်အခဲဖြစ်တယ်။ ရေမရှိဘူး။ ကလေးအနီး လျှော်ဖို့အတွက်လည်း ရေမရှိဘူး။ ရေကို သီးသန့်သုံးခွင့်မပြုဘူး။ လူတွေအားလုံး ချိုးတဲ့အခါ ကိုယ်ပေါ်ကကျတဲ့ရေနဲ့ လျှော်ရတယ်။ ရေသန့်တခွက်လောက်ခပ်လိုက် တယ်ဆိုရင် ကျမ ကျောကုန်းကို ရေကန်ဘာယာ ခင်စန်းရီက တုတ်နဲ့ ရိုက်တာ ခံရပါတယ်။

ကျမကလေးမွေးတဲ့နေ့က ၇ နာရီမှာ ဘဘ ဗိုလ်စက်ရောင် ဆုံးပါတယ်။ ကျမဗိုက်က ၇ နာရီမှာ နာလာတယ်။ သူ့ရဲ့ဇနီး ဒေါ်ခင်ရီနဲ့ သမီးခင်နှင်းရီက ကျမနဲ့ အတူတူ ထောင်ကျနေတာ။ အမျိုးသမီးဆောင်ရဲ့ ဗူးဝမှာ အလောင်းကို ကြည့်ရပါတယ်။ အလောင်းပြရုံပဲ ပြတယ်။ ပြတဲ့အခါမှာ အဖွားဒေါ်ခင်ရီက မျက်ရည်လုံးဝ မကျဘဲနဲ့ ရဲဘော်တယောက် ကျဆုံးသွားပြီဆိုပြီးတော့ အဆောင်ကိုပြန်လာတယ်။

မခင်နှင်းရီက ၁၀ နှစ်၊ အဖွားဒေါ်ခင်ရီက ၅ နှစ်၊ ထောင်ကျနေပါတယ်။ အဖွားဒေါ်ခင်ရီက ဆီးချိုရောဂါဖြစ်နေတယ်။ တကိုယ်လုံး အနာတွေ အကွက်တွေနဲ့။ သူ့ကို တိုက်ပိတ်ထားတယ်။ နောက်ပြီး အနာထည့်ဖို့၊ ဆေးသောက်ဖို့ ရေခွေးတောင်းလည်း လုံးဝမပေးဘူး။

ဒေါ်စိမ်းမေကိုလည်း ဒီလိုပဲ၊ ဒေါ်စိမ်းမေက သွေးတိုးရောဂါရှိပြီး လေဖြတ်နေတာကို တိုက်ပိတ်ထားလိုက်ပါတယ်။

ထောင်ထဲမှာ တခါ ဆန္ဒပြကြတယ်။ သူတို့က သီချင်းအကျယ်ကြီးဖွင့်ပြီးတော့၊ သေနတ်တွေနဲ့ချိန်ပြီးတော့ ဝင်ရိုက်ပါတယ်။ နိုင်ငံရေးမူနဲ့အကျဉ်းကျနေတဲ့ နှင်းနှင်းမွှေး၊ အဂ္ဂမ်း၊ သီတာအေး၊ ဥမ္မာ၊ ဘောဘီ၊ လှလှသန်း။ သူတို့ ငါးယောက်၊ ခြောက်ယောက်ကို ထောင်အာဏာပိုင်တွေက ဝင်ရိုက်တယ်။ သွေးသံရဲ့ရဲ့နဲ့။ သာယာဝတီထောင်ကို ပြောင်းလိုက်တယ်။

နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသူတွေကိုလည်းပဲ ကြမ်းတိုက်၊ တောင်ယာစောင့်၊ မတရားအသင်းနဲ့ ဆက်သွယ်တယ်ဆိုပြီး ထောင်ချခံရသူတချို့ကို မြောင်းဆေးခိုင်းတယ်။ ရေကန်မှာ စောင့်ခိုင်းတယ်။ နေပူထဲလုပ်ရတာဆိုတော့ အရမ်းပင်ပန်းတယ်။ မလုပ်ဘူးဆိုပြီးတော့ ငြင်းလိုက်တာ။ ငြင်းတဲ့အခါကျတော့ ကဲ ဒါဆိုရင် အလုပ်မလုပ်ချင်တဲ့လူတွေ လာဆိုပြီး တောင်ယာထဲမှာ နေ့ခင်းကြီး ရေချိုးခိုင်းတယ်။ အသက် ၅၅၊ ၆၀ အဖွားကြီးတွေ အကုန်လုံးပါတယ်။ ကျန်းမာရေးမကောင်းတဲ့ အဖွားကြီးတွေ၊ ဆီးချိုဖြစ်နေတဲ့ အဖွားကြီးတွေ၊ အနာဖြစ်နေတဲ့ အဖွားကြီးတွေကိုရော တောင်ယာထဲမှာ ၂ နာရီထိုး ရေချိုးထုတ်တယ်။ အဲလိုမျိုး ပညာပေးတဲ့အခါကျတော့ အရမ်းဒုက္ခရောက်တာပေါ့။ သူက ပုံစံနဲ့ရိုက်မယ်ဆိုတော့ ချိုးရတာပေါ့။

၁၉၉၂ ခုနှစ် လွတ်ငြိမ်းသက်သာခွင့် မကြေညာခင် တစ်လကျော်ကျော်အလိုမှာ ကျမတို့ကို စစ်ကြောရေးလုပ်တယ်။ ညချိန်မတော် လာခေါ်တယ်။ ထောင်ကနေလွတ်

ရင် ဘာတွေလုပ်မလဲ၊ ထောင်မှာနေရင် ဘာအခွင့်အရေးတွေ တောင်းဆိုမလဲ အဲလို မျိုးတွေမေးတယ်။ မမြရီ၊ စန်းစန်းအေး နဲ့ ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။ နောက် တခြား လေး၊ ငါးယောက် ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။ အဲလိုမျိုး မေးတဲ့အချိန်မှာ၊ မေးခွန်းမှာဖြေတာ ဆက်လုပ် မယ်လို့ဖြေတယ်။ တချို့ကကျတော့ ထောင်ထဲမှာ ထားတဲ့ဟာတွေ မကောင်းဘူး။ ကျွေးတာတွေ မကောင်းဘူးလို့ ပြောတဲ့အတွက်ကြောင့်မို့ အဲလိုမျိုးတွေ လုပ်လိုက် တာ။ အဲဒီဟာတွေလည်း ကြုံရတယ်။ မျက်နှာကို စောင်နဲ့အုပ်ပြီး သူတို့ဆီ ခေါ်သွား တယ်။ စစ်တဲ့အချိန်မှာ အမျိုးသမီးဝန်ထမ်း လုံးဝမပါဘူး။ ကောင်မလေးတွေကိုဆိုရင် ပရော်ပရီလုပ်တယ်။ သူတို့စော်ကားမော်ကားပြောဆိုတာ ခံရတယ်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်မှာ ကျမ ပြန်လွတ်လာတယ်။

၁၉၉၇ မှာ အဲဒီမှာ စွယ်တော်ပုံးကွဲတော့ တရားမဝင်အဖွဲ့အစည်းလို့ သူတို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ အသင်းတွေနဲ့ အဆက်အသွယ် ရှိခဲ့ဖူးသူတွေကို လိုက်ဖမ်းတယ်။ ကျမလည်း အဖမ်းခံရတယ်။ ကျမတို့ကို ထောက်လှမ်းရေး ၇ က ဗိုလ်ကြီး ရဲကျော်သူ နဲ့ ဗိုလ်ကြီးမြင့်ဆွေတို့ လာဖမ်းတယ်။ ကျမနဲ့အတူတူ ထောင်ထဲမှာ အတူတူ နေခဲ့ဖူး တဲ့ မမိဆိုရင် သူ့ရဲ့မိသားစု တအိမ်လုံးဖမ်းတယ်။ ၁၂ နှစ်သမီးလေးကိုပါ ဖမ်းလာ တယ်။ သူတို့တမိသားစုလုံးကို အကြီးအကျယ်ရိုက်တာ။ ၂၅ ရက် ကြာတယ်၊ တော်တော် ဆိုးဆိုးဝါးဝါးဖြစ်တာကို ကြုံခဲ့ရတယ်။

နောက်တခေါက်ကျတော့ ရဲမွန်မှာလေ။ ရဲမွန်မှာတော့ ၈ လကြာတယ်။ စက်တင်ဘာ ၆၊ ၁၉၉၈ မှာ ဖမ်းတယ်။ ။

နောက်ဆက်တွဲ - ၃

မန္တလေးထောင်တွင် အကျဉ်းကျခဲ့သော ဒေါက်တာခင်မာကြည် နှင့် ဆက်သွယ်မေးမြန်းခြင်း

မုံရွာမြို့တွင် နေထိုင်သူ ဒေါက်တာခင်မာကြည်သည် အခြား ၁၈ ဦး နှင့်အတူ ၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ ခြောက်နှစ်ကျော်ကြာ အကျဉ်းကျပြီး ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာသည့်အခါ ဒီမိုကရက်တစ် မြန်မာ့အသံ (နော်ဝေနိုင်ငံ အခြေစိုက်အသံလွှင့်ဌာန) က ဆက်သွယ် မေးမြန်း ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာခင်မာကြည် ပြောပြသည့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအဖြစ် အကျဉ်းထောင်အတွင်း နေထိုင်ခဲ့ရသော အမျိုးသမီးတဦး၏ အားမာန်များ၊ ထောင်တွင်း အတွေ့အကြုံများကို ဒီမိုကရက်တစ် မြန်မာ့အသံက ၂၀၀၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၅၊ ၆၊ ၇ ရက်နေ့များတွင် အောက်ပါအတိုင်း အပိုင်း ၃ ပိုင်းခွဲ၍ ထုတ်လွှင့်ခဲ့သည်။

ဆရာမ ထောင်ကဘယ်နေ့ကလွတ်လာတယ် ဘယ်လို လွတ်လာတယ်ဆိုတာကို အရင်ဆုံး ရှင်းပြပေးပါလားခင်ဗျ။

ကျမကိုစဖမ်းတာက ၁၉၉၆ ခု ဇွန်လအတွင်းမှာပါ။ ကျမဆီမှာ ရှာဖွေစရာတခု ရှိတယ်ဆိုပြီး လာတယ်လေ။ ကျမဆီမှာ အဓိကတွေ့သွားတာကတော့

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ရဲ့ ‘ကြောက်ရွံ့ခြင်းမှ ကင်းဝေးရေး’ နဲ့ စာရေးဆရာဂျင်းရှပ်ရဲ့ ‘အာဏာရှင်စနစ်မှသည် ဒီမိုကရေစီသို့’ ဆိုတဲ့ စာအုပ်နှစ်အုပ်ကိုတွေ့တာနဲ့ ဒီစာအုပ်တွေနဲ့ပတ်သက်ပြီး မေးစရာရှိတယ်။ စစ်ဆေးစရာရှိတယ်ဆိုပြီး ခေါ်သွားကတည်းက အိမ်ပြန်မရောက်တော့တာပဲလေ။ ၂၀၀၂ ခု စက်တင်ဘာလ ၂၉ ရက်နေ့မှပဲ ကျမကို လွှတ်ပေးခဲ့တာပါပဲ။

ဆရာမကို စွဲချက်တင်တော့ ဘယ်လိုအမှုနဲ့ တင်ခဲ့သလဲခင်ဗျ။

အဲဒီအချိန်တုန်းက စာရွက်စာတမ်းဖြန့်ဝေမှု အက်ဥပဒေ ဆိုပြီးတော့တင်တယ်။ တကယ်တမ်းကျတော့ စစ်ဆေးတဲ့အခါမှာ စာရွက်စာတမ်းဖြန့်ဝေတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ကို မတွေ့ရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့်ကျမကို စာရွက်စာတမ်းဖြန့်ဝေမှု အက်ဥပဒေ ၅ (ည) ဆိုပြီးတော့ စွဲချက်တင်လိုက်တယ်။

ကျနော်တို့ သိရသလောက်တော့ ဒီစာအုပ်နှစ်အုပ်စလုံးဟာ နိုင်ငံတကာက တရားဝင် ထုတ်ဝေခွင့်ပြုထားတဲ့ စာအုပ်တွေမဟုတ်ဘူးလားခင်ဗျ။

သူ့ဟာသူ ချတယ်မချတယ်ဆိုတာကိုတော့ ကျမဘယ်လို ရှင်းပြရမလဲ မသိပါဘူး။ ကျမတို့ကို တရားရုံးမှာစစ်တာမဟုတ်ပါဘူး။ အကျဉ်းထောင်မှာ အဆောက်အဦးကလေးတခုရှိပါတယ်။ အဲဒီ အဆောက်အဦးကလေးထဲမှာပဲ ကျမတို့ကို ခေါ်ပြီးတော့ ကျမတို့ရှေ့မှာ ကျမတို့ကို တရားစီရင်ပေးမယ့် တရားသူကြီးကိုပဲ ခေါ်လာတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဆွဲချ ရှေ့နေခေါ်လာတယ်။ လက်နှိပ်စက်ရိုက်မယ့် စာရေးလေး ကို ကားနဲ့ခေါ်လာတယ်။ ပြီးတော့ ကျမတို့အမှုတွဲထဲမှာပါဝင်တဲ့ အမှုသည်တွေကို ခေါ်လာပြီး ထိုင်ခိုင်းတယ်။ ရှေ့နေတွေရဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်မှာတော့ ထောက်လှမ်းရေး က ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေက ထိုင်ကြတာပေါ့နော်။ အဲလိုပဲ တရားရုံးပုံသဏ္ဍာန် ဖန်တည်း ပြီးတော့ ကျမတို့ကို တရားစီရင်ခဲ့တာပဲ။ မန္တလေးထောင်ထဲက အဆောက်အဦးထဲ မှာပါပဲ။ ကွပ်ကဲရေးဆိုတဲ့ အဆောက်အဦးထဲမှာပါပဲ။

အဲဒီအချိန်ထဲမှာ အိမ်ကထောင်ဝင်စာတွေတာတွေ ရှေ့နေငှားခွင့်တွေ ရလားခင်ဗျ။
အမိန့်ချတဲ့အချိန်အထိ မိသားစုနဲ့ဆက်သွယ်ခွင့်မရခဲ့ပါဘူး။ မိသားစုအနေနဲ့
လည်း ကျမ ဘယ်ကိုရောက်နေမှန်းလည်းမသိ ဘယ်ကိုခေါ်သွားမှန်းလည်း မသိဆို
တော့ ဝမ်းနည်းပက်လက် ဖြစ်နေရတဲ့အချိန်ပေါ့နော်။ သူတို့ကတော့ ရှေ့နေငှားခွင့်
ပေးပါတယ်။ ကျမစိတ်ထဲမှာ တရားရုံးထဲမှာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ထောင်ထဲက
အဆောက်အဦးထဲမှာပဲဆိုတော့ ရှေ့နေငှားရင်လည်း ဘာမှထူးခြားလာမယ်လို့ မထင်
ဘူးလေ။ ငှားဖို့ဆိုတာကလည်း မိသားစုနဲ့ဆက်သွယ်လို့ရမှ ရှေ့နေငှားလို့ဖြစ်မှာပါ။
ကျမတို့ကိုယ်တိုင်က အချုပ်သားဘဝဖြစ်နေတော့ ရှေ့နေကို ဘယ်လိုငှားရမယ်ဆိုတာ
ဘယ်လိုမှမစီစဉ်နိုင်ပါဘူး။

ထောင်ထဲကအခြေအနေပေါ့နော်၊ ထောင်ထဲမှာရှိတဲ့ အမျိုးသမီး နိုင်ငံရေး အကျဉ်း
သားတွေရဲ့ အခြေအနေ ခံစားချက်လေးပြောပြပေးပါလားခင်ဗျ။

ကျမကိုဖမ်းပြီးတော့ စစ်ကြောရေးဝင်တဲ့ကာလမှာတော့ အထိုက်အလျောက်
ပေါ့နော်၊ သူတို့ကတော့ အမှုမှန်ပေါ်ထွက်ဖို့ စစ်ဆေးတာလို့ပြောပါတယ်။ အထိုက်
အလျောက် ဒုက္ခရောက်အောင် လုပ်တာတွေရှိပါတယ်။ ကိုယ်ထိလက်ရောက်
နာကျင်အောင်တော့ ကျမကို ဘာမှမလုပ်ခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမယ့်ကျမဘေးက အချုပ်သား
တွေထဲမှာတော့၊ အမျိုးသားတွေပေါ့၊ ညဘက်မှာ မချိမဆန့် အော်သံတွေ ကျမ
ကြားခဲ့ရပါတယ်။ ထောက်လှမ်းရေးက စစ်ကြောရေးဝင်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျမကို
ဖွန် ၁၃ ရက်နေ့မှာ မန္တလေးအိုးဘိုအကျဉ်းစခန်းကို အချုပ်သားအနေနဲ့ ပို့လိုက်ပါ
တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအချိန်ကစပြီး တိုက်ပိတ်ခံခဲ့ရတာကတော့ အခုကျမလွတ်ခါနီး
ဩဂုတ်လလယ်ပိုင်းလောက်ထိ ကျမတို့ တိုက်ပိတ်ခံခဲ့ရပါတယ်။ ကျမတို့
တလျှောက်လုံး တိုက်ပိတ်ခံခဲ့ရတာတော့ ၅(ည) တွေပဲလေ။ အစပိုင်း တနှစ် နှစ်နှစ်
လောက်မှာတော့ တဦးတည်းတိုက်ပိတ်ခံရတာပါ။ နောက်ပိုင်းကျတော့ တဦးတည်း
မဟုတ်တော့ဘူး။ တခါတရံ သုံးဦး တခါတရံ နှစ်ဦးဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါကလည်း
တမင်တကာ စီစဉ်ပေးတာမဟုတ်ပါဘူး။ နေရာအခက်အခဲကြောင့်၊ လူများလာလို့
ဖြစ်လာတာပါ။

ဆရာဝန်တယောက်အနေနဲ့ အပြင်မှာ ထောင်တွေဘာတွေလဲ တခါမှ မကျူးတဲ့သူ တယောက်အနေနဲ့ ထောင်ထဲရောက်သွားတော့၊ အချုပ်တိုက်ထဲလဲ ပိတ်ခံခဲ့ရတော့ အဲဒီကာလအတွင်း ဆရာမ ဘယ်လိုဖြစ်ခဲ့တယ်၊ ဘယ်လိုခံစားခဲ့ရတယ် ဆိုတာ တချက်လောက် ပြောပြပေးပါလားခင်ဗျား။

ပထမပိုင်းတုန်းကတော့ပေါ့နော်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပေါ့၊ တိရစ္ဆာန်တကောင် လှောင်ပိတ်ခံထားရတာမျိုးအထိ ခံစားခဲ့ရပါတယ်။ ကိုယ် အပြင်လောကကို ကြည့်ချင်တယ်ဆိုရင် သစ်သားတံခါးကြားလေးကနေမှ အသားလေးနှစ်ခု ဟနေတဲ့ ကြားထဲက အလင်းရောင်လေးကနေမှ ချောင်းကြည့်ခဲ့ရတဲ့ဘဝမျိုးကိုး။ အစား အသောက်တခု ကျွေးချင်မှ သော့ကြီးကိုဖွင့်၊ လာထည့်ပေးသွား၊ အဲဒီ ကျွေးတဲ့ အစားအသောက်တွေကလည်း လုံးဝမကောင်းတဲ့၊ ကိုယ်မစားနိုင်တဲ့ အစား အသောက်မျိုးတွေဖြစ်နေဆိုတော့ တော်တော်လေး ခံစားရပါတယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်ကို တိရစ္ဆာန်တကောင် ပိတ်လှောင်ပြီးတော့ ခံထားရသလိုမျိုးထိ ခံစားရပါတယ်။

အကျဉ်းစခန်းထဲမှာ တယောက်ထဲအကြာကြီးနေခဲ့ရတော့ ကျန်းမာရေး တခြား နေ့တခုဝက်စွတို့ ဘာတို့ပေါ့နော်။

ဟုတ်ကဲ့ ပထမပိုင်းပေါ့နော်၊ နေခဲ့တာ နှစ်နှစ်လောက် ကြာလာတဲ့အပေါ်မှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို တခုသတိထားမိလာတယ်။ ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့ စကားပြောမှု နည်းလာ တော့ ကျမ စကားလုံးတွေကို ပြောချင်တယ်။ ပြောချင်တဲ့စကားလုံးတွေက ဦးနှောက်ထဲမှာရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ပြောလို့ရှိရင် ပါးစပ်ထဲက မထွက်ဘူး။ အဲလိုမျိုး ဖြစ်လာတယ်။ ဖြစ်လာတော့ ကျမ စဉ်းစားတာပေါ့နော်၊ ကျမ အသက်အရွယ် ရလာလို့ အသက်ကြီးလာလို့ ချို့ယွင်းလာတာလား၊ ဒါမှမဟုတ်ရင် အများနဲ့ စကား မပြောရတာကြာလို့ ချို့ယွင်းလာတာလား၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ပြန်ပြီး သုံးသပ်တာပေါ့ နော်။ အဲဒီလို စကားလုံးတွေပျောက်ပြီး ထစ်အနေခဲ့တာ၊ ခပ်ဆွံ့ဆွံ့ ဖြစ်လာခဲ့တာ နည်းနည်းလေးတော့ အချိန်ကြာသွားပြီပေါ့နော်။

အကျဉ်းစခန်းထဲမှာ တယောက်တည်း နေတွေအကြာကြီးနေရတော့ အဲလိုနေတွေ မှာ တနေ့တာ ဘယ်လိုမျိုးဖြစ်သန်းပါသလဲ။

အဲဒါကတော့ ပထမဦးဆုံး ကိုယ့်ရင်ထဲ မကျေနပ်မှုတွေများတော့ မွန်းကြပ်တာ ပေါ့နော်။တိုက်ထဲကို စရောက်တုန်းက အဲဒီအခန်းကျဉ်းလေးထဲမှာ ကွပ်ပျစ်လည်း မရှိဘူး။ သမံတလင်းကြီးပေါ်မှာ ဖျာစုတ်လေးတချပ်ပေးပါတယ်။ အဲဒီဖျာစုတ်ကလေး နဲ့ပဲ အိပ်ရတယ်။ ဆောင်းရာသီ ဆိုလို့ရှိရင် မြောက်ဘက်ကို မျက်နှာလှည့်ထားတာ ဆိုတော့ အရမ်းကိုအေးတဲ့အတွက် အရိုးတွေထဲကကိုက်ခဲပြီး ကျမအိပ်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ မအိပ်နိုင်တဲ့အတွက် တနေရာထဲမှာပဲ ဖွဖွလေးပြေးတဲ့လေ့ကျင့်ခန်းမျိုး ကျမလုပ်ပါတယ်။ ၉၆ ခုနှစ် ဆောင်းတွင်းတတွင်းလုံး ကျမ လုံးဝ မအိပ်နိုင်ပါဘူး။ ကိုယ့်ရဲ့ စိတ်ဓာတ်ခွန်အားကိုသာ အတတ်နိုင်ဆုံး မြှင့်တင်ထားတယ်။ တကယ်လို့လွတ်လာ ခဲ့ရင် လုပ်စရာတွေ အများကြီးရှိတယ်ဆိုတော့ ကိုယ့်ရဲ့ကျန်းမာရေးကို ကိုယ့်ဘာသာ ကာကွယ်တဲ့အနေနဲ့ ထိန်းသိမ်းထားရတယ်။ အဲဒီတော့ ကျမတို့ အခက်အခဲတွေက တော့ သိချင်လို့မေးတာလည်းပါတယ်။ ပြောရရင်လည်း အင်မတန်မှ ဝမ်းနည်းစရာ ကောင်းတယ်ဆိုတော့ ဒီလောက်ပဲပြောပါတော့မယ်။

တယောက်တည်း အခန်းထဲမှာ ဖျာတွေလည်းမရှိ၊ ခေါင်းအုံးတွေလည်းမရှိ၊ အေးကလည်းအေး ဆိုတော့ ကျန်းမာရေးအတွက် သူတို့ ဘယ်လိုပြုစုမှုတွေ ပေးသလဲ ခင်ဗျ။

အိုင်စီအာစီ မဝင်ခင်တုန်းက ကျမတို့တခုဖြစ်လို့ အကြောင်းကြားတယ်ဆိုရင် ဆရာဝန်လာကြည့်တာ နည်းပါတယ်။ နပ်စ်တွေကတဆင့် ဒါမှမဟုတ် တခြား အကျဉ်းသူတွေကတဆင့် ဆေးပေးလိုက်ပါတယ်။ အများအားဖြင့်တော့ ဒီဘက်ခေတ် မှာသိပ်မသုံးတော့တဲ့ အောက်စီတက်ထွာ၊ ပါရာစီတမော၊ ဘာမီတွန် ဒါပဲ ပေးတာပဲ။ ဘာရောဂါပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီဆေးတွေပဲလေ။ ကျမတို့လည်း ဒီဆေးတွေနဲ့ပဲ ကိုယ့်ကျန်းမာ ရေးကိုယ် ဂရုစိုက်ပြီးတော့ အသက်ဆက်နေရတာပဲ။ လေ့ကျင့်ခန်းလုပ်တယ်။ ကိုယ့်စိတ်ခွန်အားကိုယ် ပြန်ဖြည့်ရတယ်လေ။ သူတို့ကတော့ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ တာဝန်ယူ တယ်ဆိုတာ ဘာမှမရှိပါဘူး။ အိုင်စီအာစီဝင်ပြီးနောက်တော့ ကျမတို့မသိမသာလေး တစတစ တိုးတက်လာပါတယ်။

ဆရာဝန်တယောက်အနေနဲ့ သူတို့ပေးတဲ့ဆေးတွေဟာ ရောဂါနဲ့လွဲနေတော့ ဆရာမ အနေနဲ့ဘယ်လို ခံစားရလဲခင်ဗျ။

သူတို့က လူတယောက်ကို လူတယောက်လို မမြင်ဘဲနဲ့ ပေါ့ပေါ့ဆဆနဲ့ ဘာဆေးဖြစ်ဖြစ် ပေးလိုက်ရင်ပြီးတာပဲဆိုတဲ့ပုံစံမျိုးနဲ့ ဆက်ဆံတဲ့အခါမှာ နောက်တခါ ဆိုရင် ကျမ သူတို့ကို အကြောင်းမကြားတော့ဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် လေ့ကျင့်ခန်း တွေ လုပ်တယ်၊ တရားထိုင်တယ်၊ တရားထိုင်ရင်းနဲ့ ခံစားနေရတာတွေ ပျောက် အောင် ကြိုးစားတယ်။

ဆရာမက နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ဆရာဝန်တယောက်အနေနဲ့ ခုလို အာဏာပိုင်တွေ ကလုပ်ပေးတဲ့ ကျန်းမာရေးကုသမှု၊ စောင့်ရှောက်မှုတွေကို ဘယ်လိုမျိုး မြင်လဲခင်ဗျ။

အာဏာပိုင်အစိုးရအနေနဲ့ ဘယ်လိုလုပ်ပေးရမယ်လို့ မူချထားတယ်၊ မချထား ဘူးဆိုတာကိုတော့ ကျမ နားမလည်ပါဘူး။ ထောင်ထဲမှာရှိတဲ့ ကုသဖို့ တာဝန်ရှိတဲ့ လူတွေအနေနဲ့တော့ ထောင်ကျနေတဲ့လူတွေကို လူလိုမှ မမြင်ပါရဲ့လားလို့ ကျမ ခဏခဏတွေးမိတယ်။ ဆေးကုသတဲ့လူတွေရဲ့ နှလုံးသားဟာ ဘာလို့ဒီလောက် ကြမ်းတမ်းနေတာလဲလို့လည်း ကျမ ခဏခဏတွေးမိတယ်။ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် ပေါ့နေရင်။ ဒါကိုဆိုရင်တော့ သဘောပေါက်ပေါ့နေရင်။

ခုလို အိုင်စီအာစီ ဝင်ပြီးတော့တိုးတက်လာတယ်ပေါ့နော်။ နောက်ပြီး ယူအင်န်က မစ္စတာပီညွှန်းတို့လည်း ထောင်တွေကို သွားပြီးနောက်ပိုင်း တိုးတက်လာတယ်လို့ ပြောတယ်။ အဲဒီတိုးတက်မှုဟာ ဆရာမတို့အနေနဲ့ ဘယ်လောက်အထိ တိုးတက်ခဲ့ တာလို့ မြင်လဲခင်ဗျ။

ပထမဆုံးမှာတော့ သူတို့ထောင်ကိုလာမယ်ဆိုတဲ့နေ့မှာ ဆန်တွေဖွေးလာတယ်။ ဟင်းတွေကလည်း စားနိုင်လောက်တဲ့အဆင့်ပေါ့။ သပ်သပ်ရပ်ရပ်လေးတွေ ဖြစ်လာ တယ်။ အဲဒါကတော့ သူတို့ ထောင်ထဲလာတုန်း တရက် နှစ်ရက်မှာပဲဖြစ်တယ်။ ပြန်သွားတာနဲ့ အရင်အတိုင်းပြန်ဖြစ်သွားတာပဲ။ တခါတလေ ကျမတို့ကို ကျွေးတဲ့ ဆန်တွေက အရမ်းအောက်ပြီး ဝက်ချိုးစော်နံ့နေတော့ နှာခေါင်းကိုပိတ်ပြီးတော့ စားရ တာတို့၊ မျက်နှာလွှဲပြီး စားရတာတို့ ဖြစ်တယ်လေ။ အိုင်စီအာစီ လာပြီးတဲ့ နောက်ပိုင်းမှာတော့ အဲလိုအရမ်းအောက်ပြီး သိုးနေတဲ့ဆန်တွေတော့ မကျွေးတော့ ဘူး။ အရင်ကတော့ ကန်ဖွန်းရွက်ကို အရိုးရော၊ အရွက်ရော၊ အမြစ်ရော

တောက်တောက်စဉ်းပြီး ပြုတ်လိုက်တာပေါ့နော်။ ပြုတ်တာ ဘယ်လောက်ကြာလဲ တော့မသိဘူး မည်းပြီး နူးနေတော့ ဝက်စာလိုပေါ့။ နမ်းရင်လည်းနံတယ်။ စားရင်လည်း ဘယ်လိုမှ မစားနိုင်ဘူး။ အိုင်စီအာစီ ဝင်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းမှာ အဲလောက်တော့ မနူး တော့ဘူး။ ကန်ဖွန်းရွက်ကို ရွေးပြီးစားရင်တော့ ရနိုင်လာတယ်။ တစတစ တိုးတက် လာတာပေါ့။ ဒါကတော့ အစားအသောက်ဖက်ကပေါ့။ နောက်ပိုင်းတော့ စာဖတ်ခွင့် ရလာတယ်။ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ဝေတဲ့စာအုပ်တွေပေါ့ ကျမတို့ မိသားစုကနေ ထောင်ဝင်စာကနေ တဆင့်မှာတယ်။ စာအုပ်လာလို့ရှိရင်လည်း သူတို့ကစိစစ်တယ်။ စိစစ်တယ်ဆိုတာကလည်း တချို့စာအုပ်ဆိုရင် မိသားစုကနေ တဆင့်တင်ပြီး ခြောက်လ ခုနစ်လလောက်အထိ စောင့်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် အခု ချိန်မှာ ကျမတို့ဖတ်ခွင့်ရပြီဆိုရင်တော့ အရင်ကထက်စာရင်တော့ တိုးတက်လာတယ် လို့ပြောပြီး ဝမ်းသာရမှာပေါ့နော်။

ဆေးဝါးကုသမှုနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့လည်း အရင်ကတော့ ဆရာဝန် လာ မကြည့်ဘူး။ အခုတော့ ကြိုကြားကြိုကြား လာကြည့်တယ်။ ပရက်ရှာချိန်တယ်။ အဲဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ပြောရဦးမယ်။ ပရက်ရှာချိန်တယ်ဆိုတာနဲ့ သွေးပေါင်ချိန်တယ်။ ဘော်ဒီပိတ်ချိန်တယ်ဆိုတာ အင်န်အယ်လ်ဒီအဖွဲ့ဝင်တွေ၊ ပါတီဝင်တွေကိုပဲ ချိန်ပေး တာ။ ကျမတို့လို ပါတီဝင်မဟုတ်တဲ့သူတွေကို ချိန်မပေးဘူး။

ကျနော်တို့ ယေဘူယျနားလည်ထားတာက အခု တော်တော်များများ အဖမ်းခံရတဲ့ သူတွေဟာ ပါတီဝင်တွေလို့ ထင်ထားတာခင်ဗျ။

အဖမ်းခံရတဲ့သူတွေထဲမှာ ပါတီဝင်တွေထက် ပါတီဝင်မဟုတ်တဲ့သူတွေက ပိုများ တယ်။ ပါတီဝင်တွေလည်း ရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျမကတော့ အိုးဘိုထောင်ထဲမှာ တိုက်ပိတ်ခံထားရတဲ့သူဆိုတော့ သူတို့တိုက်ပိတ်ထားတဲ့ အတောအတွင်းနဲ့ ရှိနေတဲ့ ပါတီဝင်အင်အားနဲ့ တွက်ကြည့်လိုက်ရင်တော့ ဆယ်ယောက်မှာမှ ပါတီဝင်က နှစ်ယောက်လောက်ပဲ ပါလိမ့်မယ်။ အိုင်စီအာစီဝင်လာပြီးနောက်ပိုင်းတော့ ကျမတို့ ပါတီဝင်မဟုတ်တဲ့သူတွေကိုလည်း ချိန်ချင်ရင်ချိန်ပေးပြီး တိုးတက်လာတာပေါ့နော်။ ဆေးပေးတဲ့နေရာဆိုရင်လဲ အိုင်စီအာစီကလျှာသွားတဲ့ ဆေးလေးတွေရှိရင်တော့ အဲဒီ

လှူသွားတဲ့ ဆေးလေးတွေကို သူတို့ပေးတယ်။ အဲဒီ ဆေးတွေ ကုန်သွားပြီဆိုရင်တော့ ထုံးစံအတိုင်း အောက်ဆီတက်ထရာပဲပေါ့နော်။ ဆေးထိုးတဲ့နေရာမှာတော့ တခါသုံး ဆေးထိုးအပ်လေးတွေ သုံးလာတယ်။ ဒါပေမယ့် လမ်းလျှောက်ခွင့်ကိုတော့ ကျမတို့ မရဘူး။ အိုင်စီအာစီကိုလည်း ကျမတို့တင်ပြတယ်။ ကျမတို့ လမ်းလျှောက်ချင်ပါတယ်ပေါ့။ သူတို့ လမ်းလျှောက်ခွင့်မပေးဘူး။ ပြီးခဲ့တဲ့ ၈ လပိုင်း လလယ်လောက်မှ ကျမတို့ လမ်းလျှောက်ခွင့်ရတယ်။

အိုင်စီအာစီနဲ့ ဆရာမတို့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေနဲ့ လွတ်လွတ်လပ်လပ် တွေ့ခွင့် ရတာပေါ့နော်။

ဟုတ်ကဲ့။ တွေ့ခွင့်ရပါတယ်။ ကျမတို့ တွေ့နေတဲ့အချိန်မှာတော့ အနားမှာ ဝန်ထမ်းတွေ တယောက်မှ မရှိစေရပါဘူး။ အားလုံးပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောလို့ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အိုင်စီအာစီက သုံးသပ်သွားတာကိုတော့ ကျမတို့ကို ပြောပြသွားပါတယ်။ အမျိုးသမီး ၅(ည)တွေအနေနဲ့ မြန်မာတနိုင်ငံလုံးမှာ မန္တလေးထောင်ရဲ့ အခြေအနေက အဆိုးရွားဆုံးပဲလို့ ပြောပါတယ်။

စာအုပ်ဖတ်ခွင့်ပေးပြီဆိုတော့ ဘာသာရေးစာအုပ်တွေပဲလား။ ဒါမှမဟုတ် တခြား အပြင်က သတင်းတွေရော၊ အခု အန်အယ်လ်ဒီနဲ့ နအဖ တွေဆုံဆွေးနွေးတယ်ဆိုတဲ့ သတင်းမျိုးတွေကို သိခွင့်ရလားခင်ဗျ။

ဘာသာရေးစာအုပ်တမျိုးပဲ ဖတ်ခွင့်ပေးပါတယ်။ ဘာသာရေး စာအုပ်တောင်မှ သူတို့စိစစ်ပြီးမှ သူတို့ချပေးတဲ့စာအုပ်လောက်ပဲ ဖတ်ခွင့်ပေးပါတယ်။ ကျမတို့ အပြင်မှာ ဘာတွေဖြစ်နေလဲဆိုတာတွေ သိချင်ရင်တော့ မိသားစုထောင်ဝင်စာလာလို့ မေးရင်တောင်မှ နိုင်ငံရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီးမပြောဖို့ ပြောရင်ထောင်ဝင်စာပိတ်မယ်။ ဒီထက်ပိုပြီး ပြောလို့ရှိရင် ထောင်ထဲမှာတင် ပြစ်ဒဏ်တိုးမယ်။ အဲလိုမျိုးဆိုတော့ ကျမတို့လည်း ထောင်ဝင်စာမှာ မမေးဖြစ်ဘူး။ ကျမတို့က တိုက်ပိတ်ခံထားရတဲ့ သူတွေဆိုတော့ တွေ့စရာလည်း တခြားဘယ်သူမှမရှိဘူး။ ဖတ်စရာစာအုပ်လည်း မရှိဘူးဆိုတော့ စိတ်တိုနေတာပေါ့နော်။

ဆရာမအနေနဲ့ ချပြန်လွတ်လာပြီဆိုတော့ ရှေ့ဆက်ပြီး ဘာတွေလုပ်ဖို့ ရည်ရွယ်ထားလဲခင်ဗျ။

ခုလောလောဆယ်မှာတော့ ကျမရဲ့ကျန်းမာရေးကိုပဲ ပြန်ပြုစုပျိုးထောင်ရမှာပါ။ ကျမမှာ အာရုံကြောတွေအားနည်းတဲ့ လက္ခဏာတွေရှိနေတော့ လမ်းလျှောက်လေ့ကျင့်ခန်း၊ စက်ဘီးစီး လေ့ကျင့်ခန်းတွေ ပြန်လုပ်ရအုံးမှာပါ။ အချိန်ရပြီဆိုရင်တော့ ကျမဆေးခန်းပြန်ဖွင့်မှာပါ။ ကျမမှာ မိခင်အို၊ ဖခင်အိုတွေရှိသေးတယ်လေ။ ကျမက တဦးတည်းသမီးဆိုတော့ မိခင်၊ ဖခင်တွေကို သမီးတယောက်အနေနဲ့ တာဝန်ပြန်ယူရဦးမှာပါ။ ကျမကိုယ်တိုင်ကလည်း သမီးနှစ်ယောက် မွေးထားတယ်ဆိုတော့ သမီးတွေရဲ့တာဝန်ကိုလည်း မိခင်တယောက်အနေနဲ့ တာဝန်ပြန်ယူရအုံးမှာပါ။ အဲဒီဟာတွေပြီးသွားပြီးရင်တော့ လုပ်သင့် လုပ်ထိုက်တာလေးတွေ လုပ်ဖို့ရှိပါတယ်။

ဆရာမက တဦးတည်းသမီးလည်းဖြစ်၊ မိခင်ဖခင်တွေကလည်းရှိနေတယ်၊ သမီးတွေက လည်းရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ဆရာမထောင်ကျနေတဲ့ ကာလအတွင်း မိသားစုထဲမှာ ဘယ်လိုဖြစ်ပျက်ခဲ့တယ်၊ ဘယ်လိုခံစားခဲ့ရတယ်ဆိုတာကို ပြောပြပေးပါလားခင်ဗျ။

တော်တော်လေးတော့ ခါးသီးလွန်းပါတယ်။ ကျမမိသားစု တည်ဆောက်ပုံက ကျမပေါ်မှာပဲ အားလုံး မှီတည်နေပါတယ်။ ကျမအမျိုးသားကလည်း ရိုးရိုးဘွဲ့ရ တဦးပဲလေ။ အရင်းအနှီးကလည်း များများမရှိတော့ ပျံ့ကျလုပ်ငန်းတခုနဲ့ပဲ ရပ်တည်နေရတာပါ။ အဲဒီတော့ ကျမကိုဖမ်းသွားပြီဆိုတော့ ကျမမိဘတွေကလည်း အသက်တွေ တော်တော်ကြီးနေကြပြီ။ လုပ်ငန်းတခုကို လုပ်နိုင်တဲ့ အရွယ်တွေလည်း မဟုတ်တော့ဘူး။ မှီခိုလို့မရတော့တဲ့ ဒုက္ခိတ တပိုင်းလို့ ပြောရမှာပေါ့နော်။ ကျမရဲ့ သမီးအကြီးကလေးကလည်း ဆယ်တန်းအောင်ပြီးကာစ။ အငယ်လေးကလည်း ဆယ်နှစ်သမီးအရွယ် ဝါးတန်းအောင်ပြီးကာစ။ ကျမလည်း အတော်လေးကို အရူးမီးပိုင်း ခံစားခဲ့ရတယ်။ မိဘအတွက်အပူ၊ သမီးလေးတွေအတွက် ခံစားရတဲ့အပူ၊ အဲဒီခံစားချက်တွေကို ကျမပြောမပြတ်အောင် ခံစားရပါတယ်။

သမီးအငယ်လေးက ဆယ်နှစ်ပဲရှိသေးတယ်ဆိုတော့ ဆရာမကို ထောင်ဝင်စာ လာတွေ့လို့ ရသလားခင်ဗျ။

ရပါတယ်။ ကျစတုန်းက ကျသမီးကလေးနှစ်ယောက်နဲ့ ကျမအမေ၊ တပတ်ထဲ မှာ သုံးယောက်လာတွေ့ပါတယ်။ သမီးငယ်လေးက ကျမကိုမြင်တာနဲ့ ဝမ်းနည်း ပက်လက်နဲ့ တအားငိုတာပဲ။ ကျမက သမီးလေးနဲ့ ခွဲတောင်မှ မအိပ်ဖူးသေးဘူးလေ။ သမီးကလေးကိုမြင်တော့ ကျမ တော်တော်လေး စိတ်မကောင်း ဖြစ်သွားတယ်။ မိခင်တယောက်အနေနဲ့ သူတို့ရှေ့မှာ မျက်ရည်မကျလိုဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့ကို ပြောတယ်။ မေမေထောင်ကျတာ မကောင်းတာလုပ်လို့မဟုတ်ဘူး သမီး၊ ဝမ်းမနည်း ရဘူး။ သမီးတို့ဂုဏ်ယူပါ။ မေမေ မကောင်းတာ ဘာတခုမှ မလုပ်ခဲ့ဘူး။ သမီး မငိုပါနဲ့။ အရေးကြီးတာက မေမေမရှိတဲ့နောက်ပိုင်း စာကြိုးစားရမယ့်တာဝန်က သမီးရဲ့ တာဝန်ပဲလို့ ပြောရတယ်။ ကျမတို့တွေ့ရတာက ၁၅ မိနစ်ပဲလေ။ ၅ မိနစ်က ပစ္စည်း ပေး၊ ကျန်တဲ့ဆယ်မိနစ်ကိုပဲ စကားပြောရတော့ အဲလိုပဲ ကလေးတွေကိုချော့ပြီး ပြန်လွှတ်လိုက်ရတာပေါ့နော်။ ကလေးတွေရှေ့မှာတော့ ကျမတင်းထားတာပေါ့။ ကျမ နေရတဲ့ တိုက်ခန်းထဲပြန်ရောက်တော့ ထောင်ဝင်စာအထုပ်ကလေးကိုချပြီး ကျမ တော်တော်လေးကို ခံစားပစ်လိုက်ရတယ်။ အဲဒါကတော့ မိခင်တိုင်း ခံစားရလိမ့်မယ် ထင်တယ်။ ဘယ်လိုခံစားခဲ့ရတယ်ဆိုတာကိုတော့ မပြောပြတတ်အောင်ပါပဲ။

အမေက နိုင်ငံရေးအမှုနဲ့ ထောင်ထဲရောက်သွားတယ်ဆိုတော့ ကလေးတွေအနေနဲ့ ပညာရေးတွေ တခြားလူမှုရေးတွေမှာ ထိခိုက်တာမျိုး ရှိသေးလားခင်ဗျ။

ရှိတာပေါ့။ သမီးငယ်လေးက ဆယ်နှစ်အရွယ်လေးဆိုတော့ မိခင်ရဲ့အုပ်ထိန်းမှု အောက်မှာ ရှိရမယ့်အချိန်လေ။ မိခင်နဲ့ နီးနီးကပ်ကပ်မနေရဘူး။ ကျမ မိဘတွေက လည်း အသက်တော်တော်ကြီးပြီလေ။ အဲဒီတော့ ကလေးလေးမှာ ပညာရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ အနီးကပ် ဂိုက်လုပ်ပေးမယ့်သူ လိုအပ်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် မရှိခဲ့ ဘူးပေါ့။

ကျမအမျိုးသားက တချိန်လုံး အိမ်မှာမနေနိုင်ဘူးလေ။ ကျမကို ထောင်ဝင်စာ တွေဖို့ဆိုတာက ငွေရှာရသေးတယ်။ ကျမသမီးနှစ်ယောက်ရဲ့ ကျောင်းစရိတ်အတွက် လည်း ငွေရှာရသေးတယ်။ အဲတော့ သူက အိမ်မှာမနေနိုင်ဘူးလေ။ ဒီတော့ သမီး

ငယ်လေးမှာ တော်တော် ဒုက္ခရောက်ရတယ်။ မိခင်မေတ္တာမရတာကတမျိုး၊ ပညာရေးမှာလည်း ပံ့ပိုးမှုမရတာတွေဖြစ်ပါတယ်။

သမီးကလေး တခေါက်ပဲလာတွေ့ပြီး သူ့အရမ်းခံစားရတာ မြင်တဲ့အခါမှာ ကျမ မခံစားနိုင်တော့ဘူး။ ဒါကြောင့် ကျမအမျိုးသားကို ပြောတယ်။ နောက်တခေါက် သမီးလေးကိုခေါ်မလာနဲ့တော့၊ ဆယ်မိနစ်လောက် တွေ့ရတဲ့အချိန်မှာ သူ့ခံစားရတာ ပဲရှိတယ်။ အိမ်ပြန်ရောက်ရင်လည်း အဟောင်းတွေက အသစ်ဖြစ်တာပဲရှိမယ်၊ အဲတော့ ကျမ မတွေ့လိုတော့ဘူး၊ သူ အတင်းပူစာမှပဲ ခေါ်ခဲ့တော့လို့ပဲ ကျမ မှာလိုက်တယ်။ အမေကြောင့် ကိုယ်မွေးထားတဲ့သားသမီး မျက်ရည်ကျတာကို ကျမ မကြည့်ရက်ဘူး အရမ်းခံစားရတယ်။ ဒါကြောင့်ပါ။ တကယ်တော့ ကျမသမီးလေးကို တွေ့ရုံတင်မဟုတ်ပါဘူး၊ အမြဲတမ်းရင်ခွင်ထဲမှာ ထားချင်ပါတယ်။

တကယ်တော့ ကျနော်တို့လည်း ခံစားရတာပါပဲ။ ပြည်သူတွေကို ထောင်ထဲမှာ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေရဲ့ ခံစားရတဲ့ အခြေအနေတွေကို ပြောပြချင်လို့ပါ။

ကျမလွတ်တဲ့အချိန်ကတည်းက မိတ်ဆွေတွေက မပြတ်မလပ် ခုချိန်ထိ လာ နှုတ်ဆက်နေကြတုန်းလေ။ တချို့ဆိုရင် ငါတို့ဆရာမမရှိလို့ သေရတာ၊ ငါတို့ဒေါက်တာ မရှိလို့ သေရတာဆိုပြီး ပြောသံတွေကြားရတော့ ကျမတော်တော်လေး ခံစားရ ပါတယ်။

ဟုတ်ကဲ့ဆရာမ။ ကျနော် ခြံပြီးတော့ တခုမေးချင်တာက နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ယောက်ျား တော်တော်များများကိုတော့ မေးပြီးပြီ၊ အမျိုးသမီး အကျဉ်းသား တယောက်အနေနဲ့ ထောင်ထဲမှာ ဒီလောက်အကြာကြီးကို ဖြတ်သန်းလာရတော့ အဓိက ခွန်အားပေါ့နော်။

အဓိက ခွန်အားကတော့ စိတ်ဓာတ်ခွန်အားပဲ။ ငါလုပ်တာမမှားဘူး။ မှန်တယ်။ အများအတွက် လုပ်တာဖြစ်တယ်။ အားလုံး လူ့အခွင့်အရေးတွေ ရစေချင်လို့ လုပ်တာဖြစ်တယ်။ ငါလုပ်တာမမှားဘူး ဆိုတဲ့စိတ်က အမြဲတမ်း ဦးဆောင်နေပါတယ်။ ကိုယ်နဲ့အတူ မြန်မာပြည်သူပြည်သားအားလုံး လူ့အခွင့်အရေး အပြည့်အဝ ရစေရ မယ်။ အဲဒါရဖို့အတွက် ဒီလောက်တော့ ပေးဆပ်ရမှာပဲ ဆိုတဲ့စိတ်က အမြဲရှိနေပါ

တယ်။ ကျမ ဘယ်လိုခံစားရလဲဆိုတော့ ဘာနဲ့တူလဲဆိုတော့ အတောင်နှစ်ဖက်ကို ညှပ်ပြီးတော့ လှောင်အိမ်ထဲထည့်ထားခံရတဲ့ ငှက်တကောင်နဲ့တူပါတယ်။ ပထမ တဆင့် လှောင်အိမ်ကနေ လွတ်လိုက်တော့ ကျမ ဝမ်းသာတာပေါ့။ အရမ်းကြီး ဝမ်းသာတာမှန်တယ်။ ဒါပေမယ့် အတောင်နှစ်ခုက ညှပ်ခံထားရတော့ ကိုယ်ဝမ်းသာ သလောက် ပျံလို့မရသေးဘူး။ အဲတော့ အဆုံးစွန်ပျော်ခြင်းမျိုးကို ကျမ ပျော်လို့ မရသေးဘူး။

ဟုတ်ကဲ့၊ ဆရာမ အခုလွတ်လာပြီဆိုတော့ ထောင်ထဲမှာကျန်ခဲ့တဲ့ နိုင်ငံရေး အကျဉ်း သားတွေ၊ အမျိုးသမီးအကျဉ်းသားတွေနဲ့ အကျဉ်းသားတွေရဲ့ မိသားစုတွေကိုရော ဆရာမ ဘယ်လိုများ အမှာစကားပါးချင်ပါသလဲခင်ဗျ။

ထောင်ထဲမှာကျန်ခဲ့တဲ့ အကျဉ်းသားတွေအတွက်ရောပေါ့နော်။ လောကမှာ ဓမ္မနဲ့အဓမ္မဆိုပြီး နှစ်မျိုးရှိပါတယ်။ ဓမ္မဆိုတဲ့ မှန်ကန်တဲ့တရားဟာ ဘယ်တော့မှ မဆိတ် သူဉ်းပါဘူး။ အဲဒီတော့ ဘာပဲပြောပြော အမှန်တရားဟာ တချိန်မှာ ဖုံးလွှမ်းလာမှာ ပါ။ ကျမ အားပေးမှမဟုတ်ပါဘူး။ သူတို့ကိုယ်တိုင်မှာလည်း ဒီခံစားချက်မျိုး ရှိနေတာ ကျမသိပါတယ်။ ကျမတို့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသူအကျဉ်းသားအားလုံးရဲ့ ရင်ထဲမှာ ထပ်တူထပ်မျှအားလုံးရှိပါတယ်။ ကျမလည်း ထပ်ဆင့် အားပေးချင်တာပေါ့နော်။

ကျမကို လွတ်လိုက်တာတော့မှန်တယ်။ ဒါပေမယ့် ကျမလို ဘဝတူ နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသားတွေ ထောင်ထဲမှာ ကျန်နေသေးတယ်။ အဲဒီတော့ ကျမ တခုခုလေး စားတယ်ပေါ့နော်။ စားရင်လဲ ကိုယ်စားသလို သူတို့ မစားရရှာသေးဘူးဆိုတဲ့စိတ် ကျမမှာ အမြဲရှိနေတယ်။ ကျမ ခြင်ထောင်လေးနဲ့ ခေါင်းအုံးလေးနဲ့ အိပ်လိုက်တယ်။ ကိုယ်အိပ်သလို သူတို့ မအိပ်ရသေးဘူးဆိုတဲ့စိတ် ကျမမှာ အမြဲရှိနေတယ်။ အဲလို တွေးလိုက်ရင် ကျမ အရမ်းဝမ်းနည်းတယ်။ အဲလိုကျတော့ ကျမ မပျော်သေးဘူး။ နောက်တခုကလည်း နိုင်ငံရေး အကျဉ်းသူ အကျဉ်းသားအားလုံး လွတ်သွားရင် တောင်မှ အတောင်ကို ညှပ်ထားသလိုပဲ ရှိနေသေးတယ်။ လှောင်အိမ်ကတော့ လွတ် လာပြီ။ ဟိုးအဝေးကြီးမှာရှိတဲ့ လူ့အခွင့်အရေး အပြည့်အဝရတဲ့ ငြိမ်းချမ်းတဲ့ လောက ကြီးဆီကို ကျမတို့ ဘယ်လိုဆက်ပြီး ပြန်ရဦးမလဲဆိုတာ ရှိနေသေးတယ်။ ။

နောက်ဆက်တွဲ - ၄

ဒေါ်စန်းစန်းနှင့် တွေ့ဆုံပေးပြန်းခြင်း

ဒေါ်စန်းစန်းသည် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း စည်းရုံးရေးအဖွဲ့ ဒုဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သူဖြစ်သည်။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဆိပ်ကမ်းမြို့နယ်၊ မဲဆန္ဒနယ်မြေမှ ပြည်သူ့လူထုက ဒေါ်စန်းစန်းအား ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့သည်။ ရွေးကောက်ပွဲအပြီး ရွေးကောက်ခံရသူ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ် အမြောက်အများ ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရရာ ဒေါ်စန်းစန်းလည်း အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၁ ဧပြီလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ထောင် ၂၅ နှစ် ချမှတ်ခြင်း ခံခဲ့ရသည်။

ဘယ်တုန်းက အဖမ်းခံရတာပါလဲ၊ အဖမ်းခံရမှာကို ကြိုသိထားပါသလား။
၁၉၉၀ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ လကုန်ခါနီးမှာ အဖမ်းခံရတာပါ။ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲပြီးတဲ့အခါ အာဏာလွှဲမပေးတော့ ကျမတို့က မန္တလေးဘက် သွားတယ်၊ သွားပြီးတော့ အထက်ဗမာပြည်နဲ့ အောက်ဗမာပြည်မှာရှိတဲ့ ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်တွေပေါင်းပြီး စင်ပြိုင်အစိုးရဖွဲ့ဖို့ အစည်းအဝေး လုပ်ကြတယ်ဆိုပြီးတော့ ကျမတို့ အဖမ်းခံရတာ။ ကျမထက်စောပြီး တော်တော်

များများ အဖမ်းခံရတယ်။ အားလုံး ၃၅ ယောက်ဆိုတော့ တသုတ်ပြီးတသုတ် ဖမ်းတယ်လေ။ ဖမ်းမှာကိုကြိုသိပေမယ့်လို့ ဘာမှလုပ်လို့မရတော့ဘူး။ ရှောင်လို့ လည်းမရတော့ဘူး။

နိုင်ငံရေးလုပ်တာ တနေ့နေ့ အဖမ်းခံရမယ်၊ ရှောင်လို့လည်း မရဘူး၊ နှိပ်စက်ခံရမယ်၊ ထောင်ကျမယ်ဆိုတာ ကြိုတင်သိထားပါလျက်နဲ့ ဘာကြောင့်အဖွဲ့ချုပ်မှာ ဝင်လုပ်ရ တာလဲ။

၁၉၈၈ မှာ ကျမတို့ အဖွဲ့ချုပ်ကိုဝင်တယ်။ ကျမက အလုပ်သမားဌာနမှာ အလုပ် လုပ်နေတယ်။ ကျမက ၁၉၈၈ ရှစ်လေးလုံးလူထုလှုပ်ရှားမှုကာလမှာဖွဲ့တဲ့ အလုပ် သမားသမဂ္ဂမှာ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ရှစ်လေးလုံးပြီးတော့ ကျမက ပင်စင် ပေးခံရတယ်။ ဒီနောက်ပိုင်း ဒေါ်မြင့်မြင့်ခင်နဲ့ တွေ့တယ်။ သူက အဖွဲ့ချုပ်မှာ လာ အလုပ်လုပ်ပါလို့ ပြောတယ်။ အဖွဲ့ချုပ်မှာ ဗဟိုအလုပ်သမားလုပ်ငန်းအဖွဲ့ဆိုတာ ရှိတယ်လေ။ အဲဒီအချိန်တုန်းက အဲဒီအဖွဲ့မှာ ဦးသန်းထွန်းက ဥက္ကဋ္ဌပေါ့။ ကျမကို အတွင်းရေးမှူးတာဝန် ပေးလိုက်တယ်လေ။ ဦးမောင်ကိုက အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျမ တို့ကလည်း အလုပ်သမားအရေးနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျမတို့က ကျွမ်းကျင်တယ် ဆိုပြီးတော့ ဒီတာဝန် ပေးလိုက်တယ်။ ကျမက အဲဒီလိုနဲ့ အဖွဲ့ချုပ်ကို ရောက်သွား တာပါ။

စစ်ကြောရေးကာလမှာ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းတာရှိသလား။

အဲဒီတုန်းက ကျမအမှုက နည်းနည်းကြီးတယ်။ နိုင်ငံတော် သစ္စာဖောက်မှု ဆိုပြီး တော့ တရားစွဲခံရတယ်။ ရေကြည်အိုင်မှာ ကျမတို့ကိုခေါ်ပြီးတော့ စစ်တာပါ။ ကျမက နောက်ဆုံးအဖမ်းခံရတဲ့လူ။ ဦးမောင်ကိုတို့က ကျမထက် အရင်စစ်ခံရတယ်။ သူတို့ နှိပ်စက်တာနဲ့ ဦးမောင်ကိုသေသွားတယ်လို့ ပြောနိုင်တယ်။ အာဏာပိုင်တွေ ပြော သလို ဦးမောင်ကိုက သူ့ကိုယ်သူ သတ်သေမယ့်လူ မဟုတ်ဘူး။ လက်လွန်သွားတယ် ဆိုတဲ့သဘော ဟိုအထဲမှာ ရောက်သွားတော့ ကျမတို့သိရတယ်။

အဲဒီတော့ ဦးမောင်ကိုအသုဘမှာ ကျမတို့က ဝင်ပြီးတော့လုပ်နေတယ်။ အဲဒီ ရက်လည်ညမှာပဲ ကျမကို ဦးမောင်ကိုအိမ်မှာ ဝင်ဖမ်းတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျမက

မရှိဘူး။ နောက်ဆုံးတော့ အဖမ်းခံရတာပေါ့လေ။ ကျမကိုတော့ သူတို့က နှိပ်စက်ဖို့ မရှိတော့ဘူး။ ကျမကို ညပေးမအိပ်ဘဲနဲ့ စစ်တာပဲရှိတယ်။

အိုင်စီအာစီက အကျဉ်းထောင်တွေထဲ တခါတလေ သွားပြီးစစ်ဆေးတယ်။ အဲလို စစ်ဆေးတယ်ဆိုတဲ့သတင်းတွေပဲ ကျနော်တို့ကြားရတတ်တယ်။ အဲဒီလို စစ်ဆေးတဲ့ အခါမျိုးမှာ အပြင်ကလူတွေ မသိလိုက်ရတဲ့ ထူးခြားတဲ့အဖြစ်အပျက်မျိုးတွေ ကြုံခဲ့ရ ပူးပါသလား။

ပထမအကြိမ် အင်းစိန်ထောင်ကို အိုင်စီအာစီလာတော့ အိုင်စီအာစီမှန်း ကျမ တို့ကမသိဘူး။ ဗမာပြည်ကြက်ခြေနီက လာမယ်ပေါ့။ ပထမဦးဆုံး ဘာလုပ်လဲဆိုတော့ ကျမတို့ဆီက ဒေါ်စန်းစန်းနဲ့ ဒေါ်ငယ်မမသန်း၊ နောက် ဒေါ်စန်းစန်းနဲ့သမီး သူတို့ကို (ထောင်ဝန်ထမ်းတွေက) ခေါ်သွားတယ်။ တခြားတိုက်ဘက်ကလည်း လူတွေ နှစ်ယောက်၊ သုံးယောက်ခေါ်သွားပြီးတော့ ခွေးတိုက်နားမှာရှိတဲ့ သီးသန့်အဆောင် တွေမှာ သွားပို့ထားတယ်။ ကျမတို့နေတဲ့တိုက်ကို ဆေးအဖြူနဲ့ သုတ်လိုက်တယ်။ မှန်တံခါးတွေကို ဆေးအဖြူနဲ့ သုတ်လိုက်ပြီးတော့ တံခါးတွေပိတ်ထားတယ်။

သူတို့လာတဲ့အချိန်မှာ ဘာပြောလဲဆိုတော့ ကျမတို့နေတဲ့နေရာဟာ ဝိုဒေါင်ကြီး ပါတဲ့ ဘာမှမရှိပါဘူးတဲ့။ နောက်ပြီးတော့ ဟိုဘက်က အဆောင်ကိုတော့ အကုန်လုံးကို အိပ်ခိုင်းထားပြီးတော့၊ အဆောင်ကလူတွေ အိပ်နေတဲ့အတွက်ကြောင့်မို့လို့ မပေး တွေ့နိုင်ဘူးလို့ ပြောတယ်။ အဲဒါ ပထမဦးဆုံးအကြိမ်လာတာပဲ။ အိုင်စီအာစီက ကျမတို့ကို မတွေ့ဘဲနဲ့ ပြန်သွားရတယ်။

ထောင်ထဲမှာ နှိပ်စက်ခံရတာရှိသလား၊ ဘယ်သူတွေက ကိုယ့်ကို နှိပ်စက်သလဲ၊ အနိုင်ကျင့်သလဲ။

အနီးကပ်နေရတာကတော့ ထောင်က ဝါဒါမတွေပေါ့လေ။ ပထမအကြိမ် ထောင် ကျတုန်းကတော့ ထောင်ဝါဒါမတွေက ကျမတို့ကို ဘာမှမလုပ်ပါဘူး။ အဲဒီတုန်းက ကျမတို့ကလည်း ရွေးကောက်ခံထားရတဲ့ ပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်တွေ များတာကိုး။ ကိုယ်စားလှယ်တွေက လေးယောက်လောက် ပါတယ်ဆိုတော့ သူတို့က ကျမတို့ကို နည်းနည်း လေးစားတဲ့ပုံပေါ်တယ်။ နောက်ပြီးတော့ အဲဒီအချိန်တုန်းက ဒေါ်သိ^{၆၈}

လည်းရှိတယ်။ နောက် ဒေါ်စိုးစိုးထွန်းဆိုတာ၊ နဝတ ပတ္တမြားပိုင်ရှင်လည်း ရှိတယ် ဆိုတော့ များသောအားဖြင့် သူတို့ လေးလေးစားစား ဆက်ဆံတယ်။

ထောက်လှမ်းရေးကတော့ ထောင်အာဏာပိုင်တွေပေါ်ကနေ ကျမတို့အတွက် အကုန်လုံး တာဝန်ယူရတယ်။ ဒါပေမယ့် ထောက်လှမ်းရေးက အလှမ်းဝေးတယ်။ ထောင်ဝါဒါမတွေကတော့ အလှမ်းနီးတယ်။ အဲဒီတုန်းက အဲဒီထဲမှာ ထောင်မှူးမ တယောက်ပဲရှိတယ်။

နောက်တခါ ထောင်ကျတော့ အထဲမှာ ထောင်မှူးမ နှစ်ပွင့်တို့၊ သုံးပွင့်တို့ရှိ တယ်။ သုံးပွင့် အမျိုးသမီးကြီးကတော့ တော်တော်လေး ကောင်းပါတယ်။ သူက အသက်ကလည်း ကြီးပြီဆိုတော့၊ ကျမတို့နဲ့ ရွယ်တူတန်းတူလို အေးအေးဆေးဆေးပဲ စကားပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် နှစ်ပွင့်လောက်ဟာကတော့ နည်းနည်း တင်းကြပ်ချင် တာပေါ့လေ။ သူတို့အပေါ်မှာ လေးလေးစားစား ရိုရိုသေသေ ဆက်ဆံစေချင်တဲ့ပုံ ရှိပေမယ့် နောက်ကျတော့ အဲဒါတွေက အကုန်လုံး ပျောက်သွားပါတယ်။ ကျမတို့က လည်း သူတို့အလုပ်တွေကို မနှောင့်ယှက်ဘူး။

ကျမတို့ကျွေးတာတွေကို သူတို့စားနေတာပဲလေ။ သူတို့မှာလည်း ဘယ်သူမှ ကျွေးမယ့်မွေးမယ့်လူမရှိဘူး။ ကျမတို့ဆီမှာ အိမ်ကနေ ပစ္စည်းတွေ ကောင်းကောင်း မွန်မွန်လာတယ်။ သူတို့ကိုလည်း ကျွေးမွေးတယ်ဆိုတော့ ဒီလိုပဲ နားလည်မှု ရှိသွား ကြတာပေါ့။ ကျမတို့ဘက်မှာ တာဝန်ကျတဲ့ ဝန်ထမ်းတွေက ကျမတို့ကို နည်းနည်း လေးစားတယ်လို့တော့ ထင်တယ်။

အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေကို ထောက်လှမ်းရေးက ဘယ်လို ထိန်းချုပ် ထားသလဲ။

ဒုတိယတခါ ထောင်ကျတော့ ဒေါ်ကြည်ကြည်စန်းနဲ့ ဆုံတယ်။ များသော အားဖြင့် ကျမတို့ကို သိပ်ဂရုမစိုက်တော့ဘူး။ လာပြီးတော့ ကြည့်တာတို့ ဘာတို့ မရှိဘူး။ နောက် ထောင်ပိုင်အာဏာပိုင်တွေက ကျမတို့ကို တပတ်တခါလာပြီးတော့ တန်းစီကြည့်တဲ့အခါမှာ ထောက်လှမ်းရေးတွေ ပါလာတတ်တယ်။

ဒါပေမယ့် ကျမတို့က ထောင်ဆေးရုံသွားတယ်ဆိုရင် သူတို့က ထောင်ဆေးရုံမှာ စောင့်ပြီးတော့ ကြည့်နေတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျမတို့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား

အချင်းချင်း စကားမပြောရဘူး။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျမတို့ အမျိုးသား အကျဉ်းသားတွေ နဲ့လည်းတွေ့တယ်။ အဲဒီအခါကျရင် ဆေးရုံမှာတွေ့တဲ့ တခြားအကျဉ်းသားတွေကို စကားမပြောပါနဲ့ အဲဒီလောက်ပဲ သူတို့ပြောပါတယ်။ တခြားတော့ မလုပ်ပါဘူး။

ထောင်ထဲက အခြေအနေဆိုးတွေအောက်မှာ ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်းမသွားအောင် ပြီးတော့ စိတ်ဓာတ်မကျအောင် ဘယ်လို ရပ်တည် ရှမ်းကန်ခဲ့ပါသလဲ။

ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ထောင်ကျတော့ ကျမတို့နဲ့တိုက်ထဲမှာနေရတာတွေက ကျောင်းသူတွေလည်း ပါတယ်လေ။ သူတို့ စိတ်ဓာတ်မကျသွားအောင် ကိုယ် နေတယ်။ နောက် သူတို့ ကိုယ်တိုင်ကလည်း စိတ်ဓာတ်မကျဘူး။ သူတို့တွေကလည်း တော်တော်လေး ချစ်စရာကောင်းတယ်။ သူတို့က အေရိုးဗစ်တွေ ဘာတွေ လုပ်ကြ တယ်၊ ကျမတို့ကလည်း သူတို့လုပ်တာတွေ ကြည့်တယ်။ များသောအားဖြင့်တော့ အဲဒီအချိန်တုန်းကတော့ ကျမတို့က ဘုရားတရားကို သိပ်မလုပ်နိုင်သေးဘူး။ သူတို့နဲ့ အများကြီး အချိန်ကုန်ရတာပေါ့လေ။

အစပိုင်းမှာ သူတို့နဲ့စကားပြောခွင့်မရဘူး။ နောက် သူတို့နဲ့ ကျမတို့နဲ့ အတူတူ ထွက်ခွင့်ရတယ်။ သူတို့က သီချင်းဆိုပြတယ်။ တယောက်ရဲ့အကြောင်း တယောက်ကို ပြောကြတယ်။ ထောင်ထဲမှာ နေခဲ့ရတဲ့ အချိန်ကလည်း သိပ်မကြာဘူး။ ပထမဦးဆုံး ကတော့ ကျမ တနှစ်ခွဲကြာတယ်။ တနှစ်ခွဲဆိုတော့လည်း နည်းနည်း စိတ်မညစ်သေး ဘူးလို့ပြောရမှာပေါ့။

ဒုတိယအကြိမ်ထောင်မကျခင် ထောင်ကျမယ်ဆိုတာ ကျမသိတယ်။ အဲဒီတုန်း က ဘီဘီစီအသံလွှင့်ဌာနနဲ့ အမေးအဖြေလုပ်တယ်။ အသံလွှင့်ဌာနနဲ့ စကား ပြောတာကလည်း အဲဒီတုန်းက တော်တော်လေးနည်းတယ်။ အကြောင်းအရာက အဖွဲ့ချုပ်က အမျိုးသားညီလာခံကို ပြန်တက်မလား၊ မတက်ဖူးလား ဆိုတဲ့ အကြောင်းအရာ။ နည်းနည်း နူးညံ့သိမ်မွေ့၊ အထိအခိုက်မခံတဲ့ အကြောင်းအရာ ဖြစ်တယ်ဆိုတော့ ကျမပြောလိုက်တာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အညှိုးထားမှာပဲဆိုတာ သိတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအချိန်တုန်းက အဖွဲ့ချုပ်ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ တယ်လီဖုန်း တွေကိုဖြတ်ထားတော့ ကျမကပဲ ပြောလိုက်တာ။ ကျမက ပြည်သူ့လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ် ဒေါ်စန်းစန်းဖြစ်တယ်ဆိုပြီး သတင်းဌာနကို ကျမနာမည် ထုတ်ပြော

လိုက်တာ။ ဒါကြောင့် အသံလွှင့်တော့ ကျမပြောမှန်းလည်း နားထောင်တဲ့လူအားလုံး သိတယ်။ နာမည်မပြောဘူးဆိုရင် ဘယ်သူလဲဆိုတာ ထောက်လှမ်းရေးက သိချင်မှ သိမယ်။ ကျမကို ချက်ချင်းတော့ မဖမ်းသေးဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ဘီဘီစီက မေးတာကို ပြောလိုက်တဲ့ထဲမှာ ဖမ်းဆီးတဲ့ အကြောင်းတွေပါတယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက ရွေးကောက်ခံထားရတဲ့ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အားလုံးကို လိုက်ဖမ်းနေတဲ့ အချိန်လေ။ နယ်ကလူတွေကိုဖမ်းတာ။ ရန်ကုန်က လူတွေကို အိမ်မှာပဲ အကျယ်ချုပ် ထားတယ်။ နယ်ကလူတွေ ရန်ကုန်ကိုမလာအောင် ဖမ်းထားတာ။ ဘယ်နှစ်ယောက် ဖမ်းသလဲဆိုတာ ဘီဘီစီကမေးတော့ ကျမတို့ဆီမှာရထားတဲ့ သတင်းအတိုင်း ဖမ်းတာ ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိပြီဆိုတာ ကျမပြောတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာလည်း ကျမကို မဖမ်းဘူးဆိုတော့ ကျမက မဖမ်းတော့ဘူးလို့ထင်တာ။

၁၉၉၇ မှာ ဒေါက်တာသန်းငြိမ်း၊ ဒေါက်တာဒေါ်မေဝင်းမြင့်၊ ဒေါ်အောင်ဆန်း စုကြည်တို့ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်က လူငယ်လုပ်ငန်းအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရေးအခမ်းအနားကို သွားတယ်။ ကျမကလိုက်မသွားဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကို ညဘက်မှာဖမ်းတယ်။ ကျမကိုပါ လာဖမ်းသွားတယ်။ အဲဒီတုန်းက သူတို့ကိုဖမ်းမှန်းလည်း ကျမကမသိဘူး။

ဖမ်းပြီးတော့ ကျမကို ဘာမှမစစ်ဆေးတော့ဘူး။ ထောင်ထဲရောက်တဲ့အချိန်မှာပဲ ကျမကို အရင်တုန်းက တသက်တကျွန်းအတိုင်းပဲ ထောင်ချလိုက်တယ်ဆိုပြီးတော့ အမိန့်စာတစောင် လာပြတယ်။ အဲဒီအမိန့်စာကတော့ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနက အရင်တုန်းက ကျမကို ခံစားခွင့်ပေးထားတဲ့ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့် ပေးလိုက်တဲ့ အမိန့်နဲ့ပတ်သက်တယ်။ နောက်ထပ်ကျခံရမယ့် နှစ်တွေကိုလျော့ပေါ့ပြီး လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်ပေးလိုက်တဲ့အမိန့်ကို ရုတ်သိမ်းတယ်။ ကျမကို ထောင်ချလိုက်တယ်ဆိုပြီး အဲဒီညမှာ လာပြီးဖတ်ပြတယ်။

ဖတ်ပြတဲ့အခါကျတော့ ကျမ အေးအေးဆေးဆေးပဲ နေလိုက်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုတော့ ဖတ်ပြတဲ့ အဲဒီထောင်မှူးမနဲ့ လာဖတ်ပြတဲ့လူတွေက သူတို့စိတ်ထဲမှာ ဝမ်းသာအားရနဲ့ ကဲ ကဲ ကဲ ဖတ်စမ်းပါအုံး။ မျက်မှန်လေးဘာလေး ယူလိုက်အုံး ဒီလိုမျိုးပြောတော့ ကျမက သူတို့ကို မခံချင်စိတ်နဲ့ပေါ့လေ။ ဘာမှမပြောလိုက်ဘူး။ ခပ်အေးအေးပဲ နေလိုက်တယ်။ နောက်တော့ သူတို့က ကျမကို ၁၅ မိနစ်တခါ ကြည့်

နေတယ်။ ကြည့်နေတယ်ဆိုတော့လည်း ကျမက အေးအေးဆေးဆေးပဲ နေတယ်။ ဒီအမိန့်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ဘာမှ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိဘူး ဆိုပြီးတော့ ကျမနေတယ်။

ဒါပေမယ့် နောက်နေ့တွေမှာကျတော့ ကျမ စိတ်ထဲမှာ နည်းနည်း ထိခိုက်သွားတာ၊ ငါတော့ တသက်လုံးကျမယ်ဆိုရင်တော့ ငရဲတော့ကျတော့မယ်လို့ အောက်မေ့သွားတာပေါ့လေ။ ကျမကို ဘယ်သူနဲ့မှမတွေ့အောင် ထားတဲ့အခါကျတော့ ထောင်ဝန်ထမ်းတွေက ကျမကို လုံးဝ မကြည့်ရဲဘူး။ မျက်စောင်းထိုးပြီးတော့တောင် မကြည့်ရဲဘူး။ ကျမနဲ့ဆို ခပ်ဝေးဝေးနေတယ်။ အရင်ပထမအကြိမ်တုန်းက ကျမနဲ့သိခဲ့တဲ့ သားသမီးလိုခင်ခွဲတဲ့ အမျိုးသမီးတွေကလည်း ကျမအနားကို လုံးဝမကပ်ကြတော့ဘူး။ နောက်တော့ သူတို့က ကျမကိုပြောတယ်လေ၊ ကပ်ရင် သူတို့ကို ရုံးတင်စစ်ဆေးမယ်ဆိုပြီး ထောင်မှူးမက ခြိမ်းခြောက်ထားလို့ ကျမနဲ့ အဝေးကြီးမှာနေကြတယ်တဲ့။ အဲဒီတုန်းက သူတို့က ထောင်မှူးမကို ကြောက်ကြတယ်။ နှစ်ပွင့်ကို ကြောက်တယ်။

ကျမကို သူပုန်တယောက်လိုပဲ သူတို့ကြောက်နေကြတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျမ အချုပ်တိုက်မှာ နေရတယ်။ နောက်တော့ အကျတိုက်ကို ပြောင်းတဲ့အခါ အဖော်နဲ့ နေရတာပေါ့လေ။ ဒေါ်ငယ်မမသန်းတို့၊ ဒေါ်စန်းစန်းနွဲ့တို့ နောက်ပြီးတော့ တခြားလူတွေနဲ့ တွေ့ရတယ်ဆိုတော့ နည်းနည်း ပျော်သွားတယ်။

ထောင်က မနက် ၅ နာရီ နဲ့ ည ၈ နာရီဆိုရင် တရားခွေတွေဖွင့်တယ်။ အဲဒီတရားခွေထဲမှာ တရားတခုက တော်တော်လေးကိုကောင်းတယ်။ ပစ္စုပ္ပန်ကိုပဲ တည့်တည့်ရှုနေပါ။ အတိတ်တုန်းကဖြစ်ခဲ့တာတွေကိုလည်း နောင်တမရနဲ့၊ ရှေ့မှာ ဘာတွေဖြစ်လာမလဲဆိုတာလည်း တွေးပြီး စိုးရိမ်ပူပန်ဖြစ်မနေပါနဲ့ ဆိုတဲ့ အဲဒီတရားကို နားထောင်လိုက်ရတယ်။ အဲဒီတရားအတိုင်း ကျမလည်း လိုက်ကျင့်လိုက်တယ်။

တရားစာအုပ်တအုပ်လည်း အင်္ဂလိပ်လို ဖတ်ရတယ်။ အဲဒီအထဲမှာလည်း အဲဒီအကြောင်းပဲပါလာတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရဲ့သားတော်တွေဟာ အင်မတန်မှ မျက်နှာကြည်လင်တာ ဘာဖြစ်လို့လဲလို့မေးတဲ့အခါ မြတ်စွာဘုရားက ငါ့ရဲ့သားတော်တွေဟာ ပစ္စုပ္ပန်ကိုပဲ တည့်တည့်ရှုလေ့ရှိတယ်။ အတိတ်ကိုလည်း မပူပန်ဘူး။ အနာဂတ်ကိုလည်း ဘာမှ တွေးမပူဘူးတဲ့။ အဲဒီအတိုင်းပဲ ကျမနေလိုက်တယ်။ ဘာကိုမှ ကျမ မပူတော့ဘူး။ အိမ်ကိုလည်း သတိမရတော့ဘူး။ နောက် ကျမ တရားအားထုတ်

တယ်။ တနေ့ကို သံဗုဒ္ဓေ တထောင်ရအောင် ရွတ်တယ်။ ကျမ ပဋ္ဌာန်းလည်း နှစ်ခါ ရွတ်တယ်ဆိုတော့ အဲဒီတုန်းကဆိုရင် အချိန်ကို လုံးဝမအားတော့ဘူး။

ထောင်ထဲမှာ စိတ်သက်သာရာရတဲ့အချိန်မျိုး၊ ဝမ်းသာစရာရှိတဲ့အချိန်မျိုး ရှိခဲ့ဖူး ပါသလား။

ထောင်ဝင်စာလာရင် ဘယ်သူနေမကောင်းဖြစ်နေလဲ၊ အသက်ကြီးတဲ့အမျိုးတွေ နေကောင်းရဲ့လားလို့ အိမ်ကလူတွေမျက်နှာကို ကြည့်ပြီးတော့မေးတယ်။ တခါကျ တော့ အသက်အကြီးဆုံး ကျမအဒေါ်ကြီး နေကောင်းလားမေးတော့ လာတွေ့တဲ့ သူက မျက်တောင် ခတ်ပြီးတော့ “အင်၊ အင် နေကောင်းတယ်၊ နေကောင်းတယ်” လို့ပြောတော့ ကျမ ဆက်မမေးဘူး။ သေသွားလို့ပဲဆိုပြီးတော့ မမေးတော့ဘူး။ အဲလိုမျိုးအချိန်တွေကျတော့ ကျမ စိတ်မသက်သာဘူး။

ကျမပျော်တဲ့အချိန်ကတော့ ကျမသားတွေလာတဲ့အချိန်။ တယောက်က သင်္ဘောအရာရှိ။ သူ သင်္ဘောထွက်သွားတော့ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းနဲ့ ထွက်သွားနိုင် တော့ အဲဒီအချိန်တွေမှာတော့ ကျမသဘောကျတယ်၊ ပျော်တယ်။

အကျဉ်းကျနေတုန်းမှာ အပြင်က မိတ်ဆွေတွေက ကူညီတာမျိုးရှိသလား။ ပြန်လွတ် လာတဲ့ အချိန်မှာရော ကိုယ့် အပေါ် ဆက်ဆံတာရော ပုံမှန်ရှိသလား။ သူတို့ဘယ်လို တုန့်ပြန်သလဲ၊ နိုင်ငံရေးဆက်လုပ်ဖို့၊ မလုပ်ဖို့ ပြောတာမျိုးရှိသလား။

ပထမအကြိမ်နဲ့ ဒုတိယအကြိမ် မတူဘူး။ ပထမအကြိမ် ပြန်ထွက်လာစတုန်းက တော့ သူများတွေက ဝမ်းသာကြတယ်။ ကျမပြန်ထွက်လာပြီဆိုတော့ ကျမနဲ့သိတဲ့ လူတွေက ငိုတောင်ငိုကြတယ်လေ၊ ကျမပြန်လွတ်လာပြီဆိုတော့။ မလွတ်တော့ဘူးလို့ အောက်မေ့နေကြတာ။ ဒါပေမယ့် လူတွေက ပထမတော့ ကြောက်တယ်၊ နောက်မှ ဖြည်းဖြည်းချင်းလာကြတယ်။

ပထမအကြိမ်လွတ်တုန်းက ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကိုယ်တိုင်လည်း အချုပ် အနှောင် ခံနေရတယ်ဆိုတော့ ကျမတို့ ထောင်ထဲကထွက်လာတဲ့ လူအချင်းချင်း နောက်ပြီးတော့ ဦးကျော်မင်းတို့၊ ထောင်ထဲမှာပဲသေသွားတဲ့ ဦးသိန်းတင်တို့နဲ့ပဲ အပေါင်းအသင်းလုပ်တယ်။ တခြားလူတွေနဲ့တော့ သိပ်မလုပ်ဖြစ်ဘူး။ အမျိုးတွေနဲ့

တွေ့တဲ့အခါမှာ သူတို့က တကယ်လို့ စစ်ဗိုလ်တွေ အရာရှိတွေဖြစ်နေရင် ကျမကို နည်းနည်းလန့်တယ်လို့ ထင်တယ်။ ဒါကြောင့် ကျမဘယ်ကိုမှ မသွားဘူး။

ကျမအရင်က ကျောင်းဆရာမ လုပ်ခဲ့ဖူးတယ်။ ကျမတပည့်တွေက အခုတော့ အရာရှိတွေပဲ။ တချို့ဆို ရဲဝန်ထောက်ဟောင်းတွေ။ သူတို့တွေကလည်း အသက်ကြီး လာပြီ။ ပင်စဉ်တွေဘာတွေရပြီ။ သူတို့ဟာသူတို့ စုစုပြီးတော့ ကျမအိမ်ကို ပိုက်ဆံ လာလာပေးတယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ ကျမအိမ်ကလူတွေကလည်း ထောင်ဝင်စာ လာတွေ့တဲ့အခါ ကျမကို သိအောင်ပြန်ပြောတယ်။ အဲဒီလို နိုင်ငံရေးသမားမဟုတ်တဲ့ ကျမရဲ့တပည့်တွေက ထောက်ပံ့တယ်ဆိုတော့ ကျမ အရမ်းဝမ်းသာတယ်။ ဒါပေမယ့် လို့ ဒါမျိုးက ပြောဖို့တော့မကောင်းဘူး။ ထောင်ဝင်စာတွေ့တဲ့ အချိန်ပြောတဲ့ စကား တွေကို ထောက်လှမ်းရေးက အကုန်လုံးလိုက်မှတ်တော့ ပေးတဲ့လူအတွက် အန္တရာယ်ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့က ကျမ ဝမ်းသာအောင်ဆိုပြီး ပြောတယ်။

ဒေါ်စန်းစန်းဘယ်သူလဲဆိုတာ ထောက်လှမ်းရေးတွေ ထောင်ဝန်ထမ်းတွေက သိကြ မှာပဲ။ လူထုကရွေးကောက်ထားတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်တယ်ဆိုတော့ သူတို့က ဒေါ်စန်းစန်းကို တခြားအကျဉ်းသားတွေထက်စာရင် ပိုပြီးတော့ လေးလေးစားစား ဆက်ဆံတာမျိုး၊ အရေးပေးတာမျိုး ရှိခဲ့သလား။

ပထမအကြိမ်ရော၊ ဒုတိယအကြိမ်ရော၊ ပထမအကြိမ်မှာကျတော့ ကျမတို့ ကိုယ်စားလှယ်တွေ များတယ်။ အမျိုးသမီး လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် လေးယောက် ဆိုတော့ ဦးစားပေးတာတွေရှိတယ်။ ဒုတိယအကြိမ်ကျတော့လည်း ကျမက အသက် ကြီးတယ်။ အေးအေးဆေးဆေးပဲ နေတယ်ဆိုတော့ အဲဒါကြောင့်လဲ တကြောင်းပေါ့ လေ။ နောက်တော့ သူတို့က ကျမကို အမေလို့ခေါ်တယ်။ ကျမကို လေးစားပါတယ်။ သူတို့လည်းသိတယ်။ ကျမတို့ဟာ ထောင်မကျသင့်ဘဲနဲ့ ကျတယ်ဆိုတာ။ ဒုတိယ အကြိမ်ကျတော့ ပိုပြီးတော့ သိသွားတာပေါ့။ ပထမအကြိမ်ထက်စာရင်။ ပထမ အကြိမ်တုန်းကတော့ ကျမတို့ဟာ ဆိုးလို့ကျတာလို့ သူတို့ ထင်ချင်ထင်နေမှာ ပေါ့လေ။

တခြားနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေထက် ဘာတွေများ ထူးထူးခြားခြား ကြုံတွေ့ခဲ့ရသလဲ။

တကယ်လို့ ကျမတို့က နေမကောင်းဘူး၊ ဆေးရုံသွားမယ်ဆိုရင် ကျမတို့ကို ထောင်မှူးမတွေကိုယ်တိုင် လိုက်ပို့ရတယ်။ ဟိုမှာကျတော့လည်း ကျမတို့ကို ထောက်လှမ်းရေးတွေက ဆေးရုံမှာစောင့်နေပြီးတော့ ကျမတို့ကိုကြည့်တယ်။ ဒါပေမယ့် အနားတော့ လာ စကားမပြောပါဘူး။

ထောင်ဝင်စာလာလို့ စကားပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ထောင်မှူးမလိုက်တယ်။ တခြားလူတွေတော့ ရိုးရိုးထောင်ဝါဒါ လိုက်တာပေါ့။

ဒေါ်စန်းစန်းက မတရားဖမ်းဆီးခံရတယ်ဆိုတာကို ဝန်ထမ်းတွေ သိကြသလား။

အမှန်တော့ ဝန်ထမ်းတွေကလေ ရှင်ရှင်းပြောရမယ်ဆိုရင် သူတို့တွေက ကျမတို့ ထက်တောင် သနားဖို့ကောင်းသေးတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သူတို့က ၂၄ နာရီ ထောင်ကျနေတယ်။ တခါတလေ အပြင်ဘက်မှာ လွတ်လပ်ရေးနေ့တို့၊ ဘာနေ့တို့ ဆိုရင် သူတို့က သုံးရက်လောက်ကြိုတင်ပြီးတော့ လွတ်လပ်ရေးနေ့မစခင်နဲ့ လွတ်လပ်ရေးနေ့ပြီးတဲ့အထိ ထောင်ထဲမှာနေရတယ်။ သူတို့ ၂၄ နာရီလုံးလုံး ထောင်ထဲမှာနေရတယ်။ သူတို့ နေ့နဲ့ညနဲ့ လွဲတာပဲရှိတယ်။ နောက် သူတို့မှာ အားလပ်ရက်ဆိုတာမရှိတော့ စာတွေဘာတွေလည်း မဖတ်ဖြစ်တော့ ဘာမှမသိဘူး။

ကျမတို့က နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကြောင့် ကျလာတာပဲဆိုတာ သိတဲ့အခါကျတော့ သူတို့ကလည်း ကျမတို့ကိုတော့ ရန်လုပ်ခြင်းမရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် တခါတလေ ကျမတို့ သိပ်ပြီးတော့စကားများမယ်၊ လူငယ်တွေရှိတဲ့အခါ နည်းနည်းပါးပါး အော်ဟစ်နေမယ်ဆိုရင် သူတို့က အေးအေးဆေးဆေးပဲ လာပြောတယ်။ သူတို့မှာ မတရားတာ တရားတာမသိဘူး။ အကျဉ်းသားဟာ အကျဉ်းသားပဲဆိုတဲ့ သဘောမျိုးတော့ ရှိတယ်။

တွေ့ခဲ့ရတဲ့ဝန်ထမ်းတွေက ကိုယ့်ကိုစာနာပြီး ကူညီထောက်ပံ့တာမျိုးရောရှိခဲ့ဖူးသလား။

ပထမအကြိမ် ကျမထောင်ကျတုန်းကလဲ ကျမက သူတို့ကို စာနာတယ်လေ။ သူတို့ကိုယ်ဝန်ရှိတယ်ဆိုရင် ကျမကိုယ်ဝန်ဆောင်အကျီတွေဘာတွေ အိမ်ကမှာပြီး တော့ပေးတယ်။ သူတို့ကို သားသမီးလိုပဲ သဘောထားတယ်။ တခါတလေကျရင် သူတို့ယောက်ျားဆုံးသွားတာ၊ သူတို့အမေ၊ အဖေ ဆုံးသွားတာရှိတယ်ဆိုရင် ကျမ တို့က ငွေကြေးအရကူညီတယ်။ များသောအားဖြင့်တော့ ကျမတို့ကပဲ ကျွေးထားရ သလို ဖြစ်တယ်ဆိုတော့ ကျမတို့နဲ့ကတော့ သားသမီးလို ဖြစ်နေပါပြီ။ နောက် သူတို့ကလည်း ကျမတို့ကို နားလည်တယ်။ ကျမတို့ဟာ နိုင်ငံရေးသမားတွေပဲ။ နောက်ပြီးတော့ သူတို့အားကိုးရမယ့်လူတွေ ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သိနေတဲ့အခါကျ တော့၊ ကျမနဲ့နေတဲ့အချိန်တုန်းကတော့ အများအားဖြင့် အဆင်ပြေပါတယ်။

ဒေါ်စန်းစန်းက ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်မှာတကြိမ်၊ ၁၉၉၇ နှစ်မှာတကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ် အဖမ်းခံရ တယ်။ နှစ်ကြိမ်လုံး အင်းစိန်ထောင်ထဲမှာအကြာကြီးနေခဲ့ရတယ်ဆိုတော့ အမျိုးသမီး နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေရဲ့ အခြေအနေကို ဘယ်လိုမြင်ခဲ့ကြုံခဲ့ရပါသလဲ၊ တိုးတက် ပြောင်းလဲလာသလား၊ ပိုဆိုးသွားသလား။

ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖမ်းခံရတုန်းကတော့ ကျမတို့ သုံးရက်လောက်၊ ရေချိုးတဲ့ အချိန်ပဲ အခန်းအပြင်ဘက်ကို ထုတ်ပေးတယ်။ အပြင်ဘက်ကို လုံးဝမထွက်ရဘူးပေါ့။ အဲဒီတုန်းက ကျမက ထောင်အတွေအကြံလည်း လုံးဝမရှိဘူး။ အခန်းထဲမှာပဲ နေရ မှာလားလို့ထင်တယ်။ နိုဝင်ဘာ၊ ဒီဇင်ဘာလဆိုတော့ တော်တော်ချမ်းတယ်။ အပြင်ဘက်ဝင်လာတဲ့ နေရောင်လေးရှိတဲ့နေရာ ကိုယ့်လက်လေးကို ထားပြီးတော့၊ “ဟာ ငါတို့တော့ ဒီလိုပဲဖြစ်ရတော့မှာလား” လို့ အောက်မေ့တယ်။ နောက်ပိုင်းကျ တော့မှ ငါးမိနစ် လမ်းလျှောက်တာတို့၊ ဆယ်မိနစ်လမ်းလျှောက်တာတို့ အဲဒီလို အခန်းအပြင်ထွက်ခွင့်ပေးတယ်။ နောက်ဆုံးအကြိမ်ကျတော့ မိနစ် ၃၀ ရတယ်။

ပထမအကြိမ်တုန်းကတော့ ကြွက်တွေက အရမ်းများတယ်။ ရေကြည့်တာ ကြွက် ၃၅ ကောင်ရှိတယ်။ ထောင်မှူးတွေလာတဲ့အချိန်မှာ အဲဒီ ကြွက်ဝင်တဲ့ အပေါက်မှာ ကျမ ထမင်းချထားတဲ့အခါကျတော့ ကြွက်တွေက တကောင်နဲ့ တကောင် ထပ်ပြီးစားနေတော့ ကြွက်လုံးကြီးလို ဖြစ်နေတယ်။ ၃၅ ကောင်လောက် ရှိတယ်ဆိုတော့ ကြွက်က အလုံးကြီးလို ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီတော့ အပြင်ဘက်က

လူတွေက “ဟာ ကြွက်တွေပါလား” ဆိုပြီးတော့၊ သူတို့စိတ်ထဲမှာ စိုးရိမ်ကြောင့်ကျ တာတော့မရှိဘူး၊ ကြွက်ကိုပဲ ထူးထူးဆန်းဆန်းကြည့်နေတယ်။ ကျမတို့နဲ့ ကြွက်တွေနဲ့ ဘယ်လိုများ နေကြလဲဆိုတဲ့သဘောနဲ့ ကြည့်နေတာ။

အဲဒီတုန်းက ထောင်ညွှန်ချုပ်ပြောတာ အရမ်းရယ်ရတယ်။ “ဟာ ကြွက်တွေ ရှိနေတယ်။ ကျမတို့အတွက် လုပ်ပေးစမ်းပါဦး” ဆိုတော့၊ သူက ဘာပြောသလဲဆို တော့၊ “ကြွက်တွေရှိနေရင် ကျနော် ကြောင်တကောင်ပို့လိုက်မယ်” တဲ့။ နောက် တော့ ကြောင်တကောင် ပို့လိုက်တယ်။ အဲဒီတုန်းက ကြောင် လုံးဝမရှိဘူး။ နောက် တော့ ကြောင်တကောင်ကို ဖိုကြီး(ထမင်းချက်ဌာန) ကနေပြီး ပို့လိုက်တဲ့အခါကျ တော့ အဲဒီကြောင်က ကြွက်တွေများလွန်းအားကြီးလို့ ထွက်ပြေးသွားတယ်။

ကျမတို့အခန်းတိုဘက်က ဒေါ်ချိုချိုကျော်ငြိမ်းဆိုရင် ကြောင်လာတဲ့အချိန်မှာ တံခါးကိုဖွင့်ထားတယ်။ သူက ကြောင်ကို ကြွက်ဖမ်းစားစေချင်တယ်။ ကျမတို့က တော့ ကိုယ့်မျက်စိရှေ့မှာ ကြွက်ကို ကြောင်စားတာ မတွေ့ချင်တော့ တံခါးပိတ် ထားတယ်။ သူ့အဝတ်တွေဆိုရင် ကြွက်က အမြဲတမ်းကိုက်တယ်။ ကျမတို့ဘက်မှာ သူ့ပစ္စည်းတွေ လာထားတယ်။ ကျမတို့ဘက်မှာ ကြွက်မကိုက်ဘူး။ ကြွက်တွေက ကျမတို့နဲ့ဆို မိသားစုတွေလို ဖြစ်နေပြီ။ ညဘက် မီးတွေဘာတွေ မှိတ်သွားပြီဆိုရင် ဟာ ခေါင်းပေါ်ဖြတ် ဘာဖြတ်နဲ့ သွားနေတာပဲ။ အဲဒီတုန်းက ကံကောင်းလို့ ဘာမှ မဖြစ်ဘူး။ မနက်ပိုင်း ကြွက်တွင်းတွေထဲက ထွက်လာတဲ့ ကြွက်ကြီးတွေက အကောင် ကြီးတွေ နည်းတာမဟုတ်ဘူး။ ပထမအကြိမ်မှာပဲ အဲဒီနေရာတွေကို သမံတလင်း တွေခင်းလိုက်တယ်လေ။ ဒုတိယအကြိမ်ကျတော့ ကျမတို့ဆီမှာ ကြောင်တွေ ရှိလာ တယ်။ အဲဒီကြောင်တွေက ကျမတို့အခန်းထဲမှာ ကျမတို့နဲ့အတူတူအိပ်၊ အတူတူစား ဖြစ်သွားတာပေါ့လေ။

နောက် တခါ ဒုတိယအကြိမ် ထောင်ကျတဲ့အခါကျတော့ ကျမကိုရေချိုးဖို့ပဲ အပြင်ထုတ်ပေးတယ်။ ကျမကို လုံးဝမထုတ်ဘူး။ ကျမကိုသူပုန်လို့ပဲထားတယ်။ ကျမကိုတစ်ယောက်ထဲထားတယ်။ ကျမကို ရေချိုးချိန်ကလွဲပြီးတော့ မထုတ်ဘူး။ နောက် ကျမကို အစားအစာကို ခိုးပေးမှာကြောက်လို့ ဘယ်သူ့ကိုမှ ကျမနားမှာ မထားဘူး။ တလခွဲလောက် ကျမဒီအတိုင်းပဲ အချုပ်တိုက်မှာနေရတယ်။ နောက် ဒီဘက်ပြောင်းတော့မှ ကျမတို့ နာရီဝက် အပြင်ထွက်ရတယ်။ အခုကျတော့ တစ်နာရီ

ထွက်ရတယ်ဆိုတာ ဖြစ်သွားတယ်။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ကစပြီးတော့ ထွက်ရတဲ့အချိန်က များသွားတယ်။ ထွက်ရတဲ့အချိန်က ကျမတို့အတွက် သက်သာခွင့်ရတဲ့ အချိန်တွေပဲ ဆိုတော့ ဒီအချိန်တွေတိုးတက်တာကိုပဲ ကျမတို့က တိုးတက်တယ်လို့ ပြောရမှာ ပေါ့လေ။

နောက် ကျမက အကျတိုက်ကနေပြီးတော့ ကြိုးတိုက်ဆိုတာကို ပြောင်းရတယ်။ ကြိုးကျတဲ့ကောင်မလေးနဲ့နေရတာ။ ကျမ မနေချင်ပါဘူး။ ကြိုးကျတဲ့ ကောင်မလေးက အသက် ၂၇ နှစ်ပဲရှိသေးတယ်လေ။ နည်းနည်း စရိုက်ကြမ်းတယ်။ သူနဲ့နေရတာ စိတ် သိပ်မချမ်းသာဘူး။ ဒါပေမယ့်လို့ အာဏာပိုင်တွေက ကျမလိုအသက်ကြီးတဲ့ နိုင်ငံရေးသမားတယောက်ကို တမင်သက်သက် သူနဲ့ ထားတယ်လို့ပဲ ထင်တယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ ကျမ ဘာမှမပြောဘူး။ ကြိုးစားပြီး နေနိုင်အောင်နေတယ်။ နောက်တော့ လူ့ဘောင်သစ်က သန်းသန်းဌေးဆိုတာ ကျမတို့ဆီ ပြောင်းလာတယ်။ သုံးယောက် ဖြစ်သွားတဲ့အခါကျတော့ နည်းနည်း အဆင်ပြေသွားတာပေါ့။ နှစ်ယောက်တည်း နေတုန်းကတော့ ဒီကောင်မလေးက ရိုင်းလို့ နေရတာ တော်တော် ကသိကအောင့် ဖြစ်တယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ ဒါဟာ တမင်သက်သက်ထားတာပဲ။ ဒီကောင်မလေးနဲ့ မနေနိုင်ဘူးဆိုပြီး အခွင့်အရေး မတောင်းချင်တာနဲ့ လုံးဝ ဒီအတိုင်းပဲနေတယ်။ အဲဒါတခုကတော့ စိတ်အနှောင့်အယှက် တော်တော်ဖြစ်တယ်။

ဒေါ်စန်းစန်း လွတ်မြောက်ရေးအတွက် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာ ခွင့် အဖွဲ့ကြီးက တောင်းဆို လှုံ့ဆော်ခဲ့တယ်။ အဲဒီလို လှုံ့ဆော်တဲ့အကြောင်းကို ဘယ်အချိန်မှာ သိရသလဲ၊ ထောင်ထဲမှာထဲက သိတာလား၊ ပြန်လွတ်မှ သိတာလား၊ အခု ဒီနယ်စပ်ကိုရောက်မှ သိတာလား။

ထောင်ဝင်စာတွေတဲ့အခါ အိမ်ကလူနဲ့ကျမနဲ့ စကားပြောတဲ့အခါကျတော့ အကုန်လုံး လိုက်မှတ်တယ်ဆိုတော့ ထမင်းစားကောင်းလား၊ ဘာစားချင်လဲ ဆိုတာ ကလွဲပြီးတော့ သိပ် မပြောရဘူးလေ။ မပြောရတဲ့အခါကျတော့ အိမ်ကလူတွေက ဒီအကြောင်းကို ရှည်ရှည်ဝေးဝေး သွယ်ဝိုက်ပြီး ပြောရမယ်ဆိုတော့ မလွယ်ဘူး၊ မပြောကြဘူး။ “နေကောင်းအောင်နေပါ၊ သတင်းတွေ ကောင်းပါတယ်။” အဲဒီ လောက်ပဲပြောတယ်။ သူတို့ကိုလည်း ကျမတို့က သတင်း ကောင်းရဲ့လားလို့ အမြဲ

မေးတဲ့အခါကျတော့ သူတို့ကလည်း ကောင်းပါတယ်လို့ပဲပြောတယ်။ သူတို့ ပြောတာတွေက ကျမတို့စိတ်ချမ်းသာအောင် လိမ်ပြောတာလဲ ဖြစ်ချင်ဖြစ်နိုင်တာ ပေါ့လေ။ ကျမတို့မသိခဲ့ဘူး။

ကျမသမီးက ဝန်ထမ်း။ သူက ဥပဒေအရာရှိ။ ဗန်းမော်ကို ပြောင်းရတယ်။ ကျမ လွတ်လာတော့ ကျမက သူနဲ့သွားနေရတယ်။ ကျမကြောင့် သူက ဗန်းမော်အထိ အောင် သူ ပြောင်းသွားရတာဆိုတော့လေ။ ကျမ ဗန်းမော်မှာ သွားနေတဲ့အခါကျ တော့ ရွာလေးတရွာက ကထိန်ဖိတ်တယ်။ ဖိတ်တာနဲ့ အဲဒီ ကထိန်သွားတော့မှ သူတို့ကပြောပြတာ။ တောရွာကလူတွေက ကျမအသံကိုလည်း ကြားဖူးနေတယ်။ အရင်တုန်းက ကျမပြောတဲ့စကားကို အသံလွှင့်ဌာနကတဆင့် ကြားဖူးတယ်တဲ့။

အမျိုးသမီးတချို့ အင်းစိန်ထောင်ထဲမှာ ဆေးလိပ်စွဲသွားကြတယ်တဲ့။ အိမ်သာ တက်တဲ့အခါ အနံ့ဆိုးလွန်းလို့ ဆေးလိပ်ဖွာရင်းနဲ့ ဆေးလိပ်စွဲသွားတယ်လို့ သိရ တယ်။ သူတို့ ဆေးလိပ်စွဲသွားရလောက်အောင် အင်းစိန်ထောင်မှာ အမျိုးသမီးတွေ သုံးရတဲ့အိမ်သာက ဘယ်လိုအခြေအနေမျိုးရှိနေလဲ။

ပထမဦးဆုံးအကြိမ်တုန်းကတော့ ပိုဆိုးတယ်။ လူက နှစ်ယောက်နေရတယ်။ ပြီးတော့ အင်တုံကလည်းတလုံးပဲရှိတယ်။ လေးလက်မလောက် နက်တယ်။ အဲဒီ အင်တုံထဲမှာ သွားရတယ်။ အဲဒီအင်တုံကလည်း အဖုံးမရှိဘူး။ အင်တုံကို သန့်ရှင်း ရေးလုပ်ဖို့ လာမသိမ်းခင်မှာ ဝမ်းသွားရင်တော့ တော်တော်အနံ့ဆိုးတယ်။ အဲဒါ ကြောင့်မို့လို့ မနက်အစောကြီးထပြီးတော့ လေးနာရီလောက်မှာ ဝမ်းသွားဖို့ ကျင့်ရ တယ်။ မနက်အစောကြီးသိမ်းသွားရင်တော့ တနေ့လုံး နေလို့ရတယ်။

တကယ်လို့ ထမင်းစားပြီးမှ ဝမ်းသွားချင်တယ်ဆိုရင်တော့ အနံ့က မခံမရပ်နိုင် ဘူး။ ဒီ နံရံတွေကို သစ်သားနဲ့ ကာထားတုန်းကဆိုရင်တော့ တဘက်ကဝမ်းသွားရင် တဘက်ခန်းက နံနေတယ်။ တကယ်လို့ ကိုယ်ကထမင်းစားနေတုန်း ဟိုဘက်က ဝမ်းသွားတယ်ဆိုရင် လုံးဝ သည်းမခံနိုင်ဘူး။ အော်တာပေါ့။ “ဟာ ဒုက္ခပဲ” ပေါ့။ အန်တယ်။ အဲဒီလောက်အထိအောင် ဖြစ်တယ်။

နောက်တခါကျတော့ ကျမနေရတဲ့အခန်းက နှစ်ယောက်နေရတယ်လေ။ အခန်း က ၈ ပေ၊ ၁၀ ပေလောက်၊ အမြင့်က ၁၂ ပေလောက်ရှိတယ်။ တံခါးက တထွာ ကျော်ကျော်လောက်ပဲ သံစကာနဲ့ ဖွင့်ထားတယ်။ နောက်က တံခါးမှာ သံတိုင်တွေ

ရှိတယ်။ တိုက်မှာနေရတာဆိုတော့ ပိုဒေါင်ကြီးထဲနေရသလိုပဲဖြစ်နေတယ်။ ရှေ့မှာ လေကသိပ်မဝင်ဘူး။ ရှေ့ဘက်မှာက ရုံးရှိတယ်။ နောက်ဘက်မှာကျတော့ လေ နည်းနည်းဝင်သေးတယ်။ တယောက်က ဝမ်းသွားနေလို့ရှိရင် အခန်းထဲမှာ ဘယ် နေရာပဲလျှောက်သွားသွား အနံ့က လုံးဝ ဆိုးနေတယ်။

မပို (အဖွဲ့ချုပ်မှ အမျိုးသမီးတဦး) ဆိုရင် ကျမနဲ့နေတော့ သူကအားနာတယ်။ “အန်တီနဲ့မနေတော့ပါဘူး။ မဖြစ်တော့ပါဘူး” တဲ့။ အဲဒီအခါကျတော့ သူက အားနာ လို့ဆိုပြီးတော့ သူက အဲဒီ ဆေးလိပ်သောက်တာ။ အဲဒါနဲ့ မပိုက ဆေးလိပ်စွဲတာ အခုချိန်အထိပဲ။ တနေ့ကို ဆယ်လိပ်သောက်တယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ အလိပ် ၂၀ လောက်တောင် သောက်နိုင်တယ်။ အဲဒီလောက် ဖြစ်သွားတယ်။ တကယ့်ကို မခံမရပ်နိုင်ဘူး။ အဲဒီ အိမ်သာအနံ့ဟာ။

ကျမတို့က ဝမ်းနုတ်ဆေးတွေလည်း စားရတာမဟုတ်ဘူး။ အစားအစာတွေက လည်း လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် စားရတာမဟုတ်ဘူးဆိုတော့ ဝမ်းသွားရင် နံတယ် လေ။ အဲဒါကတော့ ကိုယ့်အနံ့ပဲဖြစ်စေ၊ သူများအနံ့ပဲဖြစ်စေ လုံးဝမခံနိုင်ဘူး။ နောက် မျက်နှာချင်းဆိုင်အခန်းကလူ ဝမ်းသွားတယ်ဆိုရင်လည်း ကျမတို့အခန်းက နံတယ်။ အဲလိုမျိုး တော်တော်ဆိုးဝါးတယ်။

ဆရာဝန်ကြီးဦးလှမောင်ဌေး တာဝန်ကျတဲ့ကာလမှာ အိမ်သာသွားဖို့ စင်လေး လုပ်ပေးတယ်။ ပလပ်စတစ်အဖုံး ပေးတယ်။ အဲဒီအဖုံးနဲ့ပေးလိုက်မှ အနံ့သက်သာ သွားတယ်။ ကိုယ့်အိုးလေးတွေ ကိုယ်ထားလို့ရတယ်ဆိုတော့ နည်းနည်း အဆင်ပြေ သွားတာပေါ့လေ။ လူတွေသိပ်များရင် အဲဒီထဲမှာ ပါတဲ့လူကပါတယ်။ နောက် ကိုယ့်အိုးနဲ့ကိုယ် ပါတဲ့လူကပါတယ်။

ဒါပေမယ့် နောက်တခါ ထောင်ကျတော့ တိုးတက်လာတာက ဝမ်းသွားပြီးရင် မိလ္လာချပေးဖို့ (သိမ်းပေးဖို့) အော်လို့ရတယ်။ ကျမတို့ဝမ်းသွားလို့ပါ။ မိလ္လာချပေးပါ ဆိုရင် မိလ္လာချပေးတယ်။ အရင်တုန်းကတော့ သူ့အချိန်နဲ့သူမှ ချပေးတယ်။

ထောင်ကလွတ်တော့ ဘယ်လိုများခံစားရသလဲ။

ဒုတိယအကြိမ် လွတ်တော့ မလွတ်ခင် အရင်ဦးဆုံး ခေါ်မေးသေးတယ်။ လွတ်ပြီးရင် ဘာလုပ်မလဲဆိုတာကို မေးတယ်။ ထောင်ကျနေတဲ့လူတွေကို ထောက်လှမ်းရေးက အဲသလိုခေါ်မေးပြီးရင် ၇ ရက် သို့မဟုတ် ၁၀ ရက်လောက်

ကြာတဲ့အခါ လွတ်တာပေါ့လေ။ လွတ်မယ်ဆိုတာတော့ သိတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ တကယ်တမ်း လွတ်တဲ့အခါကျတော့ ကိုယ့်နဲ့အတူတူနေပြီး ကိုယ့်လိုပဲ လွတ်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပြီး ကျန်နေတဲ့သူတွေအတွက် စိတ်မကောင်းဘူး။ ဥပမာ မလွတ်သေးတဲ့ ဒေါ်မေဝင်းမြင့် (မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊ မဲဆန္ဒနယ်အမှတ် ၂၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်) အတွက် စိတ်မကောင်းဘူး။ နောက် ကျန်ရစ်တဲ့သူတွေကိုလည်း ကျမ အောက်မေ့ တယ်။ ကိုယ့်ရှေ့မှာ လွတ်သွားတဲ့သူတွေ ရှိတာပဲ။ ဒါပေမယ့်လို့ ကျန်ရစ်တဲ့ လူတွေအတွက် ပိုပြီးတော့ စိတ်မကောင်းဘူး။

လွတ်ခါစတရက်၊ နှစ်ရက်မှာဆိုရင်လည်း ဘာစားစား၊ ဩော် ငါကတော့ ဒါ စားနေရတယ်။ သူကတော့ ထောင်ထဲမှာပဲ၊ ဒါမစားရဘူး။ ငါကတော့ ဒီ ရုပ်မြင် သံကြား ကြည့်နေရတယ်။ သူတို့ကတော့ မကြည့်ရဘူး။ အဲလိုစိတ်နဲ့ မပျော်ပါဘူး။ အခုလည်း သတိရနေတာပါပဲ။

ထောင်ကလွတ်လာပြီး ဘာကြောင့် မြန်မာပြည်ကနေ ထွက်လာရသလဲ။

ဒုတိယအကြိမ် လွတ်လာတဲ့အခါကျတော့ ကျမလက်မှတ်ထိုးခဲ့ရတယ်။ ဘယ်နည်းနဲ့မဆို ကျမ ထောင်ကျလာရင် ဒီထောင်အကြွေးကို ကျမဆပ်ပုံမယ် ဆိုတာ ကို လက်မှတ်ထိုးခဲ့ရတယ်။ ကျမကို ချထားတဲ့ ထောင်ဒဏ်က ၂၅ နှစ်။ ပထမ ဦးဆုံးအကြိမ်က တစ်နှစ်၊ နောက်တခါ လေးနှစ် ထောင်ထဲမှာနေခဲ့ရတော့ စုစုပေါင်း ဝါးနှစ် ထောင်ကျပြီးပြီ။ လျော့ထားပေးတာက ၁၀ နှစ် ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ၁၀ နှစ် ကျန်သေးတယ်။ အချိန်မရွေး ပြန်အဖမ်းခံရနိုင်တယ်၊ ပြန်အဖမ်းခံရရင် အနည်းဆုံး အဲဒီ ၁၀ နှစ်ကို အလိုအလျောက် ကျခံရမယ်။

လက်မှတ်ထိုးပြီး ကျမ လွတ်လာတဲ့အခါကျတော့ လွတ်လွတ်ချင်းပဲ ကျမသမီး နောက် လိုက်သွားတယ်။ နောက်ပိုင်းကျတော့လည်း ကျမ မနေနိုင်ဘူးလေ။ နိုင်ငံရေး ပဲ ကျမဆက်လုပ်နေတာပဲ။ နှစ်ခါ ထောင်ကျပြီးပြီဆိုတော့ ကျမအနေနဲ့က နှစ်ခါ ထောင်ကျပြီးမှ ကြောက်တယ်ဆိုပြီးတော့ အိမ်မှာကုတ်နေလို့လည်း မရဘူး။ နောက် ကျမအရင်တုန်းက ရန်ကုန်တိုင်းမှာ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်ယူခဲ့တယ်။ ထောင်က ပြန်လွတ်လာတော့ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ တာဝန်ပြန်ပေးတယ်။ နောက် လူမှုအထောက် အကူပြုကော်မတီမှာလည်း ကျမကို တာဝန်ပြန်ပေးတယ်။ ကျမအတွက် လုပ်စရာ

အလုပ်တွေကလည်း အများကြီး။ ရန်ကုန်တိုင်းမှာဆိုရင်လည်း အမျိုးသမီး ခေါင်းဆောင် ဖြစ်လာတဲ့အခါကျတော့ အမျိုးသမီးတွေအတွက် ပညာအရည်အချင်း မြှင့်တင်ရမှာတွေ အများကြီးရှိတယ်လေ။ နောက် ရန်ကုန်တိုင်းမှာလည်း လုပ်တဲ့ ကိုင်တဲ့လူနည်းနေတယ်၊ ကျမ ပြန်လုပ်တယ်။

ကျမကို တပတ်တခါ၊ ကျမကို ထောက်လှမ်း ရေး ၇ က လာလာကြည့်ရတဲ့လူ ရှိတယ်။ အိမ်မှာတွေ့တဲ့လူဆိုရင် သူက ဘယ်သူတုန်းလို့ ထောက်လှမ်းရေးက မေး တယ်။ ဒီနေ့ ရုံးတက်လား၊ ဘာလုပ်ခဲ့လဲ၊ ဘယ်သူနဲ့တွေ့လဲဆိုတာ အဲဒါမျိုးလည်း မေးတတ်တယ်။ စိတ်ထဲမှာ အနှောက်အယှက် ဖြစ်တာပေါ့လေ။

ဒီပဲယင်းအရေးအခင်းဖြစ်သွားပြီးတဲ့နောက် ကျမတို့က တော်တော် တုန်တုန် လှုပ်လှုပ်ဖြစ်သွားတာပေါ့။ ဒီလောက်တောင်မှ ရက်စက်တယ်ဆိုပြီးတော့။ ဒီဖြစ်ရပ်ကို ကျမတို့ ပြည့်သူ့လွတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တွေက စုပေါင်းပြီးတော့ လက်မှတ်ထိုးပြီး စာတင်မယ်ဆိုပြီး စီစဉ်ကြတယ်။ ကျမတို့ရန်ကုန်တိုင်းက တချို့လူတွေက မတင်ချင် ဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျမတို့ အချင်းချင်းပဲ တိုင်ပင်ပြီးတော့ လက်မှတ်ထိုးပြီး တင်ကြ တယ်။ ဒီလိုမျိုးအလုပ်တွေဟာ ကျမလက်ချက် သိပ်မကင်းဘူးဆိုတာ အမြဲတမ်း ထောက်လှမ်းရေးက တွက်လေ့ရှိတယ်။

တညနေမှာ ကျမကို လာဖမ်းတယ်လေ။ ဒီပဲယင်းအရေးအခင်းက လူတယောက် ထွက်ပြေးတာနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ကျမဆီ အကူအညီလာတောင်းတယ်ဆိုတဲ့ ကိစ္စ နဲ့ဖမ်းတာ။ ဖမ်းပြီးတော့ တညလုံး သူတို့စစ်တယ်။ နောက်နေ့မနက်ကျတော့ ကျမကို အိမ်ပြန်ပို့တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျမတွက်နေတာကတော့ ကျမ အကြွေးပြန်ဆပ်ရ တော့မယ်ပေါ့။ အဲဒီ ဖမ်းတဲ့ထောက်လှမ်းရေးတွေက အသစ်တွေ။ ကျမကို သိတော့ သိတယ်။ ၁၄ (တပ်မတော် ထောက်လှမ်းရေး အမှတ် ၁၄)က ဖမ်းတာဆိုတော့ ကျမ ပြန်လွတ်လာတယ်။ တကယ်လို့ ကျမမှာ အကြွေးရှိတယ်ဆိုတာ သူတို့သိရင်၊ သူတို့ ပြန်လွတ်ချင်မှ ပြန်လွတ်မယ်။

ကျမက နည်းနည်းကြောက်သွားတယ်။ နောက်တခါ ထောင်ကျရင်တော့ မလွယ်တော့ဘူး ဆိုပြီးတော့။ ထောင်မကျချင်ဘူး။ နောက်ပြီးတော့လည်း ကျမတို့ လုပ်စရာရှိတဲ့အလုပ်တချို့ကို ဒီဘက် (ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်)မှာ လုပ်မယ်ဆိုပြီးတော့ ထွက်လာတာပါ။ ။

နောက်ဆက်တွဲ - ၅

**အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် အကျဉ်းကျခဲ့သော
ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့ နှင့် ဆက်သွယ်မေးမြန်းခြင်း**

၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် နာမည်ကျော် စာရေးဆရာမကြီး ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့သည် သမီးဖြစ်သူနှင့်အတူ ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ အာဏာပိုင်များက ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့အား နိုင်ငံခြားအသံလွှင့်ဌာနများသို့ သတင်းပေးပို့ခဲ့သည်ဟု စွပ်စွဲပြီး ထောင်ဒဏ်ဆယ်နှစ် ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်း များက ဝိုင်းဝန်းတောင်းဆိုခဲ့ကြသဖြင့် ထင်ရှားသည့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတဦး ဖြစ်လာသည်။

ထို့ကြောင့် ထောင်အာဏာပိုင်များက ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့အား အခြားအကျဉ်းသား များကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ အခွင့်အရေး အနည်းငယ်ပေးခဲ့သည်။ အင်းစိန်အကျဉ်းထောင် တွင် ခုနှစ်နှစ်ခန့် ချုပ်နှောင်ခံခဲ့ရပြီး ပြန်လည်လွတ်မြောက်ခဲ့သည်။ ကလောင် အမည်မှာ စမ်းစမ်းနွဲ့ (သာယာဝတီ) ဖြစ်သည်။ နော်ဝေနိုင်ငံအခြေစိုက် အသံလွှင့် ဌာနတခုဖြစ်သော ဒီမိုကရက်တစ်မြန်မာ့အသံက ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့နှင့် ဆက်သွယ် မေးမြန်းချက်များကို ၂၀၀၁ ခုနှစ် ဇူလိုင် ၂၃ တွင် ထုတ်လွှင့်ခဲ့သည်။ ဆရာမ ဒေါ်စမ်းစမ်းနွဲ့ ရှင့်။ ဆရာမအနေနဲ့ ထောင်ထဲမှာ ၇ နှစ်နီးပါးနေထိုင်ခဲ့ရ တာဆိုတော့ ထောင်ထဲမှာ ဆရာမရဲ့နေ့စဉ်ဘဝ အကျဉ်းချုပ်လေးကို ပြောပြပါလား။

တနေ့တာ တိုက်ထဲမှာ တယောက်ထဲနေရပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့တစ်နှစ်ကျော် ကာလကစပြီး တယောက်ထဲပေါ့လေ။ လွန်ခဲ့တဲ့တစ်နှစ်ကျော် ဟိုဖက်ပိုင်းမှာတော့ သမီးနဲ့အတူနေရတယ်။ သမီးလွတ်ပြီးတော့ တစ်နှစ်နဲ့လေးလအကြာမှာ ကျမလွတ် တာ။ ဆိုတော့ ကျမသမီးက နှစ်ပြည့်သာမန်လျော့ရက်နဲ့ လွတ်တာဆိုတော့ ၅ နှစ် ၇ လ ထောင်ထဲမှာနေရတော့ ကျမ အဖော်ရတာပေါ့လေ။ အဲဒီနောက်ပိုင်းကာလ မှာတော့ ကျမတယောက်တည်းပဲ။ တိုက်ထဲမှာပဲ တယောက်တည်း နေရတယ်။

တိုက်ထဲမှာနေရတော့ တနေ့လုံးပေါ့။ ထောင်ထုံးစံအတိုင်း ပိတ်ထားတယ်။ မနက်ပိုင်းကို ၃၅ မိနစ် လမ်းလျှောက်ခွင့်ပေးတယ်။ ရေချိုး၊ လမ်းလျှောက်၊ အဝတ်လျှော်၊ ကြိုက်တာလုပ်ပေါ့။ ၃၅ မိနစ် အပြင်ထွက်ခွင့်ပေးတယ်။ ညနေပိုင်းကို ၂၅ မိနစ်ထွက်ခွင့်ပေးတယ်။ ကျမတို့ ဆေးရုံထမင်းဟင်းပေါ့နော်။ ဆေးရုံ Diet ဓာတ်စာပေးတယ်။ နေ့တိုင်း ဥတလုံးရတယ်။ ကျန်းမာရေးအတွက် ကျမတို့က တခုခု Complain လုပ်လိုက်မယ်ဆိုရင် ဆေးမှူး၊ ဆရာဝန် လိုအပ်သလိုလာပါတယ်။ ကျမဆိုလို့ရှိရင်တော့ လိုအပ်တယ်ထင်လို့ပေါ့နော်။ နာဗွိဂလင်းတွေ ထွက်လာတဲ့ အခါမှာ Physician တွေဆီ သွားပြပေးပါတယ်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနဲ့ ပရိဆီဂျာ အဆင့်ဆင့် ဖြတ်သန်းရလို့ နည်းနည်းတော့ ကြာတာပေါ့လေ။ ဒါပေမယ့် ထောင်ထဲ မှာ ဆေးကုရတယ်ဆိုတာက ဘယ်လိုပဲ အဆင်ပြေအောင် လုပ်ပေးလုပ်ပေး သိပ်တော့ အဆင်မပြေလှပါဘူး။

ကျမတို့ သိရသလောက် တိုက်အခန်းကျဉ်းကလေးထဲမှာ နှစ်ရှည်နေထိုင်ခဲ့ရတဲ့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေမှာ အမြဲတမ်း စိတ်ဖိစီးမှုတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရတယ်လို့ သိရ ပါတယ်။ ဆရာမရဲ့ အတွေ့အကြုံအရဆိုရင် ဘယ်လိုရှိမလဲ။

ကျမတို့အတွက် အပြင်ထွက်ချိန်ဆိုရင် သိပ်နည်းတယ်။ outing time အင်မတန် နည်းတာ။ အဲဒါ ပြန်တင်ရင် အများကြီးရတာပဲ။ အိမ်ရောက်တဲ့အခါ တော်တော် သွေးတိုးကျသွားတယ်။ တနေ့သုံးခါသောက်ရတဲ့ သွေးတိုးဆေး BSP အများကြီး သောက်ရတယ်။ အိမ်မှာ တနေ့တကြိမ်ပဲ သောက်ရတော့တယ်။

Tension အမြဲတမ်းရှိတယ်။ တံခါးသော့ခတ်လိုက်တဲ့အသံ ကြားတာနဲ့ စိတ်ထဲ မှာ တမျိုးဖြစ်သွားပြီ။ ထိတ်ထိတ်လန့်လန့် ဖြစ်နေရတာ။ ဘယ်လို ထိတ်ထိတ်

လန့်လန့်လည်းဆို ဘာကိစ္စနဲ့ တံခါးဖွင့်ပြီလဲပေါ့။ ပစ္စည်းသိမ်းဆိုင်ရင်လည်း အိမ်မှာ တစ်ခုခု ဖြစ်လို့များလား။ အဲဒါကို အရင်တွက်ရသေးတယ်။ အဲဒီမှာကလည်း လျှို့လျှို့ဝှက်ဝှက်လုပ်နေရတဲ့ အစဉ်အလာတွေရှိတော့ ဘာတစ်ခုကိုမှ ကြိုမပြောဘူး။ ကျမကို အိမ်ပြန်ထုတ်တယ်ဆိုရင်လည်း အိမ်ရောက်မှ “ဆွမ်းကျွေးလို့ ကလေးတွေနဲ့ တွေ့ဖို့ပြန်ထုတ်ပေးတာ” လို့ သိရတယ်။ ဆိုတော့ တစ်ခုခုပြဿနာရှိလို့လား ဆိုပြီး တော့ တလမ်းလုံး ဘုရားတလာရတယ်။ အဲဒီတော့ နေရထိုင်ရတာ အဆင်မပြေပါဘူး။ Tension အင်မတန်ရပါတယ်။ ကျန်းမာတဲ့သူကလည်း ကျန်းမာသလိုပဲ၊ မကျန်းမာတဲ့သူကလည်း သေခါနီးသွားသလိုပါပဲ။

နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေ လက်ပိုက်၊ ခေါင်းငုံ့ ဆိုတဲ့ ထောင်ပုံစံအတိုင်း နေရထိုင်ရတာလို့ သိရပါတယ်။ ဆရာမအနေနဲ့ရောရှင်း။

ကျမတို့လည်းပဲ ပုံစံထိုင်ရတာ စိတ်ထဲမှာ ကသိကအောင့် အင်မတန် ဖြစ်ပါတယ်။ နေရာတကာမှာတော့ ပုံစံထိုင်ရဘူး။ ဘယ်လိုခေါ်မလဲ၊ သက်ဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ်တွေ ထောင်ထဲမှာလှည့်ပြီး တန်းစီတာတို့ ဘာတို့ လုပ်တဲ့အခါမှာ ကျမတို့ အခန်းထဲမှာ အမျိုးသမီးထိုင်သလို ထိုင်လိုက်တာပါပဲ။ လက်ပိုက် ခေါင်းငုံ့ ဆိုပြီး ကျမတို့ကို အတင်းအကြပ်တော့ မပြောဘူးပေါ့။ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ထိုင်တယ် ဆိုတဲ့သဘောလောက်ပါပဲ။ နောက်ပြီး အကျိုးအကြောင်းရှိလို့ သွားပြီး စကားပြော မယ်ဆိုရင်လည်း ကျမတို့အတွက်က ပုံစံရပ်တာတို့ ခေါင်းငုံ့လက်ပိုက်တာတို့ မလုပ်ရပါဘူး။ ကျမတို့ကလည်း ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး၊ သူတို့ဘက်ကလည်း ပြန်ပြီးတော့ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးပါပဲ။

နောက်ပြီး ကျမတို့သိရသလောက်က အကျဉ်းထောင်ရဲ့ အခြေအနေတွေဟာ အရင် ကထက်စာရင် အခု နည်းနည်းလေး တိုးတက်မှုရှိလာတယ်လို့ သိရပါတယ်။ အဲဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ ပြောပြပါလား။

နည်းနည်းတော့ ပြောင်းလဲလာပါတယ်။ အရင်တုန်းကလို မဆိုးတော့ဘူးလေ။ အိုင်စီအာစီ ဆိုတာကလည်း အထဲကို ဝင်လာပြီမဟုတ်လား။ (မှတ်ချက်။ ။ အိုင်စီအာစီ - အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီကော်မတီ)

ဆရာမအနေနဲ့ရော နိုင်ငံတကာကြက်ခြေနီအဖွဲ့နဲ့ ထောင်ထဲမှာ တွေ့ဆုံ စကားပြော ခွင့် ရခဲ့ပါသလား။

တွေ့ရပါတယ်။ နိုင်ငံတကာကြက်ခြေနီအဖွဲ့နဲ့ တွေ့ရတဲ့အချိန်မှာ လူတွေ အင်မတန်ကို ပျော်သွားတဲ့အချိန်ပေါ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ လူလူချင်း တန်းတူ ရည်တူဆက်ဆံတဲ့ အဖွဲ့အစည်းတခု ရောက်လာတော့ ကျမတို့ လူလူချင်း တန်းတူ ရည်တူ ဆက်ဆံခွင့်ရတဲ့အခါ နည်းနည်းတော့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် လူဆိုတာ ပြန်ပြီး တော့ အမှတ်ရသွားတာပေါ့လေ။ ပြောရဆိုရ ဆွေးနွေးရတဲ့ အကြောင်းအရာတွေ ပေါ်မှာလည်း အင်မတန် ပျော်သွားကြတယ်။ အဲဒါ အပျော်ဆုံးအချိန်ပေါ့။

လွတ်လွတ်လပ်လပ် ပြောဆိုခွင့် ရှိပါသလား။

လွတ်လွတ်လပ်လပ် စကားပြောခွင့်တော့ ရပါတယ်။ ကျမတို့ကို ဆဲလ် (သေးငယ် ကျဉ်းမြောင်းသောအခန်း) တွေထဲက ဆွဲထုတ်ပြီး ပုံစံတွေဘာတွေ မထိုင်ရ တော့ဘူးပေါ့။ လွတ်လွတ်လပ်လပ် တခါတည်းကို သူငယ်ချင်းတွေ စကားပြောသလို အေးအေးဆေးဆေး စကားပြောလို့ ရသွားတယ်။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး လွတ်လွတ်လပ်လပ် ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒါလေးတွေ ပျော်ကြတာပဲ။

အိုင်စီအာစီ ပြန်သွားပြီးတဲ့နောက်ပိုင်း အာဏာပိုင်တွေက ဆရာမတို့ကို တစုံတရာ မေးမြန်းတာတွေ၊ ခြိမ်းခြောက်ပြောဆိုတာတွေ လုပ်တာမျိုးရော ရှိပါသလားရှင့်။

ဘာမှ မရှိပါဘူး။ မမေးပါဘူး။ ဒါကတော့ နဂိုကတည်းက နားလည်မှုရှိမယ်လို့ ထင်တယ်။

အိုင်စီအာစီကလည်း လာခွင့်ရတယ်၊ လွတ်လွတ်လပ်လပ် စကားပြောခွင့်လည်း ရှိတယ်ဆိုတော့ အတော့်ကို တိုးတက်မှုရှိတာပေါ့နော်၊ ထောင်တွင်းအစားအသောက် အခြေအနေကော ဘယ်လိုရှိပါသလဲရှင့်။

ထုံးစံအတိုင်း တာလပေါဟင်းနဲ့ ထမင်းပေါ့။ ကျမတို့ ဆဲလ်ထဲမှာတော့ Hospital diet ပေါ့။ တနေ့ကို ဥတလုံးရတယ်ဆိုတော့ အများနဲ့စာရင် တရက် ဥတလုံး

ပိုရတဲ့သဘောရှိတာပေါ့။ ကျန်တာတော့ ထောင်ဝင်စာပါပဲ။ အိမ်က Home Supply နဲ့ပဲ နေကြ ထိုင်ကြရတာပဲ။

နောက်ပိုင်း ဆေးဝါးကုသမှု ထောက်ပံ့မှု အခြေအနေတွေ့ရော ဘယ်လိုရှိပါသလဲ။
ဆေးဝါး၊ အစားအသောက် အားလုံး Home Supply ပဲ။ ဒါ မရှိလို့ကတော့ အခက်အခဲတွေ တော်တော်ရှိတယ်။ ဟိုမှာ ကျန်းမာရေး ကုသပေးတယ် ဆိုတာက လည်း ပါရာစီတမောတို့၊ ဒိုင်ဂျင်းတို့လောက်ပဲ ရှိတာကိုး။ ဒီတော့ အိမ်ကို ပြန်မှာရ တယ်။ အိမ်ကလာမှပဲ ကုသမှုတခုကို စနိုင်တယ်။

ကျမတို့ သိရသလောက် အိုင်စီအာစီကလည်း ဆေးဝါးတွေ ထောက်ပံ့ပေးနေတယ် လို့ သိရပါတယ်။

ဟုတ်ကဲ့၊ ရောဂါနဲ့အဆင်ပြေတဲ့ဆေးကတော့ ရှားတာပေါ့လေ။ ဖျားနာရုံ ဆိုရင်တော့ ဆေးတွေက ရှိတတ်ပါတယ်။ သာမန်အမှုတွေထဲမှာ ကျန်းမာရေးက တော်တော်လေး ပျက်စီးကြတယ်။ ဒီအတွက် ဆေးဝါးက အရမ်းလိုအပ်ပါတယ်။

အကျဉ်းထောင်ထဲမှာ ဆေးထိုးအပ်တချောင်းနဲ့ လူနာအများကြီးကို ဆေးထိုးနေ တယ်ဆိုတဲ့ သတင်းတွေ ထွက်နေပါတယ်။ အဲဒီအတွက် အကျဉ်းထောင်ဟာ အိတ်ချ်အိုင်စီ၊ အေအိုင်ဒီအက်စ်တွေ ဖြန့်ဖြူးပေးတဲ့နေရာ ဖြစ်နေမှာကိုလည်း စိုးရိမ် နေကြတယ်။ ဆရာမရဲ့အတွေ့အကြုံက ဘယ်လိုရှိပါသလဲ။

ဆေးထိုးအပ်ကလည်း နဂိုကတည်းက အပိုဆောင်ထားရတာတော့ ရှိတာပေါ့။ အရေးပေါ်အတွက် ဆိုပြီးတော့လေ။ နောက်ပြီးတော့ ၅(ည)တို့ နိုင်ငံရေးပုဒ်မတွေ ကျတော့ သူတို့ ရှာဖွေပြီး အသစ် လုပ်ပေးတာတွေတော့ ရှိပါတယ်။

စာရေးဆရာမတယောက်အနေနဲ့ ထောင်ထဲမှာ ၇ နှစ်တာ ကာလအတွင်း စာအုပ်စာတမ်းတွေ ဖတ်ခွင့်ရပါသလား။

အထဲမှာတော့ ဘာသာရေးစာအုပ်မှတစ်ပါး အခြားဖတ်ခွင့် မရှိပါ။ မိသားစုက ပို့တဲ့ တရားစာအုပ်တွေကို သူတို့ စိစစ်ပြီးတော့ ဖတ်ခွင့်မရဘူး ဆိုပြီးတော့ စာအုပ် သုံးအုပ်တောင် အပယ်ခံရတယ်။ အဲလိုပဲ ဖတ်ခွင့်ရတယ်။

ထောင်ဝင်စာ တွေ့တဲ့အခါမှာလည်း မိသားစုအကြောင်း၊ ကျန်းမာရေး အကြောင်း၊ အိမ်အကြောင်း ဒါတွေပဲ ဒါတွေပဲ ပြောခွင့်ရှိတယ်။ ထောင်ဝင်စာထွက်တဲ့ အခါမှာလည်း လက်မှတ်ထိုးရတယ်။ အကျဉ်းထောင်အတွင်းအကြောင်း လုံးဝမပြော ရပါဘူး။ ပြောလို့ရှိရင် အရေးယူခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရှိပါတယ် (ဆိုပြီး) လက်မှတ် ထိုးပြီး ထောင်ဝင်စာထွက်ရတဲ့ အစဉ်အလာတွေလည်း ယနေ့အထိ ရှိပါတယ်။

နောက်ဆက်တွဲ - ၆

မမြတ်မိုမိုထွန်း၏ ထောင်တွင်းအတွေ့အကြုံများ

မမြတ်မိုမိုထွန်းသည် မိခင်ဖြစ်သူ စာရေးဆရာမ စမ်းစမ်းနွဲ့ (သာယာဝတီ) နှင့်အတူ အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် ချုပ်နှောင်ခံခဲ့ရသည်။ အလုပ်ပိတ် တိုက်ခန်း အတွင်း ၆ နှစ်ကျော် နေထိုင်ခဲ့ရသည်။

၁၉၉၄၊ ဩဂုတ်လ ၄ ရက်နေ့တွင် ထောက်လှမ်းရေးများ ကျမအိမ်သို့ ရောက်လာပြီး တစ်အိမ်လုံးကို မွေနှောက်ရှာဖွေကာ ကျမအား ဖမ်းဆီးသွားခဲ့ကြပါသည်။ ထိုညမှစ၍ သုံးရက်ဆက်တိုက် ကျမ လုံးဝမအိပ်ရတော့ပါ။ ထောက်လှမ်းရေးများက တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် လူလဲနှင့် လုံးဝအနားမပေးဘဲ ဆက်တိုက်စစ်ပါသည်။ ထောက်လှမ်းရေးက မေးသမျှမေးခွန်းများမှာ ဟုတ်သည်ဟု ခေါင်းညှိတ်လိုက်လျှင် ကျမနှင့်တကွ အခြားသူများပါ မုချ ထောင်ကျရမည်ဖြစ်သဖြင့် မဟုတ်ကြောင်း ငြင်းရပါသည်။ တပီးသူများဘဝရော၊ ကိုယ့်ဘဝပါ ပျက်မည့်အရေးကြောင့် မညာချင်ဘဲညာခဲ့ရသည့်အဖြစ်မှာ အခံရခက်လှသော်လည်း မတတ်နိုင်ပါ။ “လုပ်ရဲရင်၊ ခံရဲရမယ်”၊ “ညာမပြောနဲ့” စသည်ဖြင့် ဘေးမှပတ်ချာဝိုင်းထားသော ထောက်လှမ်းရေးများက မခံချင်အောင် အမျိုးမျိုးပြောကြပါသည်။ နေ့ရောညပါ ဆက်တိုက် အမေး

ခံရသဖြင့် အိပ်ရေးပျက်နေသော်လည်း ကုလားထိုင် နောက်ကျောကိုပင် မှီမထိုင်ရခြင်း၊ စားပွဲပေါ်လက်ထောက်လျှင် တားမြစ်ခြင်းတို့ကို ခံခဲ့ရပါသည်။

ဘယ်နှစ်ညမြောက်မှန်း မမှတ်မိတော့သောတစ်ညတွင် ထောက်လှမ်းရေးအကြီးအကဲက ကျမကိုစစ်နေသည့် အခန်းထဲဝင်လာပြီး ကျမကွန်ပျူတာနှင့် စာစီပေးခဲ့သည့် ဆောင်းပါးတစောင်ကိုပြကာ “ဒါ နင်လုပ်တာမဟုတ်လား၊ ကောင်မ” ဟု ဆဲရေးကာ လက်နှင့်ရွယ်ပါသည်။ ကျမချက်ချင်းထရပ်ပြီး ခုခံရန် လက်ဖြင့် ပြန်ရွယ်လိုက်ရာ ဘေးမှရပ်နေသည့် ထောက်လှမ်းရေးများထဲမှ တဦးက လှမ်းအော်ပါသည်။ ဖခင်နှင့်သမီးအရွယ်၊ အသက်ချင်းလည်း အတော်ကွာနေသဖြင့် သူ့တပည့်များရှေ့တွင် သူ့အပေါ်အထင်ကြီးစရာမဖြစ်ဘဲ သိက္ခာကျစရာ ဖြစ်မည်စိုးရိမ်၍လား မပြောတတ်။ ထိုသူပါးစပ်မှ တွေ့ကရာရေရွတ်ပြောဆိုလျက် ထွက်ခွာသွားပါသည်။

အိပ်ငိုက်ပင်ပန်းနေသည့်ကြားမှ ကိုယ်ပြောသမျှ စကားလုံးများ မေ့လည်းမမေ့၊ ရှေ့နောက်လည်းမလွဲစေရန် သတိထား မှတ်သားနေရပါသည်။ “ဟိုလူ့ကိုသိလား၊ ဒီလူ့ကို သိလား” စသည်ဖြင့် နာမည်များ တခုပြီးတခုမေးပါသည်။ ဤအချိန်မျိုးတွင် ကိုယ်နှင့်သိသူ မှန်သမျှ ဒုက္ခရောက်ဖို့သာရှိသဖြင့် “မသိဘူး” ဟုသာ ဖုံးကွယ်ရပါတော့သည်။ သူတို့က ကျမ အကုန်ထုတ်ပြောလျှင်၊ ဖော်လျှင် ကျမကို လွှတ်ပေးမည် ဟု ကမ်းလှမ်းပါသည်။ အခြားသူများ၏ ဘဝပျက်အောင်လုပ်ပြီး ကိုယ့်လွတ်လမ်းယူရမည့်ကိစ္စဖြစ်နေသဖြင့် လူသားချင်းစောင့်စည်းရမည့် ကျင့်ဝတ်အရရော၊ ဂုဏ်သိက္ခာအရပါ မည်သို့မျှ မဖြစ်နိုင်ပါ။ တွင်တွင်ဘူးခံငြင်းခြင်းဖြင့်သာ လွတ်လိုလွတ်ငြား ရုန်းရပါသည်။ တညတည်း ပြိုင်တူအဖမ်းခံခဲ့ရသော စမ်းချောင်းမြို့နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးခင်မောင်ဆွေနှင့် အင်းစိန်မြို့နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဦးစိန်လှဦးတို့ကလည်း လူတိုင်းအပေါ် ကာကွယ်ပါသည်။ သို့သော် သူတို့ကိုယ်သူတို့မူ မကာကွယ်နိုင်တော့ပါ။

အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သော ကျမ ဆရာမအကြောင်းကို မေးသည့်အခါ သူ့အိမ်သို့ လိုက်မဖမ်းနိုင်စေရန် “ဂျပန်ကို သွားခဲ့ပြီ” ဟု ပြောလိုက်ရပါသည်။ လိပ်စာမေးရာ အကြိမ်ကြိမ် ရောက်ခဲ့ဖူးသည့်အိမ်ဖြစ်သော်လည်း ဖြေ၍မဖြစ်သဖြင့် သေချာမသိဟုဆိုကာ ရေရေရာရာ မပြောတတ်သည့်ပုံ လုပ်ရပါသည်။ ပြောထားသမျှ အချက်အလက်များကိုလည်း (မဟုတ်တာတွေမို့)

ရှေ့နောက်မလွဲစေရန် ပြန်မှတ်နေရပါသည်။ ထောက်လှမ်းရေးက အားလုံးထုတ်ပြောလျှင်၊ ဝန်ခံလျှင် အိပ်ရမည်၊ နားရမည်ဟု ကမ်းလှမ်းပါသည်။ ဆက်လက် ဖုံးကွယ်မနေစေရန် လုံးဝ ပြန်မလွှတ်နိုင်တော့ဟု သတိပေးပါသည်။ အလွန် အအိပ်ပျက်၊ အစားပျက်ဖြစ်အောင် ညှဉ်းပန်းခံထားရသည့်အပြင် မခံနိုင်အောင်လည်း အမျိုးမျိုး အပြောခံ၊ အဆွဲခံနေရပါသည်။ မလွတ်မြောက်နိုင်တော့ကြောင်းလည်း ကံကြမ္မာက တဖြည်းဖြည်း သိသာလာပါသည်။ သို့သော် အခြားသူများအတွက် ဆက် ဘူးခံပေးဖို့ လူဝတ္တရားက ကျန်ရှိနေပါသေးသည်။ ထောင်မကျလျှင်တောင်မှ ဤစစ်ကြောရေးစခန်းမျိုးသို့ ခဏတဖြုတ် ခေါ်မေးခံရသည့်အဖြစ်မျိုး မည်သူ့ကိုမှမကြုံစေလိုပါ။ နောက်ဆုံးအချိန်အထိ မျှော်လင့်ချက် လက်မလွှတ်တတ်ကြသည့် လူ့သဘာဝအရလည်း မလွတ်ကာမှနေရောဟု သဘောထားပြီး ဆက်ငြင်းနေရပါသည်။

ခေတ်ပြိုင်ဂျာနယ်တစောင်ကို ကျမရှေ့ချပြီး ကျမရေးခဲ့သည့် ဝတ္တုကိုပြပါသည်။ ၁၉၈၈ ခု စစ်အာဏာသိမ်းပြီး နောက်တနေ့တွင် ကျဆုံးခဲ့သည့် မဝင်းမော်ဦး အကြောင်းကို အခြေပြု ရေးထားခြင်းဖြစ်ပြီး ရန်ကုန်မြို့ပေါ် ဝါဒဖြန့်ချိရေးအတွက်သာ ရည်ရွယ်ပါသည်။ မည်သူပို့ပေး၍ ခေတ်ပြိုင်တွင်ပါနေမှန်းပင် မသိပါ။ ကျမ မရေးကြောင်းငြင်းသော်လည်း မရတော့ပါ။ ကျမအိမ်တွင် သူတို့ရှာတွေ့လာသည့် ဆောင်းပါးတပုဒ်အကြောင်းလည်း ထပ်မေးပါသည်။ ကိုယ့်လက်အတွင်း မိသဖြင့် ကျမရေးတာဟုသာ ပြောလိုက်ရပါသည်။ အမှန်က ကျမရေးခြင်းမဟုတ်ပါ။

ဖမ်းဆီးခံရပြီး ငါးရက်မြောက်နေ့တွင် ကျမကို အင်းစိန်ထောင်သို့ ပို့လိုက်ပါသည်။ မှောင်မဲနေသော အခန်းတခုထဲထည့်ပြီးနောက် မိနစ်ပိုင်းအတွင်း ထိုအခန်း၏ နောက်တံခါးကို သံနှင့်ရိုက်၍ အသေပိတ်သွားပါသည်။ လေရှူစရာဟူ၍ ရှေ့ဘက်မှ တပေခွဲ နှစ်ပေအရွယ်ရှိသည့် သံဆန်ကာပေါက်သာ ရှိသဖြင့် မှောင်ညစ်ညစ် အခန်းကျဉ်းလေးထဲသို့ တိုးဝင်လာသမျှလေကိုသာ ရှူရပါသည်။ အခန်းထောင့်တွင် မိလ္လာအိုးထားရာ မိလ္လာချောင်မှ အညစ်အကြေးနံ့ကလည်း တချက်တချက် ဆိုးရွားလှပါသည်။

စရောက်သည့်ညတွင် ဖျာတစ်ချပ်၊ စောင်တထည်နှင့် ပလပ်စတစ် ရေခွက်တခွက်ပေးပါသည်။ ပလပ်စတစ်ခွက်ကို ခေါင်းအုံးလုပ်ပြီး အိပ်လိုက်ရာ မြောက်များလှစွာသော ကြမ်းပိုးများ ကိုက်နေသည့်ကြားမှ အိပ်ပျော်သွားခဲ့ပါသည်။ ဖျာပေါ်

စောင်ခင်း၍ထိုင်နေပြီး ခဏကြာလျှင် ကြည့်လိုက်ပါက စောင်ပေါ်တက်လာသည့် ကြမ်းပိုးများစွာကို တွေ့ရပါသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် ညိုညစ်ညစ်ထမင်းခဲတပန်းကန်နှင့် မီးခိုးရောင်လား၊ အမည်းရောင်လား မခွဲတတ်သည့် ဟင်းရည်တပန်းကန်ကိုရပါသည်။ အခွံမရွတ်ထားသည့် မြင်းစားပဲခေါ် ပဲတမျိုးကို ဆားဖြင့်ရောပြုတ်ထားခြင်းဖြစ်၍ ပဲခွံမှ အမည်းရောင်များက ဟင်းရည်ထဲကူးကာ မည်းညစ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ အရသာမရှိကြောင်းကို အထူးပြောနေစရာမလိုပါ။ ဝန်ကျိကျိ ငါးပိအညံ့စား တဖွန်းစာလည်း ရပါသည်။

ညနေဘက်တွင်မူ ထမင်းနှင့် တာလပေါခေါ် ဟင်းရွက်ပြုတ်ရည် တပန်းကန်ရပါသည်။ ဟင်းရွက်ပြုတ်ရည်မှာ မည်မျှ ညံ့ဖျင်းစေကာမူ ထိုအရည်ထဲပါလာသည့် ဟင်းနုနွယ်ရွက်များကိုပင် မျက်နှာမဲ့ အကျဉ်းသားများ မရကြပါ။ ထမင်းပေါ် အရည်ကျဲတောက်တောက် ဆမ်းပေးရုံမျှသာ ရပါသည်။ အာဟာရချို့တဲ့ပြီး ရေလုံလောက်စွာမရကြသဖြင့် ထောင်နှင့် ဝဲမှာ အမြွှာပူးလို ဖြစ်နေပါသည်။

ထောင်ဝါဒါများ၏ အော်ဟစ်၊ ဆဲရေးတိုင်းထွာသံများ၊ တရွှမ်းရွှမ်း ရိုက်နှက်သံများကိုလည်း နေ့ညမပြတ် ကြားနေရပါသည်။ ကျမတို့မရောက်မီကမှ မစာ (အဖ-ဦးထွန်းစိန်) အမည်ရှိ ကိုယ်ဝန်ဆောင်အမျိုးသမီးတစ်ဦး ရိုက်နှက်ခံရ၍ သေဆုံးခဲ့ကြောင်း စိတ်မကောင်းစရာသတင်းကို နောက်မှသိရပါသည်။ မနက်ပုံစံထိုင်နေစဉ် ဆေးလိပ်သောက်မိသော၊ မသိနားမလည်ရှာသော အမယ်အိုနှစ်ဦးမှာလည်း သမီးအရွယ် ထောင်မှူးမ၏ ရိုက်နှက်ခြင်းကို မရှုမလှ ခံရပါသည်။ အချို့ ကလေးအမေများမှာ သုံးလေးနှစ်အရွယ် သားငယ်များ၏ မျက်စိရှေ့မှာပင် ငှူးထောက်ပြီး ဒဏ်ပေးခံရအရှိန်ခံကြရပါသည်။

အာဟာရချို့တဲ့ခြင်း၊ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု ညံ့ဖျင်းခြင်းတို့ကြောင့် ကလေးများ မကြာခဏ အသေ၊ အပျောက်ကြုံရပါသည်။ ကြွပ်ကြွပ်အိတ် ခေါ် ပလပ်စတစ်အိတ်ကြီးတစ်လုံးကို ထောင်ဝါဒတစ်ယောက်ကဆွဲပြီး မိန်းမထောင်ဝင်းတံခါးဝမှ ထွက်သွားလျှင် ကလေးတယောက် သေပြန်ပြီဟု နားလည်နိုင်ပါသည်။ ထိုမြင်ကွင်းမှာလည်း မထူးဆန်းတော့ပါ။

တရက်တွင် ကလေးမိခင်တဦးသည် ပိန်ချိုးချိနဲ့နေသော သူ့သားငယ်ကို ရင်ခွင်တွင်ပွေ့၍ ထောင်မှူးမထံ ရောက်လာပါသည်။ သူ့နို့ခမ်းသွားပြီဖြစ်ကြောင်း၊

ထောင်ဝင်စာ လာရောက် ထောက်ပံ့မည့်သူလည်းမရှိ၍ ရင်သွေးငယ်ကို နို့မှုန့်လည်း မတိုက်နိုင်၊ ရေသာတိုက်နေရသဖြင့် တခါက အလွန်ဝပြုံးခဲ့သော သူ့သားငယ်မှာ ပိန်ချုံးနေပြီဖြစ်ကြောင်းပြောကာ ပတ်ထားသော အနီးကို ဖယ်ပြပါသည်။ အရိုးပေါ်အရေတင်၊ ပိန်ကပ်သေးညှက်ပြီး အသားမရှိသော အရေပြားကလေးများက ရှုံ့တွနေသဖြင့် မျောက်မျက်နှာနှင့်ပင် တူနေသောကလေးကို မရှုရက်စဖွယ် တွေ့ရပါသည်။ မိခင်သည် သူ့သားငယ်အတွက် နို့နှင့် အစာရေစာပေးရန် လာရောက် တောင်းဆိုခြင်း မဟုတ်ပါ။ ဤအခွင့်အရေး မရနိုင်မှန်းလည်း မိခင်သိပါလိမ့်မည်။ သူတောင်းဆိုသည်မှာ သားကလေး အသက်ရှင်ရေးအတွက် ထောင်အပြင်ဖက်သို့ ထုတ်ပေးနိုင်ဖို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ စာနာတတ်သော အကျဉ်းသူတစ်ဦးက သူ့လွတ်သည့် နေ့တွင် ကလေးကိုခေါ်သွားပြီး အဘိုးအဘွားများ၏ နေအိမ်သို့ပို့ပေးရန် သဘောတူပါသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့သားငယ်ကို ထိုအမျိုးသမီးနှင့် ထည့်ခွင့်ပြုရန် လာရောက် အရေးဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထောင်စည်းကမ်းနှင့် မညီညွတ်သဖြင့် ထောင်မှူးမက ချက်ချင်း ပယ်ချ လိုက်ပါသည်။ “ကလေးကိုလာခေါ်ဖို့ အိမ်ကိုအကြောင်းကြားခိုင်း” ဟုသာ အဖြေ ပေးသဖြင့် ထိုမိခင် (မသိတာမိုး)သည် အသက်ရှင်နိုင်ရန် မလွယ်ကူတော့သော သားကလေး စောမိုးကိုပွေ့ကာ ပြန်လှည့်သွားရပါသည်။ ထောင်ဝင်စာပင် လာမတွေ့နိုင်သော သူ့မိဘခမျာ ကလေးကို လာခေါ်ရန်ပင် စရိတ် ရှိကောင်းမှ ရှိပါလိမ့်မည်။ ဤအခြေအနေမဲ့မိခင်ငယ်သည် မကျန်းမာသော သားကလေး အပြင် လောကတွင် အသက်ဆက်ရှင်စေချင်လွန်းသဖြင့် တကယ်မရှိသော မိဘအမည်ကို အသုံးချကာ ထောင်ကိုလှည့်စားဖို့ ကြံစည်ခြင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ နောက်ရက် များသိပ်မကြာမီမှာပင် ကလေးငယ် သေဆုံးသွားပြီဖြစ်ကြောင်း သိလိုက်ရပါသည်။

ထောင်တွင်း၌ မိခင်နှင့်အတူ နေထိုင်ရသော ကလေးငယ်များမှာ လောကကြီး အကြောင်း ဘာမျှမသိရှာပါ။ ခွေးကိုပင်မမြင်ဖူးရှာသဖြင့် ခိုတကောင်ကို ဟဲ့ခွေး ဟဲ့ခွေးဟု ကြားဖူးနားဝနှင့် မောင်းထုတ်နေသော ကလေးများလည်း တွေ့ရတတ်ပါ သည်။ မော်တော်ကားဟူသည်မှာ ဘာမှန်းမသိသော၊ အုတ်ရိုးမရှိသော အရပ်တွင် လွတ်လွတ်လပ်လပ် သွားလာနေ၍ရသည်ကို မသိသော ကလေးများဖြစ်ပါသည်။

မျက်မမြင် အမယ်ဒု၊ ခြေတစ်ဘက်မရှိသည့် မိန်းကလေး၊ စိတ္တဇဝေဒနာသည် အမျိုးသမီး စသူတို့မှာလည်း အခြေအနေမဲ့ပုဒ်မဖြင့် ရဲကဖမ်းသဖြင့် ထောင်ထဲ ဝင်လိုက်ထွက်လိုက်နှင့် လမ်းပေါ်နှင့်ထောင်ထဲ ကျင်လည်နေရတတ်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာ လူမှုဝန်ထမ်းဂေဟာများသို့ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကို ပို့ဆောင် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းမရှိပါ။ ထိုသူများကို ခိုကိုးရာမဲ့ လမ်းပေါ်တွေ့ရသဖြင့် “တောင်းရမ်း စားသောက်မှု”၊ “အချိန်မတော် လမ်းလျှောက်မှု” စသောအမှုများဖြင့် စွဲဆိုထောင်ချခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ ထောင် ၇ နှစ် ကျပြီးနောက် အချုပ်တိုက်မှ အကျတိုက်သို့ ပြောင်းနေရပါသည်။ ၇ ပေ၊ ၉ ပေ အကျယ်အဝန်းသာရှိသော အခန်းငယ်မှာ အလင်းရောင်နည်းပြီး မှောင်ပါသည်။ ထိုအခန်းတွင် လအတန်ကြာနေပြီးမှ လင်းသည့်အခန်းသို့ ရွှေ့ရပါသည်။

လမ်းလျှောက်ထွက်ချိန်မှာ မနက် ၁၅ မိနစ်၊ ညနေ ၁၀ မိနစ်သာ ရပါသည်။ ကျန်အချိန် ၂၃ နာရီကျော်လုံးလုံး အခန်းကျဉ်းလေးထဲတွင်သာ အချိန်ကုန်နေရပါသည်။ တရားစာအုပ် အနည်းငယ်မှအပ အခြားစာဖတ်ခွင့် လုံးဝမရပါ။ ထောင်ဝင်စာထွက်လျှင်လည်း ကိုယ့်အကြောင်း၊ မိသားစုအကြောင်းကလွဲလျှင် ဘာမျှ မပြောဆိုရသဖြင့် အပြင်လောကသတင်း ဘာမျှမသိကြပါ။

စာအလွန်ငတ်လာသောအခါများတွင် အချို့က ဆေးပေါ့လိပ် ဖင်စီခံများကို ဖြု၍ ရသမျှ စာလုံးအစအနများကို ဖတ်ကြပါသည်။ မင်္ဂလာဆောင်သတင်း၊ နာရေးသတင်းစသည့် သတင်း အတိုအစများပါမရှောင် ထိုစာရွက်အပိုင်းအစကလေးများမှ ရသမျှစာကို ဖတ်ကြရပါသည်။ တခါတွင် ထောင်ဝါဒါများ ဒန်ပေါက်စားပြီး ဒန်ပေါက်ထုပ်သည့်စက္ကူကို အမှိုက်ပုံးထဲ လွှင့်ပစ်ခဲ့ပါသည်။ (ထိုအချိန်က သတင်းစာစက္ကူနှင့် ထုပ်သောခေတ် မကုန်သေးပါ။) ကျမ အပြင်ဖက် လမ်းထွက်လျှောက်ခွင့် ရရှိန်တွင် ထောင်ဝါဒါများ မမြင်အောင် ကောက်ပြီး တတိုက်လုံးကို ဝေငှ ဖတ်စေခဲ့ပါသည်။ ထောင်မှလွတ်ခါနီးတွင် အဒေါ်ဖြစ်သူ ကွယ်လွန်၍ ခြောက်နှစ်နီးပါး ကာလအတွင်း ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် အပြင်ထွက်ခွင့် ခေတ္တရခဲ့သည်။ အပြန်တွင် အိမ်မှသတင်းစာတစ်စောင်ကို ထောင်ဝါဒါအလစ်တွင် ကိုယ်တွင်ဂှက်၍ သယ်လာခဲ့ပြီး တစ်တိုက်လုံးရှိ ဘဝတူအကျဉ်းသားများ ဖတ်စေပြီးမှ ဖျောက်ဖျက်လိုက်ရပါသည်။

အာဟာရချို့တဲ့ခြင်း၊ အပြင်လောကနှင့် အဆက်ပြတ်နေခြင်း၊ အနေအထိုင် ကျဉ်းကျပ် ဆင်းရဲခြင်းများကြောင့် အချို့မှာ မှတ်ဉာဏ် ချွတ်ယွင်းလာပါသည်။ ထို့ကြောင့် အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ပြန်ပြောင်းပြောပြရာတွင်ပင် တကြိမ်နှင့် တကြိမ် မတူကြတော့ပါ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်း နာဇီအကျဉ်းစခန်းများမှ အကျဉ်းသား များ ကိုယ်၊ စိတ် ဖိစီးမှုကြောင့် သားသမီးအမည်ပင် မမှတ်မိကြတော့သည့်အဖြစ်ကို သတိရမိပါသည်။

တတိုက်တည်း အတူတူနေခဲ့ရသည့် ကဗျာဆရာမ ဒေါ်စိမ်းပင်မှာ ထောင်ထဲတွင် အာရုံကြော အားနည်းလာသောကြောင့် ခြေဒရွတ်ဆွဲ၍ လမ်းလျှောက်နေရပါသည်။ ထုံးစံအတိုင်း ထိရောက်သော ကုသမှုမျိုးမရကြပါ။ နှစ်စေ့၍ လွတ်မြောက်ချိန်တွင် အခြားလွတ်လူများနှင့်အတူ အမျိုးသမီးထောင်တံခါးဝမှ ခြေဒရွတ်ဆွဲ၍ ထွက်ခွာ သွားသော အန်တီစိမ်းကို နောက်ဆုံး တွေ့လိုက်ရပါသည်။ အပြင်ရောက်ပြီး ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ပိုမိုဆိုးရွားလာကာ နောက်ဆုံး ကိုယ့်အကြောင်းကိုပင် အကုန်အစင် မမှတ်မိရာတော့ကြောင်း ကြားသိရပါသည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်တွင် ကျမတို့ တထောင်လုံးကို အရေးပေါ် ဆေးသုတ်ပါသည်။ လိုအပ်သည့် သင်္ဘောဆေး၊ စုတ်တံ စသည်တို့အတွက် ငွေကြေးတတ်နိုင်သည့် အကျဉ်းသားများထံမှ (ပိုပိုသာသာ) ကောက်ခံသဖြင့် ထောင်ဂဏန်း၊ သောင်း ဂဏန်းစသည်ဖြင့် အိမ်ကပေးနိုင်သမျှ ပေးကြရပါသည်။ ထောင်လည်ပတ်ရန် စရိတ် အဝဝကို အကျဉ်းသားများနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများက ပေးဆောင်ရသည့် ရယ်စရာဖြစ်ရပ်သည် မြန်မာပြည်အနှံ့ အကျဉ်းထောင်များတွင် ဘာမျှမထူးဆန်းပါ။ ကြာလျှင် ကိုယ့်ကို ချုပ်နှောင်ထားနိုင်ဖို့ သော့ခလောက်ဖိုး၊ သံတိုင်ဖိုးကအစ ကိုယ်တိုင်ပေးရတော့မည်ဟု ပြောမိပါသည်။

ကျမတို့ တိုက်ကိုလည်း အလားတူ ဆေးသုတ်ပြီး ပြုတင်းပေါက်များကို အပြင်မှ ကြည့်လျှင် ဘာမျှမမြင်နိုင်အောင် ထုံးသုတ်ထားပါသည်။ အရေးပေါ် ကိစ္စတစ်ခု အတွက် ပြင်ဆင်နေခြင်းဖြစ်မှန်း ရိပ်မိသော်လည်း ဘာမှန်းတော့မသိရပါ။ တနေ့တွင် မူ တထောင်လုံးရှိအကျဉ်းသားများကို ကိုယ်နေသည့်အဆောင်အတွင်း ပုံစံထိုင်ခိုင်း သည်။ တတိုက်လုံးကိုလည်း အခန်းတိုင်းမည်သူမျှ အပြင်မထွက်ရတော့ဘဲ တံခါးပိတ် လိုက်ပါသည်။ ဧည့်သည်လာကြည့်လျှင် အထဲမှအသံမထွက်ရဟု သတိပေးထားပါ

သည်။ တိုက်ထဲတွင် ချုပ်နှောင်ထားသော နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား လုံးဝမရှိကြောင်း၊ တိုက်ခန်းများမှာ လူမရှိဘဲ သော့ခတ်ထားသည့် အခန်းလွတ်များသာဖြစ်ကြောင်း လိမ်ညာရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အထဲမှလူများမှာ ပြုတင်းပေါက်များကို ထုံးသုတ်ထားသဖြင့် အပြင်ကို ဘာမျှ မမြင်ရပါ။ လူတစ်ယောက်လာသည်၊ ပြန်သွားသည် ဆိုသည်ကိုသာ သိလိုက်ရပါ သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အခြားအကျဉ်းသားများ ပြန်ပြောပြသဖြင့် လာရောက်သည့် အထူးဧည့်သည်မှာ အိုင်စီအာစီ (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီကော်မတီ)မှ ဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။ မည်သူနှင့်မျှ မတွေ့လိုက်ရဘဲ ထောင်ကို ကြည့်ရုံ ကြည့်သွားရဟန် တူပါသည်။

ထိုအချိန်တွင် ကျမတို့မှာ တိုက်တွင်မရှိတော့ပါ။ အိုင်စီအာစီမလာမီကပင် အမျိုးသမီးအကျဉ်းတိုက် နှစ်တိုက်စလုံးမှ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့ကို အခြား တနေရာသို့ လျှို့ဝှက် ရွှေ့ပြောင်းလိုက်ရာ ကျမလည်း ပါသွားပါသည်။

ရွှေ့ထားသည့် လျှို့ဝှက်နေရာတွင် ထောင် ၄၂ နှစ်ကျသည့် မသော်တာထွန်း၊ ၇ နှစ်ကျသည့် မရမ်းကုန်းအမတ် ဒေါက်တာမေဝင်းမြင့်တို့နှင့် အိုင်စီအာစီ မပြန်မချင်း အတူ နေခဲ့ရပါသည်။ မသော်တာမှာ အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး စာရွက်များကို သူပိုင်သည့် မိတ္တူဆိုင်တွင် မိတ္တူကူးပေးသဖြင့် ၄၂ နှစ်ကျခြင်းဖြစ်ပြီး ကျမတို့ချင်း တွေ့စဉ်က အသက် ၂၉ နှစ်အရွယ်သာ ရှိပါသေးသည်။ ထောင် ၂၈ နှစ်ကျလာသည့် မကြုံကြုံမာသည် သားသမီးများသည့် မိခင်ဖြစ်ပြီး ထောင်ဝင်စာမရှိသဖြင့် အခက်အခဲများနှင့် အသက်ရှင်နေရပါသည်။

မရမ်းကုန်းမြို့နယ်မှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်ဒေါ်မေဝင်းမြင့်နှင့် အတူနေခဲ့ရ သော်လည်း ကိုယ့်တိုက်ကိုယ် အသီးသီး ပြန်ရောက်သွားသည့်အချိန်မှစ၍ လူချင်း မတွေ့ရတော့ပါ။ သို့သော် သဘောကောင်းသော ဆရာဝန်မတဦးပီပီ သူ့ထောင်ဝင် စာထဲမှ စားနပ်ရိက္ခာများကို ခွဲခြမ်း၍ ပို့ပေးရှာပါသည်။ သူ့ထံ မည်သည့်အရာမျှ ပြန်မပို့ပေးရန်လည်း မှာပါသည်။ ဒေါက်တာဒေါ်မေဝင်းမြင့်သည် အခြားအကျဉ်းကျ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် အတော်များများနည်းတူ ယခုတိုင် မလွတ်သေးပါ။

နောက် လအနည်းငယ်ကြာပြီးနောက် အိုင်စီအာစီမှ အဖွဲ့တဖွဲ့ အင်းစိန်ထောင် သို့ ရောက်လာပါသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာအတွင်း ပြင်ပကမ္ဘာမှ လူများများနှင့် ပထမ

ဆုံး ပြန်လည်တွေ့ဆုံခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သူတို့ပြောပြ၍ အမေရိကန်သမ္မတဟောင်း ကနေဒီ၏သား ဂျွန်အက်ဖ်ကနေဒီ ဂျူနီယာ လေယာဉ်ပျံပျက်ကျ၍ ကွယ်လွန်သွားပြီ ဖြစ်ကြောင်း၊ အမေရိကန်သမ္မတ ရွေးကောက်ပွဲတွင် ဂျော့ချ်ဘုရှ် (ဂျူနီယာ) အရွေးခံ မည့်အကြောင်း၊ ပြင်သစ်သမ္မတဟောင်း မီးထရောင်း ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။ အချို့သတင်းများမှာ နှစ်နှင့်ချီ၍ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း အပြင်လောကနှင့် အဆက်အသွယ်ပြတ်နေသော ကျမတို့အတွက်မူ အထူးအဆန်း ဖြစ်နေပါသည်။

၂၀၀၁ ခုနှစ် နှစ်ဆန်းပိုင်းတွင် အိုင်စီအာစီ ဒုတိယအကြိမ် ပြန်ရောက်လာ သောအခါ အိုင်စီအာစီ ဆရာဝန် ဒေါက်တာအူးလ်ရစ်ချ်က သက္ကရာဇ် ၂၀၀၀ တွင် ဖြစ်မည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်များ ဖြစ်မလာကြောင်း ပြောပြပါသည်။ ဘာကို ဆိုလို မှန်း ကျမတို့ မသိကြပါ။ ထောင်မှလွတ်ပြီးမှ ကမ္ဘာတွင် ဂယက်ရိုက်သွားသည့် Y2K ခေါ် ကွန်ပျူတာနှင့်ပတ်သက်သည့် ပြဿနာကို ဆိုလိုမှန်း သိရပါသည်။ တကမ္ဘာလုံး ဟိုးဟိုးကျော်နေသော Y2K ကို ကျမတို့ထောင်ထဲမှာ ဘာမျှမသိလိုက်ကြပါ။

ထောင်ထဲတွင် လေဝင်နည်းပြီး မှောင်ပိတ်နေသော အခန်းကျဉ်းတခုထဲတွင် တနှစ်ကျော်ကျော်၊ ထိုအခန်းလောက် အသက်ရှူမကျပ်သော်လည်း အတန်အသင့် မှောင်သော အခြားအခန်းကျဉ်းလေးတခုတွင် ခြောက်လကျော် စသဖြင့် နေခဲ့ရပါ သည်။ ပထမအခန်းဆိုလျှင် မှောင်မည်းနေသည့်အပြင် အသက်ရှူကျပ်လွန်းသဖြင့် လွန်စွာ နေရခက်လှပါသည်။ ကံဆိုးသည်လား ကံကောင်းသည်လားမသိ၊ ထိုမျှ ဒုက္ခရောက်လှသည့် အခန်းကျဉ်းလေးထဲတွင် ကျမ မသေခဲ့ပါ။

ဆေးဝါးချို့တဲ့မှုကြောင့် နေမကောင်းဖြစ်လျှင် ဖြေရှင်းကြရသည့် အထိရောက်ဆုံး နည်းမှာ မပျောက်မချင်း အောင့်ခံနေဖို့သာ ဖြစ်ပါသည်။ မူးဝေလာလျှင်လည်း လှဲနေလိုက်၊ သက်သာလာလျှင်လည်း ပြန်ထိုင်နေလိုက်၊ ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားချင်လျှင် ၇ ပေ၊ ၉ ပေ အခန်းအတွင်း ခေါက်တို့ခေါက်ပြန် လမ်းလျှောက်နေဖို့သာရှိသည်။

ကျမထက်အရင်စော၍ လွတ်မြောက်သွားသည့် သူငယ်ချင်းမတစ်ဦးမှာ တက္ကသိုလ် ဆက်တက်ဖို့ကို မည်သို့မျှ ဖြောင့်ဖျ၍မရတော့ပါ။ ထောင်ထဲတွင် ၈ နှစ် နီးပါး ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ နေခဲ့ရသဖြင့် အာရုံစုစည်းမှုအား ပျက်ယွင်းကာ စာတစ်အုပ် ပင် ဆုံးအောင် မဖတ်နိုင်တော့ကြောင်း သိရပါသည်။

ထောင်မှ လွတ်မြောက်လာပြီးနောက် ကောင်းကင်တွင် နေထွက်လာသည့် မြင်ကွင်း၊ နေလုံးနီနီကြီး ဝင်တော့မည့်မြင်ကွင်း စသော လောကအလှအပများကို ကျမတွေ့ရလျှင် တိုက်ခန်းကျဉ်းလေးထဲမှနေ၍ ဒုတိရိုးကိုသာ လှမ်းမျှော်နေရရှာမည့် ထောင်ထဲတွင်ကျန်ခဲ့သည့် ဘဝတူများကို သတိရမိပါသည်။ ။

နောက်ဆက်တွဲ - ၇

မယုယုလှိုင်နှင့် ဆက်သွယ်မေးမြန်းခြင်း

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဇွန်လလယ်တွင် မယုယုလှိုင်သည် တနင်္သာရီတိုင်း၊ ကော့သောင်းမြို့နယ်အိမ်တွင် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန်က မယုယုလှိုင် တွင် ကိုယ်ဝန် လေးလ ရှိနေသည်။ ကော့သောင်းမြို့၏ တဖက်ကမ်း ထိုင်း နိုင်ငံ၊ ရနောင်းမြို့တွင် သွားရောက်အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော ခင်ပွန်းဖြစ်သူ ကိုစိုးမိုးအား ဖမ်းဆီးလိုသဖြင့် မယုယုလှိုင်အား ဓားစာခံအဖြစ် ထိန်းသိမ်းခဲ့ ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ထိန်းသိမ်းထားချိန်တွင် ခင်ပွန်းသည် ကိုစိုးမိုးအား လည်း ထောက်လှမ်းရေးတို့က လူလွတ်၍ ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ဘက်သို့ပြန်လာပါက ဇနီးသည်အား ပြန်လွတ်ပေးမည် စသည်ဖြင့် ကမ်းလှမ်း ခဲ့သည်။ သို့သော် နှစ်ကြိမ်တိုင် အကျဉ်းကျခဲ့ဖူးသော ကိုစိုးမိုးက မြန်မာနိုင်ငံ ဘက်ခြမ်းသို့ ပြန်လာခဲ့ခြင်းမရှိပါ။ နောက်ဆုံးတွင် မယုယုလှိုင်အား အာဏာ ပိုင်များက ထောင် နှစ်နှစ်ချလိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် အကျဉ်းကျနေစဉ် ရင်သွေးငယ်အား ခက်ခက်ခဲခဲ မွေးဖွားခဲ့ရသည်။

ဘယ်သူတွေ လာဖမ်းသလဲ၊ ဘယ်လို မေးမြန်းစစ်ဆေးခံခဲ့ရသလဲဆိုတာ ပြောပြပါဦး။
ရဲထောက်လှမ်းရေးက ဖမ်းတယ်။ သူတို့ လေးယောက်လာတယ်။ ဖမ်းတယ်လို့ တော့ မပြောဘူး။ မင်းရဲ့ယောက်ျားဆီက စာလာတယ်၊ လာယူပါလို့ ပြောတော့ ကျမလည်း လိုက်သွားတယ်။ သူတို့ရုံးကိုရောက်တော့ နင့်ကို မေးစရာရှိလို့ ခေါ်လာ တာလို့ပြောတယ်။ နင့်ယောက်ျား ဘယ်သွားသလဲ၊ ဘာလုပ်သလဲ အစုံမေးတယ်။ ပန်းရံလုပ်တယ်လို့ ကျမကပြောတယ်။ အိမ်ထောင်ကျတာ သုံးလ ရှိပြီ၊ ပန်းရံသွား လုပ်တယ်လို့ပြောပေမယ့် သူတို့မယုံဘူး။ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှု ရှိမရှိ အမျိုးမျိုး လှည့်ပတ်ပြီးမေးတယ်။ မင့်ယောက်ျားမှာ နောက်အိမ်ထောင် ရှိနေပြီထင်တယ်၊ ဒါကြောင့် မင်းကိုထားခဲ့တာဖြစ်မှာပေါ့လို့လည်း ပြောတယ်။ ကျမစိတ်ထဲမှာ တမျိုး ဖြစ်သွားအောင်ပြောကြတယ်။

မယုယုလှိုင်ကို စစ်ဆေးတဲ့လူတွေထဲမှာ အမျိုးသမီးတွေပါသလား။

မပါဘူး။ စစ်တဲ့လူက ကျမကို လာဖမ်းတဲ့ လေးယောက်ပဲ။ အတူတူပဲ။ အမျိုးသား တွေချည်းပဲ။ ခဏခဏ နေ့ရောညရော စစ်တယ်။ မေးတာလည်း အစုံပဲ။ ကျမလည်း တခါနဲ့တခါ အဖြေတူအောင် ကြိုးစား ဖြေနေရတယ်။ မြန်မြန်ပြီးသွားအောင်လို့။ ဒါပေမယ့် အဲဒီလိုမေးနေတာ စုစုပေါင်း ခုနှစ်ရက်ကြာတယ်။ ညဆိုရင် ကော့သောင်း (မြို့)အချုပ်ထဲမှာပဲ စစ်တယ်။ နေ့လည်ဆိုရင်တော့ အချုပ်ထဲကနေ ထုတ်သွားတယ်။ ကော့သောင်းကမ်းနားက သူတို့ရုံးကို ဆိုင်ကယ်နဲ့ တင်ခေါ်သွားတယ်။ အဲဒီမှာ စစ်တယ်။

သူတို့မေးတဲ့မေးခွန်းတွေ ဖြေနေရတုန်း အရိုက်ခံရသေးလား။

အရိုက်တော့ မခံရပါဘူး။ ရိုက်မယ်ဆိုရင်တော့ ရိုက်တဲ့လူက သုံးယောက် လောက်ရှိတယ်။ သူတို့က ရိုက်ဖို့ပြင်တယ်။ ကျမက ကိုယ်ဝန်ရှိနေတော့ ထောက်လှမ်းရေးထဲက တယောက်က တားတယ်။ ပေးမရိုက်ဘူးလေ၊ မရိုက်နဲ့လို့ တားထားတယ်။ ဒါကြောင့်အရိုက်မခံရဘူး။ ဒါပေမယ့် အနိုင်ကျင့်တာမျိုး ရှိတယ်။ ကျမကို အငတ်ထားတယ်။ ပထမပိုင်းမှာ ရေမတိုက် အစာမကျွေးဘဲ မေးခွန်းတွေပဲ မေးတယ်။ နောက်ရက်တွေမှ နည်းနည်းပဲ ကျွေးတယ်။ အိမ်က ထမင်းဟင်းလာပို့

လည်း သူတို့ ပေးမပို့ဘူး၊ လက်မခံဘူး၊ ယူမလာနဲ့လို့ အိမ်ကိုပြောတယ်။ အချုပ်ကျ နေတဲ့ တခြားလူတွေက ကျမကို သနားလို့ ခိုးပြီးတော့ ကျွေးကြတယ်။ ထမင်းက နည်းနည်းဖြူတယ်၊ ဟင်းကတော့ ပဲကို ပြုတ်ထားတဲ့ဟင်းပေါ့၊ တယောက်ကို ဝါးပိ တတုံးပေးတယ်။ ကျမကို အမိန့်ချတဲ့ အချိန်တုန်းက ကော့သောင်းမြို့မှာ ထောင်ဆောက်နေတုန်းပဲ။ ဒါကြောင့် ထောင်ကျတဲ့အမျိုးသမီးတွေကို မြတ်ထောင်ကို ပို့တယ်။

စစ်ကြာရေးပြီးတော့ ဘာဆက်ဖြစ်လဲ။

(ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ရနောင်းမြို့ကနေ) ကော့သောင်းကို ခိုးကူးမှု (တရားမဝင် နိုင်ငံ ဖြတ်ကျော်မှု ပုဒ်မ ၁၃-၁)နဲ့ ရုံးတင်တယ်။ ထောင် နှစ်နှစ်ချလိုက်တယ်။ အယူခံတင် လို့ရတယ်ဆိုလို့ အိမ်က အယူခံတင်ဖို့ လုပ်ပေးတယ်။ တပတ်လောက်ကြာတော့ မြတ်ထောင်ကို ပို့လိုက်တယ်။

မြတ်ထောင်မှာ ဘယ်လို နေထိုင် စားသောက်ခဲ့ရတယ်ဆိုတာ နည်းနည်းပြောပြ ပေးပါ။

အဝတ်အစား သုံးစုံပေးတယ်။ အိပ်ဖို့ ခေါင်းအုံးတော့ မပေးဘူး။ စောင်တထည် ပေးတယ်။ အရင်တုန်းကဆိုရင် လူတယောက်ကို စောင်နှစ်ထည်ပေးတယ်တဲ့။ ကျမ ရောက်တော့ တထည်ပဲပေးတော့တယ်။ နှစ်ထည်ရှိရင်တော့ ပိုအဆင်ပြေတာပေါ့။ တထည်ကိုခင်း၊ တထည်ကို ခြုံလို့ရတာပေါ့။ ထမင်းက နီရဲနေတဲ့ထမင်း၊ ပဲပြုတ်က လည်း မည်းနေတာပဲ၊ ဝါးပိကလည်း နံတယ်၊ စားလို့ကို မရဘူး၊ ဒါပေမယ့် မရှိတော့ လည်း ဒါကိုပဲ စားရတာပေါ့လေ။ လူတွေကတော့ ငတ်တာများတယ်။ အိမ်ကလာတဲ့ လူတွေကတော့ စားစရာသောက်စရာရှိတော့ သူတို့ပေးမှ တခြားလူတွေ စားရတာ ပေါ့။ အိမ်ကပေးတာဆိုပေမယ့် တချို့ပစ္စည်းတွေ ကျမတို့ဆီ မရောက်ဘူး။ (ထောင် အာဏာပိုင်တွေက) သိမ်းတယ်၊ စားစရာဆိုရင်လည်း နှိုက်ထားကြတယ်။

ထောင်ထဲမှာ မယုယုလှိုင်ရဲ့ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ဘယ်လိုရှိလဲ။

ကျမက တခါတလေတော့ နေမကောင်းဖြစ်တယ်။ ဒီလိုပဲ ဖျားလိုက်၊ သက်သာ လိုက်ပဲ။

ဆေးကုပေးသလား။

ဆေးက အနာနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဆေးပဲပေးတယ်။ လိမ်းဆေးပဲ ရှိတယ်။ သောက်ဆေးမရှိဘူး။

ထောင်ထဲရောက်တော့ တခြားလူတွေနဲ့ အဆင်ပြေသလား။ ဘာတွေ ကြုံရသေးလဲ။

ပြေပါတယ်။ ကျမအမှုအကြောင်းကို ရှင်းပြတော့ သူတို့ကအံ့သြကြတယ်။ ကျမကိုလည်း အားပေးကြပါတယ်။ နယ်ကျော်မှု (ထိုင်းနိုင်ငံဘက်သို့ တရားမဝင်သွားရောက်မှု)နဲ့ ထောင်သုံးနှစ်ကျနေတဲ့ အမျိုးသမီးတယောက်ဆိုရင် သိပ်သနားဖို့ ကောင်းတယ်။ ကျမလိုပဲ ကိုယ်ဝန်နဲ့ ထောင်ကျလာပြီး ထောင်ထဲမှာပဲ ကလေးမွေးတယ်။ ကျမမီးဖွားတဲ့အချိန်ထိ သူ့မှာ နို့သိပ်မထွက်ဘူး။ ကလေးက ခြောက်လသား ဖြစ်နေပြီ။ ပိန်သေးသေးလေးပဲ။ ရန်ကုန်ကဆိုတော့ ထောင်ဝင်စာလည်းမရှိ၊ ပိုက်ဆံလည်းမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် ဘယ်သူမှလည်း ဂရုမစိုက်ကြဘူး။ ကလေးက ညဖက် နို့ဆာလာရင် တအားငိုတယ်။ တဆောင်လုံး ညံ့နေတာပဲ။ တခြားလူတွေက မကူညီတဲ့ အပြင် ဝိုင်းဆူကြတယ်။ အဲဒါနဲ့စိတ်ညစ်ပြီး သူ့ကလေးကို သူသတ်ဖို့ ခဏခဏ ကြိုးစားတယ်လေ။ ဒါကို ထောင်မှူးမကသိသွားတော့ တုတ်နဲ့လေးငါးချက် တအားပဲ ရိုက်တယ်။ ကလေးကို နို့ပူးပေးဖို့တော့ မစဉ်းစားဘူး။ ကျမက မီးဖွားပြီး သုံးလေးရက်မှာပဲ နို့ထွက်တယ်။ နေ့ဘက်ဆိုရင် သူ့ကလေးကို ကျမနို့ကို မျှတိုက်လို့ရသေးတယ်။ ညဘက်ကျတော့ ကျမက အပေါ်ထပ်မှာအိပ်ရပြီး သူ့က အောက်ထပ်မှာ အိပ်ရတယ်ဆိုတော့ သူ့ကလေးက ညဖက် နို့မစို့ရပြန်တော့ ဝိုပြန်တာပေါ့။

အလုပ်လုပ်ရသလား။

လုပ်ရတာပေါ့။ သန့်ရှင်းရေးလုပ်ရတယ်။ ဆေးလိပ် လိပ်ရတယ်။ မိလ္လာဆွဲရတယ်။ ပင်ပန်းလွန်းလို့ တချို့လူတွေ မလုပ်နိုင်ကြဘူး။ မိလ္လာဆွဲတယ်ဆိုတာက ဓာတ်ဆီပေါ့ပုံးကို ထက်ပိုင်းဖြတ်ထားတာရှိတယ်။ အိမ်သာတက်တဲ့အခါ ကော်ခွက်ထဲကို ၂ ကျပ်တန် ကြွပ်ကြွပ်အိတ်ထည့်ပြီး အဲဒီအထဲ သွားရတယ်။ ပြီးရင် အဲဒီအိတ်ကို စည်ပိုင်းထဲ သွားပစ်ရတယ်။ အိတ်ကိုတော့ ဒီလိုပဲ ဝယ်ထားရတာပေါ့။ မြိတ်ထောင်ကို မရောက်ခင်ကတည်းက သူများတွေက သတိပေးလို့ ဆောင်ထားရတာပေါ့။

အဲဒီပေပါပုံးတွေကို အပေါ်ထပ်ကနေ သယ်ရတယ်။ သွားသွန်ရတယ်။ စိတ်ညစ်တာပေါ့။ ပင်ပန်းလွန်းလို့၊ အပြစ်မရှိဘဲနဲ့လည်း ဖမ်းသေးတယ်။ ဖမ်းပြီးတော့ ခိုင်းသေးတယ် ဆိုတော့။ တခြားလူတွေကိုလည်း ခိုင်းပါတယ်။ ပေပါပုံးက လေးလွန်းလို့ တယောက် တည်း မသယ်နိုင်ဘူး။ နှစ်ယောက်သယ်ရတယ်။ အပေါ်ထပ်ကနေ အောက်ထပ်ကို။

(ထောင်က) ထွက်လာခါနီးအထိ၊ ကလေးမွေးကာနီးအထိ လုပ်ရတယ်။ သုံးယောက်တဆင်းနဲ့ လုပ်ရတယ်။ တပတ်လုပ်၊ တပတ်နားရတယ်။ သုံးယောက် လုပ်ရတာဆိုတော့ တယောက်ကထိုင်နေရင် သိသာတယ်။ နှစ်ယောက်ပဲကျန်တယ်။ ဒါကြောင့် ထိုင်လို့မရဘူး။ ကိုယ်ဝန်ရှိလည်း နည်းနည်းပါးပါး လုပ်နိုင်သလောက်လုပ် ဆိုပြီး ခိုင်းတယ်။ ဒါကြောင့် လုပ်ရတာပေါ့။ မွေးကာနီး သိပ်မခိုင်းတော့ဘူးဆိုပေမယ့် နည်းနည်းတော့ လုပ်ရတာပဲ။ ဆေးလိပ်၊ ဆေးပေါ့လိပ် လိပ်ရတယ်။

ဆေးပေါ့လိပ်က ဘာတံဆိပ်လဲ၊ တနေ့ကို ဘယ်လောက် လိပ်ရသလဲ။

တံဆိပ်မမှတ်မိဘူး။ လိပ်တာကတော့ တနေ့ကို နှစ်ရာ၊ သုံးရာလိပ်ရတယ်။ လိပ်နေတဲ့သူတွေနဲ့ ဝိုင်းလုပ်ရတာပေါ့။ ထိုင်နေလို့မရဘူး။ ထိုင်နေရင် တန်းစီးတွေက ပြောတယ်။ ဝန်ထမ်းတွေကတော့ အပြင်ထွက်တာများတယ်။ ဝန်ထမ်းတွေက အမြဲ မရှိဘူး။ တန်းစီးတွေက အကျင့်မကောင်းဘူး၊ ကျမကိုတော့ မရိုက်ပါဘူး။ တခြားလူကို ရိုက်တယ်။ ခိုင်းတာမလုပ်ရင် ရိုက်တယ်။

တချို့ငွေပေါ့တဲ့လူဆို မလုပ်ဘူး။ ပိုက်ဆံပေးတယ်။ သုံးထောင်လေးထောင်ပေး တယ်။ မြန်မာငွေမဟုတ်ဘူး။ ဘတ်ငွေ၊ အဖွားကြီးတယောက်၊ အဲဒီအဖွားကဆိုရင် (နယ်စပ်နဲ့ကုန်ကူးတော့) ဘတ်ပဲ ကိုင်တယ်။

အမှိုက်လည်း ကောက်ရတယ်။ ဆေးလိပ်တို ပစ်ချသွားရင် လိုက်ကောက်ရ တယ်။ ဝန်ထမ်းတွေ ဘာပစ်ချမလဲ လိုက်ကြည့်နေရတယ်။ အမှိုက်ကျလို့ မကောက်ရင် ထိုင်ထဲ ငါးခါလုပ်ရတယ်။ ရန်ဖြစ်တဲ့လူတွေကို တိုက်ပိတ်တယ်။ တိုက်ထဲ ပိတ်ထား တယ် တယောက်ကို၊ အဲဒီအချိန်မှာ နောက်တယောက်ကို ပါးရိုက်တယ်။ သွေးထွက် တဲ့အထိ တအားရိုက်တယ်။ အရိုက်ခံရတဲ့လူက ဆတ်ဆတ်လူးနေတာပဲ။ နာလွန်းလို့။

မယုယုလှိုင်မီးဖွားတော့ ထောင်ဝန်ထမ်းတွေက ဘယ်လို ကူညီသလဲ။

ထောင်က ဘာမှ မကူညီဘူး။ ထောင်ကျနေတဲ့ အမျိုးသမီးတွေကပဲ ကူညီတယ်။ သူတို့ကိုလည်း ပိုက်ဆံပေးရတာပေါ့။ ပိုက်ဆံရှိရင် ၅၀၀ ပေးရတယ်။ စားစရာနဲ့ ပစ္စည်းတမျိုးမျိုးပေးလည်း ရပါတယ်။ ကျမ ထောင်က ပြန်လွတ်တော့ သူတို့အတွက် ပစ္စည်းနည်းနည်းသွားဝယ်တယ်။ သူတို့ကို ပြန်သွားတွေ့ပြီး လက်ဆောင် ပြန်ပေးလိုက်တယ်။

ကလေးအတွက် အနီးတွေ ဘယ်ကရသလဲ။

ဘယ်သူမှ မပေးပါဘူး။ ကိုယ့်မှာရှိတဲ့လုံချည်ကိုပဲ ဖြုပြီး သုံးရတာပေါ့။ ကလေး နို့တိုက်မယ်ဆိုတော့ နို့မထွက်ဘူး။ နို့ထွက်အောင် ဟင်းခါးသောက်မယ်ဆိုတော့ လည်း ပေးမချက်ဘူး။ ဘယ်လို လုပ်ရသလဲဆို ကျမ ဟင်းရည်ထဲကို ငရုပ်ကောင်းမှုန့် ထည့်သောက်ရတယ်။

အိမ်က လာမတွေ့ဘူးလား။

မြိတ်ထောင်ကိုရောက်တော့ မလာဘူး။ ဝေးလွန်းလို့ လာမတွေ့နိုင်ကြဘူး။ ငွေတော့ပို့တယ်။ ပို့ပေမယ့် ကုန်တာပါပဲ။ ငွေက အသုံးမခံပါဘူး။ ထောင်ကလည်းတဝက် ယူတယ်။ ခဏလေး ကုန်တာပဲ။

ထောင်ထဲမှာ ရေချိုးတဲ့အကြောင်းလည်း ပြောပြပါဦး။

ရေချိုးရင် ခွက်အသေးနဲ့ လေးခွက်ပဲ ချိုးရတယ်။ ချိုးလို့ ဘယ်လောက်ပါ့မလဲ။ တခါတလေ ရေရှားတဲ့အချိန်ဆိုရင် ချိုးရတာ ဒုက္ခပိုရောက်တယ်။ သုံးခွက်ပဲရတယ်။ အဝတ်လျှော်ရတာ ပိုဆိုးသေးတယ်။ လျှော်ဖို့ရေမရှိတော့ သူများရေချိုးရင် သူတို့ ကိုယ်ပေါ်ကကျလာတဲ့ရေကို ခံပြီးလျှော်ရတယ်။ ကလေးအနီးလျှော်လည်း အဲသလိုပဲ လျှော်ရတယ်။ ထောင်မှူးမရေချိုးတော့ ကျမ ကလေးအနီး တခါသွားလျှော်ဖူးတယ်။ ရွံ့မနေတော့ဘူး။ သူ့ကိုယ်ပေါ်က ကျလာတဲ့ရေနဲ့ လျှော်တာပါ။ ကျမကို ဆဲလွတ်တယ်။ ဆဲတာ ခပ်ကြမ်းကြမ်းပဲ။ ပေးမလျှော်ဘူး။

သူချိုးတော့ရော လေးခွက်ပဲလား။

သူကတော့ ပေါပေါချိုးတာပေါ့။ ကျမတို့ကတော့ တယောက် လေးခွက်ပေါ့။

အိုင်စီအာစီ (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာကြက်ခြေနီအဖွဲ့) အဖွဲ့ကို သိသလား။

မသိဘူး။

ထောင်ကပြန်လွတ်လာတော့ ဘာဆက်ဖြစ်လဲ။

ကျမ အိမ်ပြန်ရောက်တယ်၊ ဒါပေမယ့် အိမ်မှာမနေတော့ဘူး။

ထောင်ကပြန်လွတ်လာပြီပဲ၊ အိမ်မှာ ဘာကြောင့် ဆက်မနေသလဲ။

ထောက်လှမ်းရေးတွေက အိမ်ကို အမြဲလာကြည့်တယ်။ ကျမကိုဖမ်းတဲ့ ထောက်လှမ်းရေးတွေပဲ။ မေးခွန်းတွေ မေးတယ်၊ အိမ်ကိုလာပါများ၊ မေးပါများတော့ ကြောက်လာတယ်။ ဒါကြောင့်ထွက်ပြေးရတယ်။ အိမ်ကလည်း မြန်မြန်ပြေးခိုင်းတယ်။

ထောင်ကျတာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ဘာပြောစရာရှိသေးလဲ။

ဝါးလွှဲအကြာမှာ အယူခံနိုင်ပေမယ့် ချက်ချင်းမလွတ်ဘူး၊ ခြောက်လပြည့်တဲ့ အထိ ဆက်နေရသေးတယ်၊ မွေးပြီး ဆယ်ရက်ကြာမှ လွတ်တယ်။ လျော့ရက်မရဘူး။

ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချခြင်းမခံရစဉ်က ရိုက်ကူးထားသောပုံ

နောက်ဆက်တွဲ - ၈

အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်တွင် အကျဉ်းကျခဲ့သော ဒေါ်ရင်ရင်မေ (ခေါ်) ဒေါ်နီတာ၏ အတွေ့အကြုံများ

ဒေါ်ရင်ရင်မေ (ခေါ်) ဒေါ်နီတာသည် ဗြိတိသျှသံရုံးတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်စဉ် အင်္ဂလိပ်စကားပြောသင်တန်းများ အချိန်ပိုင်းဖွင့်လှစ်သင်ကြားခြင်း၊ မေအောင်စိုး ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြင့် လစဉ်ထုတ်မဂ္ဂဇင်းများတွင် ဆောင်းပါးများ ရေးသားခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ဒေါ်ရင်ရင်မေသည် မြန်မာပြည်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ဗြိတိသျှသံရုံးအရာရှိ များသို့ ပေးပို့ခဲ့သဖြင့် မြန်မာအာဏာပိုင်များက မကြာခဏ ဖမ်းဆီး ထိန်းသိမ်းခဲ့သည်။

ရန်ကုန်မြို့ ဗြိတိသျှသံရုံးတွင် စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံ၍ တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့သဖြင့် ၁၉၉၇ မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဗြိတိန်နိုင်ငံ အဲလီဇဘက်ဘုရင်မကြီးက ဒေါ်ရင်ရင်မေအား *Most excellent Order of the British Empire (OBE)* ဂုဏ်ထူးဆောင်ဆု ချီးမြှင့်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က စစ်အစိုးရ သတင်းစာများ ကလည်း ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ယခုအခါ ဗြိတိန်နိုင်ငံ၊ လန်ဒန်မြို့ရှိ ဘီဘီစီအသံလွှင့်ဌာန (မြန်မာပိုင်း အစီအစဉ်) တွင် သတင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

ဒေါ်ရင်ရင်မေသည် ရန်ကုန်မြို့ရှိ ပြိတိသျှသံရုံးတွင်လည်း ပြန်ကြားရေး အရာရှိ (Information Officer) အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံရေး အခြေအနေ များကို စုဆောင်းခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာသံရုံးတာဝန်ခံသို့ အစီရင်ခံ တင်ပြခြင်းတို့ကို လုပ်ကိုင်စဉ် ၁၉၈၉/၉၀ တွင် စစ်ထောက်လှမ်းရေးတို့က ဒေါ်ရင်ရင်မေအား အကြိမ်ကြိမ် ဖမ်းဆီး စစ်ဆေးခဲ့သည်။

သံရုံးအရာရှိများအား မည်သည့်သတင်းအချက်အလက်များ ပေးပို့အစီရင်ခံ ထားသည်ကို သိလိုသဖြင့် မေးမြန်းစစ်ဆေးခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့နှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန် ဆွဲဆောင်ခြင်း၊ ဖိအားပေးခြင်းများကိုလည်း ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် စစ်အစိုးရခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်သည့် ဗိုလ်ချုပ် ခင်ညွန့်(ယခု စစ်အစိုးရဝန်ကြီးချုပ်) က အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ် ခေါင်းဆောင် တဦးထံ စာတစောင် ပေးပို့ခဲ့သည်။ စာတွင် အဖွဲ့ချုပ်၏ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများကို ဟန့်တားပိတ်ပင်သည့် အကြောင်းအရာများ ပါဝင်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ထိုပေးစာ အား ပြင်ပသို့ ပေါက်ကြားစေသည်ဟုဆိုကာ စစ်အစိုးရက အဖွဲ့ချုပ်ခေါင်းဆောင် အများအပြားကို ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

ဒေါ်ရင်ရင်မေအား အဆိုပါပေါက်ကြားမှုတွင် ပါဝင်သည်ဟုဆိုကာ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ ၁၆ ရက်နေ့ ညတွင် ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ သုံးရက်အကြာ (နိုဝင်ဘာ ၁၉ ရက်နေ့) တွင် အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်အတွင်းရှိ စစ်ခုံရုံးသို့ ပို့ဆောင် စစ်ဆေး ခြင်းခံရသည်။ ထိုနေ့တွင်ပင် အမှုအား စီရင်ဆုံးဖြတ်ခဲ့သည်။ စီရင်ချက်မှာ ထောင် သုံးနှစ်ဖြစ်သည်။

စီရင်ချက်ချပြီးနောက် အကျဉ်းထောင်သို့ရောက်လာသော လူသစ်များအား ထားရှိရာ ပုံစံခန်းသို့ ဒေါ်ရင်ရင်မေအား ပို့ဆောင်လိုက်သည်။ ပုံစံခန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဒေါ်ရင်ရင်မေက နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကြောင့် ထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသော ကျောင်းသူတဦး အား အောက်ပါအတိုင်း ပြောပြသည်။

“ထောင်ချပြီးတစ်ရက်နှစ်ရက်နေတော့ ပုံစံခန်းပို့တယ်။ တအားညစ်ပတ်နံ့စော် နေတော့ တစ်ညလုံးအိပ်လို့မရဘူး၊ နှစ်ရက်ဆက်တိုက်ပို့တယ်။ နှစ်ညလုံးငုတ်တုတ် ထိုင်နေရတယ်။”

ဒေါ်ရင်ရင်မေသည် ဖမ်းဆီးခံရစဉ်က ကိုယ်ဝန်ရှိနေသည်။ သို့သော်လည်း အင်းစိန်ထောင်သို့ ရောက်ရှိပြီး ရက်အတန်ကြာမှ ကိုယ်ဝန်ရှိနေကြောင်း သတိထား မိခဲ့သည်။ ထိုသို့သိရှိချိန်တွင် လွန်စွာ တုန်လှုပ်သွားသည်။ အင်းစိန်ထောင်၏ ဆိုးဝါး လှသော အခြေအနေများအကြားတွင် ကိုယ်ဝန်ဆောင်တဦး ရင်ဆိုင်ရမည့် အခက်အခဲများကို တွေးတောမိသဖြင့် တုန်လှုပ်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ဒေါ်ရင်ရင်မေသည် အသက် ၄၀ ကျော်နေပြီဖြစ်သည်။

ထိုသို့ကိုယ်ဝန်ဆောင်နေစဉ်တွင်လည်း စစ်ထောက်လှမ်းရေးများက မကြာခဏ ခေါ်ယူစစ်ဆေးလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အင်းစိန်ထောင် အမျိုးသမီးထောင်မှူးဖြစ်သူ ကပင် “ရှင်ကို ထောင်လည်းချပြီးပြီပဲဒေါ်နီတာရယ်၊ ဘာကြောင့် စစ်ကြောရေး ခဏခဏ ခေါ်နေတာလဲ” ဟု မေးမြန်းခဲ့သည်။

ကိုယ်ဝန်ရင့်မာသည့်အချိန်တွင် အလွန်ပူပြင်းသည့်နွေရာသီဖြစ်ခြင်း၊ သောက်ရေ ချိုးရေ အနည်းငယ်သာ ရရှိခြင်း၊ အစားအသောက် ညံ့ဖျင်းခြင်း စသည့် အခက်အခဲ မျိုးစုံနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် သွားဖွားသည့်အခါ အကျဉ်းထောင်ပြင်ပ ရှိဆေးရုံတွင် မွေးဖွားလိုကြောင်း ထောင်ဆရာဝန်အား မေတ္တာရပ်ခံခဲ့သည်။

၁၉၉၁ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂၉ ရက်နေ့ ည ၉ နာရီတွင် စတင်၍ ဗိုက်နာလာသည်။ ည ၁၂ နာရီခန့်တွင် အလွန်အမင်း ဗိုက်နာလာသဖြင့် အကျဉ်းကျနေသော နိုင်ငံရေး သမားများက ထောင်အာဏာပိုင်များအား သတင်းပို့ခဲ့သည်။ တာဝန်ရှိသူ အဆင့်ဆင့်အား အကြောင်းကြားပြီးနောက် ည ၂ နာရီ ၃ နာရီတွင် အကျဉ်းထောင် ဆရာဝန် ရောက်လာသည်။ မကြာမီ မွေးတော့မည်ဖြစ်ကြောင်း ၎င်းက မှတ်ချက်ချ သည်။ ထို့နောက် အကျဉ်းထောင်အပြင်ဘက်ဆေးရုံသို့ပို့ရန် စီစဉ်ကြသည်။ ဗိုက်နာ သဖြင့် လူးလိမ့်နေသော ဒေါ်ရင်ရင်မေသည် ထောင်အပြင်ဘက်ဆေးရုံသို့ သွားရောက် ခွင့်ရရန် စာရွက် ၁၁ ရွက်တွင် လက်မှတ်ထိုးရသည်။ ထောင်ဆရာဝန်က “ခင်ဗျား တစ်ခုခုဖြစ်သွားရင် ကျနော်တို့မှာတာဝန်ရှိတယ်၊ အင်းစိန်(မြို့နယ်)ဆေးရုံကို သွားတာ ၁၅ မိနစ်မကြာဘူး၊ ဘာမှစိတ်မပူနဲ့” ဟု ဆိုသည်။

သို့သော်လည်း မနက် ၅ နာရီ ထောင်ဖူးဝ (ထောင်တခါးမကြီး) ဖွင့်သည့်အချိန် မှ ဆေးရုံသို့ ပို့ဆောင်ခဲ့သည်။ ဆေးရုံသို့ ရိက္ခာတင်သည့် ထရပ်ကားကြီးဖြင့် ပို့ဆောင် ခြင်းဖြစ်သည်။

“ကျမ အဲဒီထရပ်ကားကြီးပေါ်တွယ်တက်ရသေးတယ်။ လိုက်ပို့တော့ ဝန်ထမ်းမ တစ်ယောက်ပါတယ်။ ခေါင်းခန်းကတော့လိုက်ပို့ပါရဲ့၊ ဗိုက်တကားကားနဲ့ ကလေးလဲ ထွက်ကျနိုင်တယ်၊ ကျမလဲ သွေးသွန်နိုင်တယ်။ လူကို တိရိစ္ဆာန်လိုဆက်ဆံတာ။” ဟု ဒေါ်ရင်ရင်မေက နောက်ပိုင်းတွင် ပြန်လည်ပြောပြခဲ့သည်။

အင်းစိန်မြို့နယ်ဆေးရုံတွင် ကလေးမွေးဖွားပြီးနောက် ဆေးရုံတွင် တပတ်ခန့် နေရသည်။ ရင်သွေးငယ်အား အိမ်ရှိမိသားစုထံသို့ပို့မည်၊ ထောင်သို့ခေါ်သွားမည် စသဖြင့် ဝေခွဲမရ ဖြစ်နေခဲ့သည်။ “ဆုံးဖြတ်ထားတာက ကလေးကို သူ့အဖေနဲ့ အပြင် ကိုထည့်ပေးလိုက်မယ်၊ ကျမကထောင်ထဲပြန်သွားမယ်လို့၊ မွေးခါနီးကျတော့ ကလေး လေးကိုမမွေးချင်တော့ဘူး၊ ငါ့ကလေးကို ငါ့ဗိုက်ထဲမှာ ထားရတယ်ဆိုတာလေးကို ပျော်နေတယ်။ မွေးပြီးရင် ဒီကလေးနဲ့ခွဲရတော့မယ်ဆိုတာ ဆုံးဖြတ်ပြီးသားလေ။ ဒါပေမယ့် တကယ်တမ်း ကလေးလေးနဲ့ အတူတူနေရတဲ့အခါကျတော့ ဘယ်ပေးချင် မလဲ။ ဘဝမှာ အခက်ခဲဆုံး ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုချလိုက်ရတယ်။” ဟု ဒေါ်ရင်ရင်မေက ပြောပြသည်။

၁၉၉၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် လွတ်ငြိမ်း ချမ်းသာခွင့်ဖြင့် ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာသည်။ လွတ်မြောက်လာသော်လည်း အာဏာပိုင်များက ဒေါ်ရင် ရင်မေအား စာရေးခြင်း၊ စာသင်ပြခြင်း၊ ရန်ကုန်မြို့ပြင်သို့ ထွက်ခွာခြင်းများကို တနှစ် တိတိ မပြုလုပ်ရဟု ကန့်သတ်တားမြစ်ခဲ့သည်။

အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်ပြီး နောက်တလတွင် ဗြိတိသျှသံရုံး၌ ပြန်လည် တာဝန်ယူ လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။

အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်လာသော်လည်း ထောက်လှမ်းရေးတဦးက ဒေါ်ရင်ရင်မေ၏နေအိမ်သို့ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း သွားရောက်ပြီး အနီးကပ် စောင့်ကြည့် ခဲ့သည်။

ထောင်မှလွတ်လာချိန်တွင် ဖြစ်ပေါ်နေသည့်ကျန်းမာရေးအခြေအနေကို ဒေါ်ရင် ရင်မေက အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြသည်။ “သွေးနုသားနုမှာ တိုက် (အခန်းကျဉ်း) ထဲမှာ ပြန်နေရတော့ ကျမပြန်ထွက်လာတော့ ခြေထောက်တဖက် မကောင်းဘူး။ ခြေထောက်က တန်းနေတာ။ သံမံတလင်းပေါ်မှာပဲ နေခဲ့ရတာကိုး။ ခြေထောက်

တဖက်ကဆွဲနေတာ။ ကျမအပြင်မှာ တော်တော်ပြန်ကုယူရတယ်။ ဆေးတွေလိမ်း၊ ရေပြန်ကူး၊ လေ့ကျင့်ခန်းတွေ ပြန်လုပ်ရတယ်။”

နောက်ဆုံးတွင် ဘီဘီစီအသံလွှင့်ဌာနတွင် အလုပ်ရသဖြင့် မြန်မာပြည်မှ ထွက်ခွာခဲ့သည်။

လေယာဉ်ပေါ်တွင် စစ်ထောက်လှမ်းရေးတို့နှင့်ပတ်သက်သည့် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ခံစားချက်တစ်ခုနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ ညအိပ်ချိန်တွင် လေယာဉ်မယ်တဦးက စောင်နှင့် ခေါင်းအုံးပေးသည်။ ထို့နောက် မျက်လုံးအုပ်ရန် မျက်နှာဖုံးတစ်ခုပေးသည်။ လေယာဉ်ပေါ်တွင် မီးများဖွင့်ထားသဖြင့် အိပ်စက်သည့်အခါ မျက်စိအား ဖုံးအုပ်ထားနိုင်ရန် မျက်နှာဖုံးဝေငှလေ့ရှိသည်။ ဒေါ်ရင်ရင်မေက အထိတ်တလန့်ဖြစ်ပြီး ထိုမျက်နှာဖုံးကို လွှင့်ပစ်လိုက်သည်။ မြန်မာစစ်ထောက်လှမ်းရေးက ဒေါ်ရင်ရင်မေအား ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းစဉ် မျက်စေ့ပိတ်၍ခေါ်ဆောင်တတ်သည်ကို ဖြတ်ကနဲ သတိရလိုက်မိပြီး တုန်တုန်ရင်ရင် ဖြစ်သွားသည်။ ထိုအခါ လေယာဉ်မယ်က ကမန်းကတန်း တောင်းပန်သဖြင့် ကိုယ့်ပြဿနာနှင့်ကိုယ် ထိုသို့ပြုမူမိကြောင်း ပြန်ရှင်းပြရသည်။ စိတ်တည်ငြိမ်မှုရစေရန် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရသည်။ သို့သော် မျက်နှာဖုံးတပ်၍ အိပ်ရန် ကြိုးစား၍မရပါ။

ဤသို့ဖြင့် ဘီဘီစီအသံလွှင့်ဌာနတွင် အလုပ်ဝင်ခဲ့သည်။ တညတွင် ရုံးမှ နေအိမ်သို့အပြန်တွင် နောက်မှ လူတယောက်လိုက်လာသော ခြေသံကြားရသည်။ လူတယောက် နောက်ယောင်ခံ၍ လိုက်လာသည်ဟု ဒေါ်ရင်ရင်မေက ယူဆသည်။ ရန်ကုန်တွင်လည်း အလိုက်ခံရပြီး ဗြိတိန်နိုင်ငံသို့ ရောက်သည့်အခါတွင်လည်း ထိုသို့လိုက်လံစောင့်ကြည့်ခြင်းခံရပြန်ပြီဟု တွေးမိသည်။ အချိန်က ည ၁၁ နာရီခန့်၊ လမ်းပေါ်တွင် လူအနည်းငယ်သာရှိသည်။ သို့သော် ဒေါ်ရင်ရင်မေက နောက်သို့ လှည့်ကြည့်ခြင်းမရှိ။ တစုံတရာ ရန်ပြုမည်ကို စိုးရိမ်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အိမ်ဝင်းထဲရောက်ပြီး သော့ဖွင့်သည့်အချိန်မှ လှည့်ကြည့်လိုက်သည်။ နောက်တွင် မည်သူမျှ ပါမလာချေ။ လမ်းလျှောက်သည့်အခါ လွယ်ထားသောအိတ်တွင် ပါရှိသည့် သော့တွဲက တဖတ်ဖတ်နှင့် အသံမည်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအသံကို ခြေသံဟုယူဆပြီး လူတယောက် နောက်မှလိုက်ပြီး စောင့်ကြည့်နေသည်ဟု အထင်မှားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့သော စိတ်အထင်မှားမှုများမှာ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများတွင် ကြုံတွေ့ရလေ့

ရှိသည်။ ထို့အပြင် ဒေါ်နီတာသည် ထောင်နှင့် ပတ်သက်သည့် အိပ်မက်များလည်း မက်တတ်သည်။

သို့သော်လည်း ထောင်ကျခဲ့သည့်ဖြစ်ရပ်နှင့်ပတ်သက်၍ နောင်တရခြင်းမရှိပါဟု ဒေါ်ရင်ရင်မေက အခိုင်အမာဆိုသည်။ “လောကကြီးမှာ အကောင်းကိုလူတိုင်းက ပျော်ပျော်ကြီး ဝေမျှနိုင်ကြတယ်။ ဆိုးတဲ့ဘဝ၊ အနိဋ္ဌာရုံဘဝဆိုရင် ဘယ်သူမှ မဝေမျှ ချင်ကြဘူး။ အဲလိုဝေမျှရတာကို ကျမအနေနဲ့ အမြတ်ထွက်တယ်လို့ ယူဆတယ်။” ဟု ပြောပြသည်။

ဗြိတိန်နိုင်ငံသို့ ရောက်သည့်အခါတွင်လည်း မြန်မာပြည်တွင် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည့် ဖြစ်ရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ နောင်တရခြင်းရှိမရှိ မကြာခဏ မေးမြန်းခံရပြန်သည်။ ထိုအခါ ဒေါ်ရင်ရင်မေက အောက်ပါအတိုင်း ဖြေကြားတတ်သည်။

“ကိုယ့်တိုင်းပြည်မှာ ဒီလို လူထုလှုပ်ရှားမှုကြီးဖြစ်လာတဲ့အချိန်မှာ ကျမက သံရုံး ပြန်ကြားရေးအရာရှိတယောက် ဖြစ်နေတယ်။ ဒီလိုတာဝန်ယူနေတဲ့အချိန်မှာ လူတွေက ကျမကို ယုံကြည်တယ်။ သတင်းတွေ လာပေးကြတယ်။ ကျမကလည်း အဲဒါ တွေကို ကမ္ဘာသိအောင် ပြန့်ခွင့်ရခဲ့တယ်။ ဒီလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ အခွင့်အရေးလေးကို ရလိုက်တယ်။ အဲဒီအတွက် အင်မတန် ဝမ်းသာတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျမ ဘာမှ မလုပ်ဖြစ်ခဲ့ရင် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဘယ်တော့မှ ခွင့်လွှတ်မှာ မဟုတ်ဘူး။”

နောက်ဆက်တွဲ - ၉

ဒေါ်သန်းကြွယ်နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

ဒေါ်သန်းကြွယ်သည် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၏ အဖွဲ့ဝင်တဦး ဖြစ်သည်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တွင် ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည်။ ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်ရှိ နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းများကထုတ်ဝေသော ဝီဒီယိုခွေဖြန့်ချိမှုဖြင့် ထောင် ငါးနှစ် ချမှတ်ခံခဲ့ရသည်။ ၅ နှစ်နှင့် ၃ လကြာ အကျဉ်းချခံရပြီးနောက် ၁၉၉၆ တွင် ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာသည်။

ဘာကြောင့်မြန်မာပြည်ကနေထွက်လာခဲ့သလဲ။

ကျမ ထောင်ကနေလွတ်လာပြီးနောက်ပိုင်းမှာ နောက်ကနေအရိပ်လို ဘယ် သွားတယ်၊ ဘယ်လာတယ်၊ ဘာလုပ်တယ်ဆိုတာ စောင့်ကြည့်တယ်။ ကျမ သား နဲ့ ခင်ပွန်းနဲ့ ထိုင်း မြန်မာနယ်စပ်ကို ထွက်သွားတော့ ထောက်လှမ်းရေးက သူတို့ နှစ်ယောက် ဘယ်သွားလဲ၊ ဘာလုပ်နေလဲဆိုပြီး လာမေးတယ်။ သူတို့ကို ပြန်ခေါ်ပါ ဆိုပြီး ထောက်လှမ်းရေးက အန်တီကို နှစ်ရက်တစ်ခါ၊ သုံးရက်တစ်ခါ လာလာပြီး မေးကြတယ်။ ဒါနဲ့ မြန်မာပြည်ကနေ ထွက်လာခဲ့တယ်။

ထောင်ကျတာ ဘယ်တုန်းကလဲ၊ အဖမ်းခံရမှာကိုကြိုသိထားသလား၊ ဘာကြောင့် အဖမ်းခံရသလဲ။

အဖမ်းခံရမယ်ဆိုတာကြိုသိထားတယ်။ မိတ်ဆွေတချို့ အဖမ်းခံရတယ်။ ထိုင်း မြန်မာနယ်စပ် နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်းတွေကထုတ်တဲ့ တိပ်ခွေတွေဖြန့်တဲ့အတွက် မိတ်ဆွေတချို့ အဖမ်းခံရတယ်။ ကျမအမျိုးသား ဦးကျော်လွင်ကို ၂၃ ရက်နေ့က ဖမ်းသွားပြီ။ အဲဒီတော့ “ကျမကိုလည်း လာဖမ်းတော့မှာပဲ” ဆိုပြီး စိတ်ထဲက သိနေ တယ်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ သြဂုတ်လ ၂၆ ရက်နေ့မှာ အဖမ်းခံရတယ်။

ဖမ်းသွားပြီးနောက်ပိုင်း စစ်ဆေးတဲ့ထောက်လှမ်းရေးတွေက အမျိုးသားတွေလား၊ အမျိုးသမီးတွေလား။

စစ်ဆေးတဲ့ထောက်လှမ်းရေးတွေက အမျိုးသားတွေပဲ။

ပဲခူးထောင်ထဲမှာ တွေ့ခဲ့ရတဲ့ ထောင်အာဏာပိုင်တွေအကြောင်း ပြောပြပါဦး။

ထောင်ထဲမှာ ကြုံခဲ့ရတဲ့ဝန်ထမ်းတွေက အကျင့်ပျက် ဝန်ထမ်းတွေပဲလေ။ သူတို့ က နိုင်ထက်စီးနင်းလုပ်တယ်။ ထောင်အာဏာပိုင်တွေကလည်း သူတို့မှာ လူစိတ်မှ မရှိတာ၊ အကြင်နာတရားမရှိဘူး။ တန်းစီးတွေလည်း အဲဒီလိုပဲ။ သူတို့လိုချင် စားချင် တာ တခုခုရှိရင် ကိုယ့်ကို မျက်နှာချိုသွေးမယ်၊ နောက်ပိုင်းကျရင် ခပ်တင်းတင်းနဲ့ပဲ ဆက်ဆံတာပါပဲ။ အနိုင်ကျင့်တာပေါ့။ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေကို မနှိပ်စက်ဘူးလို့ ကမ္ဘာကို သူတို့ကကြေညာတယ်လေ။ ဒါပေမယ့်လို့ ဒေါ်ကြီးတို့ရဲ့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်း သား အမျိုးသမီးသုံးဦးပါတယ်။ ကောင်မလေးနှစ်ယောက်ကို နံရံမှာ လက်ကပ်ပြီး တော့ ကြိမ်နဲ့ကိုရိုက်တာ၊ အဲဒါ မနှိပ်စက်ဘူးလို့ ခေါ်မလား။

နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေကို ထောင်လှမ်းရေးက ဘယ်လိုဆက်ဆံသလဲ။

ထောက်လှမ်းရေးက အကျဉ်းသားတွေကို ထောင်ကိုလွှဲလိုက်ပြီ၊ ထောင်ကျ ဖြစ်သွားပြီဆိုရင် သူတို့နဲ့မဆိုင်တော့တာမှန်ပေမယ့် သူတို့က ထောင်ကိုလာပြီး လေ့လာတာပေါ့။ ဘယ်နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားက ဘယ်လိုနေတယ်၊ ဘာလုပ်တယ်

ဆိုတာ သူတို့ အမြဲလာပြီး လေ့လာတယ်။ ထောင်မှူးတွေကို အမြဲမေးကြတယ်။ ထောက်လှမ်းရေးက ထိန်းချုပ်ထားတဲ့သဘောပေါ့။

ထောင်ထဲက အခြေအနေဆိုးတွေအောက်မှာ ကျန်းမာရေး ချို့ယွင်းမသွားအောင် ဘယ်လို ရပ်တည်၊ ဘယ်လို ရုန်းကန်ခဲ့ရသလဲ။

သားသမီးလေးယောက် အပြင်မှာရှိနေတယ်ဆိုပေမယ့် သူတို့က ငယ်သေး တော့ ကျမအစ်မအကြီးက ကျမကိုထောင်ဝင်စာလာတွေ့ရတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ နာမည်က အိမ်ထောင်စုစာရင်းထဲ မပါတဲ့အတွက် လူချင်းတွေ့ခွင့်မရဘဲ ပစ္စည်းပဲ သွင်းလို့ရတယ်။ အဲဒီတော့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် စိတ်တင်းရတယ်။ “ငါ သူတို့လက်ထဲမှာ တော့ အသေမခံနိုင်ဘူး” ဆိုပြီးတော့ ကျန်းမာရေးကို အမြဲတမ်း ဂရုစိုက်ရတယ်။ အဲဒီလိုနဲ့ပဲ ကိုယ့်ကိုကိုယ်တင်းထားရတယ်။ ကျမ အဖမ်းခံရတုန်းက ထောက်လှမ်း ရေးကိုပြောတယ်။ အဝတ်အစား စောင် ဘာညာယူခဲ့မယ်။ မယူခဲ့ပါနဲ့ ခဏလေးပါ ဆိုပြီး အဝတ်တစ်ထည် ကိုယ်တစ်ခုနဲ့ လိုက်ရတယ်။ ထောင်ထဲရောက်တော့ မိန်းခလေးဆိုတာ ဓမ္မတာတွေ ဘာတွေလာတယ်။ အရှက်ကွဲတဲ့ဘဝရောက်တာ ဒီနေရာပဲ။

ထောင်ထဲမှာ ဘယ်အချိန်ဟာ အပျော်ဆုံးအချိန်လဲ၊ စိတ်သက်သာရာအရဆုံးအချိန် ရှိခဲ့သလား။ ရှိရင်ပြောပြပါ။

ထောင်ထဲမှာဆိုတော့ ဘယ်လိုလုပ်အပျော်ဆုံးအချိန်ရှိမလဲ၊ စိတ်သက်သာတဲ့ အချိန်တော့ရှိတယ်။ မနက်မိုးလင်း တန်းဖြုတ်တဲ့အချိန်မှာ တရားထိုင်တယ်။ ပုတီးစိပ်တယ်။ အဲဒီအချိန်မျိုးမှာတော့စိတ်သက်သာရာရခဲ့ပါတယ်။

အကျဉ်းကျနေတုန်း အပြင်က မိတ်ဆွေတွေက ကူညီသလား။ ပြန်လွတ်လာတဲ့ အချိန် မှာရော ကိုယ့်အပေါ်ဆက်ဆံရေး ပုံမှန်ပဲလား။ သူတို့က ဘယ်လို တုန့်ပြန်သလဲ၊ နိုင်ငံရေးဆက်လုပ်ဖို့ မလုပ်ဖို့ ပြောတာရှိသလား။ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်က မိတ်ဆွေ တွေအကြောင်း ပြောပြပေးပါ။

ကျမ အပြင်ကိုရောက်တဲ့အခါ အဖွဲ့ချုပ်ဖွဲ့ဝင်တွေအားလုံးကတော့ နွေးထွေးကြပါ တယ်။ ဆန်တို့၊ ပိုက်ဆံတို့ ထောက်ပံ့ခဲ့ပါတယ်။ တချို့ကျတော့လည်း နိုင်ငံရေး မလုပ်ပါနဲ့တော့၊ ကိုယ်လဲဒုက္ခလဲရောက်တယ်၊ ကလေးတွေလဲ အပြင်မှာ ဒုက္ခရောက် ကြတယ်၊ ထောင်လဲကျတယ်ဆိုတော့ မလုပ်ပါနဲ့ဆိုပြီး တားကြတယ်။ ဆွေမျိုး သားချင်းတွေကျတော့ မတားပါဘူး။ ကျမကလည်း သားတွေသမီးတွေ စတေးထား တာဆိုတော့ ဘယ်သူတွေ လာတားတား တားလို့မရဘူး၊ နိုင်ငံရေးပဲ ဆက်လုပ်မယ် လို့ပြောလိုက်တာပဲ။

လက်ရှိမြန်မာပြည်မှာ နိုင်ငံရေးလုပ်တာ အဖမ်းခံရမယ်၊ နှိပ်စက်ခံရမယ်၊ ထောင်ကျ မယ်ဆိုတာ ကြိုတင်သိထားလျက်နဲ့ ဘာကြောင့် အဖွဲ့ချုပ်မှာ ဝင်လုပ်ရတာလဲ။

အဖမ်းခံရမယ်ဆိုတာလည်း သိတယ်၊ ဖမ်းပြီးရင် နှိပ်စက်တယ်ဆိုတာလည်း သိတယ်၊ ထောင်ကျမယ်ဆိုတာလည်း သိတယ်၊ ဒါပေမယ့် ပြည်သူတွေ ဘယ်လောက် ခံစားနေရလဲဆိုတာ ပြည်သူထဲမှာနေနေလို့ သိတယ်လေ။ ဒါကြောင့်မို့ ဒီမိုကရေစီ ရစေချင်တဲ့ဆန္ဒနဲ့ တတတ်တအား ပိုင်းဝန်းပြီး ဝင်လုပ်ခဲ့တာပါ။ ပြည်သူတွေရဲ့ ကိုယ်စား ဝင်လုပ်ခဲ့တာပါ။

ဒေါ်သန်းကြွယ်က အဖွဲ့ချုပ်အဖွဲ့ဝင်ဆိုတော့ ပဲခူးထောင်မှာ တွေ့ခဲ့ရတဲ့ ထောင် ဝန်ထမ်းတွေနဲ့ ဆက်ဆံရေး အဆင်ပြေရဲ့လား၊ တခြား အကျဉ်းကျနေတဲ့သူတွေ ထက် ပိုပြီးဦးစားပေးတာမျိုး၊ လေးလေးစားစားဆက်ဆံတာမျိုး ရှိသလား။ ဘယ်လို ပြုမူဆက်ဆံသလဲ။

ကျမက ပုဒ်မ ၅(ည)ဆိုတော့ နိုင်ငံတော်ကိုပုန်ကန်တယ်လို့ သူတို့က ထင်ကြ တယ်လေ။ အဲဒီတော့ လေးလေးစားစား ဆက်ဆံတာမျိုးတော့မရှိဘူး၊ တပြေးညီ ဆက်ဆံတာမျိုးပဲရှိပါတယ်။ ဦးစားပေးတာလည်းမရှိဘူး။ ကျမတို့ နိုင်ငံရေးလုပ်တာ ကိုပဲ နိုင်ငံတော်ကို ပုန်ကန်တယ်ဆိုတဲ့ပုံစံမျိုး ထောင်ဝန်ထမ်းတွေက သတ်မှတ်ကြ တယ်။

မြန်မာပြည်မှာ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားမရှိဘူး၊ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်လို့ အကျဉ်းချခံနေရသူတွေပဲရှိတယ်လို့ စစ်အစိုးရက ပြောတယ်။ ဒေါ်သန်းကြွယ်က နိုင်ငံရေးလုပ်လို့ ထောင်ကျခဲ့တာလား၊ ရာဇဝတ်မှုတခုခုကျူးလွန်လို့ ထောင်ကျခဲ့တာလား။

ကျမက အခုအချိန်အထိ တခါမှ ရာဇဝတ်မှု မကျူးလွန်ခဲ့ဖူးပါဘူး။ ထောင်ကျခဲ့ရတယ်ဆိုတာကလည်း မာနယ်ပလောက ဗီဒီယိုတိပ်ခွေတွေ ဖြန့်ဖြူးလို့ အရေးပေါ်စီမံချက်အက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၅(ည) နဲ့ စွဲဆိုပြီးတော့မှ တမင်သက်သက် ထောင်ချခဲ့တာပါ။

တရားစီရင်ခံရတဲ့ အတွေ့အကြုံပြောပြပါ။ ဘယ်တရားရုံးမှာ ဘယ်လောက်ကြာအောင် စီရင်သလဲ၊ ဘယ်လို အမိန့်ချသလဲ။

တရားရုံးမှာစစ်တုန်းက တခါတလေဆို ဆယ့်ခြောက်ရက်လောက်နေမှ ထုတ်စစ်တယ်။ တခါတလေ နှစ်ရက် သုံးရက်၊ တစ်ခါတလေ တပတ်၊ အဲဒီလို ရုံးထုတ်ပြီးတော့ အန်တီတို့ကို ရုံးချိန်း ချိန်းတယ်။ ၂၇ ရက်နေ့ ၅ လပိုင်းမှာ အမိန့်ချဖို့ ပြင်ဆင်ကြတော့ သူတို့က ကျမတို့ကို ညှိပါတယ်။ ဝန်ခံရင် သုံးနှစ်ပဲချမယ်၊ ဝန်မခံရင် ငါးနှစ်ချမယ် ဆိုပြီးတော့ပေါ့။ ကျမတို့က မှန်လို့ ကိုယ်လုပ်ခဲ့တာ၊ ဝန်ခံစရာအကြောင်းမရှိဘူး ဆိုပြီးငြင်းလိုက်တဲ့အတွက် ကျမတို့ကို ၂၇၊ ၅၊ ၉၂ မှာ ငါးနှစ် အမိန့်ချခဲ့တယ်။ ပဲခူးစစ်ခုံရုံး-၁ မှာ အမိန့်ချခဲ့တယ်။ ထောင်ထဲမှာ လေးနှစ်ခွဲနေခဲ့ရတယ်။ စစ်ခုံရုံးက အမိန့်ချတာမို့လို့ အချုပ်ထဲမှာနေရတဲ့ ချုပ်ရက်ကိုးလကို လုံးဝမပေးဘူး။ ချုပ်ရက်ကိုးလ အပေါင်း ကျရက် လေးနှစ်ခွဲပေါ့။

ထောင်ကလွတ်တော့ ဘယ်လို ခံစားရသလဲ။

၂၊ ၉၊ ၉၆ မှာထောင်ကလွတ်တယ်။ ဝမ်းသာပါတယ်။ အိမ်ပြန်ရောက်တော့မှ ကိုယ့်အဖေသေတာ သုံးလကျော်ပဲရှိသေးတာ သိလိုက်ရတော့ ရင်ဆို့သွားတယ်။ တော်တော်လေး ဝမ်းနည်းသွားတယ်။

လက်ရှိ နေရေးထိုင်ရေး အဆင်ပြေသလား။

ကိုယ့်နိုင်ငံမှာ အုပ်ချုပ်မှုမကောင်းလို့ သူများနိုင်ငံမှာ လာနေရတာ စိတ်
ဘယ်ကောင်းမလဲ၊ ကျဉ်းကြပ်တာပေါ့။ ဟိုနားသွားလည်း ကိုယ့်ဖမ်းမလား၊
ဒီနားသွားလည်း ကိုယ့်ဖမ်းမလား ထိတ်လန့်ပြီးနေရတယ်။ ဒါ ဘယ်သူကြောင့်လဲ၊
စစ်အစိုးရမကောင်းလို့ လာနေရတာပေါ့။ ဒုက္ခရောက်တာပေါ့။ သူများနိုင်ငံမှာ
နေချင်တဲ့စိတ် ကိုယ့်မှာ လုံးဝမရှိဘူး၊ ကိုယ့်ပြည်ပဲ နေချင်တယ်၊ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ပြည်
မှာအုပ်ချုပ်တာတွေက မင်းဆိုးမင်းညစ်တွေကြောင့် သူများဆီမှာ ဒီလို စိတ်ဆင်းရဲပြီး
လာနေရတာပေါ့။ ။

နောက်ဆက်တွဲ - ၁၀

**ရန်ကုန်မြို့တွင် အကြိမ်ကြိမ် အထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသော
ဒေါ်အေးအေးခိုင်၏ ပြောပြချက်များ**

ဒေါ်အေးအေးခိုင်သည် ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဒီမိုကရေစီရေးလှုပ်ရှားမှုကာလတွင် အထက်တန်းကျောင်းသူတစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်တိုင်း၊ မြောက်ဥက္ကလာပ မြို့နယ် အမှတ် (၃) အထက်တန်းကျောင်းတွင် ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဇွန်လမှစပြီး နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် အကြိမ်ကြိမ်အခါခါ အထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရသည်။

၁၉၈၈ ခုနှစ်က မြောက်ဥက္ကလာပမြို့နယ် အမှတ် (၃) အထက်တန်းကျောင်း မှာ ဆယ်တန်းကျောင်းသူအဖြစ် တက်ရောက်နေပါတယ်။ အဲဒီအချိန် ဇွန်လကစပြီး အရေးအခင်းမှာ ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ဇူလိုင်လမှာ အထက်တန်းကျောင်းအမှတ် (၅) မှာ တရားဟောနေတုန်းမြို့နယ်ကောင်စီကနေ လာပြီးဖမ်းသွားခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတုန်းက မြို့နယ်မှာ တာဝန်အကြီးဆုံးက ဦးသောင်းညွန့်ဆိုသူပါ။ လာဖမ်းပြီး မြို့နယ်ရုံးကို ခေါ်သွားတယ်။ ကိုယ်ရေးရာဇဝင်တွေ မေးမြန်းပြီး မြို့နယ်ရဲစခန်းကနေ ထောက်လှမ်းရေးတွေလာဖမ်းသွားတယ်။ အဲဒီမှာလည်း မေးခွန်းတွေအများကြီး ထပ်မေးပြီး ရေကြည်အိုင်ကို ခေါ်သွားတယ်။ (ရေကြည်အိုင်လို့ ဘာလို့သိလည်းဆိုတော့ အဲဒီမှာ

ကျမတို့ဆီက အလုပ်သမားကောလိပ်က ကျောင်းသားတစ်ယောက်ကို ဖမ်းထားပြီး သူ့ကိုသွားခေါ်မယ်ဆိုတာကြောင့်ရယ်၊ ကားကိုမြို့ပြင်အထိ မောင်းသွားပြီးတဲ့အခါ မျက်နှာကို အဝတ်နဲ့စည်းပြီး မင်္ဂလာဒုံဘက်ကို ဆက်မောင်းသွားတာကြောင့်ရယ် ရေကြည်အိုင်လို့ သိနေပါတယ်။)

အဲဒီမှာ တနေရာပြီးတနေရာ ရပ်ခိုင်းပြီး နာရီဝက်လောက်ကြာတော့ ပြန်ခေါ်လာပါတယ်။ ပြီးတော့ ရဲစခန်းမှာ နောင်မလုပ်ဘူးဆိုပြီး လက်မှတ်ထိုးရတယ်။ အဖေရယ်၊ အဖေ့သူငယ်ချင်းရယ်လာရွေးတယ်။ အဖေတို့လည်း လက်မှတ်တွေထိုးရတယ်။ နောင်ဘာမှမလုပ်ဖို့လည်း ကတိတွေ ပေးခဲ့ရတယ်။ ကျောင်းက အတန်းပိုင်ဆရာမကိုလည်း မြို့နယ်လူကြီးတွေနဲ့ရဲတွေကခေါ်တွေ့တယ်။ ကျမကိုလည်း ကျောင်းထုတ်တယ်ပေါ့။ နောက် ဇူလိုင် ၁၉ ရက်နေ့မရောက်ခင်မှာ လမ်းထဲမှာ ထောက်လှမ်းရေး လို့ထင်ရတဲ့သူတွေ ဝင်ထွက်သွားလာနေတာ တွေ့ရတယ်။ ကျမလည်း ကျောင်းသားတွေစုရပ်ဖြစ်တဲ့ ရွှေတိဂုံဘုရား၊ မြေနီကုန်းနဲ့ မြို့လယ်တွေဘက်ကို မကြာခဏဆိုသလို ရောက်တယ်။ ရွှေတိဂုံမှာဆိုရင် တရားတွေဘာတွေ သွားဟောခဲ့ဖူးတယ်။

နောက် ရှစ်လေးလုံးနေ့မှာ ချီတက်ဆန္ဒပြပြီး ရွှေတိဂုံဘုရားပေါ်မှာပဲအိပ်တယ်။ နောက်နေ့မနက် ရွှေတိဂုံဘုရားကဆင်းပြီး သိပ်မကြာဘူး သေနတ်တွေပစ်ဖောက်သံကြားရတယ်။ ပစ်ဖမ်းတာ၊ အော်သံဟစ်သံတွေလည်း ဆူညံနေတာပဲ။ ကျမလည်း သူငယ်ချင်းတွေနဲ့အတူ တွေ့တဲ့နေရာ ဇွတ်ပြေးရင်း ဝင်ဒါမီယာလမ်းထဲ ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီမှာ ဖွင့်ထားတဲ့ခြံထဲဆို ဝင်ပြေးပြီး ပုန်းကြတယ်။ နောက် အိမ်တအိမ်ကို တဒုန်းဒုန်းနဲ့ ဝင်စစ်နေသံတွေ အကုန်ကြားနေရတယ်။ ပြေးရင်းနဲ့ နောက်ဆုံးအဖမ်းခံရတယ်။ ဖမ်းတာလည်း စစ်သားတွေပဲ။ နောက်အဲဒီနားက တော်လှန်ရေးပန်းခြံထဲမှာ သွားပြီးအကြာကြီး ထားတယ်။ ထမင်းဆာ၊ ရေဆာနဲ့ နေကလည်းပူဆိုတော့ လူတွေဆိုတာ သနားစရာကြီး။ နောက် နှစ်နာရီလောက် အကြာမှာ အဲဒီကနေ အင်းစိန်ထောင်ကို မောင်းတယ်။ တီအီးကားတွေနဲ့ တင်ခေါ်သွားတာ။ ကားတွေကအလုံပိတ်ထားတယ်။ မိုးတွင်းဆိုတော့ အနံ့ကမကောင်းဘူး။ မူးပြီးအန်တာလဲရှိတယ်။ ကားထွက်တော့ အဲဒီနားက လူတွေထွက်လာပြီး ကားကို ခဲတွေနဲ့ပေါက်တယ်။ ပေါက်တာက ကားခေါင်းကိုပေါက်တာ။ တော်တော်ကြီး မောင်းပြီးမှ အင်းစိန်ထောင်ကိုရောက်တယ်။ အဲဒါ ကျမ ပထမဦးဆုံး အင်းစိန်ထောင်ကို

ရောက်ခြင်းပဲ။ အဲဒီမှာ အခြား ကျမလို ချီတက်ရင်းပါလာတဲ့ အမျိုးသမီးတွေလည်း အများကြီးပဲ။ ဈေးသည်၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူ၊ ဝန်ထမ်း၊ အစုံပဲ။ အားလုံး ၁၇၂ ယောက်ရှိတယ်။ ရောက်ပြီးသိပ်မကြာဘူး။ ထမင်းကျွေးတယ်။ ထမင်းက နာမည်ခံ ထမင်း၊ မာတောင့်ပြီး စပါးလုံးနိုင်းချင်းနဲ့။ နောက်နေ့မှာ စပြီးစစ်ဆေးတယ်။ စစ်တာ အစုလိုက် အစုလိုက် စစ်တယ်။ တခါခေါ်စစ်ရင် ငါးယောက် ခြောက်ယောက် စစ်တယ်။ ထောက်လှမ်းရေးကလူတွေ စစ်တယ်လို့ပြောတာပဲ။ ကျမအလှည့်ရောက်တော့ ကျမလည်း ဖြေချင်ရာတွေဖြေပြီး နေလိုက်တယ်။ ဒါပေမယ့် ပြဿနာက ကျမကအရင် မြို့နယ်ရဲစခန်းမှာ နာမည်ရှိပြီးပြီဆိုတော့ သူ့တို့ကိုညာလို့မရဘူး။ ဒါပေမယ့်လည်း ကျမက ကလေးအရွယ်ဆိုတော့ ရောက်တတ်ရာရာပဲ ဆက်ပြောတယ်။ အဓိကကလွတ်ဖို့ပဲ။ နောက်ရက်ကြတော့ နေ့လည်အိပ်နေတုန်း “အေးအေးခိုင်” ဆိုပြီး တံခါးထိပ်ကနေ အော်ခေါ်တယ်။ ကျမလည်း နဲ့နဲ့တော့ လန်သွားတယ်။ မသိသလိုပဲ ဆက်နေနေတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အေးအေးခိုင်ဆိုတာ တောင်ဥက္ကလာကလည်း ရှိသေးတာကိုး။ အဲဒီအချိန် မြောက်ဥက္ကလာလည်းဆိုရော ကျမကြောက်သွားတယ်။ ကြောက်တာကလည်း တခြားကြောင့်မဟုတ်ဘူး။ မတ်လထဲမှာ ကျောင်းသူတွေကို မုဒိမ်းကျင့်တယ်ဆိုတာ ကြားဖူးထားတာကိုး။ တယောက်ထဲကို လာရွေးခေါ်တာဆိုတော့ နဲ့နဲ့ကြောက်သွားတာ။ နောက်ထောင်ဝါဒါမတွေ ခေါ်တဲ့ နောက်ကို လိုက်သွားရတယ်။ အဲဒီမှာမှ တကယ်စစ်ကြောရေးစတာ။ အဓိကမေးတာတွေက ဘယ်သူတွေနဲ့ဆက်သွယ်သလဲ၊ ဘာကြောင့်ပါရလဲ၊ တံဆိပ်တွေဘာတွေဆို ဘယ်သူ့ဆီမှာလုပ်လဲ၊ ပိုက်ဆံဘယ်သူပေးလဲ ဆိုတာတွေပါ။ အဲဒီနေ့စစ်ပြီးတော့ အဆောင်ကိုပြန်မပို့တော့ဘဲ တစ်ယောက်တည်း တိုက်ထဲမှာ သွားထားတယ်။ တစ်ယောက်တည်းမထားဖို့ အကြိမ်ကြိမ်ပြောလည်းမရဘူး။ တိုက်ထဲမှာ တယောက်ထဲထားလိုက်တယ်။ အဲဒီကနေ လေးရက်လောက် နေ့တိုင်းစစ်တယ်။ မနက် လာခေါ်တယ်။ ညနေဆိုရင် ထောင်ကိုပြန်ခေါ်သွားတယ်။ စစ်တဲ့အချိန်မှာ ဒေါ်စုက ကုလားမယားဆိုတာတွေ၊ ဗိုလ်မြ၊ ဘရန်ဆိုင်းနဲ့ ခွန်ဆာမကောင်းကြောင်းတွေ အားရင်အားသလို ပြောနေကြတယ်။ အဲဒါက ဒုတိယအကြိမ် အဖမ်းခံရတုန်းကပါ။

ပြန်လွတ်တာက လကုန်ပိုင်းလောက်မှာ၊ အပြင်မှာလည်း တအားကို ဆိုးဆိုးဝါးဝါးတွေဖြစ်နေတဲ့အချိန်ပေါ့။ ဥပမာ ကျမတို့မြို့ဆိုရင် ခေါင်းတွေဖြတ်ပြီး မီးရှို့တာတွေ လုပ်နေတဲ့အချိန်။

ကျမဆက်ပြီး နိုင်ငံရေးမှာပါနေတုန်းပဲ။ ရှစ်လေးလုံးနှစ်ပတ်လည်မျိုး၊ အင်းလျား (တံတားနီ) နှစ်ပတ်လည်မျိုး၊ အာဇာနည်နေ့အခမ်းအနားလိုမျိုး အစရှိတဲ့ နိုင်ငံရေး လှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ပါနေတုန်းပဲ။ ၈၉ ခုနှစ် ထဲမှာတခါ ထပ်အဖမ်းခံရတယ်။ အဲဒီ တုန်းက (မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများဒီမိုကရက်တစ်တပ်ဦး) ကထုတ်တဲ့ ကျောင်းသူတယောက်က စစ်ဦးထုပ်ကို ခြေထောက်နဲ့နင်းထားတဲ့ ဓာတ်ပုံ မိသွား တာရယ်။ ကျမတို့ ကျောင်းသားအဖွဲ့လေး ဖွဲ့ထားတာရယ်သိသွားလို့။ ဖမ်းပြီး မြို့နယ်မှာစစ်တယ်၊ ရေကြည်အိုင်ကိုပို့တယ်။ သုံးရက်နဲ့ နေ့လည်တပိုင်းလုံးစစ်တာ၊ လုံးဝအိပ်ခွင့်မပေးဘူး။ စစ်တဲ့သူက ကျောက်ဘီလူး ဆိုပြီး သူ့ကိုယ့်သူပြောတာပဲ။ အဲဒီလူကစစ်တယ်၊ နေ့ရောညရော၊ အိပ်ငိုက်ရင် ခုံကိုထုတယ်၊ ခပ်ကျယ်ကျယ်ထုတော့ ခုံကိုမမီရဘူး၊ မီရင်ပြောတယ်၊ ထမင်းတော့ ကျွေးတယ်။ အဲဒီမှာ အဓိကစစ်တာက ကျမက ယူဂျီလုပ်တယ်ဆိုပြီးပြောတယ်။ ကျမလဲမဟုတ်ကြောင်းငြင်းတယ်။ ဟုတ်လည်းမဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကစွပ်စွဲပြီး ကျမဦးလေးဖြစ်သူနဲ့ အဆက် အသွယ်ရှိတယ်လို့ပြောတယ်။ မရှိဘူးပြောလည်း မရဘူး၊ ဟုတ်တယ်ပဲ၊ မဟုတ်တာ ကို ဟုတ်တယ်လို့ပြောတော့ ဆက်မမေးတော့ဘူး။ ကျောင်းသားအဖွဲ့အကြောင်းကို မေးတယ်၊ ဘယ်လောက်ကြီးလဲပေါ့။ ကျမကလဲအမှန်အတိုင်းပြောတယ်။ လူ နည်းနည်းနဲ့ ဖွဲ့ထားတာ၊ အဓိကက လှုပ်ရှားမှုတွေကို လွတ်လွတ်လပ်လပ်လုပ်ဖို့၊ ဘယ်ပါတီအရပ်အောက်မှ မဝင်ချင်လို့ဆိုတာကို ပြောတယ်။ ဘယ်သူနဲ့မှ အဆက် အသွယ်မရှိဘူးပေါ့။ ဒါလည်းမယုံဘူး။ အဲဒီမှာ တခါမေးမြန်းပြီးကြိုးရှည်ရှည်နဲ့ လှန် ထားပြန်တယ်။ ကျမလဲ ရုတ်ရုတ်ရုတ်ဆိုရင် ပါနေတာပဲ။ မပါတာမရှိဘူး။ အဓိက ကတော့ သူတို့အစိုးရကို မကြိုက်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မကြိုက်ကြောင်းကို တနည်းနည်းနဲ့ ပြနေတာပဲ။

၉ သုံးလုံးလုပ်ဖို့ ဖြစ်လာတော့ တခါ ကျမတို့လုပ်ကြပြန်ရော။ အဲဒီမှာလည်း ထပ်အဖမ်းခံရပြန်တယ်။ ဖမ်းပြီး မြို့နယ်အချုပ်မှာထားတယ်။ ထားပြီးတော့ နိုင်ငံ တော်ပုန်ကန်သူအတွက် ထမင်းမပါဘူးဆိုပြီး မကျွေးဘူး။ သူငယ်ချင်းအိမ်က ထမင်း လာပေးတော့ ဒီမှာမရှိတော့ဘူးလို့ ပြောလွှတ်လိုက်တယ်။ အဲဒါအချုပ်ထဲမှာ သူငယ်ချင်းအဖေ အချုပ်ကျနေတော့ ကျမကိုထမင်းခိုးကျွေးတယ်။ ဒါလည်း သိရင် ပြဿနာတက်နိုင်တာပဲ။ အိပ်ရတာလည်း မလုံခြုံဘူး။ အပေါ့အလေးသွားတာကနေ ဟိုး တုံးလုံးလဲတာအဆုံး မြင်လို့ကြည့်လို့မကောင်းဘူး။ ယောကျ်ားလေးတွေရဲ့

အချုပ်နဲ့ကပ်ကပ်လေး၊ အကုန်လုံးမြင်နေရတယ်။ အဲဒီလိုနဲ့စစ်ပြီးတော့ သိပ်မကြာဘူး၊ အင်းစိန်ထောင်ကို ပို့တယ်။ ပို့ပြီး ထောင်ထုံးစံ ရမန်ယူတယ်။ ရုံးတင်တယ်။ အမှုကိုဖတ်တယ်။ အမှုက ရွှေတွေကို အုပ်စုလိုက်ခိုးတယ်ဆိုပြီးပေါ့။ ကျမ ဒေါသပုန် ထပြီး သောင်းကျန်းတာ ရဲတွေဆိုတာ သေနတ်တကားကားနဲ့။ နောက် မြို့နယ်က အစ်ကိုအမှုကိုကိုင်တဲ့ ရဲအရာရှိလာတွေပြီး စားဖို့သောက်ဖို့ လာပြောတယ်။ ကျမ စကားတောင် ပြန်မပြောဘူး။ နောက် အင်းစိန်ထောင်ကို ပြန်ပို့ပြီးသိပ်မကြာခင်မှာ ကျမတို့တွေ ဆန္ဒပြတယ်။ အဲဒီနေ့က ထောင်ပုံစံစီတဲ့နေ့။ ထောင်ပိုင်လှည့်တဲ့ အချိန် ပေါ့။ ဆန္ဒပြရတဲ့ကိစ္စက နိုင်ငံရေးသမားတွေလွှတ်ပေးဖို့၊ ထောင်ပုံစံအပြည့်ပေးဖို့ဆိုပြီး ပြတာ။ ဆန္ဒပြဖို့က ယောက်ျားလေးအဆောင်နဲ့ ညှိလုပ်တာ။ ညှိတယ်ဆိုတာက ဒီဘက်ကနေ ဟိုဘက်ကို အကျီအဖြူစပေါ်မှာ စာရေးပြီးယောက်ျားဆောင်ကို ပစ်တာ၊ ဒါပေမယ့် ပစ်လိုက်တဲ့စာက သူတို့ဆီမရောက်ဘဲ ထောင်ဝါဒါရှေ့ သွားကျ တယ်ပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် အမျိုးသားအကျဉ်းသားတွေ သိသွားပြီး အဲဒီဆန္ဒပြပွဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဆူတဲ့အချိန်မှာ ထောင်အရာရှိတွေ ရောက်လာပြီး ကျမတို့ နိုင်ငံရေး သမားတွေကိုဆူတယ်။ မဆူဖို့ပေါ့။ နောက်တန်းစီးကိုလည်း သေသေချာချာ မှာတယ်။ ဘယ်သူဘာလုပ်လည်း ကြည့်ထားဖို့၊ အဲဒီတန်းစီးကလည်း ဟိုး ကျမ ၈၈ ကျကထဲ က သိနေတယ်။ ဒီမိုကရေစီအရေးကို ထောက်ခံတဲ့သူ။ နောက်အရာရှိတွေ ပြန် သွားတော့ ထပ်ပြီး တောင်းဆိုသံတွေအော်၊ ကမ္ဘာမကြေဘူးသီချင်းဆိုတယ်။ ဆိုတာ တရားဟောတာတွေကို ယောက်ျားလေးအဆောင်ဘက်မှာ လုပ်တာလည်း အကုန်ကြားနေရတယ်။ ထောင်အရာရှိတွေ ထပ်ရောက်လာတယ်။ အဲဒီမှာ ကလေး တွေက ငိုကြတယ်။ ကြောက်တာရော ဆာတာရော၊ တချို့အမျိုးသမီးတွေဆို ငိုကြ တယ်။ သူတို့ငိုတာက ကြောက်လို့မဟုတ်ဘူး။ ကမ္ဘာမကြေဘူးသီချင်းကြောင့်။ အဲဒါပေးမငိုဘူး၊ ငိုတာအားပေးတာနဲ့ အတူတူဆိုပြီး ခြိမ်းခြောက်တယ်။ အဲဒီမှာ လုံးဝမဆူဘို့ လာပြောတယ်။ အဓိကအပြောခံရတာက ဒေါ်မိမိပဲ (ဒေါ်မိမိက ယူဂျီ လုပ်လို့ ထောင်ကျထားပြီးသား၊ အကျဆောင်ကနေ အချုပ်ဆောင်ကို ပြန်ပို့ထား တာ။) သူဦးဆောင်တယ်ပေါ့။ ကျမလည်း အကြိမ်းခံရတယ်။ နောက် နီနီအောင် ပါးအရိုက်ခံရတယ်။ ရိုက်တာက ထောင်ကဒေါက်တာ စိုးကြည်။ နောက်နေ့လည် ထောင်ထဲမှာ ကျမတို့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသူတွေ တိုင်ပင်ကြတယ်။ ညကျရင် ဘာလုပ်

မလဲပေါ့။ အဲဒါကို ရူးရူးပေါပေါနဲ့ အမျိုးသမီးတယောက်က သွားပြီးသတင်းပေးတယ်။ ကျမတို့အဆောင်ရဲ့ အရှေ့မှာလည်း ဖမ်းခံထားရတဲ့ ကျောင်းသူတွေရှိတယ်။ ဆူလို့ ဆန္ဒပြလို့ ဆိုပြီးရိုက်နေတာ ကျမထအော်တာကို သိသွားပြီး ကျမကိုပါ အတင်း ဆွဲခေါ်ထုတ်တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာက ထောင်အချုပ်တံခါးကို ပိတ်ထားတာ၊ တံခါး ဖွင့်ပြီး အတင်းဆွဲခေါ်တယ်။ ကျမကို မမာလာကြည့်တို့ကလည်း အတင်းဆွဲထား တယ်။ နောက် သူတို့ဘက်က အားများတော့ ကျမသူတို့ဘက်ကို ပါသွားပြီး ကြိမ်လုံး နဲ့ရိုက်တယ်။ လက်သည်းနဲ့ကုတ်ထားတာဆိုရင် ထောင်ကနေထွက်လာပြီး နှစ်နှစ် လောက်ထိကို မပျောက်ဘူး။ ရိုက်ထားတာဆိုရင် မျက်စေ့ကိုထိမိပြီး မျက်စေ့က မျက်ရည်တွေ ကျကျလာတယ်။ ရိုက်ပြီး အချုပ်ဆောင်ကို ရွှေ့လိုက်တယ်။ တခြား နိုင်ငံရေးသမားတွေနဲ့ မဆက်သွယ်ရဘူး။ သူတို့လူတယောက်ကို စောင့်ကြည့် ခိုင်းထားတယ်။ နောက်နေ့ နေ့လည် ထောင်အလုပ်ကိုခိုင်းတယ်။ စပါးလုံး ကောက် ခိုင်းတာ။ တခြားအကျဉ်းသားလိုပဲ လုပ်ရမယ်ပေါ့။ ကျမကပြောတယ်။ နင်တို့ လုပ် ထားတာ မျက်စေ့နာနေတယ်။ နောက် ဝါ နိုင်ငံရေးသမား ဘာမှမလုပ်နိုင်ဘူးဆိုပြီး မလုပ်ဘူး။ ရိုက်လဲခံမယ်ဆိုပြီး တင်းခံနေတယ်။ အဲဒီတုန်းက ထောင်ထဲမှာ မှတ်မိ သလောက်ဆိုရင် အခြေအနေက တော်တော်ဆိုးခဲ့တယ်။ အနောက်ဆောင်က မလှလှသန်းလည်း အရိုက်ခံရတယ်လို့ပြောတယ်။ ယောက်ျားလေးအကျဉ်းသား သုံးယောက်သေတယ်။ ဝင်ရိုက်လို့။ နေ့လည်မှာ ထောင်ထဲမှာ တအားဆူတာကို အပြင်ကသိမှာစိုးလို့ ခွေးသံတွေနဲ့ အသံဖုံးအောင် လုပ်တယ်။ ဒါနဲ့မရတော့ ဓာတ်စက်တွေဖွင့်ထားတယ်။ ဖွင့်တာက စစ်သီချင်းတွေ၊ ဆူညံနေတာပဲ။ အဲဒီက စပြီး ထောင်မှာ ထောင်ဝင်စာပိတ်လိုက်သေးတယ်။ သေဒဏ်သမားတွေကို တဝက်ပဲ ပေးတော့တယ်။ သေဒဏ်ချခံထားရတဲ့ မဂျူးဆိုရင် အပြည့်မရရင် မယူဘူးဆိုပြီး ဆန္ဒပြတယ်။

အဲဒီကနေ သိပ်မကြာဘူး၊ တရားရုံးကိုပြန်ပို့ပြီး ဘာမှလည်း မပြောဘဲနဲ့ ပြန်လွှတ်ပေးတယ်။ လွှတ်ပေးမယ်ဆိုတော့ ထုံးစံအတိုင်း ကတိခံဝန်ချက်တွေ ထိုးရ တယ်။ အဲဒီမှာ အခြားအချက်တွေထက် ထူးဆန်းတာက ကျမကို ရန်ကုန် နယ်နမိတ် ထဲမှာ နေခွင့်မပြုဘူးဆိုတာပဲ။ ကျမကလည်း နေစရာမှမရှိတာ ဒီမှာဘဲ နေမယ်လို့ ပြောတော့ နေခွင့်မရဘူးလို့ ရဲတွေကပြောတယ်။ အဲဒါကတော့ ကျမရဲ့ နောက်ဆုံး အချုပ်ထောင်ဖြစ်စဉ်ပါပဲ။ ။

နောက်ဆက်တွဲ - ၁၁

ပုသိမ်မြို့အကျဉ်းထောင်တွင် အကျဉ်းကျခဲ့သော မအေးအေးသင်း နှင့်
တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း

မအေးအေးသင်းနှင့် ဖခင်ဖြစ်သူသည် ဧရာဝတီတိုင်း၊ အင်္ဂပူမြို့နယ်
အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်တွင် ဦးဆောင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ဖခင်ဖြစ်သူ
အား အာဏာပိုင်များက သွားရောက်ဖမ်းဆီးစဉ် မတွေ့ရသဖြင့် သမီး
ဖြစ်သူ မအေးအေးသင်းအား ဖမ်းဆီးခေါ်ဆောင်သွားပြီး ပုသိမ်အကျဉ်း
ထောင်တွင် မတရား အကျဉ်းချထားခဲ့သည်။

ဖမ်းဆီးအကျဉ်းချခံရသည့်ဖြစ်ရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ မအေးအေးသင်း
အား အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည်။

ဘာဖြစ်လို့အဖမ်းခံရလဲ၊ ဘယ်တုန်းကအဖမ်းခံရလဲ၊ ဘယ်မှာ အဖမ်းခံရလဲ ဆိုတာ
တွေကို ပြောပြပေးပါ။

ကျမတို့စအဖမ်းခံရတာ ၁၉၈၉ မေ ၁၉။ စွဲတဲ့အမှုက ၅ (ည)။ စစ်တဲ့အခါကျ
တော့ လက်နက်ငယ်သင်တန်း တက်မှုဆိုပြီးတော့ စစ်တယ်လေ။ ကျမတို့ဘက်မှာ
အနောက်ရိုးမရွာတွေရှိတယ်။ အဲဒီမှာသွားပြီး စည်းရုံးရေးဆင်းတယ်။ ကျမတို့က
အရင်က အင်န်အယ်လ်ဒီ (အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်)မှာ လှုပ်ရှားတယ်။ အဲဒါကို

အာဏာပိုင်က မကြိုက်တဲ့အခါကျတော့ ကျမတို့အဲဒီရွာတွေမှာ သွားပြီးတော့ လက်နက်ငယ်သင်တန်း တက်ပါတယ်ဆိုပြီးတော့ စွပ်စွဲတာပေါ့။

ဘယ်မြို့၊ ဘယ်ရွာလဲ။

ကျမတို့နေတာက အင်္ဂပူမြို့နယ်ထဲမှာ။ ဒါပေမဲ့ ကျမတို့သွားပြီးတော့ စည်းရုံးရေး ဆင်းတာက မြန်အောင်မြို့နယ် သပြေကွင်းရွာ။

ဖမ်းတော့ ဘယ်အချိန်မှာ ဖမ်းလဲ၊ ဘယ်သူတွေက လာဖမ်းလဲ၊ ဘယ်ခေါ်သွားလဲ။

စည်းရုံးရေးဆင်းတဲ့အချိန်မှာ ကျမအဖေဦးဆောင်တယ်လို့ ပြောရင်ရတာပေါ့။ အဲဒီနောက် ကျမအဖေကို ၁၉၈၉ မေ ၁၇ ရက်နေ့မှာ လာပြီးတော့ရှာကြတယ်။ အဖေကမရှိဘူး။ အလုပ်သွားတယ်။ အဲဒီရွာတွေဘက်မှာပဲ သစ်လုပ်ငန်း လုပ်တယ် လေ။ အဖေ အလုပ်သွားတဲ့အချိန် လာရှာတယ်။ မတွေ့ဘူးဆိုတော့ ကျမကို ဖမ်းလိုက်တယ်။ သူတို့လည်းပြောတယ်လေ၊ သမီးကိုခေါ်ထားရင်တော့ အဖေက တော့လာမှာပဲ။ ဓားစာခံ ဆွဲထားလိုက်တာပေါ့။

အဲလိုဆွဲထားရင်းနဲ့ နောက် ကျမနဲ့အတူတူ အဲဒီခရီးစဉ်မှာပါတဲ့ အဖော်တွေရဲ့ စာရင်း သူတို့မေးတယ်လေ။ ကျမကလည်း အမှန်အတိုင်းပဲ ပြောတယ်။ ကိုးယောက် သွားတယ်၊ စည်းရုံးရေးဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ဟာ ပြောတယ်။ နောက် အဲဒီ ကိုးယောက် စလုံးကိုဆွဲတယ်။ အဲဒီထဲမှာ အဖေတော့ မပါဘူးပေါ့။ အဖမ်းခံရတာက အမျိုးသမီး ထဲက သုံးယောက်၊ အမျိုးသားက နှစ်ယောက် အဖမ်းခံရတယ်။ ကျန်တဲ့လူတွေက ဖမ်းမှန်းသိတော့ ထွက်ပြေးကြတယ်။ တောခိုသွားကြတယ်။

စစ်ကြောရေးကာလအကြောင်း နည်းနည်းပြောပြပါ။ သူတို့စစ်ဆေးတာ ဘယ် နှစ်ရက်လောက် ကြာသလဲ။

ကျမတို့ကို စဖမ်းသွားပြီးတော့ အင်္ဂပူမြို့နယ်အချုပ်မှာ တစ်ရက်ထားတယ်။ ပြီးတော့ ပုသိမ်ကိုခေါ်သွားတယ်။ ပုသိမ် အသည်းကြီးစခန်းမှာ တစ်ရက်ထားတယ်။ အသည်းကြီးစခန်းမှာ နေတဲ့ တစ်ရက်က ကျမတို့ကို လုံးဝ အစာမကျွေးဘူး။ နောက် တနေ့မှာ လာခေါ်သွားတယ်။ ဘယ်ကို ခေါ်သွားမှန်း ကျမတို့လည်း မသိဘူး။ ကျမ

တို့လည်း ကားပေါ်မှာလိုက်သွားရတယ်။ တော်တော်ကြီး ဝေးတဲ့နေရာရောက်တော့ မျက်နှာတွေကို စည်းလိုက်တယ်။ အိပ်တွေနဲ့ စွပ်လိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ နှာခေါင်းကိုတော့ ဖော်ထားတာပေါ့။ နောက်မှ ပြန်သိရတာ၊ အနောက်တောင်တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်ပေါ့နော်၊ (နတခ) ဆိုတဲ့နေရာ၊ စစ်ကြောရေးစခန်းကြီးပေါ့။ အဲဒီကို ခေါ်သွားတယ်။

ကားရပ်တဲ့အခါကျတော့ ကျမတို့ကိုဆင်းခိုင်းတယ်။ ဘယ်ကိုဆင်းရမုန်းလည်း မသိဘူး။ နောက် စစ်သားတယောက်က လာပြီး လက်ကိုဆွဲသွားတယ်။ လာ ကျနေတဲ့ နောက်ကို လိုက်ခဲ့ဆိုပြီးတော့ ခေါ်သွားတယ်။ အဲဒီစစ်သားက မြေကြီး ဘယ်လောက် မြင့်တယ်၊ ဘယ်လောက် နိမ့်တယ်၊ လမ်းပြေးပြေးလျှောက်၊ အဲသလိုခေါ်သွားတယ်။ အခန်းတခန်းထဲ ထည့်ထားလိုက်တယ်။

ကျမတို့အမှုတွဲထဲမှာပါတဲ့ အမျိုးသမီး တယောက်က ၁၄ နှစ်ပဲရှိသေးတယ်။ သူက ငယ်လည်းငယ်တော့ ကြောက်တာပေါ့။ ဘယ်ကိုရောက်သွားပြီလဲ မေးတယ်။ နောက် ၁၉၈၈ ခုနှစ် လူထုဆန္ဒပြပွဲ ကာလတွေတုန်းကလည်း အမျိုးသမီးတွေကို မုဒိန်းကျင့်တယ်တို့ ဘာတို့ ကြားထားတော့ သူ တအားကြောက်တယ်။ သူ အော်တယ်။ ကျမကိုလှမ်းခေါ်တယ်။ အစ်မကြီးဘယ်မှာလဲ၊ ဘယ်မှာလဲ အဲဒီလို လှမ်းခေါ်တယ်လေ။ အဲဒီအချိန်ကျမှ သူက ကျမ ဘေးနားက အခန်းထဲမှာ ရှိနေတယ်ဆိုတာ အသံကို ကြားနေရတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျမကလည်း အသံပေးလို့ မရဘူးလေ။ အဲလိုမျိုး ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီ အမှောင်ထဲမှာပဲထားတယ်။ သုံးနာရီလောက်ကြာမယ်။

အဲဒီနောက် သိပ်မကြာဘူး၊ စစ်ဆေးမယ့် ထောက်လှမ်းရေးဗိုလ်တွေ ရောက်လာတယ်။ ရောက်လာပြီး ကျမတို့ကို တယောက်ချင်း ခေါ်ထုတ်သွားတယ်။ မျက်လုံး စည်းပြီး ခေါ်သွားတာပဲ။ ဘယ်ကိုခေါ်သွားမယ်လည်း မပြောဘူး။ အခန်းတခန်း ရောက်တော့ အဲဒီမှာစစ်တယ်။ ကျမတို့ကလည်း ကျမတို့စည်းရုံးရေးအကြောင်းကိုပဲ ပြောပြတယ်။

ပြောပြတော့ ခဏနေ နင်တို့ ဖြောင့်ချက်ပေးရမယ်ဆိုပြီးတော့ အခန်းထဲပဲ ပြန်ထည့်ထားလိုက်တယ်။ အဲဒီအချိန်ကတော့ တော်တော်ခံစားရတဲ့အချိန်ပဲ။ မျက်နှာကို စည်းထားတယ်။ နောက် အခန်းအမှောင်ထဲမှာ ထားတယ်ဆိုတော့ အနားမှာ ဘာတွေရှိမှန်းလဲ မသိဘူးလေ။ လိုက်စမ်းကြည့်လိုက်တော့ ကြိုးတချောင်း

တွေ့တယ်။ နောက် ခွက်လေးတလုံး တွေ့တယ်။ အမှောင်ထဲမှာ အဲ့လိုပဲ ထိုင်နေရ တာပေါ့။

နောက် သုံးနာရီလောက်ကြာတော့ တယောက်ချင်းခေါ်ပြီး ဖြောင့်ချက်ပေးခိုင်း တယ်။ အဲ့ဒီမှာပဲ အမျိုးသမီး တရားသူကြီးတယောက် ရှိတယ်။ ကဲ မင်းတို့ လုပ်ခဲ့တာ အစကနေ အဆုံးအထိ အကုန်ပြောတဲ့ သူက အဲ့လိုပြောတယ်။ ကျမတို့ကလည်း ရဲစခန်းမှာ အစစ်ခံတဲ့အတိုင်းပဲ၊ ကိုယ်သွားတဲ့အတိုင်းပဲ၊ အမှန်အတိုင်းပဲ အကုန်လုံး ပြောကြတယ်။ မိုးချုပ်သွားတယ်။ ၁၀ နာရီလောက်ကျတော့ ကျမတို့အကုန်လုံးကို ထောင်ထဲပို့လိုက်တယ်။

အဲ့ဒီမှာ စီရင်ချက်မချဘူးလား၊ ချသလား။

ဟင့်အင်း၊ မချဘူး။ အချုပ်ကာလ ခြောက်လကြာတယ်။ ပုသိမ်ထောင်ထဲကို ပို့လိုက်တယ်။ ပုသိမ်ထောင်မှာလည်း အဲ့ဒီအချိန် အမျိုးသမီးအကျဉ်းထောင် မရှိ သေးဘူး။ အမျိုးသမီးထောင်က ပြင်နေတယ်လို့ ပြောတယ်။ ဟောခန်း ခပ်ကျဉ်းကျဉ်း လေးထဲမှာ လူအယောက် ၁၀၀ ကျော်လောက်ရှိတယ်။ ကျမတို့အကုန်လုံးကို ထည့် လိုက်တယ်။ ကျမတို့ကို ကျောင်းသားတွေဆိုပြီးတော့ စည်းခြားထားတယ်လေ။ ဘယ်သူမှ စကားမပြောရဘူး၊ ဘာမှ အကူအညီ မပေးရဘူး၊ အဲ့ဒါမျိုးလုပ်ထားတယ်။ အဲ့ဒီမှာ ကျမတို့လည်း ဘုမသိဘမသိ ကြမ်းပြင်မှာ အဲ့လိုပဲ အိပ်ကြရတယ်။ ကျမတို့ သုံးယောက်ပေါ့။

ကြမ်းပြင်ဆိုတာက ပျဉ်ခင်းလား။

မဟုတ်ဘူး။ ဒီလို သမံတလင်း၊ ဒီအတိုင်းအိပ်ရတယ်။ ကျမတို့ကို စဖမ်းတုန်းက အဝတ်အစားတွေ ဘာတွေ အပိုမပါဘူးလေ။ ဒီအတိုင်းပဲနေရတယ်။

ထောင်ထဲရောက်တော့ တချို့ကလည်း ကျောင်းသားတွေဆိုတော့ စိတ်ဝင်စား တယ်လေ။ ခိုးခိုးပြီးလာခေါ်ကြတယ်လေ။ အကူအညီလည်း ပေးကြတာပေါ့။

နောက်တော့ ဘာဆက်ဖြစ်လဲ။

ကျမတို့ကို ပထမနှစ်လ ရုံးမထုတ်ဘူး။ မိသားစုနဲ့လည်းဖြတ်ထားတယ်။ ဘာနဲ့မှ အဆက်အသွယ်မရှိဘူး။ အဲဒီ နှစ်လအတောအတွင်း ထောက်လှမ်းရေးက အမြဲ လာစစ်နေတာပဲ။

နှစ်လကြာပြီးတဲ့အခါမှ ကျမတို့ကို ရုံးတင်တယ်။ ဒီနေ့ဟာ မင်းတို့ကို ရုံးတင်မယ့် နေ့ဆိုပြီး တချို့ ထောင်အာဏာပိုင်တွေကလည်း ပြောတာပေါ့။ ဟာ နင်တို့ကတော့ ဒီနေ့လွတ်ပြီပေါ့။ ကျမတို့ကလည်း လွတ်ပြီဆိုတာ တကယ်မှတ်လို့လေ။ နောက်တော့ တရားစွဲလိုက်တာပဲ။ စွဲပြီး ကျမတို့ကို ထောင်ထဲပြန်သွင်းလိုက်တယ်။

ထောင်တော့ မချဘူးပေါ့။

ထောင်ချတာပေါ့။ အဲဒီ ခြောက်လကြာပြီးတဲ့အခါကျတော့ ထောင်နှစ်နှစ် ချ လိုက်တယ်။ ၁၄ နှစ်အရွယ်အမျိုးသမီးကျတော့ ထောင် သုံးနှစ်ချလိုက်တယ်။ ကမ္ဘာ အေးမှာလား၊ အမျိုးသမီးဂေဟာတခုရှိတယ်လေ။ အဲဒီကို ပို့လိုက်တယ်။ တနှစ်ပြည့် တဲ့အချိန်မှာ မိဘတွေခံဝန်နဲ့ ထုတ်သွားလို့ရတယ်။ နောက် ယောက်ျားလေး နှစ်ယောက်ကျတော့လည်း နှစ်ယောက်စလုံး သုံးနှစ်စီပဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီမှာလည်း ကလေးတယောက်ပါတယ်။ အဲဒီကလေး တယောက်ကျတော့ ငှက်အော်စမ်းကို အပို့ ခံရတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီကလေးကို နှစ်နှစ်ကြာမှ ထုတ်လို့ရတယ်။ အမျိုးသမီးလိုတော့ မတူဘူး။ အမျိုးသမီးက နှစ်နှစ်နဲ့ထုတ်လို့ရတယ်။

ကျမတို့ကတော့ နှစ်နှစ်အပြည့်နေရတယ်။ အဲဒီမှာ လျော့ရက်က ဆယ်ရက် လောက်ပဲရတယ်။

အစားအသောက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး နည်းနည်းပြောပြပါ။

အစားအသောက်ကတော့ ထောင်ထဲကကျွေးတဲ့ဟာပေါ့။ မနက်ဆိုရင် ဆန်ပြုတ်။ မနက်အစောကြီး ငါးနာရီတန်းစီရင် ဆန်ပြုတ်ရတယ်။ နေ့လည် ၁၁ နာရီလောက်ကျတော့ ပဲ။ ပဲဆိုတာလည်း တော်တော် အရည်ကျကျ ပဲဟင်းနဲ့ ငါးပိ။ ငါးပိက သဲတွေနဲ့။ ကျမတို့ဘက်ကခေါ်တာကတော့ မျှင်ပိပေါ့။ အဲဒီမျှင်ပိနဲ့ ပဲဟင်းပဲ ရှိတယ်။ ညနေကျတော့ တာလပေါ။ တာလပေါဆိုတာက ထောင်ထဲမှာ စိုက်ထားတဲ့

ဥကန်စွန်းတွေကို အရွက်တွေအကုန်ခတ်စဉ်းပြီး ထည့်ထားတဲ့၊ မည်းနေတဲ့ အရည်ပေါ့။ အဲဒါပဲ စားရတယ်။

ဓမ္မတာလာတဲ့အခါကျတော့ သုံးရတဲ့ ပစ္စည်းကိရိယာတွေ အခက်အခဲတွေ့သလား၊ ဘယ်လိုမျိုးကြုံတွေ့ခဲ့ရလဲ။

တော်တော်လေးကို အခက်အခဲကြုံတွေ့ရတယ်။ အဲဒီပစ္စည်းတွေ သွင်းလို့မရတဲ့ အခါကျတော့ ဘေးကအကျဉ်းသားတွေကို အကူအညီတောင်းရတယ်။ ကျမတို့ အိမ်က လာတဲ့အခါကျရင် ပိုက်ဆံပြန်ပေးပါ့မယ် ဆိုပြီး အကူအညီတောင်းတယ်။ တချို့ နှစ်ရှည်ကျတဲ့လူတွေ၊ တန်းစီးတွေဘာတွေလုပ်နေတဲ့ အမျိုးသမီးတွေကို အကူအညီ တောင်းရတာပေါ့။ ကျမတို့ကို နည်းနည်းကူညီပေးပါ၊ အပြင်ကို မှာပေး ပါဆိုရင် သူတို့က ထောင်ဝါဒါတွေကတဆင့် မှာလို့ရတယ်လေ။ အချုပ်ထွက်တဲ့ လူတွေကိုလည်း မှာလို့ရတယ်လေ။ အဲဒီ အပြင်ဘုတ်က (ထောင်ဝင်းအပြင်ဘက် ထွက်ပြီး အလုပ်ကြမ်းလုပ်ရတဲ့သူတွေဆီက) ဝမ်းထုပ်မှာပြီးတော့ ကျမတို့သုံးရတယ်။

ဒါပေမဲ့ အဲဒီအချိန်မှာကျတော့ ရေက ပြဿနာရှိတယ်။ ကျမတို့ထောင်ထဲမှာ ရေက တယောက်ကို ခွက်ကြီးကြီးနဲ့ သုံးခွက်ပဲရတယ်။ ကျမတို့က နည်းနည်းတိုးပြီး တောင်းတာပေါ့။ ဒါပေမယ့်မရဘူး။ အဲဒီဒုက္ခကို တော်တော်ခံရတယ်။

ရေ သုံးခွက်၊ သုံးမှတ်ဆိုတာက တလျှောက်လုံးပဲလား။

ထောင်ထဲမှာနေရတဲ့ တလျှောက်လုံးပဲ။ ရေက ပိုက်ရေမဟုတ်ဘူးလေ။ ယောက်ျားထောင်ကနေ ထမ်းပို့တဲ့ရေ။ မိန်းမထောင်ရောက်မှ ကန်ထဲကို တဆင့် ထည့်။ တခါတလေ ရေများတဲ့အခါဆိုရင်တော့ ခုနှစ်ခွက်လောက်ရတယ်။ ကျန်တဲ့ အချိန်တွေကတော့ သုံးခွက်ပဲ ပုံမှန်ရတယ်။ နွေရာသီတွေမှာ သုံးခွက်၊ အဲဒါတော့ ပုံမှန်ရတယ်။ မိုးတွင်းပိုင်းဆိုရင်တော့ ခုနှစ်ခွက်လောက်ရတယ်။

တရားရုံး ဘယ်နှစ်ခါလောက်တက်ရလဲ။ ရှေ့နေတို့၊ သက်သေတို့ အဲဒါတွေ လာတာ ရှိသလား။

ဟုတ်ကဲ့ ရှိတယ်။ ယမန်ကြီးတပတ်၊ ၁၄ ရက်တခါ ရုံးထုတ်တယ်။ ရုံးထုတ်တဲ့ အခါကျတော့ သူတို့ဆီက အစိုးရသက်သေတွေကတော့ ၄၊ ၅၊ ၆ ယောက်ပဲ။ ကျမတို့သွားတဲ့ရွာက လူတွေကို ခေါ်လာခဲ့တာ။ နောက်ပြီးတော့ ကျမတို့ဖက်က သက်သေထားခွင့်မရှိဘူး။

ကျမတို့ကို အင်န်အယ်လ်ဒီကနေပြီးတော့ ရှေ့နေငှားပေးတယ်။ ရှေ့နေကတော့ ရှေ့နေထုံးစံပဲပေါ့။ ကျမတို့ အမှုအကြောင်းမေးတယ်။ သူတို့ ပြောပေးတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲ့ဒါတွေက အလကားပဲ။ တကယ့်အမှုကြောင်းအရ ရှေ့နေတွေရဲ့ ထွက်ချက်ကိုကြည့်မယ်ဆိုရင် ကျမတို့မှာ လုံးဝအပြစ်မရှိဘူး၊ ထောင်ချနိုင်တဲ့ အပြစ်မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့် စစ်ထောက်လှမ်းရေးကနေပြီးတော့ ချလိုက်တာပဲပေါ့။

တရားသူကြီးကလည်း ကျမတို့ကို ခြောက်လပြည့်တဲ့ရက်မှာ ပြောပါတယ်။ ဒီနေ့ အမိန့်ချမယ်ဆိုပြီးတော့ အမိန့်ချလိုက်တယ်။ အမိန့်ချပြီးတဲ့အခါကျတော့ ကျမတို့က ထောင်နှစ်နှစ်ကျလို့ တော်တော် မကျေနပ်ကြဘူးလေ။ ဒါပေမယ့် တရားသူကြီးက ကျမတို့ကို လာပြောတယ်။ သူ့ကိုတော့ နားလည်ပေးပါတဲ့။ ဒါ စစ်ထောက်လှမ်းရေးက ချခိုင်းတာပါဆိုပြီး သူက အဲလို လာတောင်းပန်တယ်။ ကျမတို့လည်း ဘာမှမတတ်နိုင်ဘူးပေါ့နော်။

နောက်ဘာများပြောစရာရှိအုံးမလဲ၊ထောင်ထဲမှာနေခဲ့ရတဲ့ အတွေ့အကြုံတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့။

ဆေးဝါးမလုံလောက်ဘူး။ ကျမတို့ကြုံခဲ့ရတာ တခုပြောမယ်နော်။ ကျမတို့အဖွဲ့ ထဲမှာပါတဲ့ အမျိုးသမီးတယောက်က ရင်သားအကျိတ်ပေါ့။ သူက ကင်ဆာလိုလိုပဲ ဖြစ်နေတာ။ အကျိတ်ဖြစ်နေတယ်။ သူ ထောင်ထဲရောက်မှ စပြီးဖြစ်တာပေါ့နော်။ အဲဒီ နှစ်နှစ် အတောအတွင်းမှာ သူ တအားကိုက်လာတယ်။ သူဆေးခန်းပြုချင် တယ်ပေါ့။ ကျမတို့က မိဘနဲ့ ဝေးတဲ့အခါကျတော့ မိဘကို အကြောင်းကြားချင် တယ်ဆိုတော့ အကြောင်းကြားခွင့်မပေးဘူး။ ထောင်ဝင်စာတခါတခါလာရင်လည်း အဝေးကြီး လှမ်းပြောရတဲ့အခါကျတော့ တော်ရုံတန်ရုံဆေးပဲ လှမ်းတောင်းတာပေါ့ နော်။ ဆရာဝန်ပြုချင်တယ်လို့တော့ မပြောဖြစ်ကြဘူး။

ထောင်အာဏာပိုင်တွေကို ဆေးခန်းပြချင်တယ်။ ဆရာဝန်ပြချင်တယ် ဆိုတော့ သူတို့ ထောင်ဆရာဝန်ကို ပြခိုင်းတယ်။ ထောင်ဆရာဝန်ကလည်း နှာဘူးလို့ ပြောတယ်လေ။ ကျမတို့ကလည်း အပျိုတွေဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီ ကောင်မလေးကလည်း မပြရဘူး။ ဒါပေမယ့် မဖြစ်သာဘူးပေါ့နော်။ ကျမတို့ကလည်း ဝိုင်းတိုက်တုန်းတယ်။ ကဲ သူက ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့။ အဖော်လိုက်မယ်။ ဘေးနားမှာ အဖော်လိုက်ခွင့်ပေးဖို့ ကျမတို့က ခွင့်တောင်းတယ်။ ထောင်ပိုင်ကြီးနဲ့ဆွေးနွေးကြတယ်လေ။ ဆွေးနွေးတော့ ကဲ နင်တို့လိုက်ချင်ရင်လည်း လိုက် လို့ပြောတယ်။ အဲဒီတော့ ကျမတို့ အဖော်နှစ်ယောက် လိုက်သွားတယ်။ အဲ့ဒါလည်း ယောက်ျားထောင်ထဲမှာပဲ။ ထောင်ဆရာဝန်သွားပြတဲ့အခါလေ။

ဆရာဝန်ကတော့ စမ်းကြည့်မယ် ဘာညာပေါ့။ စမ်းကြည့်ရင်လည်း ကြည့်ပေါ့။ ဒါကတော့ ဆရာဝန်ရဲ့ တာဝန်အရပေါ့။ စမ်းကြည့်တယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီဟာက ကိစ္စမရှိဘူးတဲ့။ ရေနှေးတွေ ဘာတွေနဲ့ချေပေးရင် ပျောက်သွားနိုင်တယ်လို့ သူပြောတယ်။ ကျန်တဲ့ဆေး ဘာမှမပေးဘူး။

ဆေးတွေဘာတွေ ဒီလိုပဲ ကိုယ့်ဟာကို အပြင်ကိုပဲ မှာကြတယ်။ ထောင်ဝင်စာလာတဲ့ တခြားအမှုသည်တွေကနေတဆင့် ဆေးမှာကြတယ်။ တခြားအမှုတွေကျတော့ ဆေးသွင်းရတာလွယ်တယ်။ သူတို့လိုအပ်တဲ့ဆေးဝါးတွေကို မှာရတာလွယ်တယ်လေ။ သူတို့က ပိုက်ဆံပေးလိုက်ရင်ရတယ်။ ကျမတို့တွေကျတော့ ပိုက်ဆံပေးလည်းမရဘူး။ ဆေးဝါးလည်း ဘာမှ အပြည့်အဝသွင်းခွင့်မရှိဘူး။

ရောဂါတခုခုဖြစ်ပြီဆိုရင် သူတို့ပေးတာတော့ရှိတယ်။ ကလိုယိုဖီနီကော၊ ထောင်ထဲမှာလေ။ ကျမဆိုရင် တခါ အထက်လှန်အောက်လျှော ဖြစ်ဖူးတယ်။ ဝဲပေါက်တယ်။ ဝဲပေါက်ရင်လည်း ဘာစကေဘီပဲ။ နောက် ဗိုက်အောင့်တာတို့ဘာတို့ ဘယ်လောက်ပဲ အသည်းအသန်ဖြစ်ဖြစ် ကလိုယိုဖီနီကောပဲရတယ်။ တော်တော် အခြေအနေဆိုတယ်လို့ ကျမပြောချင်တယ်။ အဲဒီထောင်ထဲမှာ နေရတဲ့အချိန်က ဆေးဝါး လုံလုံလောက်လောက်ရှိသင့်တယ်လို့ ကျမထင်တယ်လေ။

နောက်တခုက ကျမတို့က ဘာစာမှ ဖတ်ရတာမရှိဘူး။ စာအုပ်သွင်းခွင့် မရှိဘူး။ စာအုပ်သွင်းခွင့်တောင်းတော့ ဘာလုပ်မလဲ၊ မဖတ်နဲ့၊ မပြုနဲ့ အဲလိုမျိုး အဟောက်ခံရတယ်။

အပေါ်မှာပြောခဲ့တဲ့ အမျိုးသမီးက အမှုတွဲပဲလား။ ကိုယ့်ဟာကို ဆေးဝယ်ပြီးတော့ ကုတော့ သက်သာတာပေါ့။

ဟုတ်ကဲ့ ကျမတို့အမှုတွဲပဲ။ ကိုက်ခဲတာတော့ သက်သာတာပေါ့။ ဒါပေမယ့် လုံးဝတော့ ပျောက်မသွားဘူးလေ။ အပြင်ရောက်မှပဲ ကုရတာပေါ့။

ကျမတို့အမှုတွဲက ပထမ သုံးယောက်၊ နောက် လေးယောက်ဖြစ်လာတယ်။ လေးယောက်ကို အရင်တုန်းကတော့ သီးသန့်မထားဘူး။ အကုန်လုံး ရောထား လိုက်တယ်။ နောက် သိပ်မကြာဘူး ၁၉ ဇူလိုင်တို့ဘာတို့၊ အာဇာနည်နေ့ ပန်းခွေချမှု တို့နဲ့ အင်န်အယ်လ်ဒီ၊ ဗကသတို့က အမျိုးသမီးတွေ ဝင်လာကြတယ်။ စုစုပေါင်း ကျမတို့ ၁၄ ယောက်ရှိတယ်။ ကျမတို့ ၁၄ ယောက်ကို အရင်တုန်းက အခန်း ကျဉ်းကျဉ်းလေး တခန်းပေးထားတယ်။ အဲဒီမှာ ၁၄ ယောက်နေရတယ်။ ကျမတို့က တခါတလေ အခမ်းအနားတွေ အထဲမှာလုပ်ကြတယ်။ အဲဒါကိုသိသွားရင် ကျမတို့ တိုက်ပိတ်ခံရတယ်။ နောက်တခုက သူတို့ ပုံမကျဘူး၊ ထောင်ဝင်စာတွေ ဖြတ်စား တယ်ပြောရင်လည်း အကုန်လုံးတိုက်ပိတ်ထားလိုက်တယ်။ အဲဒါမျိုး ခဏခဏပဲ ခံရ တယ်။ ကျမတို့ အဓိက အဲလို ရေပြဿနာတို့၊ နောက်ပြီးတော့ အစားအစာတို့နဲ့ ပတ်သက်လာရင် ဖြစ်တတ်ပါတယ်။

ထောင်ထဲမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ ထောက်လှမ်းရေးကပဲဖြစ်ဖြစ် ရိုက်တာနှက်တာကြုံရဖူးလား။

အဲဒါ ကျမတို့ကတော့ မကြုံရဖူးဘူး။ ဒါပေမယ့် ကျမတို့အမှုတွဲ တယောက်က တော့ ကြုံရတယ်။

အမျိုးသားလား။

အမျိုးသမီး။ သူက ကျမတို့ကို စဖမ်းတော့ ထွက်ပြေးတာ၊ ဟို သူတို့အမျိုးတွေ ရှိတဲ့ ဘိုကလေးကို ရောက်သွားတယ်လေ။ အဲဒါကို ထောက်လှမ်းရေးကလည်း သိတယ်။ လိုက်ဖမ်းတော့ ဘိုကလေးမှာ မိသွားတယ်လေ။ အဲဒီ အမျိုးသမီးကျတော့ ထောက်လှမ်းရေးက ရိုက်တယ်။ သူကလည်း တိုင်းရင်းသူလည်း ဖြစ်တယ်။ ကရင် တိုင်းရင်းသူလေ။ ထောက်လှမ်းရေးက တအား သူ့ကိုရိုက်တယ်။ အခု အပြင်မှာ ရောက်တဲ့အထိ နားတဖက်လေးနေတယ်။ နားတဖက် ပင်းသွားတာပေါ့။ ကျန်တဲ့ တဖက်ကလည်း လေးနေတယ်လေ။ သူ့အခြေအနေ တော်တော်ဆိုးတယ်။ စပြီး ဖမ်းလာတဲ့အချိန်တုန်းကဆိုရင် သူ့မျက်နှာကြီးက ယောင်အမ်းနေတာပဲ။ ။

လက်ရှိအချိန်ထိ အကျဉ်းကျနေဆဲဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်

ဒေါ်ကြည်ကြည်မင်း

ဒေါ်ခင်ခင်လဲ့

ဒေါ်ခင်ချိုမြင့်

ဒေါ်ခင်မိမိခိုင်

လက်ရှိအချိန်ထိ အကျဉ်းကျနေဆဲဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့ (အဆက်)

ဒေါ်ခင်အေးဆွေ

ဒေါ်ချိုမာထွေး

ဒေါ်စုစုဝင်း

ဒေါ်စန်းစန်းမော်

ဒေါ်ဖင်မာအောင်

ဒေါ်တေဇဝတီ

ဒေါ်တင်တင်မြင့်

ဒေါ်တင်မာရီ

လက်ရှိအချိန်ထိ အကျဉ်းကျနေဆဲဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့ (အဆက်)

ဒေါ်နင်းပပ

ဒေါ်နင်းမေအောင်

ဒေါ်မာလာရီ

ဒေါ်မေဝင်းမြင့်

ဒေါ်လဲ့လဲ့ချို

ဒေါ်သန်းသန်းဌေး

ဒေါ်ဥမ္မာ

ဒေါ်အေးမြင့်သန်း

လက်ရှိအချိန်ထိ အကျဉ်းကျနေဆဲဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့ (အဆက်)

ဒေါ်အေးအေးဆွေ

ဒေါ်အေးအေးမြတ်

အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်လာပြီးဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့

ဒေါ်ကေသီအေး

ဒေါ်ကြူကြူမာ

ဒေါ်ကြည်ကြည်မြင့်

ဒေါ်ကြည်ကြည်ဝင်း(၁)

ဒေါ်ကြည်ကြည်ဝင်း(၂)

ဒေါ်ခက်မာ

ဒေါ်ခင်စောမူ

ဒေါ်ခင်စန်းနွယ်

ဒေါ်ခင်စန်းရီ

အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်လာပြီးဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့ (အဆက်)

ဒေါ်ခင်စန်းလှိုင်

ဒေါ်ခင်ညိုလွင်

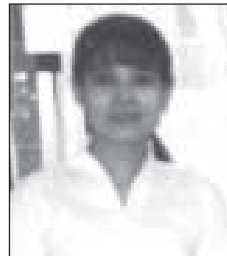
ဒေါ်ခင်ဋ္ဌေးကြွယ်

ဒေါ်ခင်မိမိခိုင်

ဒေါ်ခင်မိုးအေး

ဒေါ်ခင်လှဋ္ဌေး

ဒေါ်ခင်အေးဆွေ

ဒေါ်ခင်အေးမြင့်

မချို

ဒေါ်ငယ်မမသန်း

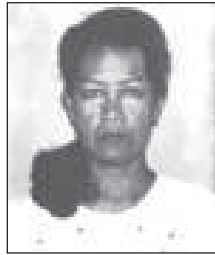

ဒေါ်စန်းစန်း

ဒေါ်စန်းစန်းနွဲ့

အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်လာပြီးဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့ (အဆက်)

ဒေါ်စန်းစန်းဝင်း

ဒေါ်ဆုမွန်အေး

ဒေါ်နော်အုန်းလှ

ဒေါ်နန်းခင်ထွေးမြင့်

ဒေါ်နန်းဝေရီ

ဒေါ်နွယ်နွယ်ဝင်း

ဒေါ်ဖြူဖြူ

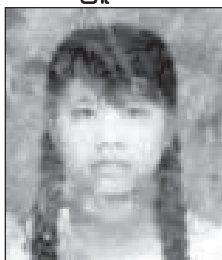
ဒေါ်ဖြူသဇင်သင်း

ဒေါ်မြစပါယ်မိုး

ဒေါ်မြင့်မြင့်ခင်

ဒေါ်မြင့်မြင့်စိုး

ဒေါ်မြတ်မိုးထွန်း

အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်လာပြီးဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့ (အဆက်)

ဒေါ်ယုလှလှိုင်

ဒေါ်ရီရီထွန်း

ဒေါ်ရင်ရင်မေ

ဒေါ်ရွှေဝါစိုး

ဒေါ်လှလှထွေး

ဒေါ်ဝင်းမြမြ

ဒေါ်ဝင်းဝင်းဌေး

ဒေါ်သီတာ

ဒေါက်တာသီတာ

ဒေါ်သီတာထွေး

ဒေါ်သီသီအောင်

ဒေါ်သန္တာစိုး

အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်လာပြီးဖြစ်သော အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားအချို့ (အဆက်)

ဒေါ်သန်းကြွယ်

ဒေါ်သန်းသန်းဌေး

ဒေါ်သန်းသန်းဦး

သိမ့်ဝဏ္ဏခင်

ဒေါ်အေးယုနွယ်

ဒေါ်အေးရီဌေး

ဒေါ်အေးသန်း

ဒေါ်အေးအေးခိုင်

ဒေါ်အေးအေးစိုး

ဒေါ်အေးအေးစန်း

ဒေါ်အေးအေးမာ

ဒေါ်အေးအေးသင်း

အကျဉ်းထောင်မှ လွတ်မြောက်လာအပြီးတွင် ကွယ်လွန်သွားသော
အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ

ဒေါ်ကြည်ကြည် (ကွယ်လွန်)

ဒေါ်ချိုလွင် (သေဆုံး)

- ၁။ ဒေါ်ချယ်ရီ
- ၂။ ဒေါ်တင်တင်ညို
(ဓာတ်ပုံမရရှိသဖြင့် မဖော်ပြနိုင်ပါ)

အမျိုးသမီးနိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားစာရင်း

စဉ်	အမည်	အဖအမည်	ပုဒ်မ	ကျနှစ်
၁။	ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်	ဦးအောင်ဆန်း	၁၀(က)	-
၂။	ဒေါ်အေးအေးမင်း	-	၅(ည)	၁၀
၃။	ဒေါ်အေးအေးမြတ်	-	၅(ည)	၇
၄။	ဒေါ်အေးအေးဆွေ	-	၅(ည)	၇
၅။	ဒေါ်အေးအေးဆွေ	ဦးမြင့်ဆွေ	၅(ည)	၁၀
၆။	ဒေါ်အေးအေးဝင်း	-	၅(ည)	၇
၇။	ဒေါ်အေးအေးဝင်း	-	-	၇
၈။	ဒေါ်အေးမြင့်သန်း	ဦးပွား	၅(ည)	၇
၉။	ဒေါ်အေးရီထိုက်	-	-	၂
၁၀။	ဒေါ်ချမ်းမြအောင်	-	၅(ည)	၇
၁၁။	ဒေါ်ချို	-	၅(ည)	၇
၁၂။	ဒေါ်ချိုမာထွေး	-	၅(ည)	၁၄
၁၃။	ဒေါ်လှလှဝင်း	-	-	-
၁၄။	ဒေါ်လှကြည်	ဦးဘာလိုင်	-	-
၁၅။	ဒေါ်နှင်းမေအောင်	ဦးသက်ထွန်းအောင်	၅(ည)	၄၂
	(ခ)နိုဗယ်အေး		၁၇(၂၀)၊ ၁၇(၁)	-
၁၆။	ဒေါ်ထူးခင်	ဦးအေးချို	၁၇(၁)(ခ)၊ ၁၂၄(က)	၁၀
၁၇။	ဒေါ်ထွေး	ဦးလင်း	၁၇(၁)(က)၊ ၁၀၄(က)	-
၁၈။	ဒေါ်ခင်ချိုမြင့်	-	-	၇
၁၉။	ဒေါ်ခင်ချိုမြင့်(ခ)ဇူးလူး	-	၅(ည)၊ ၁၇(၂၀)	၁၄
၂၀။	ဒေါ်ခင်ခင်လေး	ဦးမြင့်ဆွေ	၅(ည)၊ ၁၇(၁)တကျွန်း	
၂၁။	ဒေါ်ခင်လေးငယ်	-	၅(ည)	-
၂၂။	ဒေါ်ခင်ညိုလွင်	-	-	-

စဉ်	အမည်	အဖအမည်	ပုဒ်မ	ကျနှစ်
၂၃။	ဒေါ်ခင်စန်းအေး	-	၅(ည)	၅
၂၄။	ဒေါ်ခင်စိုးမြင့်	-	-	-
၂၅။	ဒေါ်ခင်ဝင်းကြည်	-	၅-၁	-
၂၆။	ဒေါ်ခင်ရီ	-	၅(ည)	၁၀
၂၇။	ဒေါ်ခိုင်မာစိုး	-	၁၇(၁)	၄
၂၈။	ဒေါ်ကြည်ကြည်မာ	-	၅(ည)	၇
၂၉။	ဒေါ်ကြူ	-	၅(ည)	၇
၃၀။	ဒေါ်လေးလေးချို	-	၅(ည)	၇
၃၁။	ဒေါ်လေးလေးနွယ်	-	-	-
၃၂။	ဒေါ်လေးလေးမွန်	ဦးစန်းမောင်	၅(ည)	၁၀
၃၃။	ဒေါ်မာမာအေး	-	၅(ည)၊၁၇(၂၀)	၁၄
၃၄။	ဒေါ်မာလာရီ	-	၅(ည)၊၁၇(၁)၊၃(၁)	၁၃
၃၅။	ဒေါ်မာမာဦး	-	၅(ည)၊၁၇(၂၀)	၁၄
၃၆။	ဒေါ်မေရှား	ဦးသော့မွန်း	၁၇(၁)	၈
၃၇။	ဒေါက်တာမေဝင်းမြင့်	ဦးသောင်းညွန့်	-	၇
၃၈။	ဒေါ်မိခြူး	-	၁၇(၁)	-
၃၉။	ဒေါ်မူမူ	-	၁၇(၁)	-
၄၀။	ဒေါ်မြိုင်(ခ)ဒေါ်သန်းညွန့်	-	၅(ည)	၅
၄၁။	ဒေါ်မြင့်မြင့်စန်း	-	-	-
၄၂။	ဒေါ်နီလာသိန်း	-	၅(ည)၊၃၃၂	၁၀
၄၃။	ဒေါ်နီမာ	-	-	၉
၄၄။	ဒေါ်နီနီရင်(ခ)ချောချော	-	၅(ည)၊၆(၁)၊၁၆(၂၀)	၁၀
၄၅။	ဒေါ်ညွန့်	-	၃၀၂(၁)၊၁၂၂(၁)၊၂(၁-က)	သေဒဏ်
၄၆။	ဒေါ်ဥမ္မာ	-	၅(ည)	၇
၄၇။	ဒေါ်အုံးမြ	-	၅(ည)	-

စဉ်	အမည်	အဖအမည်	ပုဒ်မ	ကျနှစ်
၄၈။	ဒေါ်ဖြိုးဖြိုးရီ	-	၅(ည)	-
၄၉။	ဒေါ်စန္ဒာမိုး	-	-	-
၅၀။	ဒေါ်စိုးစိုးခိုင်	-	၅(ည)၊၁၇(၁)	၁၀
၅၁။	ဒေါ်စုစုဝင်း	-	-	၁၀
၅၂။	ဒေါ်စုစုဝင်း	-	၅(ည)	၇
၅၃။	ဒေါ်ဆွေဆွေဝင်း	-	၅(ည)	၇
၅၄။	ဒေါ်တေဇဝတီ	-	၅(ည)၊၁၇(၁)၊၃(၁)	၁၃
၅၅။	ဒေါ်သန်းလှ	ဦးတင်လှ	-	-
၅၆။	ဒေါ်သန်းညွန့်	-	၅(ည)	၅
၅၇။	ဒေါ်သန်းသန်းဌေး	ဦးကျင်တိတ်	၅(ည)၊၁၇(၁)	၁၇
၅၈။	ဒေါက်တာသန့်ဆွေအေး	-	-	၇
၅၉။	ဒေါ်သိန်းဌေး	-	-	၁၀
၆၀။	ဒေါ်သိန်းကြွယ်	-	၅(ည)	၇
၆၁။	ဒေါ်သီသီအောင်	-	၅(ည)	၇
၆၂။	ဒေါ်တင်မာနီ	-	၅(ည)	၇
၆၃။	ဒေါ်တင်တင်မြင့်	ဦးမြင့်မြင့်	၅(ည)၊၁၇(၁)	၁၀
၆၄။	ဒေါ်တင်တင်ညို	-	၅(ည)	၇
၆၅။	ဒေါ်တင့်တင့်ဟန်	-	၅(ည)	၇
၆၆။	ဒေါ်ဇင်မာအောင်	ဦးအောင်ကြည်	၅(ည)	၃၈

□□□

မှတ်စု

မှတ်စု

